

سچل سائين جو سنڌي ڪلام

نئين سر ترتيب

عثمان علي انصاري

ماجد پرڳڙي

Gul Hayat Institute

المنعم لائبرري لاڙڪاڻو

سچل سائين جو سنڌي ڪلام

شاھ سائين جي رسالي جي انٽرنيٽ ۽ ورلڊ وائيڊ ويب تي اشاعت کانپوءِ مون تي اها مهر ٿي جو سچل سائين جي سنڌي ڪلام جي ساڳي طرح سان اشاعت جي سعادت به منهنجي نصيب ۾ آئي. 14 رمضان المبارڪ تي سچل سائين جي عرس جي مبارڪ موقعي تي مان هي سوکڙي سنڌواسين جي آڏو پيش ڪيان ٿو. هن سلسلي ۾ مان شاھ نواز سومري ۽ محمد حبيب سنائي جو ٿورائتو آهيان جن جي محنت سان ڪيل ٽيڪسٽ اينٽري کان بنان منهنجي ڪوشش اڏوري رهي ها.

دعائن جو طالب

عبدالماجد ڀرڳڙي

22 نومبر 2005

Gul Hayat Institute

ٻه اکر

رسالو سچل سرمست^۲ جو حاضر خدمت آهي. هي انٽرنيٽ ايڊيشن عثمان علي انصاري صاحب جي مرتب ڪيل نسخي جي آڌار تي آهي. سنڌ کان دور، آمريڪا ۾ رهندي مون لاءِ رسالي جا مختلف نسخا هٿ ڪرڻ، انهن کي ڀيٽڻ ۽ مناسب اڀياس کان پوءِ اهو طئي ڪرڻ ته ڪهڙي ترتيب ۽ ترڪيب مناسب ۽ موزون آهي بيحد مشڪل ۽ وقت طلب ڪم هو. انصاري صاحب جي علمي قابليت ۾ ته مون کي ڪو شڪ ڪونه هو، پر سندن ترتيب ڏنل رسالي جو ڪتابت جي غلطي کان آڃو نسخو هٿ اچڻ مسئلو هو. ساڳي وقت منهنجي اها تمنا به هئي ته جلد از جلد رسالي (سنڌي ڪلام) جي اليڪٽرانڪ ايڊيشن انٽرنيٽ تي آڻيان.

مهربان دوست گل آغا صاحب وٽ سندن چاچي آغا غلام نبي گل حسن خان جي ترتيب ڏنل سچل سائين جي زندگي ۽ ڪلام متعلق لکيل ڪتاب ”سچل سرمست“ جو 1933 ۾ ڇپيل ناياب نسخو هو ۽ انهن مهرباني ڪري انهي جي ڪاپي به منهنجي عرض تي مون ڏانهن موڪلي. ان ڇاپي ۾ اعراب ڪونه هئا، پر ٻئي هر لحاظ کان ڇاپي جي چڪن کان پاڪ هو. ان کان علاوه سائين جي ڪلام ۽ زندگي بابت ڪافي قيمتي مواد به منجهس آهي. پر جيئن ته انصاري صاحب جي تدوين ڪيل نسخي ۾ انهي ڇاپي کي به مدنظر رکيو ويو هو، تنهن ڪري مون اهو وڌيڪ مناسب ڄاتو ته انصاري صاحب جي ايڊيشن کي استعمال ڪجي. بهرحال جڏهن ۽ جتي نئين ڇاپي جي غلطي سان واسطو پيو اتي آغا صاحب جي نسخي منهنجي مدد ڪئي. وقت ۽ وسائل اجازت ڏني ته آغا صاحب جي ناياب ڪتاب کي انٽرنيٽ تي آڻيو، انشاءالله.

ڳالهه اها به هئي ته رسالي جي ڪمپيوٽر ڪتابت لاءِ جن ٻن مهربانن هي ڪم پنهنجي سر ڪيو، انهيءَ ڳالهه به اهو ضروري بڻايو ته اسان تنهنجي وٽ رسالي جو ساڳو ئي نسخو هجي ۽ اهو تڏهن ئي ممڪن هو جو اهڙو ڇاپو چونڊجي جيڪو عام دستياب هجي. مون وٽ روشني پبليڪيشن جو ڇپايل رسالو هٿيڪو هو سو دوستن کي عرض ڪيم ته هو به اهو ڇاپو وٺي ۽ ڪتابت شروع ڪن. پروف ريڊنگ جو ڪجهه ڪم اڃان به رهيل آهي، جيڪو جلد از جلد پورو ڪرڻ جي ڪوشش ڪبي.

Gul Hayat Institute

وحدت نامو

اول ساراه ڪر سبحان جي، مولیٰ جو ملڪن؛
 مڙيائي محض ڪيا، ڏسو ڏيهه ڏئين؛
 ڪي ڪامل ڪُرسين تي چڙهي، وه وه وعظ ڪن؛
 ڪي ڪاتب ڪتابن جا، سوين سبق ڏين؛
 ڪي مسئلا مسائل ڪيون، ناميان نبيرن؛
 ڪي پڙهيا پاڻ پروجھ سان، پڙهيون پڙهائڻ؛
 ڪي وردن وظيفن ۾، شاغل روز رهن؛
 ڏسيون وائيسون ورق ڪي، وريون ورائڻ؛
 سڱ سڃي ڪئون ڪونڪو، سبق سُور سڪن؛
 اکر لکن نه دل تي، ٿا ڪاغذ ڪارا ڪن؛
 مَسُ ڪاريءَ جان مَن ڪي، ٿا ڪاري ڪارو ڪن؛
 مدعا ٿئي جنهن ڳالهه ۾، تنهن ويجهو ڪين وڃن؛
 جو فرمودو واحد جو، تاذي ڪُن نه ڪن؛
 ”و فِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ“، هن ويسهه نه وسهن؛
 ٻين معنائن ۾، ڪاهت ڪيون ڪهن؛
 اهو فڪر فائدو نه ڪري، توڙئون ڪي ٿن؛
 فڪر ڪن نه فنا جو، ٿا بقا ڪي نه پڃن؛
 هي اُتي حيران ٿيا، اوڳا ۾ اڳرن؛
 معنیٰ تن جي طرح سان، هڪڙي ٻي چُون؛
 پڙهيو سمجهيو علم تي، عمل نه آڻن؛
 ”مَنْ تَعَلَّمَ الْعِلْمَ لِلْمُتَافِرَةِ وَالْمُكَابَرَةِ“ اهي منافق مرن؛
 هيئون مٽيءَ جي پسي، ٿا پاڻ ئي لڪائن؛
 اهي آفتاب اُٻر ۾، پَر لائق ڪين لهن؛
 مُنجهايو ماڻهن ڪي، ماضي مذهبن؛
 محڪم ماڻهن ڪي، تن جي زنجيرن؛
 هُون حديثن ڪيئي، نه ۾ آيتن؛
 مڃن تن ڪي ڪين، ٿيو ملا ٿا مڃن؛
 سي سوگها سڀئي ڪيا، نامراد نيرن؛
 اڪيا اڪين وڌڙا، توڙون ئي ڏس تن؛
 ٻرهه جي بئبان ڪئون، پاسي اوڙ پُون؛
 سي پَسڻ ڪُون پري ٿيا، ڪين پسا پَسن؛
 محبت جي مهراڻ مئون، جي مُلا چاش چڱن؛
 ته ڪنڌ ڪنڌ ڪافيا، لهرن ۾ لوڙهن؛
 ڪن سلام صرف ڪي، هوند نوحو نه نهارن؛
 پرک لاءِ تنهن ڳالهه جي، باس نٿا باسن؛
 اُهي رهيا اِتهين، مٽي ڪين چڙهن؛
 ڪيئي آهن ڦاڻ ۾، باتيون بس نه ڪن؛
 ڪي وڃي رسيا حال ڪي، ڪي بيٺا ٻاڏائڻ؛

ڪي لنگهي هليا حال ڪُون، نڪي قال ڪهن؛
 ڪي دنيا جي طلب ۾، هنيا حرص حجن؛
 ”طَالِبُ الدُّنْيَا مُوْثٌ“، محبت ناهي ٿن؛
 ڪي ڪوڏيا عقبیٰ جا ٿيا، هنيا لئه حورن؛
 ”طَالِبُ الْعُقْبَىٰ مُخْنَثٌ“، مڙس سي نه چئجن؛
 عاشق جي الله جا، سي سائين سيٻائڻ؛
 ”لَا مَوْجُودَ إِلَّا اللَّهُ“، حاضر ڪيون وتن؛
 ”طَالِبُ الْمَوْلَىٰ مُذْكَرٌ“، هن رسايا رمزن؛
 ٻئي جهان ڦٽا ڪيو، ٿا ٿئي جهان وڃن؛
 اصلئون ئي اختيار ڪيو، فقر فقيرن؛
 ”الْفَقْرُ خَزِينَةٌ مِنْ خَزَائِنِ اللَّهِ“، بعض ڪي بخشن؛
 ”الْفَقِيرُ لَا يَحْتَاجُ إِلَى اللَّهِ“، ٻيون ڏٺائون ٻن؛
 ”الْفَقْرُ فُخْرٌ وَلِفَقْرٍ مَنَىٰ“، ائين اُتو عجيبن؛
 وٽن ويڳاڻا ورهه ۾، نيڻين نند نه ڪن؛
 راتو ڏينهان روح ۾، چپ نه ڪو چورن؛
 ”مَنْ عَرَفَ رَبَّهُ كَلَّ لِسَانَهُ“، ٻڌي زبان اُنهڻ؛
 نشي تن ڪي ”نانه“ ڪيو، مورئون ”مان“ نه چُون؛
 ”قُلْ كُلٌّ مِنْ عِنْدِ اللَّهِ“، اهو ڪيائون ڪن؛
 ”وَالْقَدَرُ خَيْرٌ وَشَرٌّ مِنَ اللَّهِ تَعَالَىٰ“، سڀ اوڏانهون ڄاڻن؛
 مولیٰ جي محبت ۾، ڪيا ٿيا وٽن؛
 سڏڪا سڀئي سوز جا، پنينءَ رات پرن؛
 آديسي ارمان ۾، گھوماڻيا گهمڻ؛
 ڪين رڻ ڪئون اُن جيون، اڪيون اوڪارن؛
 ”هر آن سِرِّیٰ كه با محبوب دارند، خبر نبود ڪراماً ڪاتبين را“، سر اهو سانين؛
 هيهاٿ هيهاٿ، اها عادت اُڏاسن؛
 پنهنجيءَ پَر ۾ پاڻ ڪي، ٿا پَرَتئون پڇائڻ؛
 نهائينءَ گئون نينهڙو سڪيو ساميڙن؛
 مڃ مڃايو مَن ۾، ٻاڦ نه ٻهر وجهن؛
 عاشق مٿون آڱ جي، اولارا ڏين؛
 طالب جي ئي حق جا، طلب نه پئي ڇڏن؛
 عينان سندين اوجاريون، اچن اوجاڳن؛
 انئي پهر عجيب ڪي، ڪنڌ اونڌي اورن؛
 ڪا ساعت هڏ نه سنرا، اُنهيڻ ري آهن؛
 ظاهر سي ئي زبان سان، ٻيو ٿا ڪين ڪهن؛
 مامن سان ماڻهن ڪي، سالڪ سمجهائڻ؛
 صَمُّ بُڪَرٌ سڪوت ۾، اڳيون پئي عامن؛
 ”عَيْنُهَا بَاكِئَةٌ وَ قُلُوبُهَا ذَاكِرَةٌ“، اهوڏڪر چُون؛
 ”عَيْنُهَا تَنَامٌ وَلَا تَنَامُ قُلُوبُهَا“، دل طرف دوسن؛
 آئي آڏو عامر جي، اڳهين ڪانه ڪهن؛

”**اِنْ اُولَیَّائِی تَحْتَ قَبَائِلٍ**“ لائق لعل لکن؛
”الصَّبْرُ مِفْتَاحُ الْفَرَحِ“ صبر صابرن؛
 بعضي موحد وحدتي، اهڙا پي آهن؛
 مست ڪئين منصور جان، سوريءَ سرُ ستن؛
 محبت ۾ مخمور ٿيا، ڪامل ڪوڏ ڪُسن؛
 ڪرڪن ڪنجهن ڪينڪي، ڄڻ پار وهانءَ وِجن؛
 رت منجهارون پانهنجي، وضو وير ڪرن؛
 اِيءَ نماز عشق جي، تهوڙن پوءِ پڙهن؛
 جي محبت وڏا مامري، سي ڪيئن مڙس مڙن؛
 سوريءَ اُتي صابري، ڪيون چيچ چڙهن؛
 تحتون تريءَ تي رکيون، صادق سرُ ڏين؛
 ڪن سرُ صدقي دوست تئون، بيا په ڪين پُجن؛
 نينهن نهوڙيا نڪڙيان، جنهن پر ڪاپڙين؛
 هڻي درد دهيون ڪيا، سنڌي سپيرين؛
 ڪڏهن اڃا ڪپڙا ڍار نه ڪنهن ڍڪن؛
 منهن ميرا مٿي ٿيرا، اهڙيون طرحان تن؛
 ڪائي تن جي ڪانه ڪا، جڙي ليڙ لڱن؛
 مٿين پيرين برهنه، ايڏا سور سَهَن؛
 پرتيو پروانن جان، ڪاهيو تَت پَوَن؛
 پنيٽر باه عشق جي، سپورن سڙن؛
 ڪامي لهسي لُوسجي، لائق لعل تين؛
 اوڙي عامر نه اُن کي، جي سينڌائي سڄڻن؛
 اُچو پون آڙاهه ۾، سرُ جو سانگ نه ڪن؛
 ڊڄو ڪنهن جس جهوپڙا، آڏا ڪين اڏن؛
 اوڏنهن وٽ متان پوي، گنگهر اِي گهارن؛
 ري پريان تن ڪين ٻيون، ڳالهين ڪس لڳن؛
 ڏاڍا ڦٽ فراق جا، تن جي ڇت چاڪن؛
 وره وڍي واپوڙ ڪيا، رويو رت رئن؛
”مُوْتَوَاقِلُ اَنْ تَمُوْتُو“ ائين من مارن؛
 اُهي مرڻ ڪئون اڳي مئا، ”مان“ کي ڪين مڃن؛
 دشمن دوست هڪ ڪيون، گودڙيا گڏجن؛
 ان جي اکين اڳر ستيا، بوندان بس نه ڪن؛
 سرُ ڏيو سنوپرا، وڻي وره وڻن؛
”تَرَكُ الدُّنْيَا سُنَّةَ طَلَبِ الْمَوْلَى فَرَضٌ“ هو ڍل ڏرن؛
 سويون ڇڏيون سڪڙا، گوندر گذارن؛
 جوڳي جانب ڪاڻ ٿيا، مثل مستانن؛
 ابتر ڪيائون پاڻ کي، پَسَل لَه پرين؛
 هاءِ وڃايو حالڙو، ويتر ويچارن؛
 هو **”مشتاق علي لقاءِ الله“** ائين محفوظ رهن؛
 ڪي فنا فراق ڪيا، ڪي مليا محبوبن؛

آه لقاءِ لطيف جو، عيدون عاشقن؛
 محبت جي مڪان ڪئون، لاهوتي لنگهن؛
 واديءَ ۾ وحدت جي، دانه پير ڏرن؛
 ”تون-مان“ وڃي وچ مئون، ته ڪي پاڻ پسن؛
 شڪ يقين اُتي ويو، برابر چوَن؛
 هادي مريد هڪ ٿيو، تفاوت نه ڪن؛
 عابد ۽ معبود سو، هڪ نگاه پسن؛
 پاڻ پڙهي پاڻ بهي، پاڻ ئي سجدو ڪن؛
 ”پاڻ“ مڙيوئي ”پاڻ“ ٿيو، نوڙي نوڙت ڪن؛
 پاڻ اُتي پاڻ ويهي، پاڻ رموز رکن؛
 پُرجهه مڙيوئي ”پاڻ“ ٿيو، غير نه پسائن؛
 ڪافر مومن هڪ ٿيو، ڀلا ٿا پائن؛
 سوئي فلڪ سوئي ملڪ، سوئي آدمڻ؛
 سوئي احمد سوئي علي، سوئي هڪ سمجهن؛
 نانوَ، ڪنن اکين جا، وچون ئي وِجن؛
 بازبون بازيگر ڏسي، انهيءَ پَت پُڪن؛
 تان اڪيون، ڪن، زبان سي، بوليون ٿيون ٻولن؛
 اسين آهيون آدمي، بيحد مون بشرن؛
 نا ته مڙيوئي پاڻ ٿيو، سميع بصير ڏسن؛
 عين علير ڪلير ٿيو، قادر قدرتن؛
 هي مڙيون ئي وصفان، اندر آدمڻ؛
 هي مڙيوئي حق ٿيو، بيا باقي ڇا بچن؛
 وصفن اُنهن ساڻ، اصل آدمي سڏن؛
 هِت آدم مئون الله ٿيو، بيا سڀ شڪ پِجن؛
 اصل الله مئون آدمي، ثابت صورتن؛
 مورَت صورت هڪ ٿئي، ڏسج دل نيئن؛
 سوئي ڏسڻ وارو، سو منظور مِجن؛
 خالي ڪانه جاءِ تي، بنا محبوبن؛
 سڀ ڪنهن هنڌين سپرين، ڇا جي جاءِ خسن؛
 ڪاٿئين پٿر ٿيون پَت جون، ڪاٿئين دل ڦاڪن؛
 ڪاٿئين جاما زر جا، ڪاٿئين پشمينا پهرن؛
 ڪاٿئين سَناسن ۾، ڪاٿئين منجهه مَلن؛
 ڪاٿئين معرڪن ۾، ڪاٿئين منجهه ڪُنڊن؛
 ڪاٿئين مسيتن ۾، ڪاٿئين ۾ دائرن؛
 ڪاٿئين رهن تقوىٰ ۾، ڪاٿئين ۾ ناچن؛
 ڪاٿئين تماشن ۾، ڪاٿئين ۾ سيرن؛
”خَلَقَ الْاَشْيَاءَ فَهُوَ عَيْنُهَا“ منجهه عربيءَ ائين چون؛
 پاڻ چونڌڙ، پاڻ ٻڌندڙ، پاڻ ئي ۾ ٻولن؛
 سمونڊ سرگردان ٿيو، پيو ۾ عَجبن؛
 آءٌ اصل پاڻي آهيان، ڪئين سمند سڏن؛

نانوَ مٿم ناحق جا، رڪيا الاجي ڪُن!
 جي رسيا وڃي وصال ڪي، سي چورنگ يار پسن؛
 اول ڪفر پوءِ مڃڻ، پوءِ تان منجهه ڪُفرن؛
 پر ڪفر مسلمانن هڪ ٿي، مڙيوئي مڃن؛
 نفيءَ مٿون اثبات ٿيو، ٻيا سڀ ”لا“ ٿين؛
 مرشد ڪامل هادي منهنجو، دائر درازن؛
 عارف عبدالحق آهي، صوفي صاف سڀن؛
 هُئي شال چراغ سو، روز شبان روشن؛
 عارف جي اولاد ڪي، دعا سڀ ڪرن؛
 حيرت ۾ هميشه سي، غازي سڀ هُئن؛
 عشق منجهه الوت هُئن، سڀئي صاحبن؛
 تا گهڻين طرحين نوڙا، مٿي ”نانه“ رکن؛
 ڏيو روشن تن جو، تائين قيامتن؛
 اجرائي آفتاب کان، هادي شال هُئن؛
 اظهر هُئن دارين ۾، برڪت پنجنتن؛
 هوئن خليفه غوث جا، سي روشن ڪانئن هُئن؛
 قائم مسند تن جي، حرمت خير سندن؛
 ”سچو“ سگ انهن جو، سندن دروازن؛
 ڪلمو چئو نبيءَ تي، تا چئو کان چين.

Gul Hayat Institute

وحدت

داستان پهريون

1

اول پيري پڇ، جي بند خيالات جا؛
تنهن پڄاڻا وڃ، خلاجي حيرت ۾.

2

هيءَ نه واٽ هُئا جي، آهي نڪا ثقليد؛
تحقيقاً توحيد، آهي راهِ رسول جي.

3

هڪ سفر ساعت، ٻيو سفر سال جو؛
پهريون تا راحت، پويون تا پوءِ رهيو.

4

جي تو ادب آه، تا ٻڌائڻ ٻڌي وڌين؛
ڪل نه پيڙه ڪاءِ، اصولي اسرار جي.

5

پُنيءَ جڳ نه ڄل، منجهه تماشي نه پوين؛
گهوٽ ڪري تون پاڻ کي، ڪر هنگامان هُل؛
پول نه ٻئي ڪنهن پُل، وڻج حالِ خلاج جو.

6

پُنيءَ جڳ نه ڄل، تون ڪر پاڻ کي گهوٽ؛
مرد نه هئئون موٽ، پُنيءَ لائي جيجڙي.

7

جڏهن وهين فڪر ۾، خاصو ڪري خيال؛
تڏهن فراق وارا في الحال، بند ٻڌندءِ وڃ ۾.

8

حڪم هلي تو جنهن سان، سو ڪر پيدا پاڻ؛
صورت سا سڃاڻ، منهن ڪري مورث کي.

9

”تون“ هي سان ”تون“ ٿيڻ، ”مان“ ٿيڻ ”تو“ سان؛
”تون“، ”هي“، ”آءُ“، ”سڀهن“، ”لا“ ۾ موجودات تي.

10

جي تو ڄاتو ”پاڻ“ ته ”آءُ“ ٻيو ڪو آهيان؛
ڪنڌءِ غرق گمان، گهلا انهيءَ ڳالهه ۾.

11

ادب اٿئي اوت، اوت ته اڳاهون ٿئين؛
مارنغاري چوڻ، عاشق ”انالحق“ جي.

12

جي فڪر ڪئون فارغ ٿيا، ٿيا دنيا کان دور؛
هوندا سي حضور، آءُ گرهيون ڳالهڙيون.

13

بيرنگيءَ مٿون رنگ، پَسو جو پيدا ٿئو؛
ظاهر ۾ پئو رنگ، موسيٰ ۽ فرعون جو.

14

تون جا پائين موج، سا مڙياڻي مهراڻ ٿي؛
هي انهن جا اوج، جن سنبت سوريءَ پار ڏي.

15

دين ڪُفر ڍل دام، ڏج مڙيوئي موج ۾؛
تنهن کان پوءِ حڪام، هر ڪنهن هنڌ تنهنجو هلي.

16

جاڏي ڪياڙي، سجدو تاڏي نه ٿئي؛
جاڏي مهاڙي، سجدو ٿت صحيح ٿيو.

17

ظاهر ڪڪر آءُ، مينهن توڻي باطن ۾؛
پاڻ اهوئي پاڻ، جنهن وسي سان وس ٿئي.

18

سوڙ ڳڏاڙءِ عمر، مڙيوئي معافي ٿيو؛
ماردمامين دم، عاشق ”انالحق“ جو.

19

جي ادب کان نڱا، سي ئي ٿيا الله؛
هن وڃايو راه، هو هاڃي ۾ هجي ويا.

20

تون تاڪا ٿي آءُ، پاڻ اول له پانهنجو؛
جيئهان ٻئي نانءُ، پئين تيلهان تفاوت ۾.

21

ڄاڻ نه تفاوت، عبد ۽ الله جو؛
هو آهي امڙت، هي پي ڏور نه اُن ڪئون.

22

الله ڄاڻ نه هن کي، هي مڙيوئي حق؛
ناهي شهبو شڪ، جو معلوم ٿيو مرشد ڪئون.

23

معلوم ٿي مرشد ڪئون، ٻي جا ڳجهي ڳالهه؛
هن جي ڇاهِ مجال، ”هو“ ٿي ”هن“ سين.

24

هي تان مور نه وڃڻو، چئو وڃي ڪاڏي؟
”هو“ ”هي“، هڪ ڪري، مورڪ ڇڏ ماڏي.

25

جهڙو پائيندين، ”پاڻ“ پنهنجو پاڻهين؛
تهڙو ئي ٿيندين، هُت پي ساڻ يقين جي.

26

جيڪي آهي هت، هُت پي اهو ئي اٿئي؛

يڃ اُهاڻي پٽ، تان تون اهو ئي رهين.

27

جهڙو آهين تهڙو هوندين، فاني ٿيندين ڇا؟
سڏ پنهنجي سر جي، ڪامل پيڙءَ ڪا؛
ڳالهه نه سمجهيئي سا، آوازي ”اِنَالْحَقُّ“ جي.

ڪافي 1

بيو ڪو ڄاڻڻ محض گناه،
هر ڪنهن صورت آڀ الله.

ڪٿي گدا گداڻي والا، ڪٿي شهنشاه.

دونهان ڏيک مٿان ڪو ڀولي، اولي ابر ماه.
”وَنَفَحْتُ فِيهِ مِنْ رُوحِي“ آهي، سڀي ڪر ساه.
”خَلَقَ الْأَشْيَاءَ وَهُوَ عِثْنُهَا“ اهو قول گواه.
صورت منجه ”سچو“ جي، ٻولي پاڻ ئي بيپرواه.

ڪافي 2

عاشق ڏسڻ ۾ آيو، محبوب گل سناسي؛
عبرت عجب عجائب، اسرار رنگ عباسي.

برهي جي اک بيبي، ڪاڻي مثال چيني؛

توڙي رنگون رنگيني، چينيءَ جي مٺ نه ڪاسي.

گل آب جاءِ جاتي، محبوب راز تاتي؛

عاشق ڏسڻ ڪئون ڪاڻي، رهندو پتنگ پياسي.

”صورت“ ۾ جاءِ ”ڌم“ جي، ”ڌم“ ريءَ نه ”صورت“ ڪم جي؛

ڌم ۾ جا لذت عمر جي، وه واه ڳالهه خاصي.

ابليس جي وڏائي، هر سانس تي سوائي؛

جيوڻ ته ڌم ڀلائي، نه ته تحت تحس ناسي.

ثابت ”سچل“ سچاري، يارن جي ياد ياري؛

وحدت جنين وساري، ٿن ٿن مٽي اٿاسي.

ڪافي 3

هٿ تان ڪير هيٺس، ميان وو!

هٿ ٿي ڪير آيس، نه ڄاڻان!

نانءُ بڻو هٿ هو منهنجو، هٿ ٻئي نانءُ ٿياس.

اچڻ نه هو هٿ منهنجو، پر ڪنهن تا خواهش گنياس.

هٿ هيٺس معشوقيءَ ۾، هٿ عاشق ٿي آياس.

هيءَ هي هٿي هٿ ڪا ٿڪا، هٿ منجهه پروڙ پياس.

”سچو“ سارو، وو، سچ ٿيو، وڃون ”آءُ“ وياس.

ڪافي 4

ميلو ٿيندئي، ميلو ٿيندئي، نينهڙو لايو،

جڙيا جاني، مون سان ميلو ٿيندئي!

”وَهُوَ مَعَكُمْ“ چيو وصالون، وري سو وره وسايو.

”وَنَحْنُ أَقْرَبُ“ پاڻ اُتيوئي، موٽي تا بره پڇايو.

”اسين تو سان، تون اسان سان“، پاڻ پرين فرمايو.

زلفان ڪوليو خيال اسان جي، ڏاڍو ڪو ستم سهايو.

ڪري اُمارو اڳيون اسان جي، تيرن ساڻ ٽپايو.

راند روئڻ جي سڪئين ”سچو“ ري، ڏاڍو ڪو پور پرايو.

ڪافي 5

آءُ تا پيڙس اُتي، جت جاءِ ادب جي ناهي.

نادانن ناداني آهي، بيهڻ اُتي بُني؛

وحدت جو پيو باز جتي، مٿو مرغ ادب جو اُتي؛

وهر خيال وڃايا غيري، خيال هڪڙي ڪُتي؛

سر ڪٽايو، سو ڪيئن موٽي، ويڙو جو شرط اُتي؛

”سچو“ سچ آهي اهوئي، وسرئي نه پنج ستي.

ڪافي 6

نانءُ اهوئي، اهوئي نانئون وارو، صورت مورث سائي وو.

اسم خاني وڃون اسماء، اهو دس هاديءَ جو جاني، وو.

آهه تعجب اهو جو، ڪر لوڪان ذاتي لڪائي، وو.

گاهي طاعت گاهي عبادت، سجدو سهو سهائي، وو.

ٻئي پارون تان ڏئي ڏيڪاري، اوڙڪ خلق مُنجهائي، وو.

”سچو“ سهي ڪئي اها سپائي، جا بازي يار بناي، وو.

ڪافي 7

آءُ، ادا سالڪ، سهي ڪر تون طلسمات ڪي؛

يڃ دويي تا ڪل پويي، دور ڪر درجات ڪي.

سر اهو سارو سڻاڻ، ڪن نه ڏي ڪرامات ڪي؛

ظاهر ٿين تان ”ذات“ مون، پر سمجهه تون ”صفات“ ڪي.

غازي نه پانچ غير تون، هن محض موجودات ڪي؛

سرسنڃ هن سر ۾، ڏي منهن نه ٻي مصلحات ڪي.

پرين نه پڇج پندڙا، ٿون ”سچو“ پاڻ سڀار.

ڪافي 11

اهو ويو هاڻي ڪاڏي، جنهن ”سچو“ سو نانءُ سڏايو!

مڪڙيءَ منجهڙون، ني وي ميان، ٿيو گل پيدا، وي ميان،

منهن ڪري ٻينو ماڏي.

سڌ نه پئي، ني وي ميان، طرف اُنهجي، وي ميان،

جان جُڻو ويو جاڏي.

اهو هلي ٿو، ني وي ميان، اهو چلي ٿو، وي ميان،

گوشو ڪيو وڃي ڪاڏي!

ڏيهه ڏاڏاڻو، ني وي ميان، اڳ ڏنوسي، وي ميان،

پلٽ ڪئي پڙاڏي!

نانءُ ”سچو“ جو، ني وي ميان، ويو اوڏاهين، وي ميان،

طلب ويئي پي تاڏي.

ڪافي 12

پول نه ٻئي ڪنهن پُل،

تون ته آڏم ناهين.

لڪو ٿو لائينون ڪرين، جيئن باغ اندر بلبل.

ملڪن تي سجدا ڪيا، واه مٽي تنهنجو مل!

ڪير ٿيئي، ڪير ڪڏائي، شاه بنا ڏلدل.

اُحد منجهارون عبد سڏاي، هئين تا پاڻ اصل.

”سچل“ چوي سچ ٿي آئين، ڪونهي تنهنجو ٿل.

ڪافي 13

آهيان آءُ اسراءُ،

جيڏيون مون کي ڪير پانيو ٿيون!

ڪُن نه ڏيان ڪيچ ڏي، پنيورون بيزار.

چڏي بادشاهي پانهنجي، ڪيڙم هت شڪار.

ايس هن عالم ۾، باري چاڙهي بار.

اٿيو صدق يقين سان، اديون ڙي اعتبار.

نوري ناري ناهيان، آهيان رب جبار.

مُرشد بانهو نه چيو، تون ”سچو“ آهين سردار.

ڪافي 14

پنهنجي ذات لڪائي، ڪيئن ٻي ذات سڏايان!

بي اعتباريءَ سان ڪرين، هر نفي اثبات کي؛

اثبات ڪئون اڳيان لنگهي، ڪر ٿم تون طاعات کي.

تون ڪيئن وٺي ويهي رهين، هي هاءِ حڪايات کي؛

ڳالهين منجهڙون تان ڪين ٿئي، پڇ اوت عزلي لات کي.

”سچو“ روئين ڇو هيترو، بس ڪر هن برسات کي؛

تصديق تون ڇو ٿو ڏئين، محبوب جي محلات کي.

ڪافي 8

ڳالهه سهي ڪيم ساري، ٻڙي جيڏيون، يار جي، وو؛

پلو جيڏيون، هوءَ... هوءَ... هوءَ...!

جي مون وسهو جيڏيون، آءُ اهو آهيان آري.

پوءِ پروڙڻ پانهنجي، لائي خلق خوري.

پاڻ ڪري ٿو پاڻ کي، يار زور آور زاري.

”سچو“ ري سر پانهنجي، بره ڪيائون باري.

ڪافي 9

هو سو سچل مون ساڻ،

جنهن جي ڪارڻ مون تي پوتيون پٽايون!

”وَهُوَ مَعَكُمْ أَيْنَ مَا كُنْتُمْ“، آهي سندس اُهيان؛

جنهن جي ڪارڻ، مون تي فالون وجهايون!

سدا مون وٽ سپرين، مُحب ناهي مهمان؛

جنهن جي ڪارڻ، مون تي واتون پُچايون!

اهڙيءَ اوڏائيءَ ۾، ڪونه پيو مون ڄاڻ؛

جنهن جي ڪارڻ، مون تي راتيون لنگهيون!

هيڏي هوڏي تي ڏٺم، ڪين پروڙيم پاڻ؛

جنهن جي ڪارڻ، مون تي ورهون وسايون!

پري پڇ نه پندڙا، ”سچو“ تون پاڻ سڄاڻ؛

جنهن جي ڪارڻ، مون تي ميڙيون سنباهيون!

ڪافي 10

هيڏي هوڏي نه نهار،

تنهنجي ويڙهي سو ته يار وسي ٿو!

ساڻ سدا آهي تان تنهنجي، پرين نه آهي ٻي پار.

قولهي لهج، پاڻ مٿون، ڇو ٿو وڃين وڻڪار.

”وَفِي أَنْفُسِكُمْ أَفَلَا تُبْصِرُونَ“، ويجهو ڪيم وسار.

جيڪو هُئُڻس جيڏيون، ساڳو آءُ ٿيو.
پاڻ ئي پُڻهل آهيان، ڄاڻو ڪوئ ٻيو.
ظاهر مُنهنجي ذات کي، ڪيڇن پاڻ ڪيو.
”سچو“ سارو سچُ ٿيو، وڇوڻ وره وڃيو.

ڪافي 19

اُتي پيو وڃي خيال منهنجو، جتي دَمَ قَدَمَ جي جاءِ نه آءُ.

لامڪانَ مٿون لهر لڙهي، جنهن مٿي سڀ هوءَ هاءِ.
وحدت جي درياءُ منجهاروڻ، تون پي وڃين موجِ مَنا.
بره توتي باڌل آندو، ”آنا الحق“ جي هڪل سڌاءِ.
قُطرو پاڻ نه ڀانئج عاشق، ساروئي تون بحر سڌاءِ.
بئي جهان هڪو ڪرڄاڻين، جلوو تنهنجو جاءِ بجاءِ.
”سچو“ آهين سرُ سُبْحاني، ظاهر جو تون نانءُ وڃاءِ.

ڪافي 20

پاڻ کي يارُ نه ڄاتوم، پيئر ڀلي آهيان.

ٻڌيس پيائيءَ ۾، جو پاڻ نه سُڃاتوم.
موڳائيءَ جي مونجهه ۾، ٿي وره وسايوم.
اٿڻ ويهڻ پانهنجو، هي پيئر ٿي پانيوم.
خاص مُناري خاڪ جي، سوسرتيون سمايوم.
ڏسڻ ٻُڌڻ هڪڙو، هي ڪاڏنهن الايوم.
”بِنطِقُ“ واريءَ رمز ۾، هي سرُ سلايوم.
نالو آڌَمَ جو رکي، هن حيرت هلايوم.
نانءُ منجهوڻ نانھ ٿي، هت ”سچو“ ٿي آيوم.

ڪافي 21

گجو اوھين ويساھ،

سرتيون، مُنهنجي ڳالھ سچيءَ تي!

آيو ڪنهن تا ڳالھ ڪئون، شهود ۾ شاه.
لڌم ههڙو هوت جو، ريجھائي مون راه.
جوئي هدايت ۾، سوئي آهي گمراه.
اُحد اُحمد هڪڙو، آهي پاڻ الله.
ساڳيون اٿو پاڻ سو، چئو جو ارواح.
”سچو“ سچيءَ ڳالھ ۾، ڪهڙو ڪيم گناه؟

ظاهر ڪريان ذات کي، تا هي بُت پڇايان.
مُصُوريءَ جي موج ۾، ٿو ”آنا الحق“ آليان.
واديءَ ۾ وحدت جي، گهوري سرُ گهمايان.
”اعلىٰ اعظم شان“ جي نوبت نينهن وڃايان.
ظاهر باطن هڪڙو، آءُ تا حُڪم هلايان.
”سچو“ سارو سچُ ٿيو، حڪمت هيءَ چلايان.

ڪافي 15

اوھين سڀئي چوئ ڄاڻو،

نانءُ مٿم آهي ڪهڙو!

اسم اصل ڪئون وره وڌايو، صورت هيءَ سُڃاڻو.
پاڻيءَ منجهون ڀارو ٿيو پيدا، واڻ عجب ڪوئي واڻو.
شاه جهان جو ٻانهو ٿي، ڪر وائيءَ هن وڪاڻو.
ڏسي تماشو اهو سو سارو، وٽي تان پاڻ ويڳاڻو.
نانءُ وارو، سٿو ري سرتيون، ٿيو هت ڪيئن نماڻو.
مستيءَ واري ساڪ نه سلجي، ”سچو“ تون ٿي سڀاڻو.

ڪافي 16

آهي بي نام و نشان،

سرِ انهيءَ جو ناهي امڪان.

طرحين طرح پوشاڪون پهريئين، ڪُل يَوْمَ هُوَ فِى شان.
ظاهر ذات صفات سهي ڪر، سري سره الانسان.
منصوري آهي راه اهو ئي، جوش تنهين ۾ آجولان.
غرض گداگر يار اچي ٿو، نا ته ”سچو“ سارو ئي سلطان.

ڪافي 17

پاڻ پرين اهو آهي،

متان پيئر ڀولو پانيو.

جنهن تي آهي تنهن تي آهي، نانءُ ٻئي تي ناهي.
پاڻ پنهنجو سهي ڪيو سين، ڪيچ وڃون ڪيئن ڪاهي؟
هيئن تنهن جو اوھين نه ڄاڻو، چَوُ ٿڏهن ٻڻو ڇا هي؟
”سچو“ ساري صورت اهاڻي، لوڏا لڪن جالاهي.

ڪافي 18

تاڌي مُنهن نه پيو ڙي مُنهنجو،

جاڏي لوڪ لڙي ٿو.

سوئي چوندڙ، سوئي ٻڌندڙ، ڪيائين ڪوئ ڪنايو.
”مَراءِيتُ شَيْئاً إِلَّا وَرَايْتُ اللَّهَ فِيهِ“ فائق ائين فرمايو.
”لَوْ كَفَا الْغَطَاءُ مَازَتْ يَقِيناً“ حيدر هي رنگ لايو.
 ماڻهوءَ جي مظهر ۾، آڻي سو نينهن نوايو.
 ”سچوءَ“ جي صفت ۾، الله ائين لايو.

ڪافي 25

نانون حق چپايو، پلو جيڏيون، وو...هوءَ، هوءَ، هوءَ!

هنيڙي کي حيرت، يار وي، آهي اهاڻي.
 لهرن بحر لڪايو.
 هنيڙي سان لائين، يار وي، رمز اهاڻي.
 هاديءَ هيئن سمجهايو.
 جان جسم جي، يار وي، ڏيئي ڏيڪاري.
 لڪ لڪوتي ٿي آيو.
 رنگ بيرنگ ۾، يار وي، طرحين طرحين.
 يار ”سچوءَ“ رنگ لايو.

داستان ٻيو

1

اول گمراهي، آهي رباني راه ۾؛
 تنهان پوءِ همراهي، آهي هيءَ هدايت جي.

2

جي اول هدايت، تحقيقاً ڄاڻيڻ تون؛
 زياده ضلالت، آهي انهنن وچ ۾.

3

قَدُر هدايت جو، آهي ۾ ضلالت؛
 جي ضلالت نه هئي، تا ڪاڏي هدايت؟

4

جي تو نه تجريد، تا آئين نه تفريد ۾؛
 ڪاڏي ٿي توحيد، ڪاڏي بيٺ تانهنجو!

5

جتي ماڻهن ميڙ آه، آءُ ٿي ناهيان؛
 سڀي سنباهيان، پئي شاهه حلاج جي.

6

جي مڃن تا آدمي، سي نه مڃان مان؛
 ڪوئي آهيان ان، جو ٻانهو ڪنهن جو نه ٿيان.

7

پسي پت پليوس، تا آءُ آدمي آهيان؛

ڪافي 22

سڀ ڪنهن ويڙهي تون وسين، ڪونه آهي ٻيو تو ري!

ڄاڻي هيئن ڄاتوم، توکي سانول سڃاتوم،
 هر جا آهيئن تون حاڻي.
 هر جا حاضر ”تون“، موتي ڪهڙي آهي ”مون“،
 هاڏي گڏ حجاب کي.
 ڪاڏين قاضي ٿئين، ويهي ناحق فتوى ڏئين،
 سوريءَ تي منصور جي.

موتي ٿئين منصور، ڪيئي ملڪن جو مذڪور،
 شاهد ٿي بيهين، شرع تي.

”اَنَا الْحَقُّ“ آواز هي، تا سارو تنهنجو راز،

ظاهر ڪيئي بيهي زمين تي.

سرمد تي اسرار، ڪيءَ عالم تي اظهار،

وري وڏو شور شهر کي.

هي سڀ ڪم سندا، آهن جاني جاءِ بجاءِ،

جيڪي ڪرين تون سو ٿي.

حاضر ناظر تون، باطن ظاهر تون،

تنهنجو هل هنگام هي.

اُڀريو آفتاب، جهليو تازن هڏ نه تاب،

گوشا ويا ٿي گم سي.

”سچو“ پيچ گمان، ٿي حيرت ۾ حيران،

جو مولا مٿون ٻانهون ٿي.

ڪافي 23

احوال عشق لائي،

”سِرُّ سِرِّ“ ٻلائي.

سڀي شيخ عطار جي، ٿو چوئين ڇلائي.

ڏٺو تماشو تباع جو، ڪوئن ڪنڌ ڪپائي.

دين ڪُفر مٿون نڪري، ٿو **”اَنَا الْحَقُّ“** لائي.

واڌيءَ ۾ وحدت جي، ڪوڙين سر ڪنواڻي.

”سچوءَ“ کي تنهن صفت ۾، سائين مان سڏائي!

ڪافي 24

رانجهو چاڪ ٿي آيو،

نه ڄاڻان ڪهڙيءَ ڳالهه ڪئون.

پندر وجهي پاڻ کي، لائن پاڻ لڪايو.

بنگلي ۾ آدم جي، ساڄن پاڻ سڄايو.

ڪافي 3

هيڏي هوڏي نه نهار، تنهنجي ويڙهي سو تان يار وسي تو.

ساڻ سدا آهي تان تنهنجي، پرين نه آهي بي پار.
قولهي لهج پاڻ مئون، چوڻو وڃين وٽڪار.
پرين نه پُڄ پندڙا، تون ”سچو“ پاڻ سنڀار.

ڪافي 4

ناهي باروچو ڪو ٻيو، آهي اهو جو مان روز ڏسان ٿي!

ويني هيٺس واٽ تي، اچي وسيلو ٿيو؛
ماڙيءَ منجهه معشوق ڏنوسين، لالڻ پائي ليو؛
دريءَ منجهون ديد ڏنيسون، لالڻ پاتو ليو؛
جتن ڪج جتن جو، سڱ سبب سان ٿيو؛
صحي سڃاڻر سُڀرين، يار يقينئون ٿيو؛
”**خُلُقُ الاشياءِ وَهُوَ عَيْتُهَا**“، شڪ وڃئون ٻيو ويو؛
ڪڍي وڃان آءُ خوشيءَ سان، سرتيون جي سُنهن ڏيو؛
سڀر ساروئي صُورتين، پاڻ قريبن ڪيو؛
يار ”سچل“ تون صحيح ڪر ڄاڻج، ڪيو ڄمارن ڪيو.

ڪافي 5

حاجي حج اُچ ڪيوسي، ڪعبو مُنهن محبوب جو.

هاڻ حاصل سرتيون، اڪبر حج ٿيوسي.
ٿيو قبوليت مُنهنجو، جيڪو عرض چيوسي.
هيءُ تڻ طوافي ٿيو، وڃون غير ويوسي.
هاريون ڙي حرمين ڏي، سندن نامُ نيوسي.
انهيءَ ٻاجهون ناه ڪو، اهو احرامُ ٻڌوسي.
اهو ڪعبو اهو قبلو، ”سچو“ ڏس ڏيوسي.

ڪافي 6

تو ڪيئن وڃايو پاڻ، ڳولي لهج پاڻ ڪي!

پاڻ وڃايو نه لهين، پڇي شڪ گمان!
آخر گڏيئي گهر ۾، ميان سوئي گهر سُڃاڻ.
مڪڻ اکر هيڪڙو، ميان سوئي ڪيرُ سنڀاڻ.
آهين ناهين آه سڀوئي، آه نڪو اُهڃاڻ.
ڇا جي ٿيندو، ڇا جي ٿيندو، صورت وڃ سُڃاڻ.
”سچو“ ٿي سچُ آيو، ماڳ انهيءَ مهمان.

وڃان جان ويوس، ته ساڳيو سائين آهيان.

8

بيائي ٻانهپ ڇڏ، آءُ تون اُحديت ۾؛
لحمئون دمئون لڏ، تا پاڪائي پاڪ ٿئي.

9

اچيا اول آه، پوءِ ٽڪت جو پندڙو؛
جڏهن ٽڪت جاءِ، وڏ تڏهن اُن حد ڪي.

10

فراقءُ فُرق، شال نه پوي جيڏيون؛
مون ڪي آه مَرڪُ، سدا سوڙ پرين جو.

11

جهڙوپانيم پاڻ ڪي، ٽهڙو آهيان آءُ؛
باقي رهيو نانءُ، ”سچو“ مون صاحب جو.

ڪافي 1

ذاتيءَ منجهه ذات چڻائي،
بازي جا يار بناڻي!

هاديءَ حقيقت حال جي، مون ڪي ساري سُڻائي.
سڀ ڪنهن ۾ سڄڻ، نوبت نينهن وڃائي.
ڪاٿئين ”**انا الحق**“ جي، تن چوڻ نه ڇلائي.
”**انا احمد بلا ميم**“، اها معنيٰ مڙيائي.
ڪاٿئين مسيتن ۾، ٿيو خاصو خدائي.
موتي مڙهين وڃ ۾، تنهن مالهان ڦيرائي.
ڪاٿئين وٽ نه وار جي، ٿي ڪاٿئين ڄڏائي.
ڪاٿئين مٿي تخت جي، ڪاٿئين گڏائي.
اندر ٻاهر هڪڙو، آهي صورت سڀائي.
ڳالهه نه سمجهڻ جهڙي، پر سڀا سمجهائي.
ڪافر مومن هڪڙو، ”سچو“ ٻوڙج، ٻيائي.

ڪافي 2

سڀ ڪنهن پار پرينءَ جو پر تو، خوابون عين ڪلايو.

وحدت مئون، وو، ڪثرت ڪيائين، رنگيءَ رنگ رڇايو؛
تو مان جي پردي مئون ٻاهر، سرتيون ڇو نه سڏايو؛
طرحين طرح پوشاڪان پهري، لالڻ پاڻ لڪايو؛
هي سڀ حُسن هاديءَ جو آهي، پيئر ڪيمر ڀلايو؛
پاڻ ڳجهو ڪيائين پڌرائيءَ ۾، هيءُ تنهن هُنر هلايو؛
”سچيڏني“ جي صورت ۾ تنهن، اهڙي رمز رلايو.

ڪافي 7

سڀ ڪنهن صورت ۾ سُڀرين، سرتيون ڙي، ساري ڳالهه سليائون.

ڏيو ٻاري سج کي، ڪاٿي ڪين ڏنائون.
ساڻُ روشنيءَ سج جي، پُرجهي سجُ پسيائون.
وحدت ڪثرت هڪڙي، جيئن مينهن ڦڙيون مورائون.
”سچوءَ“ سنڌي نانءُ ۾، اهڙيءَ طرح اُتائون.

ڪافي 8

جيئن سجُ آهي پريشان، سوئي ڳولي سج کي.
مڇلي جيئي آب سان، آب پڇي طغيان.
تارو پڇي نجم کي، موج پڇي مهراڻ.
ڦڙي پڇي مينهن کي، شاهُ ڳولي سلطان.
هو مڙئي پاڻ ٿيو، ڪير ٿيا حيران!
”سچوءَ“ جي صفت ۾، اهو ٻاريءَ ڪيو بيان.

ڪافي 9

صورت سڀ سلطان، پاڻ ڏسڻ آيو پنهنجو تماشو!

ڪاٿين حنبل، شافعي، ڪاٿين مالڪ، نعمان؛
ڪاٿين پتي پوٽيون، ڪاٿين پڙهي قرآن؛
ڪاٿين اناالحق چوي، ڪاٿين ڦيرائي فرمان؛
ڪاٿين طفوليت ۾، ڪاٿين پير جوان؛
ڪاٿين مير وزير ٿيو، ڪاٿين هنومان؛
”سچو“ پيو صبر ۾، هوءَ حيرت ۾ حيران!

ڪافي 10

ٻانهون پانءَ مَ پاڻ،
تو هيڻ مالڪ ملڪ جو!

”لا خير في عبي“ اهو اُٿي اهڃاڻ؛
پاڻ پنهنجو پاڻهين، صورت منجهه سُڃاڻ؛
تون ئي ڄاڻندڙ سڀڪي ميان، ٿئين ڪيئن اڃاڻ؛
اللهُ اللهُ ڇو چوين، پاڻ ئي اللهُ ڄاڻ؛
”سچو“ سائين هڪڙو، ناهي شڪ گمان.

ڪافي 11

آءُ پنهنو پاڻ آهيان،
ڪاڪيون مُنجان قاصد کاڌي!

اها صورت سمجهي ڏنيم، ساڻي ٻيا ڪيئن سنباهيان.
ڳالهه پري هئي، ٿي پئي اوري، ڪيڏي سي ڪانگ اڏايان.
مُدا مطلب هو مڙيوئي، پوٽيون سي ڪيئون پٽايان.
سڏ پئي مون سر انهيءَ جي، ڪيچ پنيور کي پايان.
”سچوءَ“ منجهون ٿيو سچُ پيدا، ڪيئون ڪوڙيون ڳالهيون ڳايان!

ڪافي 12

مون سان تون آهين آهين،
ڪڏهن ڪيئن ڪڏهن ڪيئن!

اسان نمائن تئون سُهڻا سائين، هت هڻئون متان لاهين.
آءُ ڪنيزڪ، تون تان سائين، سڱ نُه تهن سان ڪو ساهين.
ساھين.
ڪڏهن آرامي ڪرين اسان کي، ڪڏهن بچين ٿو باهين باهين.
ڪڏهن منصوري دُم اناالحق، ڪڏهن ڏسين ٿو ڦاهين ڦاهين.
حاضر ناظر آهين اسان سان، ڪيئن چوان تان ناهين ناهين.
استغفرُ الله ڳالهه اهاڻي، جو ڪُجهه مون سان تون ناهين ناهين.
”سچو“ جي عاشق آهين اسان جو، تڃ نُه درد جون دانهين دانهين.

ڪافي 13

تو ۾ ٿنڌ تنوار،
ٻڌين نٿي ٻوڙي، الا!

ڳالهه اهاڻي ناهي سلڻ جي، خرچين سو لڪ هزار.
ساڻيڙن، ميان، ڪيا هي سڏڙا، لاهي سڀ ميار.
دَم غنيمت جا هت آهن، ڏينهن دنيا ۾ چار.
”سچل“ آڪي عشق منجهاروڻ، تڳان ٿنهنجيءَ تار.

ڪافي 14

محبوب ڳولي ڏسُ مَن ۾،
مَن ۾ تون، ڏسُ دل ۾ تون.

واه ڪاريگر ساڙ بنائئي، ”ڪُن فيڪُون“ جي ڪُن ۾.
بي فائدو بازار گهمين ٿو، گل ڦل باغ بدن ۾.
چوريءَ چوريءَ سير ڪرين ٿو، ٿنهنجو چاند چمَن ۾.
”سچل“ سائين صحي ڪر ڄاڻم، يار گڏيو ڪڪ پَن ۾.

ڪافي 15

مون ساري سُجائي، بازي بازيگر جي!

مستيءَ مٿون منصورَ جو، ٿئين جي جماعتي؛
سورهيه باسج سر تي، تون ڪُستَ جي ڪاتي؛
غيرُ نه آڻج وڃ ڀر، آهين ظاهر تون ذاتي؛
متان پائين پاڻ کي، تون ”سچو“ صفاتي.

ڪافي 16

پاڻ سُجائڻ آيو، ڙي، سچڻ پاڻ سڃاڻڻ آيو.
گم نه هٿس ڪو ٻيو!

پاڻون ڄاڻي پاڻ سان، هٿ لَوَن تان لائڻ آيو.
عرش منجهارُون اُلهي، هٿ وره وسائڻ آيو.
سوليءَ تي منصورَ تي، هٿ سر سلاڻ آيو.
مصر جي بازار ڀر، هٿ مُله وڪامڻ آيو.
”سچو“ ري سنسار ڀر، هٿ پير گهمائڻ آيو.

ڪافي 17

توڙي پُنيءَ لڳي سارو جڳ، تان پي ڇا ٿيو؟
ناهي مڃتا ڀر مطلب.

نفي، سري، خفي، اخفاء، توڙي جاري ٿيئي قلب.
ڳالهين ڪئي ڪين ٿئي، منصوري مُصَب.
ڪاڻ تماشي ڪيٿرا، پُچن پار عرب.
گري ڏيکارين ڪيترو، عالم کي به عجب.
نفل نمازان ورد وظيفا، اهو ڪوڙ ڪُتب.
دائرا دعوت جا ڦرين، ڪرين تسخيرات طلب.
باجهون عشق الله جي، ”سچو“ ٿئي نه سبب.

ڪافي 18

چئون ميان عشقا ڪيئن، ٿون سوين سيل بنائين تو!
يا ٿون آهين ذات ديوانو، جو ڪيڏا ناه نهائين تو.

ڪائين ملا قاضي ٿون، ڪائين سيد سڏائين تو.
ڪائين مڻ برهمڻ تون، ڪائين ٻانگ ٻڌائين تو.
ڪائين مُنهن ڀر محراب، ڪائين تلڪ لائين تو.
ڪائين تسبيحان تون سورين، ڪائين جڻيان پائين تو.
ڪائين پيرين آهين پيادو، ڪائين بور بچائين تو.

ڪائين منبر واعظي، ڪائين پوڻيون پٽائين تو.
ڪائين زربفت قبائون، ڪائين ليڙا لڙڪائين تو.
ڪائين ڏيئي شرعي فتوى، ڪائين منصور مارائين تو.
ڪائين هنومان ڪونائين، ڪائين ڏهيسر سڏائين تو.
ڪائين ٿئين رام يا سيتا، ڪائين لچمڻ لڪائين تو.
ڪائين نمرود ابراهيم ٿي، ڪيئي بيڪ بنائين تو.
ڪائين ٿي فرعون يا موسيٰ، سڀ صورت ڀر سمائين تو.
ڪائين ٿي بادشاه ملڪ جو، سارو ديس ڊٻائين تو.
ڪائين ٿين غرض گداگر، ڪائين ٽوليون ٽڪائين تو.
ڪائين مفتي تون ”خدائي“، ڪائين ”انالحق“ فرمائين تو.

Gul Hayat Institute

9

ڏاها ڏوريون پنڌ، متان پائين پرين جو؛
حبيبائو هنڌ، وڃي ڏسج اڪڙين سان.

10

پرين منهنجا پار، تون ڪيئن هت وڃيلا ڪرين؟
قاصد ڦريين ڏي، ڏوڙ تو درڪار؛
ڏسي ورج سگهڙو، دوسائي دربار؛
لڳي اُٿل لَوڻ جي، عَجيبن سان عار؛
ڏاتَر مُون ڏيکار، صورت سانگيڙن جي!

11

اسان پرين وڃ ۾، دور وهي درياءُ؛
چوليون چران ٿي ڪري، پيو وڃي واءُ؛
سُٺي آهان آءُ، ميان هن مُشتاق جُون!

12

اسان پرين وڃ ۾، جَرُ وهي جاري؛
هڪ ڪڙڪو ڪُن جو پوي، بيون ويريون ڏي واري؛
هت ساجن جا ساري، سا ڏهلي ڪين ڌريا ڪنئون.

13

مُون تان توڏي موڪلي، لکي ڪتابت؛
ڏڱن جي هن ڳالهڙي، منجهائي مصلحت؛
ڪيو فنا فرض سُنڌ، سڱ توهان جيءَ سپرير.

14

چري چري مَ چئو، چريو آهي لوڪُ؛
جو چري لڏو ٿوڪُ، سو ”سچو“ آه ن سڀ ڪنهن.

ڪافي 1

سالڪ راه سڃاڻي، پاڻ نظر ۾ آئين.

جاءِ نظر جي آهين اصل ڪئون، يار يقيناً ڄاڻي؛
پاڻ وڃائج نور نظرم، تہ وسري پي آکاڻي؛
فنا ڪئون اڳي بقا نہ ٿيندين، جيئن پارو ۽ پاڻي؛
صورت منجهان ٿي بي صورت، وڃئون گرد اڏاڻي؛
هاديءَ حقيقت هيءَ سمجهائي، ”سچو“ ساھ سيباڻي.

حقيقت

داستان پهريون

1

هُو پي ڪين اچڻو، هي پي ڪين ويو؛
نفيءَ ۽ اثبات ڪئون، پري خيال پيو؛
”سچو“ سچُ ٿيو، بي ٻانهپ ٻولي ناه ڪا.

2

”سچو“ سارو سچُ ٿيو، منجهان ڪثرت ڪُل؛
الف مئون آدم ٿيو، ڪري هنگامون هُل؛
هندو مؤمن سو ٿيو، پول نہ ٻئي ڪنهن پُل؛
”خلق الاشياءَ فهو عينها“ اهو آڻ عمل؛
تج گلابي گل، مَر مارئي منصور جان.

3

قلبيءَ ۾ نہ قرار، آهي عاشقن ڪي؛
روحيءَ لڪ ڏلايا، نہ نفيءَ نفع دار؛
سيريءَ سَو وڃايا، خفيءَ ڪيا خوار؛
اپر اخفا ناه ڪو، طالب ڪي تڪرار؛
ريءَ پروڙن پانهنجي، آه شيطانن شڪار؛
”سچو“ هي سنسار، سارو پاڻ سهي ڪرين.

4

سائر منجهه سهس، گهيڙا گهڙڻ آيا؛
ڪو سِرُ سيڙهايو ڪڍي، ماني ڪئون مس؛
”سچو“ لنگهي لس، شرط وڃي پيو شه ۾.

5

اچي او تڙياءُ، گهڙيس گهوري جندڙي؛
چڙهيس ڏاڍي چاه مئون، مستي موج مٽاءُ؛
تڙ لهي تڙياءُ، شرط لنگهي پيس شه ۾.

6

جي وڃي شه پيا، مُشڪل موٽڻ تن جو؛
چا تانگهي چا تار ۾، ٻڏي پون پيا؛
جي وڃون پاڻ ويا، سي پاڻ ئي پاڻي ٿيا.

7

گهڙن جي گهيڙاءُ، تانگهو عشقُ تن جو؛
جن ڪي عشقِ عليل ڪيو، سي اينديون اوٽڙا؛
جي سور چڪنديون ساءُ، ميهڙ سي ماڻينديون.

8

اسان پرين وڃ ۾، وهي تو درياءُ؛
آهي ڪوئ اسانجو، هاديءَ ري همراه؛
سُپيريان تئون ساھ، ”سچو“ تان صدقي ڪيو.

ڪافي 2

لئون اچي پاڻ لاڻو، نات مون کي ڪل نه هوئي.

اصل لاکئون عشق لائڻ جي، ڳالهه اها خوش آيو؛
درد فراق جي ڏنيو امانت، اها سائوڻ سيبايو؛
عرش ڪرسيءَ جا ڪين قبولي، اها اسان ڏي هوت هلايو؛
ڳالهه پُرجهڻ جهڙي نا هئي، پاڻ سڄڻ سمجهايو؛
ڏينهن اُهيءَ جي، يار ”سچو“ گئون، سچي ڳالهه سلايو.

ڪافي 3

تنهنجو درد اصل گئون، اختيار ڪيوسين ميان؛
تنهنجي سُخن سڄڻ اتي، اعتبار ڪيوسين ميان.

ڪي تا پڇڻ پرينءَ کي، ڪرسيءَ يا عرش اُتي؛
تنهنجي اکين منجهان سُٺا، اسرار ڏنوسين ميان.

ڪي تا تابع تجليءَ، يا شعلي نوري يارو؛
اسان صورت هن ۾ تا، ديدار ڏنوسين ميان.

تنهنجو حُسن پنهني جهانين، يار سڄڻ سهي ڪيوسين ميان؛
تنهنجي سچيءَ ڳالهه هن تي، اقرار ڪيوسين ميان.

هو جو ڪيڙو مون سان، سو پانهنجو وعدو پاڙيو؛
سِر ساھُ صدقي، صدار ڪيوسين، ميان؛

”سچو“ سگ دروازه، آهي روز ازل گئون ميان؛
تو پيرِ عبدالحق جو، پزار ڪيوسين ميان.

ڪافي 4

وڃي اکيون ڪاڻي لائي،
حال حقيقت جي سان.

فڪرانهيءَ ۾ ميان ٿي فنا تون، پاڻ پنهنجو پائيئي؛
اهڙيون ڳالهيون سڻ ري عاشق، سارو سو عشق وڌائيئي؛
محبت وارو دل جي اندر، ڏاڍو ڪو مڃُ مڃائيئي؛
گنيئي پلڪ ۾ پاڻهي، ڀولي ڪنهن نه ڀلائيئي؛
جي ٿئين عاشق يار ”سچو“ ري، ائين سو عشق ڪمايئي.

ڪافي 5

ڪل نه پوندي ڪاڻي، عجب جيهي اسرار اُنهي جي.

هئي خلاجِ ذرو سد سِر جي، تنهن سسي ڪوڏ ڪپائي؛
لاهي حجاب حجاب وڌائين، هيءَ حرفت يار هلائي؛
”سچو“ سو ئي صاحب آهين، پر سڀ ۾ ذات سمائي.

ڪافي 6

جهڙو هيءُ عجائب آھ،
ناهي عجب ٻيو ڪو اهڙو؛

هيڏي هوڏي نه ڏسين، منهن پائيءَ ۾ پاءُ؛
پوءِ تصور هن ۾، بي بازي ڪا نه بناءُ؛
اڪيون پتي جي ڏسين، هاڏي آهي هر جاءُ؛
”سچو“ سارو سچ چيو، هيءَ رمز دل ئي سان لاءِ.

ڪافي 7

اهو ڏاهيون ڏس آھ،
سانول اتي وسي ٿو.

قولهي لهج پاڻ مئون، پري نه پيرا پاءُ؛
دائر آهي دوست جي، تنهنجي جيءَ ۾ جاءُ؛
ڪنهن جي ڪارڻ ٿي ڪرين، هاري ڙي هاءِ هاءُ؛
سوئي ڏسندڙ، سوئي سُندڙ، پاڻ ئي ڳالهيون ڳاءُ؛
سارا ڏونگر ڏورئين، ڪاڪي ڙي ڪنهن لاءِ؟
”سچو“ ويڏو ساھُ ڪنئون، ڪير چوي تا ناءُ!

ڪافي 8

هي ڇڏيچ هو ونيچ،
متان ڪا ٻي ڳالهه پڇيچ.

ڏوئيءَ واري دام گئون، پهريون طالب پاڻ ڪڍيچ؛
مُرشد جيئن فرمائيو، واقف سو تان ڏس ونيچ؛
سِر سهي ڪر پانهنجو، ٻڌا ڏاڏا ڪيم آڏيچ؛
لاري لڳ نه ڪنهن پئي، عاشق اُنهيءَ پند پئيچ؛
ويسه واريءَ وات تي، ”سچو“ ڙي ٿون سِر ستيچ.

ڪافي 9

پاڻهين پارون يار، قاصد مون ڏي اچ آيو!

اچڻ سنڌي ان جي، اٿي ويا آزار،
 ٿورو ڪيڏو تن لايو.
 ڏنا دللاسا دل کي، رهبر رات هزار،
 سندن روح جو رايو.
 هيڏي هوڏي نه وڃي، اچج ۾ اعتبار،
 محبت مڙيوئي مايو.
 اچڻ جا محبوب ڪيا، ڀڪا قول قرار،
 ”سچو“ توڏي هڻن سعيو.

ڪافي 10

پلي ڪري آئين، هت تون گهرجين يار!

هت تنهنجي گهر گهڙي هئي، دوست منا دلدار!
 جاڏي تاڏي جلوه تنهنجو، عجب تنهنجا چمڪار.
 هي ڀي هو ڀي هڪ، ديس تنهنجو چئين ڪندين چوڌار.
 اچي تئين هڪ ”سچو“ سان، لاهي بيائيءَ بار.

ڪافي 11

عاشق مرندا ڪينڪي، رهندا ڪين مڪان ۾.

ديواني درياءَ جو، پيتئون پيالو پُر ڪري،
 اجرمنجهه امر ٿيا، اهي گڏيا ڪين جهان ۾.
 غيب ۾ جي عرق ٿيا، تن گهاءَ گردن ۾ لڳا،
 ٻولي ٻولن ٿا بي نڪا، اهي رهن ”الامان“ ۾.
 ڪيئي پڙهندي سال ٿيا، روزا نمازون نفل ني،
 تن ڪئن ڪل ڪانه ڪا، باطون جي بيان ۾.
 چين ولايت گهر ڪري، گهڙي گهارن ڪينڪي،
 پسن هاڏي حق کي، رهن ٿا بڻبان ۾.

هر دم آهي دم دوست ڏي، اهي سونهن ٿا سر انجام ۾،
 سو ”سچو“ کي ئي مليو، هي گر اچي ته گيان ۾.

ڪافي 12

ڪيئن وساري تو ويهون ويهون،
 پريان سنڌي پار جي، ووميان.

ساه سنڀون تان ياد ڪيون،
 سي آهن عجائب جيهون جيهون.
 ڪهڙين ڳالهيون عاشق اسان کي،
 ڏک ڏوراپا تو ڏيهون ڏيهون.
 اهي عتاب تون رکين تو ڪيا،
 پڪي اسان جڙي پيهون پيهون.
 هن پڇاڻون متان اسان تي،
 ڳالهيون رکين تون ايهون ايهون.
 ”سچو“ اسان جو تون، اسين تنهنجا،
 ڳالهيون ڪرين تون ڪيهون ڪيهون.

ڪافي 13

آءُ ڪانگا ڪرڳال،
 آهن ڪيهون اسان جيون ڳالهيون.

مون سان ڪري جي ڪالھ وئين، اهي تان وعدا پال.
 هن غريب سان پرين گڏائج، ٻره ڪيس بيحال.
 هيڏي اچڻ جي هئي انهن کي، ڪا تان قيل مقال.
 ٻاجه پويئي وي باروچا، نج نماڻي نال.
 ياد ڪرن ٿا هت توڻي کي، وجه نه جي جنجال.
 ”فاڌڪروني اڌڪرڪم“، پئين تون ڪيهي خيال.
 قول پرين ڪيا جي توسان، سي تان سڀ بحال.
 دل ٻڌل آهي توه پرين جي، ”سچو“ تون پاڻ سنڀال.

ڪافي 14

پاڻ پنهون آءُ آهيان،
 اڙي پيئر ڀلي ناهيان.

ٿيو ٿيون منڪرڳالھ انهيءَ ڪڻون، جو تڏهن ٻيو چاهيان؟
 ڪيچ پنيورپي وسنو اسانجي، ڪهڙي طرف آءُ ڪاهيان؟
 هر ڪو چوي ٿا سھسين عاشق، نانءُ پاڻ ئي ٿئون لاهيان؟
 هت هت آهي صورت منهنجي، ٺاه نه ڪو ٻيوناهين،
 پنهنجو پاڻ ئي سان يار ”سچو“ ڏي نينهن اهوئي لايان.

ڪافي 15

محبوبُ منو آهي مَن ۾،
معشوق منو آهي مَن ۾!

بيفائِدو بازار گهمين ڇو، اٿئي بلبل باغِ بدن ۾؛
پيائيءَ سان تو ٻاهر گولين، نه ٿئي بَر بحر ۽ بَن ۾؛
چهرا چوريءَ چليو ڏسئين ڇو، اٿئي سو چاند چَمَن ۾؛
زلف زنجير گئون زاهد پڳا، اُهي ظاهر پَرست ظن ۾؛
عاشق سوين احوال ۾، اکن انا الحق اُن ۾؛
ست زيور سينگار ڪري ني، دوست آيو درسَن ۾؛
”ڪُل يومِ هوَ في شانِ“ آيو ورنهَ هر ڪنهن ون ۾؛
دلبر ديرو دائر دل تي، ڇو ديڪين درپن ۾؛
ڪري تو آهون ڪين سڻي تو، اٿئي قدسي ڪلام ڪن ۾؛
مُرشد ڪامل سانول سُپرين، آيو صاف صحن ۾؛
فيض ”فاروقي“ فائق بخشيو، فهمائي هن فن ۾.

ڪافي 16

سگهڙي لهج سنڀال،
هادي هن جي حال جي.

ڪوٺه ڪريو ڦال ڪي، آئي ۾ احوال؛
سگهو موٽج سُپرين، تو ريءَ ڪير ڪشال؛
فنا ڪريو فراق ڪي، ويجهو ڪريو وصال؛
گهڻا لايو ڏينهن، ماريَس هن مثال؛
اوهان باجهون سُپرين، ههڙا ٿيڙم حال؛
اڳڻ هن جي آءُ تون، ”سچوءَ“ مڃ سوال.

ڪافي 17

زاري پيئر زاري،
اڳيون عجيبن جي، آهي اسان جي!

روز ازل گئون عاشقن جي، سوريءَ تي هسواري،
شاه منصور حلاج حُسيني، سوري ڪيئن سينگاري،
هيءُ ٿئي گم اهو ٿئي ظاهر، چُپ چُپان چوڌاري،
”سچو“ ساه سري ڪر صدقي، سَرسُ ونين سرداري.

ڪافي 18

تو دوستيءَ جو دَم هُٽين، پَر ڪيئن ڪُسي ڦِربان ٿئين.

مَهَنَد منصُوريءَ جي ٿُون، منجهه معرڪي مردان ٿئين.
وري صَحي ”اُنا سره“، تنهن اسم مئون انسان ٿئين.
جي تو پوري سُد سر جي، حيرت انهيءَ حيران ٿئين.
نعرو ”اُنا الحق“ جو هڻي، ٿي مرد سر ميدان ٿئين.
جي دم سُجائين پانهنجو، ٿون دين، تون ايمان ٿئين.
هي پَنڌ سو پُرزا ٿئي، جي نينهن جو نشان ٿئين.
”سچو“ ڪيڪ، يڪ ٿئين، تون شمع، تون پروانو ٿئين.

ڪافي 19

مين ماهي دي لڳ ماري،
ماري آئون ڦر جِياري.

چُونڊيس پيش پرينءَ جي، حال حقيقت ساري.
جا نالو وٺندي نينهن جو، تنهن کي ايندي شهر نڪاري.
دم نہ رهندي دوست ري، شوق سَندو شڪاري.
مَسَنن کي محبت جي، آهي گچيءَ ۾ ڳاري.
جي اول ماريو پوءِ جيارن، نئين گڏ قطاري.
چڱي ٿيڙس چت ۾، دوست ڏني دلداري.
”سچيڏني“ کي عشق جي، صاحب ڏي سرداري.

ڪافي 20

عاشق ڪيئي اُدا سي،
وه واه ڳالهه خاصي.

لُون لُون منجهه روز ازل ڪنُون، آهي وره اوهان جي واسي.
”عشق نارِ اجترق“ سڻي اشارت، هيءُ دل تا ڪين هراسي.
هيڏي هوڏي ڪين وياسي، بات اها اسان باسي.
بره اوهان جي ڪيو بيراڳي، ”سچو“ رنگ سناسي.

ڪافي 21

هت تا ڪير هُياس، ڀلو ميان، ٿي آيس ڪير، نه ڄاڻان.

9

آھِ اھا ئي تاتِ آگر اڪڙين کي؛
ڏينھن ائون رات، اٿن اثر اوھيرن جا.

10

آگر اڪڙين کي، سدائين آھين؛
سي ڪيئن اوڳائين، جن کي اثر اوھيرن جا.

11

اڪين کي آگر، ھن سدائين سرتيون؛
گوند گڏيون عمر، اٿن اثر اوھيرن جا.

12

لايون ڀرت پسن، آئون آگر اڪين ميڙيا؛
سي تان ڪيئن نہ وسن، جن کي اثر اوھيرن جا.

13

ڏسن ۽ رٿن، اھا عادت اڪين کي؛
سي سرھون شال ھٿن، جن کي اثر اوھيرن جا.

14

آھي ريجهه رٿن، آيل اڪڙين کي؛
ھٿي ٿن ھٿن، جن کي اثر اوھيرن جا.

ڪافي 1

آءُ تہ ”مان“ ”تون“ وڃي، يار،
بي ڳالھ ڪر م ڪائي.

ڳجهي ڳالھ هاديءَ واري دل تي دائر،
فراموش ٿي بي ورونهن وائي.

بحر تي جا لهرلڳي تي،
اسان پاڻ بازي اصل گئون بنائي.
آهي هوءَ حيرت هو جي جسم تي،
حرف حق جو آهي صورت سڀائي.
لٿو جهڙو جو هو نظر ۾، ظاهر ٿيو سچ،
ٿي اڄ سراسر سهائي.

آهي ”سچو“ سچ تحقيق ڄاڻين،
جنهن مست ماريو دم خدائي.

ڪافي 2

سچا سي سخن هاديءَ جا، يارو، اڄ ياد آيا سي؛
تنهن ڏينهن لاکون اڄ تائين، اهي برچشم چايا سي.

نانءُ ٻيو هت هو منهنجو، سائين الا،
هت ٻئي نانءُ ٿياس.

اچڻ نہ هو هت منهنجو، سائين الا،
پر ڪنهن تا خواهش ڪنياس.

هت هيس معشوقيءَ ۾، سائين الا،
هت عاشق ٿي آياس.

هي هي هئي ڪانه ڪا، سائين الا،
هت منجهه پروڙ پياس.

”سچو“ سارو سچ ٿيو، سائين الا،
وڃئون ”آءُ“ وياس.

داستان ٻيو

1

جي اچين تان اڄ، نہ تہ هت پورن پڇاڙيو؛
محببت ٻاريو مڇ، سڀني منجهه ”سچو“ جي.

2

ڪير مهينا لاءِ، آءُ ڀلا ڀلي آهيان؛
اچي اڪڙيون ڪڍي، ”سچو“ کي سرچاءِ؛
جاني جوڙيم جاءِ، تو لڳ اڪڙين ۾.

3

چشم جيءَ چمڪار، ساه منهنجو سوگهو ڪيو؛
ويهي وائڙين تي، رُتان زارو زار؛
هوت اڄ هيڪار، اڳڻ آسروند جي.

4

مان ڪريان تہ مُشرڪ ٿيان، ڪُڇان تہ ڪافر؛
انهيءَ وائيءَ وڙ، ڪو سمجهي ”سچيدنو“ چوي.

5

روڻ کان نہ رهن، آيل اهي اڪيون؛
سيڪنهن ويل وهن، اٿن اثر اوھيرن جا.

6

لحظو نہ لاهين، بار مٿن برسات جا؛
اڪين کي آھين، اثر اوھيرن جا.

7

بادل وارا بار، چشم تي چڙهيا؛
رٿن زارو زار، اٿن اثر اوھيرن.

8

آئي ني مند مينهن، آهي اڪڙين کي؛
رُتن راتو ڏينهن، اٿن اثر اوھيرن جا.

ڪيو تان قول سائين هي، مڙن آڏو پڪو مون سان؛
هونداسين دم بدم توسان، انهيءَ وعدي وٺاياسي.

ڏيو هي تن طاعت ۾، گڏيو هي جان جانان سان؛
پري ڄاڻيجو پاڻيءَ کي، لاڙي هن يار لاياسي.

روزا ڪيئي، نفل نمازان، توڙي سو ورد وظيفا؛
سڀيئي لڳ ظاهر آهن، سبق ساڄن پڙهاياسي.

پئو جي خيال خاصي ۾، سڄاڻو پانهنجي صورت؛
بڏي، بولي، ڏسي ٿو ڪير، فڪر ٻيا سڀ ڦلاياسي.

وينو منجهه بادشاهه محلي، بولي ٿو ڪيئن اُهي بوليون؛
اُهو بادشاهه اُهو بنگلو، نه ٻي پولي ڦلاياسي.

جيڪي ڪيا دوستن مون سان، اُهي ڳڻ تان نه وسرن ٿا؛
هئا گڏ جي حبيب سان، چڱا سي دم لنگهياسي.

شڪر الحمد لله ٿو پڙهان لک بار شڪرانا؛
اُهي پيهي پڪي آيا، جنين لاءِ پنڌ پڇاياسي.

”سچو“ سڱ آهي دروازي، ازل جي روز سائين جو؛
پنهنجو سي ڪيئن ڇڏيندا هي، توڙي عيبن اُٺاياسي.

ڪافي 3

ڇو ڪرين ٿو ارمان،
جيڪي آهين، سوئي ٿيندين!

اُتر، اُڀر، اولهه، ڏکڻ، سر زمين ڇا اُهو آسمان.
پاڻون ڄاڻي پير گهمائي، ٿي صورت ۾ انسان.
اٿڻ ويهڻ ڄاڻ اهو ئي آهي، ”ڪُلْ يَوْمِ هُوَ فِي شَانِ“
”ڪُلْ شَيْءٍ يَرْجِعْ إِلَىٰ أَصْلِهِ“، قادر ٿيو فرمان.
هاديءَ حقيقت هيءَ پُرجهائي، ”سچو“ تون سلطان.

ڪافي 4

بره جي بازار،
جيڪا ڏسڻ ايندي.

جيڪا جو ڏسندي تجلو ٽهنجو، وهندي سا ڪين قرار؛

سودو جا ڪندي سر جو، وهندي سا ڪين قرار؛
چوسول اندر، سُرخيءَ مائل، تيز گهمي تلوار؛
جي ڪنهن چمڪو ڏنو ٽهنجو، سا سر ڏيندي سردار؛
”سچو“ انهيءَ سير ۾، آهي ڪسڻ جي ڪار.

ڪافي 5

پانهنجا وعدا پاڙيا، سانول سائينءَ!

هو جي ڪيائون اصل اسان سان، سي قول نه يار وساريا؛
ڏينهن اُهي مون ڪئون تان نه وسرن، جي مون گڏ گذاريا؛
سُخن سچائيءَ يار سڄڻ جا، سي هن ساهه سنڀاريا؛
انهن ڪارڻ شهر بحر هي، مون تان نٿ ٺهاري؛
دوست ”سچو“ جا دور هئا جي، سي واليءَ هٿ ورايا.

ڪافي 6

جو ٿو ڳولين يار، سو تان تو ۾ آهي!

ڏونگر ڪيڏا ڏورئين، ڇو تون ڪني لاءِ؟
هيڏي هوڏي نه وڃين، پاڻ ئي ۾ منهن پاءِ؛
دل واري خاني ۾، سنڌي جانب جاءِ؛
اهڙيءَ اوڏائيءَ جي، ”سچو“ ڪل نه ڪاءِ.

ڪافي 7

سل سوداگر يار ٿي ميان،
ڪهڙي ديسون آئين آئين؟

ظاهر ٿئين ٿون وو اچي زمين تي، ڪٿي ڪتوريءَ بار؛
هلي اُهاون وو اچي اُتاهين، هنجين سو پوئتي هار؛
طرحين طرحين وو اچي ڪيئي هٿ، صورت جا سينگار؛
شاهه آهين وو يا ته گماشتو، لائي ڪي ڦٽار؛
اچي پياسي وو سڻ ”سچو“ ٿي، شوقون منجهه شمار.

ڪافي 8

جهليو جن تي حال،
انهن کي آءٌ ڪيئن نه سڃاڻا!

ڪافي 12

جن لائي توڙ نياهي، آءُ صدقي وڃان تن تئون!
 شاباس آهي اڳڙين کي، جن وئي دل ورائي.
 ڀلي ڀاڄي پرين ڏنهن، اڄ اسان ڏي آئي.
 راتو ڏينهن آهي ئي، وات انهن جي وائي.
 ڏيهاري ڏسڻ سان، محبت آڳ مچائي.
 ووءِ ووءِ وائي وات ۾، ”سچو“ آهي سدائي.

ڪافي 13

سُهڻي سڄڻ سان نينهڙو لايوسي!
 ورد پڙهيم ٿي وڃ ۾، اديون ڙي، آڏو عشق آيو سي.
 سڀ وساريئين ڳالهيون ڏسڻ سان، اديون ڙي، ڏاڍو پور
 پرايو سي.
 بن وجهي ٻيون ڳالهڙيون، اديون ڙي، ڳلي ڳليءَ يار ڳايوسي.
 اول وقت عجيب جي، اديون ڙي، انهيءَ گهور ڳايوسي.
 ”سچو“ سو مبارڪان، اديون ڙي، چاهون سر تي چايوسي.

ڪافي 14

شوريدن گئون حال،
 پڇج وڃي پوءِ هوءَ ۾.
 مجلس وڃج ان جي، تان ڏسني خاص خيال.
 اڳه لهج ان جي، تان تو وڻ ٿڻ آهي وصال.
 ورق و سارج وڃ جا، تا فارغ ٿئين في الحال.
 عقل اچلج آب ۾، تا ٻره ڪرئي بيحال.
 جي تون وسهين وسيل، هي ”سچو“ سچ سوال.

ڪافي 15

ساري ڏيهه نه ڏي ڙي،
 پانهنجي دل سمجه سڀالين.
 ڳالهه پڇين جي پرين جي، حرف حالتي جا هي ڙي.
 اچل نه نڪر پتر جان، نينهن پاڻ ئي سان ني ڙي.
 هاريون، انهيءَ حال جو، قرب سڃاڻن ڪي ڙي.
 پاڻهين آهن پترا، ”سچو“ سالڪ سي ڙي.

مڃن ماضي ڪيڪي، نڪو استقبال؛
 لڪو ناهي لوڪ گئون، انهن جو احوال؛
 جي مون پڇيو جيڏيون، آهي وره وصال؛
 ووءِ ووءِ ٻاجهون تن کي نڪو قيل نه قال؛
 ”سچو“ سڃاتو تن کي، جن کي عشق ڪمال.

ڪافي 9

مون کي عبرت آهي، اهڙي حال جي،
 هاريون حيرت آهي، انهيءَ ڳالهه جي.

ڪاڻئين ڏاڍو، ڪاڻئين هيٺو، ڪاڻئين جوڙ جڻيا ٿو پائي؛
 ڪاڻئين ڪوري، ڪاڻئين موچي، ڪاڻئين سيد سڏائي؛
 ڪاڻئين تارڪ، ڪاڻئين سارڻ، ڪاڻئين مک ملائي؛
 ڪاڻئين شاهي، ڪاڻئين سپاهي، ڪاڻئين حڪم هلائي؛
 ڪاڻئين ڪافر، ڪاڻئين مومن، ڪاڻئين سوريءَ سر هلائي؛
 ڪاڻئين گسائي، ڪاڻئين سناسي، ڪاڻئين بٺ بنائي؛
 ڪاڻئين سامي، ڪاڻئين انعامي، ڪاڻئين تلڪ لڳائي؛
 ڪاڻئين قادر، ڪاڻئين نادر، ڪاڻئين ”سچو“ نانءُ سڻائي.

ڪافي 10

پرين سان پت پري، ڙي جيڏيون، منهنجي!

دعا ڪريجو جيڏيون، وري سو هوڻ وري؛
 ڏونگر مون ڏورائيو، سنڌي ذوق ذري؛
 صحي سڃاتر پاڻ ڪئون، پنهون ناهي پري؛
 تو ڪئن سري سپرين، تو ريءَ مون نا سري.

ڪافي 11

وٺي خبر خاطر آيو، خير صلاح جي مون ڏي.

پار پنيور جي اڄ صبحاڻي، تان هو ڏٺن کي سعيو.
 طرف تنهنجي اه اصل گئون، روح سندن جو رايو.
 نينهن جي نياپن جن اسان کي، محبت ساڻ ملايو.
 ٿيان قرباني آءُ نئين تئون، جن تان نينهن نياهيو.
 ايندي آهي جن جي ڪارڻ، ويني تو وره وسايو.
 پيو پرين وٽ، هاڻي تنهنجو، ”سچو“ ڙي پنڌ سڃايو.

ڪافي 16

تنهنجي حُسن ماري، سوريءَ سي سنڀاري،
انهيءَ ڳالهه ڳاري، هزارين هزار!

اهي يار آيا، نيزن جي نوايا،
نيئي سر سلايا، تنهن تو اڳهار.
جنهن مڃ مڃ آئي، تنهن سڏ سڏي،
ڪيهي ڳالهه ڪائي، لنگهيا شهنشوار.
ڪمر جا ٻڌائون، وري نا چوڙيائون،
ئي سر ڏنائون، لاتائون ميار.
مڃڻ هٿ هڻي سي، اها ڳالهه ڳڻي سي،
تريءَ سر ڪڍي سي، ڪيائون نثار.
جن مڃن چڙهيا سي، لهرن لڙهيا سي،
”آنا الحق“ پڙهيا سي، ڪنيا هن ڄمار.
هي نعرو هنيائون، ”آنا الحق“ پڙهيا،
ئي سر سلايائون، ٿيا ڪمر غبار.
مئي جا پيٽائون، هي سهرا ڳٽائون،
وڏي وڪ وڌائون، پاڙيائون قرار.
پهلوان پاسي، نه ٿيندا ڪڏهان سي،
اها بات پاسي، هليا حڪمدار.
ملڪان ملڪ ۾، ملڪ ۾ ڦلڪ ۾،
سڻو سڀ خلق ۾، پئي هيءَ پڄار.
منجهڻون حُب هلياسي، ماري چوڻ چلياسي،
وڃي رنگ رلياسي، تنهن هي تنوار.
اها اعتباري، سوري جن سوري،
عجب خوشي ڄماري، ڪُنن جي ڦٽار.
نشانا ڪوڙيائون، منهن نا موڙيائون،
بئي هٿ ٻڌائون، ڪُنا ڦربدار.
تي منصور مستي، ڪيئن ڳم هستي،
هنيائين هو دستي، تپش جي ٿرار.
تي شيليءَ شاباس آءٌ، سورن جي سراپاءِ،
ڍڪيائين لڳن لاءِ، وجودئون وسار.
مُلا سو قاضي، ڪڙي ڪيائون بازي،
منجهن گڻو غازي، ڪڙا ها جونجهار.
هنيئڻ پير جنهن تي، ڏنڻين سر پي تنهن تي،
نه سڏ هي سين تي، ٿئين سچ سچار.
”سچو“ سڳ تنهن جي، جذب جاءِ جنهن جي،
نه پرواه ڪنهن جي، رکي ني سنڀار.
وڏي سر پڄائون، ”آنا الحق“ وائون،

اهو سر سڄائون، آڻيو اعتبار.
هنيائين هڪل هيءَ، وئي تان شڪل هيءَ،
نه حاجت عقل هيءَ، جليا جلوه دار.
ڏنئون منهن مٽاري، نه ڪاڏي نهاري،
ستيو سر سچاري، دليون دوستدار.
سچي ڳالهه ڪيائين، نه ڪوڙي چيائين،
نباهي نينهن نيائين، ڪارڻ هڪ نظار.
باهن ۾ وڌائون، پوءِ لهرين لوڙهيائون،
”آنا الحق“ ٻڌائون، ٿي هي هونگار.
پي بغداد سارو، مڙيو بهت يارو،
منجهن ٿر نعرو، هڻي هوشدار.
”سچو“ عشق ايندي، اچي ڏاڏ ڏيندي،
”مَن وَ مَا“ ڏيندي، ڪنڍي گل بهار.

ڪافي 17

هڻئون پيتو مون تان پير مغان جي، جام شرابون شوري.

دور ڪارائي دل کي ٿو، چشمان ڪيف ڪوري؛
اصل ڪئون منصور جو انهيءَ، کاتيو ڪنڌ ڪوري؛
نشي منجهه نواز ٿي، گهريون هي سر گهري؛
جنهن ساقيءَ سُرڪ پياريو، آءٌ ڪيئن پُڄان تنهنجي ٿوري؛
پنهان ڪيائين پاڻ کي، ڇت ”سچوءَ“ جو چوري.

ڪافي 18

مونکي آهن ياد، مٺيون تنهنجون ڳالهيون ڳالهيون!

هي نمائي ڏوهن هاڻي، دوست پهچائين داد؛
پرين پنهنجي پار جو، عشق ڪرين امداد؛
”سچو“ آهي اوهان جو، تنهن جي دوست ڪريو دل شاد.

ڪافي 19

مين ماري، محبت تنهنجي ميان!

ورتم دڳ درد جو، تنهن سڀ ڪا وات وساري؛
ڳلا ۽ غيبت جي، سر تي ڪنير ڪاري؛
چنڊ اُڀري آيو، ويئي سڀ انداري؛
مڙني مٽيائڻ ۾، نينهن ڪئي نرواري.

ڪافي 20

جا چوڻ جيھي ناھ، سائي ڪيئن چوان؟

ڳجھي آھي ڳالھڙي، ڪنھن گل نہ آھي ڪاء؛
اوڏي ناھ پروڙ ڪي، ويجهي نہ ويساھ؛
ھٽڙي سُنڌ حلاج ڪي، تنھن سِسي ڪوڏ ڪپاء؛
پوڻ آھي اونھن ۾، جتي ھو۽ ھواء؛
”سچو“ سر نہ سلڻ جو، سو تان سڀ منجھاء.

ڪافي 21

جنھن دل تي آھي جوش،
سا دل سورن سان سنري.

آءُ ھڏ گھوري اُن تئون، جنھن تي جوش خروش؛
ڳالھ ڳرھڻ ڪھڙي، خلق اڳئون خاموش؛
اثر آھي عشق جا، اول وڃائي ھوش؛
سالڪ سُڪ نہ سرھا، گوندر ڏي ڪن گوش؛
”خَلَقَ الْإِنْسَانَ عَلَى صُورَتِهِ“ پادشاھي پوش؛
”سچوءَ“ سوريءَ وڃاڻا جي، مِي ۾ ٿيا مدهوش.

Gul Hayat Institute

سسئي

داستان پهريون

1

ناهي ويچاريءَ وَسُ، جو ڪري ماڻ پئي رهي؛
ڪنهن پڻ نه ڇڏيوم، سندو گورن گس؛
ڏونگر منجهان ڏس، پوندم هوت پنهونءَ جو.

2

وُمر لالڻ لوءِ هيءَ اُٿاسي ننڊ ۾؛
پليءَ هيئن نه پائيو، پيو پروڙڻ پوءِ؛
هوت وٽر جي هوءَ، تا سڪ گذاريون ڏينھڙا.

3

منهن ڏيئي آيام، جبل جهاڳڻ ڪيچ جا؛
طعنا تهمت لوڪ جا، سر چڱا چاڀام؛
پت پليءَ پاڀام، سهرا سور پرين جا.

4

هيءَ نماڻي نال، سنگت نچو ساڻيو!
ايندي پئيءَ آن جي، جيهي تيهي حال؛
هن گوليندڙ جي ڳالهه، ڪا هئي هوتياڻن ۾؟

5

رُڻڻ زارو زار، راتو ڏينھان آھ مون؛
کوڙي کان قريب ويو، هنڙي منجهه هزار؛
هن گوليءَ جي گفتار، ڪا ٻڌيو ٻاروچن ۾؟

6

ويڃڻ ذوق ضرور، هن ڪاھل آهي ڪيچ ڏي؛
ڏسان شال اکين سان، هوتاڻو حضور؛
منهنجو ڪو مذڪور، ٻڌو ٻاروچن ۾؟

7

سرتيون سڪ سڀيل، اندر منجهه عجيب جي؛
راتو ڏينھان ٿي ڪريان، زاريون منجهان زيل؛
هن ڪمينيءَ جي قيل، ڪا هئي هوتياڻن ۾؟

8

پرين ڏيئي پور، ويا ويچاريءَ کي؛
تنهن دنيا جو ڏور ڪيو، سڀو شوق شعور؛
هن مئيءَ جو مذڪور، ڪو ٻڌو ٻاروچن ۾؟

9

ريءَ ڪر تنهن گولي، آهيان آرياڻيءَ جي؛
جو ڏنائون ڏيل کي، سو جهليم ۾ جهولي؛
هن ٻانهيءَ جي بولي، ڪا ٻڌيو ٻاروچن ۾؟

10

ساريون پڇي ساڻ، سنڊيون ڪيچن خبرون؛

هيڏي اچڻ جي هئي، ڪيچڙن کي ڪا ته؛
منهنجي پي مصلحت، ڪا ٻڌيو ٻاروچن ۾؟

11

لڪين ڏيئي لت، پاڻ ئي ڪريان پترو؛
سارو وندر وڙيان، جيڏيون ڪارڻ جت؛
منهنجي ڪا مصلحت، هئي هوتياڻن ۾؟

12

ڪري سات سوال، ته ڪيچن جي ڪا گل ڏيو؛
جا ڇڏيائون ڇپرين، موٽڻ تنهن مجال؛
هيءَ آرياڻيءَ ري، ههڙا ٿيڙم حال؛
سنڌي هن سنڀال، ڪا هئي هوتياڻن ۾؟

13

راتو ڏينھان رت، اوتڻ آيم اُن ري؛
آيل عشق عليل ۾، شال نه پوي قُط؛
جبل سڀ جهاڳي وڃي، جيڏيون ڏسان جُٺ؛
هن مئيءَ جو مٺ، پوي مذڪور پرين ۾.

14

اثر ڪيو آفسوس، مئيءَ جي مرن کي؛
جود تنهن جي جوش، سارو روح رتيون ڪيون.

15

گوندر گذاريام، سي تان پلا ڏينھڙا؛
سڀ ڪنهن ساعت سپرين، ٿي صحي ساريام؛
هي ڪشالا ڪاريام، ساعت هڪ سمهڻ جي.

ڪافي 1

ڏونگر آهي ني ڏس، ميان، هاريون منهنجي هوت جو.

هالن ته هلڻ نه ٿئي، ناه ويچاريءَ جو وَسُ؛
راتيون رهڻ روھ ۾، ڪاڪيون آهي ڪَسُ؛
ڪيڙو عشق عجيب جي، هنڙي منجهه هنڀسُ؛
آهي عجيب جي، ”سچو“ سڪ سَرَسُ.

ڪافي 2

منهنجو، پانڌيڙا، پرينءَ کي ڏيچ هي نياپو.

ڏيئي باھ پنيور کي، هيءَ ڪيچ ڪندي ڪاپو؛
اصل لاڳون آهي، منهنجو ساڻن سياپو؛
آهي اوهان جو سپرين، هن چوريءَ تي چاپو؛
منهنجو محبوبن کي، پيو ڏيچ نه ڏوراپو؛
سدا آهين ”سچوءَ“ کي، تون جيءَ جو جياپو.

ڪافي 3

پري ٿين نه شال، پرين پاڙيجا پرڏيهي!

سائين ٿيس نه سنگتي، هي هي ههڙي حال؛
جتن ڪيڙم جيڏيون، جتن سان مون جال؛
دوستن بنا ديس ۾، جيئن منجهه جنجال؛
ڪنهن در ڏيان دانهڙي، هو جي ڪهي ويڙم ڪال؛
ڪوڙين ڪيڙم ڪيترا، انهن ڪاڻ ڪشال؛
سي ئي ”سچو“ آيا، جن لڳ وجهامير فال.

ڪافي 4

پينر هي پنيور، اسين ڇڏي وينداسون!

وس نه آهيان پانهنجي، پلو ميان،
پورن ڪيڙو پور، هت رتي نه رهنداسون.
جاءِ عقل جي ناه ڪا، پلو ميان،
عشق ڏيڪاريو هت زور، اهي وٺي وينداسون.
پورهيو ڪنديس پر جو، پلو ميان،
ڇڏي پيو ٿڪ تور، اسين جا ڪي چينداسون.
ڪاڪيون وڃي ڪيچ ۾، پلو ميان،
لاهي هنئين جو هور، ڏک ڏوراپا ڏينداسون.
”سچو“ ڏني سڄڻن، پلو ميان،
شوق مڇايو شور، تن جي پڪي پهنداسون.

ڪافي 5

اهي ويچاري ڪا وس، ميان، توکي معلوم مڙيوئي!

ويني آهيان وات تي، گولي ڪجو گس، ميان.
سارو وندر ووتران، ڏاها ٽنهنجي ڏس، ميان.
ماڻهو شهر پنيور جا، رُوح نه اچن رس، ميان.
”سچو“ پوءِ پرين ڪئون، اهي پنيوران بس، ميان.

ڪافي 6

گوڻ ساري جون ڳليون ڳليون،
وو، نٿ ڏسڻ مون کي آئون.

رَت روئڻ ڪئون اهي اڪڙيون،
ڪين سي جهلجن جهليون جهليون.
ڪيچڙن جون وري قطارون،

هيڏي ٻڌيونسين هليون هليون.

سي نه وسرن ڳالهيون اهي،
يار سڄڻ جي تو سليون سليون.
چاڙهيئي اسان تي درد فراق جون،
ڇوه ڏاڍي مئون چليون چليون.
روز ازل ڪئون ڪيو ”سچو“ سان،
يار ڀلا، ڪيئي پليون پليون.

ڪافي 7

هوت اچ هت هاڻين، پنهنجا ڏک ڏسينديس، ميان.

دوست اوهانچڙي آهيان، ميان، سائين لڳ سڃاڻين،
پاڻ گولين گڏينديس، ميان.
تون تان صاحب سپرين، ميان، هيءُ نانءُ نمائي،
توڪي سائين سڏينديس ميان.
پڪا پڪن سامهان، ميان، آريائي مون آئي،
توڪي اوڏا اڏينديس، ميان.
پُئيءَ لڳس تانهنجي، ميان، حُب منجهون هوتياڻي،
آءُ ڪا پاند ڇڏينديس، ميان!
سچو اوتي سپرين، ميان، پنڀن مان پاڻي،
ڏک ڏوراپا ڏينديس ميان.

ڪافي 8

هوڻ پرين هڪواري، مونکي اچي ملج، ميان!

ڏونگر ڏورڻ مون نه ٿئي، ميان الا، آءُ اوري تون آري.
گچيءَ پاڻي ڪپڙو، ميان الا، زور ڪريندس زاري.
جا اوهانچڙي ڪونجي، ميان الا، سا تو ڪيئن وساري؟
هيڄون ڪنير سر تي، ميان الا، باڙ بره جو باري.
ويني ڏسان واٽڙي، ميان الا، مونجهه اوهان جي ماري.
”سچو“ سڏو سڄڻ، ميان الا، ٿيو فراق فراري.

ڪافي 9

آيس آءُ ڪي اوڏي، جهاڳيا مون تان جبل جال!

جي مون وسهو جيڏيون، آهيان ڪيچن جي آءُ ڪوڏي.
حُب جنهن جي هوت کي، درد نه بئي ڪنهن ڏوڏي.
ڪيئن ڪريان آءُ ڪاڪيون، هوڻ منهنجو سو هوڏي.
دردُ جنهن کي دوست جو، لکن سا نا لوڏي.
سيئن خاطر سڻ ”سچو“ ڙي، گاه ڪنديس ٻڌي گوڏي.

ڪافي 01

ويڙا جي وٽڪار، اڃا وري ايندا سي!

ڪي ڏينهن پهچڻ ڪيچ ۾، قصد ڪندا ڪوهيار،
 آسین ڪاڏي نه وينداسي.
 پوءِ منهن رکي جيڏيون، پاڻون ڄاڻي هن پار،
 آسین ڪاڏي نه ٿينداسي.
 آيا ڄاڻي سپرين، جيءُ ني پيڙو جار،
 نينهن نيٺهه نينداسي.
 هاڻي ”سچو“ مون گئون وسري، ڪٿڻ واري ڪار،
 آسین جا ڪي جينداسي.

ڪافي 11

اهي ڪهڙي طرف ويام، آءُ ڳوٺ رهيس سڀ ڳولي!

عشق ته عاشقن جا، ميان، اڳهين ٿي ٻڌام،
 هاڻي ٽوليءَ مون سو ٽولي.
 ڪوڪان چڙهي ڪوهه تي، ميان ڪيچڙن ڪيام،
 هاڻي چوليءَ مون سو چولي.
 ڏوريندي مون ڏونگرين، ميان، سرتيون سال ٿيام،
 هاڻي رمز لٽي مون رولي.
 ”سچل“ آءُ تان ناهيان، ميان، ساري سڏ ٿيام،
 اتي پاڻ ٻاروچل ٻولي.

ڪافي 12

وات وندر جي ڪو ڏسي، وو ڏسي، مون کي جيڏيون!

سپريان جي سات جا، آهيون سو عاشق آسي، وو آسي.
 سڏ تنهن کي سور جي، ڄام پنهون جا پسي، وو پسي.
 وهان ڪيئن پنيور ۾، خان ويو دل ڪسي، وو ڪسي.
 پريان سنڌي پار ڏهون، مان ڪو رهبر رسي، وو رسي.
 هيڪند ٿيان جي هوت سان، هيٺڙو منهنجو هسي، وو هسي.
 سِر ”سچوءَ“ جي سانوڻ وانگر، بره جو بادل وُسي، وو وُسي.

ڪافي 31

ناه ويچارِيءَ جو وس ني، توکي معلوم مڙيوئي، ميان!

اهي هن ڪميٽيءَ کي، ميان، ڏونگر سندنو ڏس ني.
 ڇڏي ڏونگر ڏاکڻو، ميان، ويڙهي اسان جي وس، ني.
 حال هن جو هيٺو، ميان، پاڻ پنهون اچي پس، ني.
 ٻاروچاڻي جات ۾، ميان، تون سانول آهين سرس، ني.

ڪافي 41

مون وٽ هو مهمان، ڀلو جيڏيون، اڃا ڪالهه قافلو!

اٿم اونارن جو، ميان، آيل ڙي ارمان.
 ڏيئي ڏکيءَ کي ويا، سورن جو سامان.
 جتن سنڌي جات لءِ، هي هي هيءَ حيران.
 ڪندي وڃي ڪيچ ۾، هيءَ بره جو به بيان.

ڪافي 15

صدقي صدقي هي سر، ميان، آهي ڪوهيارل ٿئون صدقي!

ڪاف ڪشالا ڪيچ جا، ظاهر ٻُجهن ٿا زَر، ميان.
 جبل گهيا جوش مئون، گهائي ڪيڙو گهر، ميان.
 محبت جي ميدان ۾، گهيڙ ڏسي وڃي گهڙ، ميان.
 ويهڻ مون کي وه ٿيو، ترسان هڏ نه تر، ميان.
 جيڏيون جانب جت لءِ، پئي پئي وئي هيءَ بَر، ميان.
 جيباڻي هنج ۾، ڪيهه ڪري وڃي ڪُر، ميان.
 ”سچو“ سچيءَ سک مئون، فاقو ڏسي ناڦر، ميان.

ڪافي 16

يار توسان منهنجي زاري، آهي سَوَ لڪ واري، ميان!

وندر جي وٽن ۾، واجه وجهي ويچاري،
 سا تان محبت ماري.
 هي تان حال حقير جو، اچي ڏس آري،
 گنيم بره باري.
 ازل لاکون آهي ٿي، يار توسان منهنجي ياري،
 پاتم ڳچيءَ ڳاري.
 سور تنهنجا سپرين، چڪيءَ کي چوڌاري،
 وجهج گهوت نه گهاري.
 آهي هت حبيب جي، ڳالهه ”سچوءَ“ جي ساري،
 ڪندا ني پوٺواري.

ڪافي 17

پورهيت پاڻيءَ ڍوئي، خان ٻاروچا ٺهنجي!

حاضر خدمت اچي اوهان جي، حال چونديس روئي؛
 ساڻي اسان جي سڏ لهڻ لءِ، ڪڏهن نه مڪو ڪوئي؛
 قول ڪيو هوءَ هوت اسان سان، سائين پورو ڪر سوئي؛
 ڪيئن وساري وهان اوهان کي، ڪئي تا ههڙي توئي؛
 طوطي جي ڳچيءَ سَوَ سلامن، ”سچوءَ“ مڪا پڻ پوئي.

ڪافي 18

هوت ڏهون هاڻي آيون، مان ڏي خوشخبران جي!

اچي اڏيون اوڏڙيون، جاءِ ٺهنجڙي جايون؛
چڏي شهر ڀنڀور کي، پير وري ايڏنهن پايون؛
ٿيون چيارن جيڏيون، اهي ويچاريءَ کي وايون؛
”سچو“ سنڌيون ڏانهڙيون، دوست وري ورنايون.

ڪافي 19

ڙي جيڏيون، هاڻي هوت ويا جي، وو، سي موٽي مان اچن!

دعا ڪريجو جيڏيون، پري نه هوت وڃن؛
سڳها موئن پوئتي، اچي ويڙهي هن وسن؛
وڃي ڪيچ وٽن ۾، پورهياٽ پڇن؛
ڪيچي ڪميٽيءَ جي هٿ، ڪچي شال نه ڪن؛
”سچو“ اصلئون آهن، سرتيون سڱ سندن.

ڪافي 02

يار ساڻيو، ڙي ميان، يار پانڌيو ڙي ميان...

يلو ڙي ميان، ڪيچن جي، وو، گل مونکي ڪائي ڏيجو.
هيءَ نمائي، وو، ور وڪاڻي ميان، نال نباهي نيجو.
ڪيم وساريو مئي نه ماريو، ميان، چوري تان مَ چڏيجو.
ڏيو دلاسا ڪڏهن ايندا، ميان، لوڪئون تان نه لڏيجو.
آءُ اوهانجڙي اصل آهيان، گولي ساڻ گڏيجو.
جنهن ويلي، وو، هلو اٿاهون، ”سچو“ نانءُ سڏيجو.

داستان ٻيو

1

ڪوڙين قرباني، ٿيان هوت پنهنجي تان؛
ساه سري صدقي ڪريان، سندن مهماني؛
هي جوڀن جواني، ٿي اجائي گذري.

۲

جبل جالون جال، سو مون ڏورڻ نه ٿئي؛
وڏا وڻ وڻڪار جا، ڪافن ڪوه ڪشال؛
هي مون ڏسي حال، ٻاروچو ٻاجه ڪري.

3

ٻاجه ٻاروچا ڪر، مون ٿر ٿيليو نه ٿئي؛
ويچاريءَ جي ور، ڪر بلوچا بٽبان ۾.

4

اچڻ آري جام، ڪو منهن موڙهيءَ جو ڪرين؛
مون گئون مير مدام، هي ٿر ٿيليو نه ٿئي.

5

آءُ تون پنهنجي يار، ڏسي حال حقير جو؛
هن نمائيءَ ڪار، هي ٿر ٿيليو نه ٿئي.

6

هن دم آري آءُ، ناهيم حال هلڻ جو؛
مون نمائيءَ کانءُ، هي ٿر ٿيليو نه ٿئي.

7

ڏيه سنڌو ٿيو ڏور، رهبر ٿيءُ رڳن ۾؛
مون ويچاريءَ مَور، هي ٿر ٿيليو نه ٿئي.

8

چپر تان مَ چڏين، آءُ هوتياڻي جَت ۾؛
هن ڪميٽيءَ ڪڏين، هي ٿر ٿيليو نه ٿئي.

9

هٿان ويل ويام، ڪاڪيون هاڻي ڪيئن ڪيان؟
ٿيلڻ ٿر ٿيام، هاڻي هوتياڻن لءِ.

10

جي هئي ڪميٽيءَ گل، تا صبح ويندو ساڻو؛
تان مون تنهن مهل، پُرزا پُرزا پاڻ ڪيو.

11

هيءَ ڪارڻ هوت، ڏونگر ڏورڻ آيا؛
ميان تائين موٽ، ووءِ ووءِ تان نه وساريان.

12

ووءِ ووءِ تان مَ وسار، متان ماڻ ڪري وهين؛
ٿيو پُر تنهين پار، جاتي ٻيو ناه ڪي.

13

ڪيم وساري ويه، ووءِ ووءِ ڪر وندر ۾؛
پچڻ ڪارڻ پرينءَ جي، پاڙي پاڙي پيه؛
ڏيه-ڏٺيءَ جو ڏيه، حاصل ٿئي جَت سين.

14

متان وهين ماڻ ۾، منجهه جلديءَ جُل؛
هتي ويه نه، هل، تان ڪي پڇين پنڌ ڪي.

15

ويه نه وساريچ، متان ماڻ ڪري وهين؛
قول اهو پاڙيچ، هو جو ڪيڙئي هوت سان.

ڪافي 1

ويجها شال رهن، ميان، ڏور لايا جن ڏينھڙا!

سگها منهنجي سپرين، پڪي مان پهن،
وڏا طالع ٿن جا، جن جي راڄ رهن،
هن منهنجي حال جي، سگهڙي سڏ لهن،
طعنا ڏيو ٿن جا، ڏاهيون سڀ ڏهن،
”سچو“ صدقي تن ٿئون، جي ٿا ڪيچ ڪهن.

ڪافي 2

ڙي جيڏيون، آءُ تان ٻيو نه ڪندي،
منهنجو پيچ پنهل سان آهي!

آءُ جنهن جي آهيان، سو تان مهر نه لاهي!
ڪيو ڪميٽيءَ هوت سڄڻ سان، سڱ سڀاڻو ساھي.
هت وڃي پئي هوت جي، وس نمائيءَ ناهي.
سوال ”سچو“ جو اهو آهي، نينهن سندن نيباهي.

ڪافي 3

هوندي سڀ پرسائين ساڻ، جيڏيون،
هيءَ پورهيو بندي وڃي ڪيچ ڪندي.

ڪالهه ڪالھوئي سپرين، اڃا مون وٽ مهمان.
لڳي ڪاٺن ڪيچ جي، پُرزا ڪنديس پاڻ.
اُنن، اوناڻن ٿئون، آءُ ڪاڪيون ڙي قربان.
هڻي ويڙو نڪري، ٻاروچو مون پاڻ.
ويهڻ مون کي وهڻ ٿيو، چيٽڪ ڪيٽس ڇاڻ.
”سچو“ سوز فراق جو، ڏئي ويڙم ڏاڻ.

ڪافي 4

پيئر هيئن نه پايون، ته هوت ڪندا ههڙي!

عشق تا آتش جهڙو، لالن وڃي لايون.
ڏينديس ٻاروچن ريءَ، پنيور کي باهيون.
سرتن سڏ نه سور جي، هي ٿن وڃن ٿا تايون.
ڏئون ڏين ٿيون ڏيل کي، سنديون جتن جايون.
”سچو“ وڃن ساڙو، چپ چپاتيون چايون.

ڪافي 5

آءُ اڱڻ منهنجي آري، توکي صاحب ساريان ٿي!

وندر جي ني وٽن ۾، ميان آلا، هوت ملج هڪ واري،
توڪي گهڻو نهاريان ٿي.
پرين وڙو، وو، پانهنجي، ميان آلا، دوست ڏيو دلداري،
سارو ڏينهن سنڀاريان ٿي.
دوست اوهانجي، وو، درد سان، ميان آلا، گچيءَ پائي ڳاري،
سارو روھ رٿاريان ٿي.
ڪڏهن ايندين، وو، تون پرين، ميان آلا، ”سچو“ ڪج ستاري،
هت هنجون ني هاريان ٿي.

ڪافي 6

مون کي هوتن هاڻي، ڪوئي پنهنجو ڪيو!

جَت گهڻا بيا جڳ ۾ سائين، منهنجو هوت آريائي،
ڪنديس ڪونه ٻيو.
لکين پُجن پرينءَ کي، آءُ تان ڪير نمائي،
سندن نينهن نيو.
جيئي تيهي در دوستن جي، عاشق هيءَ اگهاڻي،
سارو ڪم ٿيو.
ڪيائون ڪناري پانهنجي، هيءَ تان پاڻون ڄاڻي،
جڏو جيءُ جيو.
پرين ڪيو پنهنجو، سچو سڱ سڃاڻي،
وڃئون وره ويو.

ڪافي 7

پرين نه ڇڏج پئي پار، ساري تنهنجون ڳالهيون رُٿان آءُ!

اڱڻ آسروند جي، والي ايندين ڪهڙي وار؟
ماري هن مشتاق کي، ڪانڌ نه وڃ ڪوهيار.
آهين جنهن تون آسرو، سا ويچاري تون نه وسار.
نماڻيءَ جي نجهري، آءُ گهڙي هڪ گهار،
ڪيئي ”سچو“ سان واعدا، سي پرور لءِ تون پار.

ڪافي 8

شال اوڏاهون ايندا، وٺي خاصيون خبران، خبران!

مون هن نمائيءَ کي، اڃا دلآسا ڏيندا،
پرين پاڻهين پاڻ سان، هيءَ گولي گڏيندا.
محبت مون مسڪين سان، شال نباهي نيندا،
ڏک سک پائي سپرين، هن ڏکيءَ سان ٿيندا.

ڪافي 12

متان ڏوراپو ڪو ڏيو، ڙي ساڻيو!

هيءَ ڪنيزڪ ملهه خريڊڻ، ڪين هٿئون مون ٿيو.
حرف اسان تي آه اصل جو، وقت ويسر ۾ ويو.
پلٽي پائي مڏيون، پيش پُنهونءَ جي هي پيو.
”سچو“ ڪوئي پانهنجو، پاڻ قريبن ڪيو.

ڪافي 13

ادبون ڙي آهيان، ٻانهي سا ٻاروچل جي!

ڏکيا سڪيا ڏينهڙا، شال لالن ساڻ لنگهيان.
هنڀڙي ڪي هن جيڏيون، ڪهڙا سور سلايان.
وندر سنڌيءَ وات تي، چاهون سر چلايان.
ويهان آءُ ڪيئن ويسلي، ويندا چو نه ورايان.
ڪيهي پئي تان ڪيچ ڏٺن ڏي، ”سچو“ ميڙ سنڀايان!

ڪافي 14

ويهي آءُ ڪوھ ڪندي، جيڏيون ڙي پنيور ۾!

چونديس حال حبيب ڪي، ڳچيءَ پائي گندي.
کُني سا ڪيڏي وڃي، جا بره تنهنجي بندي.
جيهي تيهي حال آهيان، ”سچو“ صاحب سنڌي.

ڪافي 15

چڏي هوٽ حجت، ميان ڙي، ٿيس آءُ نانءُ نمائي!

اچي مون ڪي ڪينڪي، چڏي لوڪ لذت، ميان.
وڌو آهي مامري، مون ڪي تان محبت، ميان.
ويا نڌر کان نڪري، اوني رات اُچت، ميان.
سُورُ ٿنهنجا سپرين، رُڳا ئي راحت، ميان.
مون ڪي ٿيلُ آڻيا، پيرن سان ڀرت، ميان.
”سچو“ سڪ اوهان جي، واڳيو ۾ وحدت، ميان.

ڪافي 16

ٻانهي ٻاروچل جي آهيان، وي آهيان!

پريان سنڌي پار ڏانهن، آسرو هڏ نه لاهيان، وي لاهيان.
صورت وارا سُپرين، آءُ نمائي چا هيان، وي چا هيان.
هُو تان سائين، آءُ تان گولي،

ڪيچي ڪڏهن ڪينڪي، هيءَ چَپر چڏيندا،
جيڪي اڳيون پويون، بديون سڀ بخشيندا.
پکا پکن سامهون، آئي اوڏا اڏيندا،
ٻاجه ڀريا ٻاجه مٿون، ڪري ”سچو“ سڏيندا.

ڪافي 9

نٿي وڻي ڳالهه ڪا ٻي، ڙي جيڏيون، مون ڪي نٿي وڻي!

آءُ نه ڪنديس، وي، اهڙي، پلو ميان،
ڪيچن جا مون سان ڪي.
اوهان مڙن ۾، وي، مست جو ٿيڙس،
پيالو عشق جو پي.
اوهين مڙئي، وي، عقل واريون،
آءُ جو بيرابڱ ٿي.
”سچو“ پڄاڻا، وي، سپرين، پلو ميان،
ڪوھ ڪنديس هت ڪي.

ڪافي 10

اصل اسانچڙو آهي، ننگ ٻاروچل توتي!
چڏڻ مناسب ناهي، ننگ ٻاروچل توتي.

هيءَ ڪنيزڪ ملهه خريڊڻ، سڱ نٿي ڪو ساهي.
ڌرڙو جنهنڪي ذوق تنهنجي جو، چَپر تنهن ڪي چاهي.
جيئن هلائين تيئن هلاڻ ٿي، ڏور وڌي تو ڏاهي.
هيءَ پاڇائي پرين سان ڀرتيو، باب سنڌيو توڙي ناهي.
جيهي تيهي يار اوهان جي، چڏڻ لائق ناهي.
ٿرين برين يار ٿڪيءَ ڪي، رس ڪوهيارل ڪاهي.
ساه ”سچو“ جو در تنهنجي ڏانهن، هڏ نه آسرو لاهي.

ڪافي 11

حال هلڻ جو مون ناهي، آءُ تان ڪيچ پهچان ڪيئن؟

ناتو نمائيءَ جو، اصل توسان آهي،
هيءَ هوت نه چڏج هيئن.
تون تان صاحب سپرين، سڱ نٿي ڪو ساهي،
ڪر جاني وڻي جيئن.
پسي حال حقير جو، آءُ ڪوهيارل ڪاهي،
ڪر ”سچو“ پنهنجي سيئن.

سڱ نه سائين ساهيان، وي ساهيان.
ڏينهن لنگهيم هت ڪيترا،
ڪيچ وڻن ڏي ڪاهيان، وي ڪاهيان.
هُئڻ ”سچو“ جو آهي، تنهين سان،
اُنهن ٻاجهون ناهيان، وي ناهيان.

ڪافي 17

ڙي جيڏيون هاڻي شال ٿئي، منهنجو پاڙو پرينءَ سان!

مان مٽي تان گهوري، جاني شال جئي.
هن تان پُور پرائيو، هاريون هوت وئي.
ٻاروچي ڪا ٻاجه پئي، هيءَ تان نالِ نئي.
سارو مطلب مون ٿيو، پئيءَ هوت پئي.
شال ”سچو“ کي سڀرين، ڏوراپو نه ڏئي.

ڪافي 18

آءُ ڪيچ ڪندي، وڃي پورهيو پرينءَ سان، ڙي جيڏيون!

جيئهي تيهي يار سڄڻ جي، چڱي توڙي منڊي.
آءُ ٽئين جي آهيان، برهه جنين جي بندي.
چونڊيس حالِ حبيب کي، گچيءَ پاڻي گندي.
اڻ مُلُهه ٻانهي آهي، سڀ پر سائين سنڌي.
”سچو“ ساريائي دلڙي، رَمَ ٽئين جي رندي.

ڪافي 19

ڙي جيڏيون، آءُ تان حال پُهل سان ڪندي!

اصل لاکون آهيان سائين، بلوچاڻي بندي.
وَسُ ناهم وارَ جو سائين، آهيان سائين سنڌي.
ڪندي وڃي ڪيچ ۾، دانھون سي درد منڊي.
سڏ لهندا سي وري، برهه جنين جي ني بندي.
”سچو“ اڳوڻن سڄڻين، گچيءَ پاڻي گندي.

ڪافي 20

سارو ڏينهن روان ري، هيس جيڪي هوت پنهنونءَ سان وعده!

ٻڌڻ وارو ناه ڪو، جنهن کي حال چوان، ري.
قاصد اچي ڪو اوڏانهون، پيرين تنهن پوان، ري.
ڏکيو تان ڏيل کي، اديون اڃ اوهان، ري.
اُنهن ٻاجهون سرتيون، نت نت سور نوان، ري.

ماريُون محبوبن جي، طلب ناهي توهان، ري.
غرض نه رکان لوڪ جو، هڪ سائين هُئن سوان، ري.
”سچو“ ٻاجهون سورَ جي، ٻيون لاتيون ڪين لوان، ري.

داستان ٽيون

1

ڏکڻ منجهان سُڪ، مُون تالڏا جيڏيون؛
ڏوريندي کي ڏک، سُونهان ٿيڙا سڄڻان.

2

هن سَهانگا سُڪ، جي ساري عالم آڻيا؛
ڏور مهانگا ڏک، جي ورتا وره وارئين.

3

سينڌيون جي سُڪن، تنين گوندر گهوريا؛
ڏنم ڪاڻ ڏکڻ، هي سِرُ سارو سَتَ ۾.

4

سُڪيون ڪوه پُچن، سنڌيون ڏکڻ خبران؟
سي هن وهانءَ وڃن، ڏيل ڏکائيل جن جا.

5

ڏکيون پُچن ڏک، سُڪيون پُچن سڪڙا؛
هن کي حاصل جو ٿيو، جيڪي منجهان جُڪ؛
نينهن وارن جي نُڪ، لڳي لوريءَ وارئين.

6

گوندر ڪيئن گهوريان، جنهن ڪيس سينڌي سڄڻين؛
جان تڪ پئي توريان، تان ڏک موچارا سُڪ گڻون.

7

جي گوندر گوش نه ڪن، گُهه پيون سي سرتيون؛
جن سنگت ساڻ سُڪن، سي پاڻئون هوت پري ڪيون.

8

گوندر گهمي جي لهان، تان سُڪ سوين ساڙيان؛
آءُ پڻ ڪيئن پاڙيان، ڏک سڪن سان سرتيون.

9

جنين گوندر گوش، آءُ گهڻو تن نهاريان؛
جال انهن ۾ جوش، سدا آهي سرتيون.

10

جي سارو پُچان لوڪ، تا گوندر وارو نه لهان؛
ههڙو ڀلو ٿوڪ، ڪهين ڀاڳ پرائيو.

11

گوندر ڏينهن گذار، جان تون جئين چنڊڙا؛
سو ئي عهد پار، جو ئي ڪيئي پرينءَ سان.

ڪافي 4

ڪي ايندا، هيڏي ايندا، آلو، وهنيان ٻاروڇا!

ساڻي مون کي سچ ڇو، دوست دلاسو ڪو ڏيندا؛
هوندا ڪي مون وٽ هميشه، وري ڪي پوئتي ويندا؛
هيڪنڌ شهر ڀنڀور ۾، ساڻ ٿڪي اچي ٿيندا؛
ٻاروڇا سي ٻاجه پئي، آءُ چڱي ڪي چيندا؛
سُور ”سچوءَ“ جا، سرتيون، نال پنهنجي ڪي نيندا؟

ڪافي 5

اڙي جيڏيون، مون کي ڇو ٿيون پرين، ڏنهن جهليو!

ويهان ڪيئن ڀنڀور ۾، جو روخُ انهن سان رليو.
ساڻن ٿيندس سنگتي، جو هوت هاڙي ڏي هليو.
پريان سنڌي پار ڏنهن، پاڙيچون نا پليو.
سڄڻ سارو پانهنجو، سر ”سچوءَ“ کي سليو.

ڪافي 6

پانڌي، دلاسو ڏي مون، ايندا آرياڻي ڪي اوڏا!

آڏي رات جو، وو، ڪيائون سانپاهو،
حال ڪيائين هي مون، ويا تا ترڪي توڏا.
ڪيو قبول، وو، پنهونءَ ڪارڻ،
ڏک سوين ني سي مون، لڪ ڏئي لڪ لوڏا.
محبت ڪئون تان منهن نه موڙيان،
پرزا ٿيان هِت جي مون، گسي وڃن توڙي گوڏا.
سر تان صدقي، وو، آه ”سچوءَ“ جو،
ڪاڪيون چون هِت ڪي مون، درد ڏيندو سو توڏا.

ڪافي 7

آءُ وڃان تو تئون گهوري گهوري، ميان!

ڏونگر رهيس ڏاکڻا، تنهنجي ڪارڻ ڏوري ڏوري.
تو ٿڪائي، وي، آهيان، اچڻ آرياڻي تون اوري اوري.
پلا هن ڀنڀور ۾، تر نه رهنديس توري توري.
مون کي وڏو مون پرين، جهڻڪ اوهانجڙيءَ جهوري جهوري.
”سچوءَ“ جو ني سُپرين، هنيڙو نيو هي هوري هوري.

12

سُڪن واريون سَو، ڪا ڪا وره واري؛
ترت انهيءَ کان تَو، ڀڳيون آڻڻ واريون.

13

آڻڻ واريون آڻيون، ٿيون آڻڻ اُجارين؛
جي گوندر گذارين، آڻڻ تن اوک ٿيو.

14

سارو لوڪ سُڪن، پوءِ رهايو پرينءَ ڪئون؛
ڏسو واہ ڏڪن، هوڻ وهاريو هنج ۾!

ڪافي 1

سرتيون منهنجو ساه، هاڙهي سي هوت وٺي ويا!

ڪونه ڪميڙيءَ جو ٿئي، هاديءَ ري همراھ.
ڀنڀور هن ڀنڀور ۾، آڻيندن الله.
هندئون جنهن هوت ويا، روئي چمان سو راھ.
پرڏيهين تي ناه ڪو، وريتيون ويساھ.
آهي رفيق رُجن ۾، سندو سوز سپاھ.
ناھيم بئي ڪنهن لوڪ جو، پاڙيچون پرواھ.
معاف ”سچوءَ“ کي سي ڪندا، جيڪو ڏوه گناه.

ڪافي 2

اُچي ڪونه ايڏاهون، ماڻهو شهر ڀنڀور ۾!

منهن ڪري انهنءَ پار ڏي، ميان، ويني ڪير الاهون.
ڏسي حال حقير جو، ميان، اچن من اگاهون.
ڪو پلُ پاڇائيءَ ڪئون، پري تي نه پراهون.
ٿر ٿڪائي آهيان، ميان، پکا اڏج اوراهون.
سُڻي موت ”سچوءَ“ جون، ميان، آرياڻي آهون.

ڪافي 3

وڻي ٻاروڇي ٻولي، سدا تان ساه منهنجي ڪي.

هئي پناه ۾ يار سڄڻ جي، ٻاروڇي جي ٽولي.
ٻاروڇائي ذات جي، گولن جي آهيان گولي.
ڪاڪيون وينديس ڪيچ ڏي، ڏونگر پايان ڏولي.
”سچو“ سامر انهيءَ جي، آهيان عيبن اولي.

ڪافي 8

ٻيو ڪير ڪامي منهنجو ٿيندو، لکي ٻاروچل ٻاجهون!

درد منديءَ جي دل انهيءَ کي، پاڻئون دلا سو ڏيندو.
ڪين ڇڏيندو چيرين، سوئي نال نماڻي نيندو.
اکڙين سان سڀيئي ڏسنديون، اڳڻ آرياڻيءَ سو ايندو.
پاڻ پنهنجو يار پيارل، ساڻ غريب گڏيندو.
ڏنگين ڏي ڪين ڏسندو، بديون تان بخشيندو.
مهر پنهنجيءَ ساڻ ڪنهن ڏهاڙي، ”سچو“ سو نانءُ سڏيندو.

ڪافي 9

آءُ ويندي پنهل جي پار، ميان، ٿڪيس ڪين ٿرڻ ۾!

مون مَن گڏي گوندرين، ڪيچي ٿيم قرار.
ذات جتن جي جيڏيون، جيءُ وڌو آهي جار.
ڪندي وڃي ڪيچ ڏي، ڪنڙائي ڪار.
آهي ڪاڻ قريب جي، ويڃ مون وٽڪار.
پُرڻ اٿم پنڌ ۾، دوست پُئيءَ دزڪار.
سارو ڪم ”سچوءَ“ جو آهي، انهن جي اختيار.

ڪافي 10

اڄ اهو ساڳي مون سڃاتو، آهي بڙيون ٻاروچو!

اصل لاڪُون آهي انهن سان، هن نماڻيءَ جو ناتو.
اچي ڏنم اوچتو، پيچُ جنهن مُون سان پاتو.
قريس ڦيريدار جان، ڄاڻ نه مون هيئن ڄاتو.
لٿو لحظي هڪ ۾، اديون ڙي اوراتو.
صدقو ”سچو“ تنهن اُتون، عشق جنهن سان تو لاتو.

ڪافي 11

وڃي ڏيهه پرين، ڙي ساڻيو، منهنجو ڏجو سنيهو!

اوهان ٻاجهون سُپرين، ڏکيا ڏينهن لنگهن.
وينا ڏسون واڙڙين، اڳڻ مان اچن.
ڪونه ورندي ٿو ڏئي، وندر جي پي وڃن.
ڏکيا آهي ڏينها، جي پاسي کان پرين.
پينر شهر پنيور ۾، شال پيرو ڪن.
ويچاريءَ نه وساريو، جا لڳي ساڻ لکن.
جيهو تيهو آهي ئي، ”سچو“ سگ سندن.

ڪافي 12

ڪيچن جي ڪڍ ڪاه، متان ويهين ڪين وساري!

ڏسندينءَ ڏونگر چوٽئين، بلوچاڻي باه.
قولچ پاڻ فقير ٿي، وندر جي وٿراھ.
ساري شهر پنيور جا، لاڳاپا سڀ لاه.
متان ويهين ماڻ ڪري، ڏونگر ڏورج ڏاه.
عرض وڃي ڪر روبرو، ٻيا ساڻي ڪيم سنياه.
ٻانهي تج ٻروچ جي، ڪو تون سگ نه ساه.
روح رهي هت هوت ريءَ، ”سچو“ ڪنهن نه صلاح.

ڪافي 13

ٻيو ڪير پڇي ٿو حال منهنجو، خان ٻاروچل ٻاجهون!

تو ريءَ آهيان يار سڄڻ، ميان، اُداسي آهنجو.
جنهن ڪهن سان پيچ پاتوسين، غرض رڪي سو نه ڪنهنجو.
خيال اسان ڏي آهي جنهن جو، آءُ پي سو آهيان تنهنجو.
اسان ڄاتو صحيح سڃاتو، عاشق آهيان ٿون اسانجو.
درؤن پيهي پاڻ پڇندو، آهيان ”سچو“ ٿون ڪي سَنهنجو.

ڪافي 14

اکڙين اسراءِ، مون کي ڪو جو ڪيو، ميان!

انهن تان ڏيڪاريو، ڪاڪيون ڙي ڪوهيار.
تنهن ڏهاڙي ڪيو، پرھ بي اختيار.
ڏونگر ٿو ڏورائي، چشمن جو چمڪار.
ناز نيٺن جو سرتيون، ووڙائي وٽڪار.
سوز سڄڻ جو سرتيون، ”سچوءَ“ کي سينگار.

ڪافي 15

يار پنهل پيغامي، ڪڏهن مُڪو ڪونه مون ڏي!

روز ازل ڪڏن يار اوهان کي، منهنجو ساه سلامي.
اوهين نه ايندو، آسين اينداسي، اها اسانجي انجامي.
پرين ڏسجو وڙ پنهنجي ڏي، آهن عيب اسان ۾.
جان جُئي، جان ڪي، ٿيندي نه طلب تامي.
ڳالهيون اوهان جون ٻارڻ ٻارن، وينديون سي ڪين وسامي.
ڏيئي اسانکي ڦٽ فراق جا، ٿئين تون يار آرامي.
در اوهانجي جي يار ”سچوءَ“ تان، مڃي آهي غلامي.

ڪافي 16

پوءِ هت ڪيئن ڪندي، ٻاجهون يار جي آءُ!

پيرين پوندي پرينءَ جي، ڳچيءَ پائي ڪندي.
وَهِي ٿي واکا ڪيون، نيٺن منجهون ندي.
سڀ پر سندن آهيان، چڱي توڙي مندي.
دل ”سچوءَ“ جي سرتيون، پر هُ تَهيَن جي بندي.

ڪافي 17

آءُ وري تون تان ويهه، سڄڻ آءُ تان تنهنجڙي آهيان!

آهون عاشق جون سُٽي، ڇڏ پرين پرڏيهه.
پڪي ٻاجيائين جي ميان، آءُ پرين تون پيهه.
اصل لاکون آهي ئي، هي ڏاها تنهنجڙو ڏيهه.
”سچو“ جوني سپرين، آءُ ساري ساڻيهه.

ڪافي 18

گولن جي آءُ گولي،
خان ٻاروڇا، تنهنجي!

آءُ نه ڪنديس ڪڏهين، ٻانهپ ريءَ ٻولي.
سڏاچي له سگهڙي، آهيان سا عيبن اولي.
هن ڏهارڻ جهڙي ڪا، لهندين ڳوٺن مون مس ڳولي.
نانءُ سائينءَ جي يار سڄڻ ڙي، ڪر ”سچوءَ“ سان سولي.

ڪافي 19

سات سلامت آيو، پڪي ٻاروڇل جو.

ڏينهن فراق جا لنگهيا اسان ٿون، موليٰ سو محب ملايو.
مِلاپي جو مهر پئي تان، واليءَ ورق ورايو.
وڙ پنهنجي ڏي پاڻ ڏنائون، ويڙهو هي يار وسايو.
ميرا لاهي اڃا ڪياسي، هوتن تان نيهن نٻاهيو.
ڏيو مبارڪان سڀئي ”سچوءَ“ ڪي، جو سورن اڃ سڏايو.

داستان چوٿون

1

متان وسارين، ووءِ ووءِ ڪر وندر ڀر؛
جي گوندر گذارين، سي تو چڱا ڏينھڙا.

2

چڱو گوندر عُمُ، جي مون پڇيو جيڏيون؛
منجه ڪشالي ڪمُ، آهي وره وارئين.

3

گوندر آهي غرض، جي مون سٿو سرتيون؛
فنا سڀ فُرض، ڪري سو سُنت سين.

4

گوندر جن گذاريو، ڪاٿئون سي لُهان؟
هڪڙي رات رهان، وڃي وره وارئين.

5

گوندر جن گذاريو، ڪاٿئون لُهان سي؟
حال پنهنجو هي، وڃي ڏسيان ڏکن وارئين.

6

گوندر جن گذاريو، آءُ ٽئين گولي؛
هنيڙي ڀر هولي، هوندي ڏکن وارئين.

7

گوندر جن گذاريو، سُوَر پُڄن سي ئي؛
پر ه جي پيئي، ٽئين مٿي ماڙي.

8

گوندر جن گذاريو، پيهي سي پُڄان؛
اُنهن لڳ لُڄان، گهڻو آءُ اُٻاڻڪي.

9

گوندر جن گذاريو، آءُ پڪي تن پيهي؛
وٽائڻ ويهي، ونان واسُ وره جو.

10

گوندر جن گذاريو، آءُ ٽئين گهوري؛
سدا مون جهوري، آهي وره وارئين.

11

گوندر جن گذاريو، مُنهن ٽئين مَشعل؛
ڪا مون پوي ڪل، اُنهن جي افسوس جي.

12

گوندر جن گذاريو، مُنهن ٽئين مَهتاب؛
سنديون نيڻهن نواب، آهن وره واريون.

ڪافي 1

آڏو ماءُ اچن، وو، ڏسي منهنجو حال، ڀلو!

هو جي ڪيڙم ڪاف ڀر، ڪوڪان پونن ڪن.
ڪيچڙن جا ڪاڪيون، تان رهبر وات رسن.
خبران ڏکن سنديون، اڳيون پاڻ پُڄن.

ٻاروچان ٻاجھ پئي، چڱي آءُ چُون.

پنڌ ڪريندي پرين ڏي، مَرُ پُرزا پير ٿين.

”سچو“ پنهنجي ساٿ سان، نمائي به نين.

ڪافي 2

آءُ ٻانهن جي سا ٻانهي، آهيان عيبدار، ميان!

عمر سڃيائي ڪوڙ ڪمايم، بخش اهو مونڪي جاني.

روز ازل ڪئون ابد تائين، آهي گچي منهنجي گاني.

ڏوه ڏنگايون ڏس نه منهنجون، محب ڪرين مهرباني.

ڪيئن ”سچو“ جي دل سا دلبر، دوست ڪيو ديواني.

ڪافي 3

مون کي نال نئين، ني، اهو ڪيچڙن جو قافلو، ميان!

اڳڻ شال اچي، ني، اهو سپرينءَ جو ساڙو، ميان!

پنيءَ هوت پنهنوءَ جي، ميان، هلڻ سان هنئين، ني.

پُڄاڻان پرين جي، ميان، جند ڪيئن جئين، ني.

وڏي ٻاجھ بروج کي، ميان، اُتي چُون ائين، ني.

”سچو“ چُون سُڌير ٿي، ڀلو، پوندي مهر مئين، ني.

ڪافي 4

مان اچن آهي ڪاڻون، مئي ويا جي ماري!

سپريان ريءَ سرتيون، آهيان اُٻائي آئون،

ويهان سي ڪيئن وساري.

پرين ڏس، وو، پاڻ ڏي، ميان، آهيان ڏهارڻ آئون،

نيندا سي نال قطاري.

اچي اسان وٽ سپرين، ميان، اديون ڙي شال اوڏاهون،

مان ڪو ڏينهن گذاري.

آيا قاصد ڪيچ جا، ميان، ائين سو مونڪان اُتاهون،

يار سچڻ توکي ساري.

آڏيءَ رات اُتي ڪري، ميان، جت ويا هُئر جائون،

تائون سا نٿ نھاري.

هاري توسان هوءَ جي، ميان، ڪي جي قول ڪيائون،

پرين آهي سڀ پاري.

ويهين وساري وو اُتھين، ميان، هيءَ نڪار ڇيائون،

”سچو“ دوست سنڀاري.

ڪافي 5

ڏاڍو جُڏائيءَ جُل، ميان، ووءِ ووءِ، ووءِ،

مون وٽئون هوت مَ هُل.

اچي ويهه اکين ۾، پاسي ٿيءَ نه پُل.

ڪيچ وٽن ڪم ڪهڙو، ڳالهه سانول اها سُل.

مئي کان منهنجا پرين، چوريءَ يار نه چُل.

ڪري ڪشالا ڪاف ۾، لٽم ڪوهيارُل.

”سچو“ جي ني ساھ سان، هيا سي رملُل.

ڪافي 6

ڪندي سا ڪيئن قرار جيڏيون،

جنهن جو جيئڙو جتن سان!

وره وارن کي سرتيون، ويجهو آهي وٽڪار.

ٻڙيون، ٻاروچل جو، نينهن لڳم نروار.

محبت ڳڏي نه لڳي، خرچين لک هزار.

ڏسنديس اکڙين سان، ڪاڪيون ڙي ڪوهيار.

چڏي لاڳاپا لوڪ جا، عشق ڪيم اختيار.

سدا آهي ”سچو“ کي، پينر بره بهار.

ڪافي 7

هلان پنهل تو ساڻ،

ساڻ هلي تنهنجي گولي گذاريندس.

چلي پيس چپرين، سڱ ته توڻي ساڻ.

ڪوجهي ڪاري هان تنهنجي، پنهل پاڻ سڃاڻ.

توري توريندو ڪيترو، محبت وارو ماڻ.

توڙ نباھج تون ڏٺي، سهڻا ”سچل“ ساڻ.

ڪافي 8

ڳالهين ڳڻ تنهنجا يار سچڻ، مون کي روز رٿارن ٿا!

سِر تي سوز فراق جا، باري چاڙهيئي بار سچڻ،

ايڏانهن نيٺ نهارن ٿا.

منهنجو اندر اڏ ڪيو، جانب تنهنجي جار سچڻ،

مونڪي ماڻا تنهنجا مارن ٿا.

پرين پاڙج پانهنجا، جي ڪيڙءَ قول قرار سچڻ،

منهنجو جيءُ جيارن ٿا.

ماڻهو شهر پنيور جا، مهڻا لک هزار سچڻ،

ڪافي 13

ڏونگر ڇو ٿو ڏکائين، پير پيادڻ جا، ميان!

پنڌ ڪرڻ جي هوت پنهنوءَ ڏي، ٿن ڇو رهائين.
اهو ڏوراپو ٿيندو اوڏاهين، ڇو طالبُ ٿو ترسائين.
هيئن تو گهرجي عاشقن سان، ميان ڪا مدد ڪرائين.
ڪر ڪو ٿورو سڱ ”سچوءَ“ سان، مُحَبَن ساڻ ملائين.

داستان پنجون

1

ڪيچئون آيو قافلو، مون ڪر پُڇيائون؛
ڪر ڪيائون، هن مون نماڻيءَ تي.

2

ڪيچئون اچي قافلو، مون وٽ ٿيو مهمان؛
”سچل“ ساري ساٿ جو، هو آرياڻي اڳوان؛
موليٰ مهربان، نڌر نماڻيءَ تي ٿيو.

3

ڪيچئون آيو قافلو، رات موچاريءَ رُو؛
مڙيوئي خوشبوءِ، ٿيو سارو شهر پنيور جو.

4

ڪيچئون آيو قافلو، ڪٿي ڪتوري بار؛
هر ڪنهن هنڌ هُڪار، ڪيائين سارو شهر پنيور جو.

5

ڪيچئون آيو قافلو، رُو موچاريءَ رات؛
سنڌيءَ جتن جات، واسيو شهر پنيور کي.

6

ڪيچئون آيو قافلو، ڪٿي عطر عنبير؛
تنهن سرهائيءَ تائين، ڪيو ساري شهر پنيور کي.

7

ڪيچئون آيو قافلو، ڪتوري ڪٿي؛
تنهن جي هُٻ هڻي، واسيو شهر پنيور کي.

8

ڪيچئون آيو قافلو، خوب ٿيس خوشحال؛
چڱو ٿيڙم حال، پَسڻ ساڻ پرينءَ جي.

9

ڪيچئون آيو قافلو، پيئڙ منجهه پنيور؛
هيءَ ڪميڻي ڪمزور، پر پرينءَ پنهنجو وڙ ڪيو.

10

ڪيچيڙن مون ڪالهه، دم دم دلاسا ڏنا؛
هيءَ منهنجي حال، جي ويهي هت وساريان.

مون کي ڏيهه گئون ڏيارن ٿا.

قاصد چون، وو، ڪيچ جا، تو هت سار سنڀار سڄڻ،
تو کي ”سچو“ پاڻ سنڀارن ٿا.

ڪافي 9

ڪنهن کي حال چوان هي،
آديون ڙي، واويلا، وو!

ڏيرن ڏيئي ڇڏيا، موٽي سور نوان هي.

مهڻا محبوبن جا، ڏنا پاڻ اوهان هي.

سُڪن اُتي سرتيون، ڏيان نه سور سنوان هي.

ڪافي 10

مون کي دوست ڏنيون دلداريون،
جيس آءُ تان، ني، وو جيڏيون!

ٻاجه ٻاروڇا تو پوي، سُڻي ضعيف جون زاريون.

سڻيون سڀيئي سڄڻ، عاجز جون آريون.

لٽا فلڪ فراق جا، آءُ تا گڏ گذاريون.

تو کي تان تر جيترو، وار نه وساريون.

سي ئي ”سچو“ آيا، جن لءِ جهونگاريون.

ڪافي 11

مون کي محب ويو ماري،
ڪنهن در ڏيان هيءَ دانهڙي!

سورُ ٽنهنجو سُپرين، ڪوڪان تو ڪاري.

هوت نماڻيءَ هن کي، ويهه نه وساري.

نيو پورهيت پاڻ سان، پنهنجي ڪڍ قطاري.

ويو ٻاروڇو نڪري، عاشق هيءَ آزاري.

راتو ڏينهان سُپرين، ”سچو“ سڱ سنڀاري.

ڪافي 12

مون کي آڌر ڏي، ميان، سُهڻا ساڻيڙا، ڙي!

وڃي چئج پرينءَ کي، حال منهنجو هي.

پريان سنڌي پار ڏهون، قاصد اچن ڪي.

وعدا پاڙج پانهنجا، جاني ڪيڙيءَ جي.

هو جي ڪيو ڳالهڙيون، ساهه نه وسرن سي.

”سچو“ سنگت پانهنجي، نانوَ ڌڻيءَ جي ني.

ڪافي 1

مون ڏي واڳ ورائيندا، سرتيون، سڳهڙا ٻيلڙا ڪوهيارا!

پڪا پڪن سامهون، اوري آڻي اڏائيندا.
پينر هن پنيور جا، وري پاڻ وسائيندا.
سپيئي ڏسنديون سرتيون، روندي هوت ڪلائيندا.
پاڇياڻي جا پاڻهين، پڪا پاڻ پڇائيندا.
سور ”سچو“ ڙي، هوت سان، هيءَ غريب گڏائيندا.

ڪافي 2

آءُ هلي ڏس حال، منهنجو ٻاروچل ڙي، ميان!

راتو ڏينهان روح ۾، تنهنجو خاص خيال.
اوهان ٻاجهون سُپرين، ساعت پايان سال.
مون تا نمائيءَ سان، ڪر پلائي پال.
سارڻ سڳڻ اُن جو، مون کي ملڪ آئون مال.
مرشد سارو مڃيو، ”سچوءَ“ جو به سوال.

ڪافي 3

پڇون ڪين پرن، ميان، حال منهنجي جون خبران،
ساتيو ڙي، پانديو ڙي!

آهي ٻاجه بروج کي، مٿي معذورن، ميان.
ساه سڪي ٿو جن لاءِ سي مون کي سارن، ميان.
هن دم دلاسا ڏنا، سرتيون مون ساڻن، ميان.
تون هِت ڪهڙيءَ ڳالهه ۾، تو هِت ياد ڪرن، ميان.
تون جنين جي آسري، سي تو ڪٿي ڇڏن، ميان.
”سچو“ سنگت پانهنجي، مان غريب گڏن، ميان.

ڪافي 4

ڪيچي ويڙم ڪالهه، آءُ ٿي وره وسايان!

مان نمائيءَ هن جي، سڳهي لهن سنڀال.
پينر آهي پنيور ۾، جيئن منجهه جنجال.
جن لاءِ ڏونگر ڏوريان، سي ئي ڏسان شال.
آءُ پيادي نه پُجان، ڏاڍا ڪاف ڪشال.
مون چياريو جيڏيون، سندن خواب خيال.
ساڻ ”سچوءَ“ ڪن سُپرين، پلائيءَ جا پال.

11

شال نه وسرين هوت، ٻيو سڀ مون وسري؛
مون کي تائين موت، هئين اڪڙين ۾.

12

وِمر نڪري قافلو، آءُ مٿي راه رهي؛
ٻاروچا ٻهي، هِت ٿي وره وسائين.

13

وِمر نڪري قافلو، هاڻي ڪيئن ڪريان؟
ويني ڏک ڏريان، پرين ريءَ پرڏيهه ۾.

14

وِمر نڪري قافلو، ڏاڍو ڏيئي ڏک؛
ويني ساريان سُڪ، جو هيڪند هيس هوت سان.

15

وِمر نڪري قافلو، ڪاٿي نه پيئي ڪل؛
سيني اندر سل، اُتر آريءَ جام جا.

16

وِمر نڪري قافلو، آڏيون آڏيءَ رات؛
ٻاروچاڻي ذات، ڏسان شال اکين سان.

17

وِمر نڪري قافلو، ڪل نه مون پيئي؛
حال سندر هيئي، مان بُڌي ٻاروچو وري.

18

وِمر نڪري قافلو، آءُ مٿي راه رهياس؛
جيڏيون آءُ جياس، جي مُنهن ٻاروچي ڏسان.

19

وِمر نڪري قافلو، آيل، چُپ چُپات؛
ٻاروچاڻي ذات، مان مون سين ڪو وڙ ڪري.

20

وِمر نڪري قافلو، آءُ پيرين پيادي؛
ٿئي مون شادي، جي منهن ٻاروچي ڏسان.

21

وِمر نڪري قافلو، آءُ پُڻ ڪٿان پير؛
ڏک ڏيئي ويا ڏير، مان ٻاروچو ٻاجه ڪري.

22

ويني وره وسايان، ڪانڌه اچي له ڪل؛
جاني تنهنجي جل، منهنجو اندر اڌ ڪيو.

23

منهنجو اندر اڌ ڪيو، فنا هن فراق؛
مري ٿي مُشتاق، ڪا ڪر ور ولهيءَ جي.

ڪافي 5

باروچي لڏن لائي، وو ميان، ڪوهياري لڏن لائي!

ڳالهه نه ڳرھڻ جهڙي، ڏاڍي سُر سلائي.
سرتيون مون سان سُر ۾، پيٺر ڪا نا پائي.
هيڙ وڻي سا هانو ڪي، ڏانهن عجبين آئي.
سر ڏيوڻ سڄڻ ڪي، ”سچو“ آهي سچائي.

ڪافي 6

اهي ڪاڪيون ڪوهياري،
اڄ اڳڻ منهنجي آيا!

پيهي پاڻهي آيا، جن ڏور ٿي ڏسايو؛
هٿڻون جنين هنيڙو، آڏيون مون ٿي گسايو؛
جن جي ڪارڻ جيڏيون، مون ٿي پانڌي پڇايا.
هيس جنين ڪارڻ آءُ، آيل آباڻون؛
دل ۾ دردمنديءَ جي، وڏو وره وڌائون؛
پوڻيون پٽايم جن لاءِ، اهي مولائي ملايا.
وعدا پانهنجا سرتيون، اهي پاڻهي پاڙيائون؛
نماڻيءَ جي نجهري، اچي پڪا آڏيائون؛
انهن ڪارڻ ڪاڪيون، مون ٿي وره وسايا.
گرم ڪيائون پانهنجو، هاڻي حال ڏسي هيئي؛
وائي فلڪ فراق جي، هاڻي وڃون ٿي ويئي؛
”سچو“ گڏيو سڄڻا، جنهن ٿي ڪانگ اڏايا.

ڪافي 7

مڪا دلاسا ڏيئي، ري سڄڻ مون ڏي!

دوستن دلداريون ڏنيون، حال ڏسي تان هيئي.
پسي عيب اسان جا، مهر پنهونءَ کي پيئي.
وريو ورق وصال جو، وائي هجر جي ويئي.
ماريون ملاقات جا، وس ڪيا هر ڪيئي.
”سچو“ سي ئي آيا، جيءُ گهريا هر جيئي.

ڪافي 8

اهي منهنجو سڱ، تان پنهل توڻي ساڻ!

آءُ اوري تون وڃ نه پري، ساه وٺي وڃ ساڻ.
هوت جي ني هلڻ جو، ڪو نه پير اهڃاڻ.
چلي پيس چيرين، سڱ پنهل تنهنجي ساڻ.

لڳو آهي دل ڪي، باروچل تنهنجو ٻاڻ.

سر ”سچو“ جو يار اوهان ٿئون، ڪوڙين ٿئي ڦرڻاڻ.

ڪافي 9

جنهن جي آهيان عشق اندوهي، تنهن باروچي ڪي باجهه پوي!
آءُ حال چونديس روئي، تنهن ڪوهياري ڪي ڪهل پوي!

سا نه ڇڏيو چيرين، جا لعلن تو سان لوي.
پريان سنڌي پار ڏنهن، قاصد اچي ڪوي.
سوئي ايندم سپرين، جانب جيءُ جو جوئي.
پورهيو ڪنديس پرينءَ جو، ڳچيءَ پائي اوئي.
سمر ٿيڙم سچ جا، حُب توڻي سان هوئي.
اڪيون عجيبن ڏي، بينيون جهڙ جهوئي.
”سچو“ سڱ اوهان جو، پور وڌا جنهن پوئي.

ڪافي 10

آءُ اوهان ٿون گهوري، اڙي ڪيچيو، ساڻ نيچو!

راتو ڏينهان روح ڪي، اهي اوهان جي جهوري، اڙي ڪيچيو!
دائر وڌيو دل ڪي، هن ڏکڻ جي ڏوري، اڙي ڪيچيو!
ويهان ويهڻ نه ٿئي، ڏاڍي سا لايو لوري، اڙي ڪيچيو!
ڪرڻ مناسب ناهي تان، ساڻ ضعين زوري، اڙي ڪيچيو!

ڪافي 11

مون ڪي هيئن نه چير ڇڏ، ميان، اڙي پلو پنهل يار!

پرين پاڇيائي پانهنجي، گولي گولن گڏ، ميان.
تون تان صاحب سپرين، هيءُ ڏهارڻ ڏڏ، ميان.
آءُ اوهان جي آهيان، هُون هُون هڏ، ميان.
تنهنجي صاحب سپرين، شال نه سڪان سڏ، ميان.
جايون جائب پانهنجيون، اڳڙين ۾ آڏ، ميان.

ڪافي 12

ڪندي، آءُ ڪوهره رهي رهي، جيڏيون هت هوئن ريءُ.

اندر وره وٽاڻ ڪيا، لڏن لڏن منجهه لهي لهي.
ڇڏي شهر پنيور ڪي، وينديس ڪيچ ڪهي ڪهي.
ڪونهي منهنجو ڪوهياريءَ، سرتيون هت سهي سهي.
قول پاڙيندو ني پانهنجا، باروچل بهي بهي.
”سچو“ گڏيم سات جا، پنڌن منجهه بهي بهي.

ڪافي 13

آءُ ڪي تان اوڏي آئي، جهاڳيا مون سي جبل جال.

سل ساڻي ”ڪيچ ڪاڻي ٿيو“ گل الله لڳ تون ڏي ڪاڻي.
اوني ادا ٿي ٻڌيئي ڪا، وري ورڻ جي هيڏي وائي.
شهر پنيور ڏي پيرو ڪندا ڪو، ڏاڍي اسان سان هوڻ لائي.
اڳڻ تنهنجي، سڻ ”سچو“ ٿي، ميان، جاني اچي تو رات جائي.

ڪافي 14

ٻانهڻ ٿي پرڏيهي، ناهي ايڏائڻ توکي؛
ناهي واجب پرڏيهي، ادا، ايڏائڻ توکي!

ڏيندڙ ڏوراپو يار اسانجو، وٽ توڻي جي ويهي.
پير ڦهين تو نٿ نمائيءَ جا، ڳالهه ڪريان بي ڪيهي!
هيءُ اميد، وو، هيءُ نه تو ڏنهن، جبل ڪيئي مون سان جيهي.
جيهي ڪندين ڪوھ! اسان سان، ڳالهه ڪنديس هُت تيهي.
”سچو“ سڃاتو سنگ توڻي ڪي، آهي عادت تو ايهي.

ڪافي 15

حالا ڪير هزارين، مان ٽڪن مون وٽ رات.

گرھ قطاري هليا، بودا پلاڻي پريات.
آءُ سٽي هو هليا، توڏن جي ڪيئون تات.
سور ڏنائون سوکڙيون، ڏک ڏنائون ڏات.
پرين ساري موڪلي، ڏانهن ”سچو“ سوغات.

داستان چھون

1

مون کان ٿئي نه پنڌ، آري ڄام اچيچ تون؛
هاڻي ڏي مون هنڌ، پاڻ ئي ڌاري سڀرين.

2

آريءَ جي اچڻ جو، روز نهاريان راه؛
آئيندس الله، مون سرُ صدقي ڪيو.

3

آري اچين شال، نمائيءَ جي نڄهري؛
هيءُ مون ڏسي حال، ڪرين غور غريب جو.

4

گهڻا ڏينهن ٿيا، مون ڏوريندي ڏونگرين؛
جي مون سڏ ڪيا، سي ٻڌي ٻاروچا ورين.

5

ٻڌي ٻاروچا ورين، هن عاجز جون آهون؛
درد پري دانھون، ڪري ٿي، ڪافن ۾.

6

جي منهن ٻاروچي ڏسان، تا سڀئي ٿيئر سڪ؛
ڏور ٿين مون ڏک، پَسڻ ساڻ پرينءَ جي.

7

ڪر ٻاروچا ٻاجھ، هن مون نمائيءَ تي؛
ويني وجهان واجھ، اوهان جي اچڻ لء.

8

مون هٿان پيئي، ڏوھ نه مٿن ڪو ڌيان؛
حال چوان هيئي، هلي هونيائين ڪي.

9

هن ڏکيءَ کان ڏير، وجهي وٽ وڏي ويا؛
ڏورڻ هاڻي آيا، سرتيون سڀ سُمير؛
پُچي لُهان پير، آيل اونهان جا.

10

اڻي ويا اونهان، ڪڍي سات سويل جو؛
هاڻي آديون آيا، ڏورڻ مون ڏونگار؛
بيا پي هوت هزار، منهنجو پيچ پنهونءَ سان.

11

منهنجو پيچ پنهونءَ سان، ازل لاکون آھ؛
هاڻي ويهڻ چاه، پيئر هن پنيور ۾؟

12

ڪريان ڪوھ پنيور ۾، پنهونءَ پُڄاڻا؛
سوز چڪايو ساءُ، ويهڻ مون وه ٿيو.

13

ڪريان ڪوھ پنيور ۾، ور بنا ويهي؛
جيهي جي تيهي، آءُ تان سندن آهيان.

14

ڪريان ڪوھ پنيور ۾، پُڄاڻان پرين؛
وار نه سي ويهن، جنين مٿي مامرو.

15

ڪوھ ڪريان پنيور، هاريون بنا هوت؛
مون تان تائين موت، ووءِ ووءِ هڏ نه وسري.

16

گولن گڏ گذران، ڪاڪيون، ڪنديس ڪيچ ۾؛
آريءَ ٿئي ارمان، مان ڏسي حال حقير جو.

ڪافي 1

ڪيچڙن جي ڪاڻ، جيڏيون منهنجو جيئڙو جهڳي ٿو!

پريان سنڌي پار ڏنهن، الله اوڻي آڻ.
چڏي شهر ڀنڀور ڪي، هاڙهي ويندي هاڻ.
روئڻ گئون جهلن سي ئي، رڻن اڪڙيون اُڪاڻ.
جيءُ وڌائون جار ۾، ٻاروچاڻي پاڻ.
سگهو ايندو سُپرين، پينر منهنجي پاڻ.
”سچو“ آءُ تان آهيان، پريان جي پريان.

ڪافي 2

اوڏاهون جي اچن، ڙي جيڏيون، انهن آءُ ڪيئن نه سڃاڻان!

پريان سنڌي پار جيون، ڪيهون ڳالهيون ڪن.
مون هن نمائيءَ ڪي، دلاسا ٿا ڏين.
ساه منهنجو سرتيون، نيو نياپن.
هي بُت بيراهي ڪيو، ڪاڪيون ڪيچڙن.
”سچو“ چو نه سڏيڙ ٿين، تو هٿ پاڻ پڇن.

ڪافي 3

پڇي پاڻ ٿي پاسي، متان ڏاڍو ڏک پويئي!

پنهنوءَ سنڌي پار ڏي، اسين تان پنڌ پيا سي،
ترس اهو مان ٿئيئي.
چو ٿو سمهين پير مئيءَ جا، اڳهين نينهن نيا سي،
ڏک ويا ڏير ڏيئي.
سڻ ڙي ڏونگر حال ”سچوءَ“ جو، وندر جي اسين ويا سي،
چڱيان پاڻ ئي هوت چوي ٿو.

ڪافي 4

دوست دلاسو ڏجي، ڏاها ڏکوين.

اول لائي پوءِ نه چنڃي، پرت نياهي نجي.
پُرجهي ڏسج پرين پانهنجو، هيئن نه ڪا پُل ڪجي.
ڳالهيون تنهنجيون يار ٻاروچا، راتو ڏينهان هن هجي.
وره وارن سان يار ڏهاڙي، ڏک پائي اچي تجي.
قاصد ايڏنهن جا چُون ائين مون، هوت ايندءِ اُچ اجهي.
ڏنگين ڏي ڏس نه منهنجي، سڀ اوهان گئون ٿو سجهي.
اچڻ ڪارڻ هوت اوهانجي، ”سچو“ فالان وينو وجهي.

17

چڱي پنهنوءَ ڇت، سدا آهي سرتيون؛
هوت بنا مون هت، ڪريان ڪوهُ پڻپور ڪي؟

18

شال نه وسرين تون، لوڪ سڀوئي وسري؛
مطلب اهو مون، جو پاڻئون پري نه ڪرين.

19

وَر مَ وساريچ، هيءُ تان سنڌيو آه؛
وڃي ڪيچ وڻن ۾، هيءُ سندر ساريچ؛
تيتَر مَ ماريچ، جيتَر توکي نه مڙان.

20

ساري شهر ڀنڀور جي، چڏي لوڪ لذت؛
تو ريءَ ڏئي ڪونه ڪو، ماڻهو عام عزت؛
تئي ساه صحت، جي بيهَر ٻاروچا اچين.

21

ڪيو ڪميئيءَ ڪڇ، جو ستي سويلي رهي؛
انهيءَ جي افسوس سين، ڪيو محبت مڇ؛
پنهنون ڄام پڇ، ناميا نمائيءَ سان.

22

تيون هن هتاءُ، ڪيئي موراڻون منڍيون؛
پنهنون ڏسي پاڻ ڏي، آسڻ منهنجي آءُ؛
سانول توريءَ ساءُ، اچي ماڻهن ڪين پڻپور جي.

23

پنهنون پنهنون ٿي ڪريان، آءُ پڻ پنهنون پاڻ؛
اڏيون ٿيس اڃاڻ، جو ڪين پروڙيم پاڻ ڪي.

24

جان پروڙيم پاڻ ڪي، تا آءُ پنهنون آهيان؛
ڪنهن طرف ڪاهيان، جو طرف مڙئي ”ٿم“ ٿيا.

25

پيهي پروڙيوم، تان پنهنون پاڻ ئي آهيان؛
پاڻ ئي منجهان پاڻ ڪي، هيءُ پڙلاءُ پيوم؛
صحيح ڪن ڪيوم، ته غير گمان اٿي ويا.

26

”سچو“ ڪڇ صبر، مٿي خيال ڪڙو رهين؛
ڪينو ڪبر، پري ڪرين پاڻ گئون.

27

جڏ ڏني چٽڪي، سورن سرس سُمير ۾؛
سا سچلي ”سچيڏنو“ چوي، چوه منجهون چٽڪي؛
جا لکن منجه لٽڪي، تنهن سان حمايت هوت جي.

ڪافي 5

وندر آءُ ويندياس، وٺي اهو سوز سڄڻ جو،
وٺي اهو پور پرينءَ جو!

پيرن اُتي پڙجي، ڳوڙها ڳاڙيندياس.
ڪاڻ ڪوهيارل ڪاڪيون، جهولا جهليندياس.
آهڻ ۽ دانھن سان، ڪرڳل ڳاڙيندياس.
ٻاجهون ٻاروچل جي، ساڻيھ ساريندياس.
پنھون وٺي تان پاڻ سان، آڏيون آڻيندياس.
پاڻ پنھنجو پور مڙن، چُنجن چاڙھيندياس.
سر پنھنجو سرتيون، گھوريون گھوريندياس.
وٺي مھار مڙن جي، لوءُ ڏي لاڙيندياس.
”سچو“ ٻاجهون سوز جي، ٻيا ورق واريندياس.

ڪافي 6

مون کي ميڙين الله، سگهو آڻي الله،
وو ميان ٻاروچا!

انھن ڪارڻ ڪاڪيون، وجھان وڇاڻان؛
سانول پنھنجو سرتيون، سو ۾ سڃاڻان.

بيھر شهر پنيور ۾، آئين الھي؛
پيرين پئي تن کي ٿيون، پاڻ ئي صلاحِي.

اوڏنھن آڏيءَ رات جا ڪانگل اڏايان؛
جي پري آهيان تن گڏون، تان پي سنڊين سڏايان.

ڪڏھن ڪو ڪو ڪو پرين پيغامي؛
اصل لاڪون اُن جو آهي ساھ تہ سلامِي.

ڪڏھن ايندم سُپرين، ٿي پوڻيون پٽايان،
”سچو“ سوالن سان آهي ويندا ورايان.

ڪافي 7

جي وٺي خُب وڃن، ڙي، انھن کي ڪيئن نہ سڃاڻا!

چڏي لاڳاپا لوڪ جا، پريان پنڌ پون.
ڏونگر سي ڏورينديون، محبت جن کي مَن.
آيل عاشقن جون، ڪوڪان پيڙم ڪَن.
آڏيون هن ارواح کي، تاسف ڏنو ٿَن.
”سچو“ صدقي اُن تان، جي وٺي درد وڃَن.

ڪافي 8

متان ڏوراپو ڪو ڏيو، ڙي ساڻيو، مون کي!

هيءُ ڪنيز ڪُ ملھ خريدڻ، ڪيئن مٽئون مون ٿيو.
خرف اسان تي آهي اصل گڏون، ويسر ۾ ويو.
”سچو“ ڪوئي پانهنجو، پاڻ قريبن ڪيو.

ڪافي 9

منهنجو سڱ نہ سياپو، ڪاڪيون ڪيچ ڌڻين سان!

هٿون هلي اُٿين، آءُ نہ ڪنڊيس، ڙي، ڪاپو.
ٻانهي خان بروج جي، ٿيس لاهي لاڳاپو.
شال نہ ڏکيءَ کي ڏين، ڪنھن ڏوهون ڏوراپو.
جيڏيون هن مئيءَ جو، آهي جانب جياپو.
”سچو“ سڄڻ سان ڪندو، منهنجو مولیٰ ميلاپو.

ڪافي 10

يا بيلي ڙي، متان مون کي هٿ چڏين!

هيءُ نمائي عشق اوهان سان،
هيءُ محب بيلي ڙي، پاڻ غريب سان گڏين.
ڪنھن در ڏيندس دانھڙي،
پيارا پرين بيلي ڙي، آڻي پکا اوري آڏين.
لھ ”سچو“ جي، وو، سڏ سڄڻ ساڻين،
ساجهر سويلي ڙي، يار تون ايندين گڏين.

ڪافي 11

ڪنھن لڳ ڏونگر ڏوريان، جيڏيون ڙي؛
محب آهي منهنجي مَن، ميان.

”وَفِي اَنْفُسِكُمْ اَفْلا تَبْصُرُونَ“، ڪاڪيون ڪجو هي ڪن.
اسين توسان، پري تون قولين، اولانپا هي اچن.
پاڻ سنپالچ پانهنجو، پرين ائين چُون.
اهڙيءَ اوڏائيءَ ۾، ورهي مينهن وسَن.
”سچو“ سي ئي پري پيا، جدا جاتو جَن.

ڪافي 12

مون کي ماريو مونجهاري، ووءِ ووءِ؛
سانگي مون سي ئي ڪيا.

جي مون پڇيو جيڏيون، سورن ۾ ساماني آهيان.
پڇو ”سچو“ ڪئون سرتيون، مڃن جي مستاني آهيان.

ڪافي 17

تو ريءَ ڳالهائون ڪنهن سان ڪنڊيس، آءٌ ور واڳ ورائي!

وات نه وندر جي لهان، وڌيس مونجهه منجهائي.
سڱ تنهنجي سپرين، ڏونگر تي ڏورائي.
هيڪاندي هيءَ حب ۾، ويٺي وره وسائي.
طعنن شهر پنيور جي، وڌم تڻ تيائي.
جيئهو تيهو سپرين، ”سچو“ سندو سڏائي.

ڪافي 18

باروچا پئيو باجهه، چپر مون کي هيئن نه ڇڏيجو!

مهر نه لاهيو مون پرين، مٿان هن محتاج.
آهي هن عاجز جي، تو تي لائن لاج.
هيءَ پئي تنهنجي، منجهون ساري راج.
گچيءَ پائي ڪپڙو، اُت ڪريان ايلاج.
پورهيو ڪنڊيس پرت جو، هٿين ڪنڊيس هاج.
گهوريان گهوٽ اوهان تان، سپ مڏيون ۽ ماج.
اوهان جي ته اچڻ لاءِ، ”سچو“ وجهي ٿو واجهه.

ڪافي 19

هيءَ نماڻي نال نچو، ادا ٿي، اونيو!

هيءَ ڪميٽي ڪوڙي، برهه ڪئي بيحال.
پئيءَ ايندي انهن جي، جيهي تيهي حال.
پرين نيندا پاڻ سان، ڀلا پنهنجي پال.
اوهان باجهون سپرين، جيئن آهي جنجال.
باروچا تان باجهه پئي، ”سچو“ سڱ سنپال.

ڪافي 20

باروچا ميان، هيئن نه ڇڏجو، هيءَ نيو نماڻي ساڻ!

سڌ تهين کي سوز انهيءَ جي، جنهن لڳو باروچاڻو ٻاڻ.
بانهي گولي تانهن جي، پنهنون پاڻ سڃاڻ.
پرين ڏسج پاڻ ڏي، آهيان آءٌ اڃاڻ.
بخش ”سچو“ کي سپرين، سندو نينهن نياڻ.

سوز تنهنجو سپرين، هٿ ڪوڪان ٿو ڪاري.
انهيءَ باجهون سرتيون، هيءَ گوندر گذاري.
ڏاڍي ذات جتن جي، جي عاشق ويا آزاري.
وندر جي وٿن ۾، ٿي ڪيچي نهاري.
”سچو“ سپرينءَ کي، تون ويهه نه وساري.

ڪافي 13

گولي مان سڏين، انهن جي ني آهيان، جيڏيون ٿي!

پڪا پڪن سامهون، اوري مان نه اڏين.
آريجا عاجز کي، چپر تان نه ڇڏين.
باروچا تان باجهه پئي، گولي ساڻ گڏين.
هون هميشه مون پرين، لحظي تان نه لڏين.
اصل لاکون آهيان، هنئين آئون هڏين.
اڻ ملهه بانهي آهيان، ”سچو“ پاڻ سڏين.

ڪافي 14

هٿون اُٿي تنهنجا هوٽ ويا، تون تان پي نه ڪوشش ڪرين!

پير پُٺن تون نه ڪٽي، ٻڌيون سي ڳالهيون ڪرين.
تو کي تان نه ترسايو، پاڇيائي، پنڌ پڙئين.
اُٿي ڪر پنڌ پهڙ جا، مٿان تون پوئتي ورين.
”سچو“ پُڄ سپرين، ميان، مٿان تون تان نرين.

ڪافي 15

پنهنجو ڪيو، هي تان پنهنجو ڪيو، مون کي يار پنهل ڪوئي!

دوست گڏيو دلجاءِ ٿي، وڇون سارو وڇوڙو ويو.
آڌر ٿي ارواح کي، جيڏيون ٿي، منهنجو جيئڙو جيو.
رهجي اچي يار سان، ڏاهيون ٿي، اهو ڏسڙو ڏيو.
اڱڻ آسروند جي اچي، ميان، لالڻ پاتو ليو.
ساه ”سچو“ جو سرتيون، نيئن سنڌي ناز نيو.

ڪافي 16

بانهن جي آءٌ بانهي آهيان،
باروچي جي ذات جي!

ڪيم جهليو مون جيڏيون، دوسن جي ديواني آهيان.
آءٌ ڪنيزڪ ملهه خريدڻ، شاهن جي ڪا شاني آهيان؟
اُنن اونارن ٿون، ڪوڙين آءٌ ڦرباني آهيان.

داستان ستون

1

توڙي ماڙ نه مٺن، سٺ منهنجا سُڀرم؛
مون کي گهرجين تون، لوڪُ رُٺو ئي گهوريو.

2

عُمر اڃائي گذري، وهي آيم هيءَ؛
آءُ سَڄاها سُڀرين، پَرورَ ڪارڻ پي؛
جيئڻُ ڪونهي جي، ڪا وَرَ ويچاريءَ وَرَ ڪيو.

3

عُمر اڃائي گذري، اڃا تيا اظهار؛
زاريون ڪيو سُڀرم، رُٺان زارو زار؛
مَٽم آهي مَيارَ، هوڻن حَرفَ نه هيڪڙو.

4

عُمر اڃائي گذري، ڪارن مَٽيو رنگ؛
مون نهارڻ نه ٿئي، سانولَ سارو سَنگ؛
هِن نِماڻيءَ جو ننگُ، آه اوهان تي سُڀرين.

5

عمر اڃائي گذري، ڪَئي جوينَ جاڙ؛
بالا هن ٻلورَ جا، چَٽني طرفين جاڙ؛
باروچل جي ٻاڙ، مون کي روهين روليو.

6

عمر اڃائي گذري، هوٽ نه گڏيسَ آن؛
اهڙي ئي احوال جي، ووءِ ووءِ آهي مان؛
ٿئي نه ميلو جان، تان ساهُ نه وڃي سَرتيون.

7

عمر اڃائي گذري، ههڙو ٿيڙم حال؛
ڪَنهن سُڻايان سرتيون، اندر جو احوال؛
آريائي الحال، ڪندو غور غريب جو.

8

مَٽي راهَ رَنجور، ويچاري واکا ڪري؛
سَگهي ويندي ٺڪري، هوتياڻين حضور؛
موتي هڏَ نه مُور، پَسڻ ريءَ پرين جي.

9

جان مون ميلان هوٽ، تيسين تائين نه مَران؛
مادر تائين موٽ، اهو اَٽم آسرو.

10

وندر جي وڻن ۾، ڪري واکا ويچاري؛
جا مَحبوبن ماري، تنهنجو موٽڻ مَسَ ٿئي.

11

وندر جي ئي وڻن ۾، زور ڪري زاري؛
چڏي ويا چَڀرين، ڏوٻڻ هيءَ ڌاري؛
هڪ واچوڙا واٽ تي، ٻي وسي ٿي واري؛
ٻرڻ آهي باري، هي هي هوتياڻن جو.

12

وندر جي ئي وڻن ۾، زور ڪري زاريون؛
نِڀلا نيرَ اکين مان، هاڙهي ويس هاريون؛
اديون آريءَ ڄام جا، ويا روڏا رثاريون؛
هِن مُٽيءَ کي ماريون، هوت وڃن ٿا ٺڪريا.

13

وڃي ڪيچ وڻن ۾، ٿئين ڪوهيارل قرار؛
يا ڪڍي مُٽيءَ کي مار، يا پرين ني تون پاڻ سان.

14

وڃي ڪيچ وڻن ۾، ٿئين سانول سُڪ؛
هيءَ ڏکڻي ڏک، وجهي گوندر ۾ وڻين.

15

وڃي ڪيچ وڻن ۾، تون خاصا ٿئين خوشحال؛
هَت هيءَ نِماڻيءَ حال، مان وَري ڪو وَڙ ڪرين.

16

وڃي ڪيچ وڻن ۾، ڪامل ٿئين قرار؛
ويچاري مَ وسار، جا اجهي آهي انهنجي.

17

وڃي ڪيچ وڻن ۾، ٿئين جانب جاء؛
هُو جي اوري ڪيچ ڪڻون، سي مون لَڪَ لنگهءَ؛
پنهنجو پاڻ پساء، نا ته ٿي دوست دَمُ ڏيان.

18

ڪاڪيون ڪيچ وڻن مٿون، هير اچي جا هي؛
پاڙيچون! سا ٻي، هِن مونکي اُڄ ملائيو.

19

ڪاڪيون ڪيچ وڻن ڏنهن، هي جو واءُ وريو؛
سندو ساهَ سَريو، مطلب سارو مَنَ جو.

20

ڪاڪيون ڪيچ وڻن ڏنهن، وري واءُ وريو؛
سارو ڪاڇُ سَريو، جڻ هاڻي گڏيسَ هوت کي.

21

هو جا ڪيچ وڻن کي، وڃي لڳي واء؛
سا وري شهر پنيور ۾، اچي سرد هواء؛
جانب تنهين جاء، سا جيءُ اُنهيءَ سان هلي.

ڪافي 2

هٿان ٻاروچي نال، وو نال،
پلڪُ نه پري پرينءَ گئون!

ورهيه ويٽم گذري، هي هي ههڙي حال، وو حال.
ساجن تنهنجي سوز جي، ڪريان ڪنهن سان ڳالهه، وو ڳالهه.
تي گذاريان ڏينها، تنهنجي خاص خيال، وو خيال.
پنيءَ لڳل پانهنجي، پنهن سائي پال، وو پال.
ساه ”سچو“ جو صدقي، آهي اُتون آل، وو آل.

ڪافي 3

گوليءَ جي گفتار، ٻڌيو ٻاروچن ۾ ڪا!

کُتا ڪان قريب جا، هنيڙي منجهه هزار.
آءُ پيادي نا پُجان، سارو سات سوار.
اُنهن ڪارڻ آئيو، رڻ زارو زار.
لتم پير پنهنوءَ جو، منجهئون گرد غبار.
اچي شال پنيور ۾، ٻاروچو بيهار.
پاڻئون ٻانهي پانهنجي، دوست نه ڪجو ڌار.
ڪن ”سچو“ ڏي سچ جي، منجهئون، نينهن نهار.

ڪافي 4

يار لڳي آءُ هلندي توسان، وو،
رهنديس ڪيئن پنيور ۾.

پاءُ رکاب پرينءَ جي، هي هي هاريون هوسان.
پائي منڊڙا پور مئون، رهن تي روسان.
اوهان ٻاجهون سپرين، چاهي منهنجو لوءِ سان.
سورن سهرا سر تي، پارئون تنهنجي پوسان.
”سچو“ ساعت نه رهي، دم ٻاجهون دوسان.

ڪافي 5

گولن جي آءُ گولي، ٻاروچائي ذات جي!

سمجهي سگهان ڪينڪي، ٻاروچي جي ٻولي.
عبث آءُ پي ناهيان، ڳالهه ڪيس ڪنهن ڳولي.
ڪري ڪوهيارل ويو، هنيڙي اندر هولي.
روئي اُنهن واسطي، چڱ ڪيم هيءَ چولي.
”سچو“ صدقي تڻ تئون، جندُ جنهن هت گهولي.

22

هو جو ڪيچ وٽن مئون، اچي واءُ وري؛
سو مونڪي محبوبن جي، ڏني خبر گري؛
وڃان تار مري، جان ٻاروچي منهن ڏسان.

23

هو جو ڪيچ وٽن مئون، وريو اچي واءُ؛
ماريون تنهن مٿاءُ، هيءُ سر ڪيان صدقي.

24

هو جو ڪيچ وٽن مئون، واءُ ته آئي واس؛
هيءُ سر سارو ساس، ڪوڙين قرباني ڪريان.

25

هو جا ڪيچ وٽن مئون، هاريون اچي هير؛
تئي صحت منجهه سري، ڏور وڃن مون ڏکڙا.

26

هو جا ڪيچ وٽن مئون، هاريون هير اچي؛
تنهن سان من مچي، محبت ۾ محبوب جي.

27

هو جا ڪيچ وٽن مئون، اچي هير هلي؛
سا پينر آهي ڀلي، جنهن سان ساه سڌير ٿئي.

28

هو جا ڪيچ وٽن مئون، تي هير اچي هاڻي؛
تنهن آريائي آئي، جڻ مون سان اڄ ملايو.

29

هو جا ڪيچ وٽن مئون، اچي هير هلي؛
تنهن ساري ڳالهه سڀي، پريان سنڌي پار جي.

30

هو جا ڪيچ وٽن مئون، لڳي تيز تنوار؛
سنڌي پريان پار، تنهن ڏنا دلاسا دل ڪي.

ڪافي 1

نينهن نهوڙي آهيان،
هاڻي جيڏيون ڪاڏي وڃان!

پنڌ پري ٿيو پرينءَ جو، عشق آلاو اڃان.
گتڻ وٽ نه ٿئي، چرخو ڦيرائي پڃان.
پرين نايون پت ۾، عشق سنڌيون سي جڃان.
موٽڻ واري ڪڏهين، ”سچو“ نه مصلحت مڃان.

ڪافي 6

اڙي آلو آلو، منهنجي يار سڄڻ جو، سات سلامت آيو!

اُڃُ سي اڱڻ آڻيا، مون جن لءِ وره وسايو.
 اُهي گڏ مسافر هن گڏيا، مون جن لءِ پنڌ پڇايو.
 ڏيئي دلاسا دل ڪي، تن ريهي روح رچايو.
 حال پائي اچي سي ٿيا، جن تان چيٽڪ لايو.
 ورهيتيون وصال جو، هاڻ واليءَ ورق ورايو.
 ”سچوءَ“ ڪي ڙي سرتيون، اهو مولِي مُجِبِ ملايو.

ڪافي 7

سنڌيو سار سنڀال، يار مون ڪي آهي، منهنجا ميان!

مون هُون ڏورڻ نه ٿيا، الا آهن ڪاف ڪُشال.
 اوهان ٻاجهون سُپرين، جيئن منجهه جنجال.
 ڪريو فنا فراق ڪي، وجهان واجهه وصال.
 ٻاجه ٻاروڇا تو پوي، ههڙا ٿيڙم حال.
 راتو ڏينهان روح ۾، جڪان لاءِ جمال.
 سِڪ ”سچوءَ“ ڪي سُپرين، آهي جي ۾ تنهنجي جال.

ڪافي 8

تون آءُ ڙي قاصدا، ميان،
 ڪا خبر ڏيهون ڪيئن جي!

پرين سنڌي پار جو، ڪو لهي اڃ سماءُ، ميان.
 منهنجو ٿئي هت ڪينڪي، ٻاجهون هوت هلاءُ، ميان.
 ملڻ ٻاجهون دوست جي، ڪندو وره وڌاءُ، ميان.
 ”سچو“ سمجهين ڪينڪي، اهو اٿئي ڪو لقاءُ، ميان.

ڪافي 9

آءُ تان صدقي اُن تئون، جي آيا پُنهل جي پار!

مُڪر نڀا ڀاڻينهن جا، هوتن ڏنهن هزار.
 محبت محبوبن جي ڪئي، هنيڙي ۾ هُشڪار.
 وڃي ڏسنديس اکڙين سان، وڻ سندا وڻڪار.
 سِڪ ”سچوءَ“ ڪي سرتيون، ڪيا اندر ۾ الغار.

ڪافي 10

اوڏانهن آئين ڪانگل آڏا، لئو تون چڱي اڃ لات ڪا،
 ڪي هُت هئي محبوبن ڪي، مشتاق جي مصلحات ڪا؟

هيڏي اچڻ جي ڪا هُين، ڏي تون مون ڪي تسلات ڪا،
 مون هن نمائيءَ وٽ اُتي، رهندا اچي هت رات ڪا؟
 بي تان هوندي هيڻي آڏا، ظاهر نه جهڙيم ذات ڪا،
 پيغام مون ڏنهن ڀرت جا، ساڻي آندو سوغات ڪا!
 شب روز عاشق رڻ ۾، ڄاڻن نه هڏ ٻي بات ڪا،
 جاني جدائيءَ جهيڙي، آهي نه ٻي آفات ڪا!
 هيڪند هئڻ جي هوت سان، سائين ڪندم ساعات ڪا،
 دلبر ٻاجهون هڪدم ”سچو“ بيهي اها برسات ڪا؟

ڪافي 11

عشق اول آزمائي، ڪاڪيون ڪيچن جو ميان!

سِر تي سهج، وو، سور ستاڻا، ٻاروڇو ٻولائي.
 صحيح ملندم هوت حقاني، رانولُ مون رولائي.
 عاشق صادق سڻ ”سچيڏنا“، ڀول نه ڪنهن ڀولائي.

ڪافي 12

سانول، سوين ڳڻ تنهنجا ٿي ساريان!

هئا منهنجي هنيڙي اندر، سي تان ڪيئن وساريان.
 واتان اچڻ جون، وو، تانهنجون ويئي سي نت نهاريان.
 اوهان ٻاجهون سُپرين، گوندر ڏينهن گذاريان.
 جهري جهوريءَ ۾ پيو، هنيڙو ني هاڪاريان.
 ”سچو“ سگ در تنهنجي جو، تنهنجي ڪي قطاريان.

ڪافي 13

ڪنهن ڪي هي حال چوان آڏيون ڙي، واءِ ويلا جو!

ڏيرن ڏيئي ڇڏيا، موتي سور نوان، هي حال چوان!
 مهڻا محبوبن، ڏنا پاڻ اوهان، هي حال چوان!
 ”سچو“ سِرواڻن ڪي، وڃي پيرين پوان، هي حال چوان!

4

مارڳ جي مُئينءَ، تان هُئينءَ هوتياڻين هنجَ ۾؛
وڃي ڪيچ سُئينءَ، تان ويچارِيءَ وِسُ ڪيو.

5

مارڳ مرن جي، ور تنين کي ويجهڙو؛
هِي هِي هوتن کي، ٿئي ارمان انهن جو.

6

مارڳ مرڻ آه، گهوريو جيڻ جيڏيون؛
پير نه پوئيون پاءُ، عاشقُ مَرُ اڳي ٿئين.

7

مارڳ آه مرڻ، جيڏيون هن جيڻ ڪُئون؛
وس ويچارِيءَ ايترو، ڪوڪان ڪانڌ ڪرڻ؛
باروچا ٻُرڻ، ٿيو ڪم ڪوهيار جو.

8

مارڳ مران شال، دعا ڪريجو جيڏيون؛
هوت ههڙي حال، مان مٿان مون هت ڏئي.

9

مٿي راه رٿان گهڻو، ڪا مون لهن ڪل؛
ماڙيون سڀ محل، ويٺي وره وسائين.

10

مٿي راه رٿان گهڻو، آءُ اونارن ڪاڻ؛
هاريون ايندم هاڻ، ڏک ڪيندم ڏيل مون.

11

مٿي راه رٿان گهڻو، آءُ تنهن لُعلن لڳ؛
جَتَ بيا پي جڳ، منهنجو پيچ پنهنوءَ سان.

12

مٿي راه رٿان گهڻو، ڪارڻ ڪيچيڙن؛
سِگها شال اچن، ڪَرَن غور غريب جو.

13

مٿي راه رٿان گهڻو، ڪارڻ ڪوهياري؛
مُئيءَ کي ماري، وڃ مَ منهنجا سُپرين.

14

سچو ٻڌي سندرو، لکين ڪندي لوچ؛
ٻڙيون لڳ بروج، مٿي راه رٿان گهڻو.

15

اديون آريچن جي، ڪافُون پونديم ڪل؛
ڪارڻ ڪوهيارل، مٿي راه رٿان گهڻو.

16

هُو سياڻا سُپرين، عاجز هيءُ اڃاڻ؛
آءُ ڪوهياري ڪاڻ، مٿي راه رٿان گهڻو.

ڪافي 14

عشق تنهنجي ماري آهيان،
آءُ اچي ڏي دوست دلاسو دل کي!

سگه نه ساريان پنڌ ڪرڻ جي، پلو ميان،
ڪيچ وڻن ڏي ڪيئن ڪاهيان!
آءُ تان ٻانهي تون تان سائين،
سَگ نه پيو ڪو ساهيان!

ڪم اچي جي هي سر تنهنجي، ميان، تان پي ناپر ناهيان!
آءُ اڻ سونهين سونهين ناهيان، ڪاڏي ڪرهل ڪاهيان!
هوت ڪرين ٿو ههڙيون، ميان، اَسَر هڏ نه لاهيان!
اڳڻ آءُ تون يار پيارا، سڀ پلايون ٿي پانيان!
ورھ اوھان جي ڪيئي ولوتيا، ”سچو“ چوي آءُ چاهيان!

ڪافي 15

دل ناهي سا منهنجي وس، ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان!

انهن اڪڙين کي، ناهي ڏسڻ ڪُئون بس،
ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان!

اصل لاکون آهيان، پاڙيچون پروس،
ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان!
ڪاڪيون آهي نه عام سان، روح هنهنجڙو رس،
ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان!

ٻاجهون ويڙهي دوست جي، بي ڳالهه نه لڳي ڪس،
ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان،
ساه ”سچوءَ“ جو سرتيون، دوست وٺي ڪيو وس،
ڙي جيڏيون، ڪيئن ڪريان!

داستان اٺون

مارڳُ مٿاهون ٿيو، مارڳ چڙهي ڪير؟
سا پُڇي سات سوير، جائي مارڳ تي مري.

2

جي تون مارڳ تي مرين، وڏا طالع تو؛
سانوُل ساڳي سو، مٿان تو هت ڏئي.

3

ملهي مارڳ مَرُ، تان تون تنين جي ٿئين؛
جبل هار نه جر، ارتو اڳڙين مون.

29

ڪاف ڪشالا ڪيترا، مارڳ مٿاهون؛
چوريءَ کي چيرين، ڇڏي وئين چاهون؟
توڪي ڪري سپرين، دردمند دانهون؛
تون اچڻ آگاهون، نا ته ٿي دوست دم ڏيان!

30

ڪاف ڪشالا ڪيترا، جت جانارن جايون؛
غفائن غارن ۾، اُت بيحد بلايون؛
مانديءَ کي مارڻ لءِ، نڪتيون نايون؛
مون سر تي سهايون، سڀ آريءَ سنڌي عشق ۾.

31

ڪاف ڪشالا ڪيترا، بر وڏا بئبان؛
لانگها هڪ لڪن جا، ٻيا ڪوهن ۾ ڪُهدان؛
اڳيان ڏيئرم ڪينڪي، هلڻ هي حيوان؛
آءُ آريائي اڳوان، تَر مون نه تيلهيو ٿئي.

32

ڪشالي مڙن ڪم، ٿوري ڏينهن مڙن ٿئي؛
سوز گداز ۽ غم، رهبر ٿيندو راه ۾.

33

قدر منجهه ڪشال، مون تان لتو جيڏيون؛
وڌي وٽ وصال، يڪسان يڪايڪ گئون.

34

موتي آيس ماڻ ۾، تان ڪيو شوق شڪار؛
هي هن نمائيءَ کي، ووڙڻ ٿيو وٽڪار؛
طلب سين تڪرار، ڪشالي مڙن ڪم ٿيو.

ڪافي 1

پارڙن تان پرين، جيڏيون، اچن آهي اولانپا.

تيلهان ترسين تار ۾، جيلهان محبت ناهي من.
ڪيئن چانگار چڙن جي، ڪوڙي پيڙءَ ڪن؟
سڪ سڄي جن ساه کي، سي تارڙن نا ترسن.
ڪين اسان گئون آنهنجون، ڳالهيون ٿيون وسرن.
آءُ اسانجي پار ڏي، ٻيون تان ڏيئي بن.
عشق ”سڄو“ جن آهيئي، سي تان روءِ رسن.

ڪافي 2

ڪاڪيون مون ڏي ڪالهه، دلبر لکيا دلاسا!

ايندا اڳڻ سي تانهنجي، جن لءِ سڪينءَ ٿي سال.

17

هوندي هوتياڻن جي، هيءَ ويچارِي وڳ؛
آءُ تنهن لائن لڳ، مٿي راه رٿان گهڻو.

18

اندر آڳ عشق جي، ويو ٻاروچو ٻاري؛
ڪارڻ ڪوهياري، مٿي راه رٿان گهڻو.

19

ڪاف ڪشالا ڪيترا، ٿڪيءَ مون نه ٿين؛
جيڏيون ڪاڻ جتن، مٿي راه رٿان گهڻو.

20

ڪاف ڪشالا ڪيترا، ڪڏهن مون نه ڪيا؛
وتون هوت ويا، ڪٿي سات سويل جو.

21

ڪاف ڪشالا ڪيترا، پڄن مون نه هٿاءُ؛
اچ آريائي آءُ، ٿي وسيلو وٽڪار ۾.

22

ڪاف ڪشالا ڪيترا، پري آهن پنڌ؛
رويون چُمان رند، آيل اونارن جا.

23

ڪاف ڪشالا ڪيترا، مارڳ آه منزل؛
آه ڪوهيارل ڪل، ناميا نماڻن جي.

24

ڪاف ڪشالا ڪيترا، هزارين فرسنگ؛
نھاري ڏي ننگ، ڪر ور ويچارِيءَ جي.

25

ڪاف ڪشالا ڪيترا، ڪوڙين آهن ڪوه؛
مون گئون جهاڳڻ نه ٿين، رُڪون ڏاڍا روه؛
تنهنجي پُجان توه، نا ته ناهم حال هلڻ جو.

26

ڪاف ڪشالا ڪيترا، آهن جال جبل؛
له ڪميڙيءَ ڪل، ٻاروچا ٻاجه ڪري.

27

ڪاف ڪشالا ڪيترا، دقت ائون تصديق؛
اچي پهچ پي، مون هن نمائيءَ تي.

28

ڪاف ڪشالا ڪيترا، ڪڏهن ڪين ڪيام؛
سلهاڙي سات سان، ڪٿي هوت ويام؛
ووڙڻ وٽ پيام، قسمت سانگي ڪيچ جا.

زاريون ضعيفيءَ مٿن ڪري، پرين توکي پرڇاين.
جا تو پڻي پيار جي، سا ڪه لڳن ڪي لائين.
سڀ ڳالهه پنهنجي سر جي، توکي ”سچو“ سمجھائين.

ڪافي 7

وڃي شال ڏسان، پنهنون، تنهنجو ڪيچ واليءَ وسايو!

آديون اونارن ڪي، آيل، رتيءَ منجهه رسان.
ڪاڪيون ڪوهيارل ڪي، آيل، پُڄي شال پسان.
وندر جي واٽن تي، آيل، گوڏن پر گسان.
هاريون هوتياڻن جي، آيل، ويڙهي منجهه وسان.
وڃي ڪيچ وٽن ۾، آيل، هوتن ساڻ هسان.
”سچو“ سپرين سان، آيل، ڪنڊيس چاه چسان.

ڪافي 8

ٿيون ورڻ جون وايون، يار سانگيڙي جون!

هٿ پانڌيءَ جي، پاروڻن پرينءَ جي،
اهي سي خبرن آيون.
ڪُونجان هزارين ڪيچ وٽن ڏهون،
اسان ڏي يار اڏايون.
اڳڻ اهوئي اسان پرين جو،
شل جدا نه هونديون جايون.
ڪيئي ڪتابتان پنهنجي اچڻ جون،
مون ڏي سي هوت هلايون.
ناهن ڳالهيون هي ڳرهن جهڙيون،
”سچو“ ري سوز سلايون.

ڪافي 9

هاڻي ڪنهن سان ڳرهيان ڳالهه،
هاريون پنهنجي حال جي!

پرين نيندا پاڻ سان، پينر، پنهنجي پال.
ڪرڻ عرض عجيب ڪي، منهنجي چاهي مجال.
ڪندي پورهيو ڪيچ ۾، جي نين نمائي نال.

ڪافي 10

منهنجي ساه سڄڻ ڪي ساريو،
مون ڪي ڳالهه تنهن جي ڳاريو، هوءَ هوءَ هوءَ!

هاريون! هجر فراق جو، واريو ورق وصال.
سرهو ٿيڙو ساه مٺو، لاٿون ڪُل ڪشال.
ڪرم ڪيائون پانهنجو، منهنجي ني چاهي مجال.
تڙ نه ماندو تون ٿئين، لهنڊ ”سچو“ سنڀال.

ڪافي 3

ديواني هن دل ڪيو، ڪو دوست دلاسو ڏيو!

تو باجهون سانول سائين، چئو ڪير ڪو پڇندو پيو؟
توهن الاجي ڪيئن سائين، سو واعدو وسري ويو؟
گهرجي سعيو تنهن جو گهڻو، جو پيش اوهان جي پيو.
ڪنهن ڪي ڏيان هيءَ دانهڙي، هي برهه بيراهي ڪيو.
هيءَ هيءَ ني ههڙو حالڙو، آي يار تان تو ريءَ ٿيو.
هيءَ ساه منهنجي سرير مٿن، هي تان تنهنجي نازن ٿيو.
نجهري نمائيءَ جي اچي، هڪ ڏينهن پاء لالڻ ليو.
ڪيو ڪالهه هادي قول تو، مڙني اڳيان مون سان اهو.
هوندس ”سچو“ توساڻ آءٌ، تو پير عبدالحق چيو.

ڪافي 4

عشق اکين نيئي لايو، مستانن سان!

سر مٿي مون سرتيون، ورهي مينهن وسايو.
البت وينديس اوڏنهن، پل پاڙيچون نه پايو.
آءٌ ڪيئن ويهان ماڻ ڪري، سورن هت سجهايو.
جا سيبايو سرتيون، ڳالهه اهاڻي ڳايو.
حاصل آه حبيب جو، ”سچو“ تي سڀ سايو.

ڪافي 5

مون ڪي مهڻا ڏئي، مر ڪا پاروڻ پرينءَ جي!

هيءَ تا حبيب ري، پيالاهه زهر ٿي پئي.
ڏوڙو ڏک مون پرائيو، هي دوست جي وئي.
روز پرينءَ جي پار ڏي، مون ڪي نينهن ٿو نئي.
سارو ئي ڪم ”سچو“ ٿيو، پُنيءَ دوست جي پئي.

ڪافي 6

پائي ڏوه پنهنجي اندر ۾، آءٌ دوست تو در آڻيان!

راتو ڏينهان پنهنجي روح ۾، تنهنجا سوين ڳڻ ڳائيان.
ڏٺ ڏوراڻو ٻڌي، آءٌ پلو توکي پائيان.

ڪافي 15

اها ڳالهه سڄڻ تنهنجي، ڪنهن سان آءُ تان ڪريان؟

اوهان ٻاجهون سپرين، ويني هت ڏکڙا ڌريان.
هي سِرُ سارو ساه سان، آڏو تنهنجي دوست ڌريان.
وره اوهان جي هت وساريا، پاڄاڻن کي پنڌڙا پريان.
دوست اوهان ريءَ ديس انهيءَ ۾، سورن جا ٿي سڌڪا پريان.
”سچو“ چوي سپرين، تنهنجي صورت ريءَ ويني سور تريان.

ڪافي 16

منهنجو هوت پنهنوءَ سان، نينهڙو لڳو!

پرو پيڙم پاڻ مون، پيئر ڙي منهنجو پول پڳو.
پيائيءَ جو بند پيو، ڪاڪيون توڙيو عشق تڳو.
مون کي اوڏنهن آڻيو، سرتيون سندو وره وڳو.
پرين ”سچو“ آهي پاڻ سان، جيئن سئيءَ منجهه سڳو.

داستان نائون

1

باري بره بلوچ جو، رڳوئي راحت؛
ساريان سا ساعت، جا هيڪند هُيس هوت سان.

2

باري بره بلوچ جو، آه مٿم محڪم؛
سندو دوستيءَ دُڙ، ڇڏيان نه چن ڪهين.

3

باري بره بلوچ جو، آه نسورو نور؛
راتو ڏينهان روح ۾، مُحَبَن جو مذڪور؛
ويڃڻ آه ضرور، ڪاڪيون ڪيچيڙن ڏي.

4

باري بره بلوچ جو، هيڻن جو همراه؛
روح منجهارون راه، ڪاڪيون ڏسي ڪيچ جو.

5

باري بره بلوچ جو، سدا مون شامل؛
ڪيچ ڏٺي ڪامل، مون کي پورَ پسائيو.

6

باري بره بلوچ جو، اونداهيءَ اوڃر؛
ساٿي آه سِر، سو نه ڇڏيندو چڙرين.

7

باري بره بلوچ جو، اديون سر آيوم؛
چاهون چُمي تنهن کي، چشمن تي چايوم؛
وره وسايوم، نينهن پنهنجي نجهري.

اڏيون آرياڻن جي، وڃي توڏن تونگ تنواريو.
مون من گڏي گوندين، ڪيچي ڪيچ قراريو.
ههڙن هوتاڻن کي، وريتيون نه وساريو.
جيءُ سچوءَ جو سرتيون، سندن عشق اُجاريو.

ڪافي 11

چَپر تان نه ڇڏيندين، پلوڙي، پنهل يار!

پاڻ سڃاڻي پانهنجو، گولي ساڻ گڏيندين.
اڳڻ آسروند جي، آرياڻي تو ايندين.
اهو اٿم آسرو، نال نماڻي نيندين.
پڪا پڪن سامهون، اوري شال اڏيندين.
سڪ ۽ سور ”سچوءَ“ کي، بلوچا، بخشيندين.

ڪافي 12

گهريو هي ته پنيور، مون سڱ ٻاروچن سان!

مَرَڪُ تان معذور کي، سندو هوتن هور.
راتيان رٿان وڌ ڦڙا، ڏينهن سارو ئي ڏور.
آهي آرياڻيءَ جو، ديوانيءَ کي دور.
سچو ڳالهه انهيءَ جي، شوق مڃايو شور.

ڪافي 13

ديس اسان جڙي آيو،
ٻڙيون، ٻاروچو؛
مولي سو آڻ ملايو!

اچڻ ٻاروچي جي ڪل نه آن کي، تيلهان ٿيون وره وسايو.
ويڙهي اوهانجي وسي ٻاروچو، پري ڇو پنڌ پڇايو؟
اڳڻ اوهان جي آهي سدائين، گهري تان پاڻ گهمايو.
آءُ نماڻي عيبن هاڻي، پاڻ پرينءَ پرچايو.
پنڌ ويني يار ”سچوءَ“ جو، ڪيو سو هوڻ سڃايو.

ڪافي 14

اچن ٿا پرين اچن ٿا، سل ڪي ساڻي، اچن ٿا؟

طرف اسان جي هين تياري، ٻُڙه اڃا ڪي پڄن ٿا؟
اڏيون آتش عشق جا، من ۾ مچ مچن ٿا.
پَسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، نينهن وارا هت نچن ٿا.
”سچو“ سُورهيه ڪيترا، رنگ انهيءَ ۾ رچن ٿا.

21

پُنيءَ هوت پنهنون جي، هاڙهي هلنديون سي؛
جئن اُتون جي، سرُ ڪرينديون صدقي.

22

روئي هارج رڻ، هي هي هوتياڻن لءِ؛
تنهن پوءِ جيڪس جڻ، مٿان تو هت ڏئي.

23

راهين هارج رڻ، ڪاڪي ڪيچيڙن لءِ؛
هو جو ڏونگر ڏاڪڙو، ماري پُچج مٽ؛
ڏاڍيون مهتان مير جون، جهلي ڪج جهٽ؛
ته پاڻون جاڻي جڻ، ٿئي رفيق رُجن ۾.

24

اُهي زورئون زور، جي تو محبت من ۾؛
ڏونگر ڏوريون ڏور، ههڙن هوتياڻن لءِ.

25

هنجون رڻ هاريچ، تان روھن کي رهسو ٿئي؛
وار نه وساريچ، ههڙن هوتياڻن کي.

26

هاريون نه هارين، اُرتو اڪڙين مَوَن؛
تون ڪيئن وسارين، ههڙن هوتياڻن کي؟

27

اُهي روح رتي، مون سين مون پرين جي؛
هٿان لڳ ٿئي، ههڙن هوتياڻن لءِ.

28

اُهي ڪانه اڱ، آيل، عشق وارئين؛
هٿان لتي لڳ، ههڙن هوتياڻن لءِ.

29

وڙيندي وڻڪار، ٻڌي سَندرو سچ جو؛
پنڌ اڙانگا پڇ جا، قابو نه ڪوهيار؛
اُهي رڻ زارو زار، ههڙن هوتياڻن لءِ.

30

گولن گڏ گڏيان، پاڻ پنهنجو ڪيچ ۾؛
پلُو تان نه ڇڏيان، ههڙن هوتياڻن جو.

31

گولئين گڏيندي، پاڻ ڪميڻي ڪيچ ۾؛
ڪنهن چن نه ڇڏيندي، ههڙن هوتياڻن کي.

32

گولئين گڏيندياس، پورهئي ڪارڻ پاڻ کي؛
پنهنجي تان پرين کي، ”سائين“ سڏيندياس؛
ڪنهن چن نه ڇڏيندياس، ههڙن هوتياڻن کي.

8

باري بره بلوچ جو، ٿن کي تقويت؛
سنڌيءَ سور صِفت، پُجين نه پر ڪهين.

9

باري بره بلوچ جو، هاريون هدايت؛
ڪندو ڪفايت، پاڻون جاڻي پند ۾.

10

باري بره بلوچ جو، سارو سعادَت؛
هيئن حمايت، ڪاڪيون آهي ڪاف ۾.

11

پريان سنڌي پار ڏي، پنڌ عجائب آه؛
گهوري سرُ گهماءِ، مٿي در دوسن جي.

12

پنڌ عجائب پرين جو، سَندو پيرن ناءِ؛
هنئين ساڻ هلاءِ، پاڻ پنهنجو پرين ڏي.

13

پنڌ عجائب پرين جو، آه هلڻ سان حال؛
نڪا قيل مقال، بي نا جڙي اُتهين.

14

پنڌ عجائب پرين جو، خاصو ساڻ خيال؛
فڪر سان في الحال، وڃي پسندين پرين کي.

15

پنڌ عجائب پرين جو، سسي پير ڪرڻ؛
انهين ڏيان ڌڙ، آهي قدم ڪيچ ڏي.

16

پنڌ عجائب پرين جو، ”مان“ سان ڪين هلي؛
سائي چاه چلي، جنهن ”مان“ ڇڏي وڃ ۾.

17

پنڌ عجائب پرين جو، هلڻ هڪ نظر؛
پاڙيچي ڪنهن پَر، اهو خيال ڪڙو رهي.

18

پُنيءَ هوت پنهنون جي، هيءَ ويچاري ويندي؛
سڄڻ نه سينڌي، آءُ تان آهيان جيڏيون.

19

پُنيءَ هوت پنهنون جي، هيءَ ويندي ويچاري؛
ضعيف زاري، ڪندي در دوستن جي.

20

پُنيءَ هوت پنهنون جي، هاڙهي ڪي هلنديون؛
سور وڃي سلنديون، ڪشالا ڪافن جا.

33

هاريون ٿيس نه هيئن، جو نند نماڻيءَ نه ڪئي؛
ٿيان پيراڍو ٿن جي، جت ويڙم جيئن؛
ڪاڪيون ڙي آءُ ڪيئن، ههڙو هوڻ وساريان؟

34

سوين ڳڻ سندن، مان ٿي ساريان سرتيون؛
سگها ٿيندا سڀرين، مون تي مهربان؛
ويهان ڪيئن ماڻ ڪري، جيءَ مٽي جولان؛
آءُ ڪيئن ۾ ارمان، ههڙو هوڻ وساريان؟

35

موٽي ايندم شال، ٻاروڇو ٻاجه پئي؛
اُٿم آريچن ري، جيئڻ منجهه جنجال؛
هي هي منهنجي حال، ههڙو هوڻ وساريان.

36

جان جان يڪا يڪ نه ٿيان، تان تان ماڻ نه مون؛
”چرا“ ۽ ”چون“، برابر ”بي چون“ نه ٿئي.

ڪافي 1

پڇيون ڪي پرين، حال منهنجي جيئون خبران، ساڻيو ڙي!

ساه سڪي ٿو جن ڪي، مون ڪي ڪي سارن؟
هن دم دللاسا ڏنا، سرتيون ساڻيون.
تون هت ڪهڙيءَ ڳالهه ۾، هو هت ياد ڪرن.
آهين جنين جي آسري، سي تو ڪاءِ ڇڏن.
”سچو“ سنگت پانهنجي، مان غريب ڳڏن.

ڪافي 2

پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، ڪيا اگم اڪڙين!

ملڻ لءِ محبوب جي، ٿيون راتو ڏينهن وسن.
جهور نه لهي جهڙ جي، ٿي ڪڏهن ويڳاڻن.
سدا ساوڻ ٿن ڪي، بوندان بس نه ڪن.
”سچو“ سڀرينءَ لءِ ٿيون، جهوريءَ منجهه جهجن.

ڪافي 3

بره بيراڳي ڪيو ڙي جيڏيون، مون ڪي درد ديوانو ڪيو!

پڇو ڪيم طبيب ٻيا، مون ڪي نينهن سو نيو.
هاريون اچي اوچتو، پور پرين جو پيو.
اندوه عشق عجيب جو آهي، ڏکيءَ ڪي ني ڏيو.

جو اُمر اوراڻو ڏنو، سو تان ساڳي ٿيو.

سرتيون ٻاجهون سوز جي، آهي جنن گاڏون جيو.
راتو ڏينهان روح ڪي، خيال ڪيو هن ڪيو.
”سچو“ باقي سچ ٿيو، غير وڃون تان ويو.

ڪافي 4

ٿيون وڙڻ جيون وايون، يا سانگيڙي جون!

هت پانڌن جي پارون پرين جي، اهي سي خبران آيون.
ڪونجان هزارين ڪيچ وڻن ڏنهن، اهي سي دوست اڏايون.
اڳڻ اهڙي اسان پرين جو، جدا نه هونديون جايون.
ڪئي ڪتابتان پنهنجي اچڻ جون، مون ڏي هوت هلايون.
ناهن ڳالهيون هي ڳرهن جهڙيون، ”سچو“ سي سوز سلايون.

ڪافي 5

گهڻا وڃي ڏينهن لايان، يار پياري، ميان!

آءُ ڙي پانڌي گل ڪائي ڏي، هئن اچڻ جا سعي؟
انهن ڪارڻ راتو ڏينهان، مون تي وره وسيا.
ڏينهن انهيءَ ڏي ڏسان ڏهاڙيون، هن تي ڪانگ اڏايا.
يار مسافر مولیٰ مهر سان، ساڻ غريب گڏايا.
ٿورا ٿن جا ”سچو“ سنڀارين، جي اجهي چون اچ آيا.

ڪافي 6

حال منهنجو ڪونه هو، جيڏيون ڙي، پنهنجو ڪرم ڪيائون!

معاف ڪيائون منديون، ڏوهن ڏي نه ڏنائون.
جيڪو حال احوال هو سائين، پاڻون پاڻ پڇيائون.
پاڻ پنهنجو پاڻهن، ساڻ غريب گڏيائون.
”سچو“ ڪي ڪيئي سرتيون، ٿي دللاسا ڏنائون.

ڪافي 7

گهوري گهوري گهوري، وو ميان،
جند سڄڻ تو تان گهوري!

راتو ڏينهان، وو آهي اوهان جي، سائين، جهوري جهوري.
گچيءَ وڌيو عجب جيهي، سُهڻا ڏوري ڏوري.
ٿنڌ نه ڄاڻان، وو ڪنهن هيءَ، سُهڻا چوري چوري.
دل ڪسيائي، وو لُٽ نيٽيائي، حاڪم، زوري زوري.
اول آساني ڳالهه ٿي، پوءِ ڪيڙءَ سائين، ڳوري ڳوري.
”سچو“ لايو سچ منجهارون، لالن، لوري لوري.

ڪافي 8

ڙي جيڏيون، هاڻي گهوريو هوتن ري، سارو شهر ڀنڀور!

لاهيندا، وو، لطف مان، ميان، هن ڏکيءَ ڪوڻ ڏور.
هي هالاڻي آن جي، شعلو وڌڙو شور.
منت نه منهنجي موتيا، زاري آهي نه زور.
درس ساڻ دفعي ٿيندو، سندو هنيڙي هور.
”سچو“ سندن راه تي، هڪ جفا پيو جور.

ڪافي 9

اڄ هوتن ريءَ هت هاڻ، ٻيا ڪير لهن مون ساران!

قاصد ڪيچ وٺن ڏنهن، اُٿت سگهڙو آڻ،
تي روز وجهيان ڦاران.
وجهان وڃاڻا ڪيترا، قريبن جي ڪاڻ،
يار ملن شل ياران.
آيون انهي پار ڏهون، اديون ڪرڪاڻ،
ڪونجن جون پي قطاران.
سَنجهي صبح سرتيون، ميان باروچي جي ٻاڻ،
آهن ”سچو“ کي سنڀاران.

ڪافي 10

ڏک وڏو وئين ڏيئي ڏيئي، وو، يار سڄڻ اڄ مون کي!

اوهان ٻاجهون يار پيارل،
حال اسانڇڙو هيئي هيئي.
پرين ڏسيجو وڙ پانهجي ڏي،
اسان هٿون جي پيئي پيئي.
ياد ڪريجو ڏينهن اُهي ئي،
ڳالهيون ڪيو گڏ ڪيئي ڪيئي.
هو جي ڪيون ڳالهيون توئي سان،
نينهن ”سچو“ ري سئي سئي.

ڪافي 11

ڪالهه، اسان تو ڪيون ڪيون، يار سڄڻ، ڳجهيون ڳالهيون!

ٽين پراڻيون ڪينڪي، نت سي آهن نئون نئون.
رهيون آهن روح ۾، چڱيون اوهان جي چيون چيون.
ڪين و سرن ساه ڪئون، اُهي تان پاڙڻ پيون پيون.
مليون ڳالهيون تانهنجيون، هن ”سچو“ ساه سنيون سنيون.

ڪافي 12

تون ته پاڻهي ٿو سائين ڄاڻي،
ڪيهو حال چوان توکي هاڻي!

دل ديواني ڪيئي اسانجي، مُحَب اوهانجي ماڻي.
ڏوهن ڏي ڏس ڪين اسانجي، سائين تون پاڻ سڃاڻي.
دردمنديءَ جي دل توئي سان، اکن اڙائي آڻي.
ڪڏهن اسان وٽ ايندين دلبر، ويئي وجهان ويڃاڻي.
سوال ”سچو“ جو آهي اهو ئي، تنهنجو عشق نه شال اڪاڻي.

ڪافي 13

آءُ آرياڻي اوري، آءُ دامن لڳڙي آهيان!

سِرُ پنهنجو سُپرين، گهرون آيس گهوري.
هيءُ ڪميئي ڪينڪي، ڏونگر سگهي ڏوري.
ڪا جا تڏو طلب جي، ڇت وئين تون چوري.
نيو پاڇياڻي پاڻ سان، تڙ نه رهي تو ري.
”سچو“ سگ اوهان جو، ڪيئن پُجي تنهنجي ٿوري؟

ڪافي 14

ڏس ڪهڙيون ڦيريون پائي، اهو لڪ لڪوتي يارُ سڄڻ!

غمزي هن غيرت تي، جو عشق لکن سان لائي.
علم عقل ويو اڏري، عين عشق جي آئي.
طبل ٻيا سڀ تر ٿيا، جڏهن نوبت نينهن وڃائي.
نحو صرف ويو وسري، جاتي پاڻ خيال ڳائي.
رَمز پنهنجي راز جي، ٿو ”سچو“ کي سمجهاڻي.

ڪافي 15

اڙي مهر پئي، مون کي يار سڄڻ،

قدر پيو مون کي ڪاڪيون، ني وو وو، ويجن وئي.
اثر منهنجي درد جو اديون، شال طبيبن ٿئي.
ورهيه ويڙا گذري، هن عاشق آهون ڪئي.
ورهه وهائيم جيڏيون، پوئتان پُرجهڻ پئي.
بُڪي ڏين جي ٻاجه جي، تان جيءُ ”سچو“ جو جئي.

ڪافي 16

آه علاج نه ڪوئي، هن اکن ماري آهيان!

ڪيو بيراڳي ڏينهن تنهن لاکون،
دوست ”سچو“ جي ويهي ويهي!

ڪافي 20

يار چڱي تو تان مون سان لائي،
ڙي دلبر، لائي!

دوست دلآسي جي دردمندن ڏي، مڃ ڪتابت ڪائي.
تنهنجي اچڻ جي يار پرين ڙي، هت وري ٿي وائي وائي.
جا وڻيو دل پنهنجيءَ کي، ڪيو سانول سائي سائي.
خبر خوشيءَ جي پارون اوهان جي، اڄ اسان وٽ آئي آئي.
حال ڏسي ڪري يار ”سچو“ سان، ٿي اچي ڏک ڀائي ڀائي.

ڪافي 21

اچي آيا، ڪلي گڏيا سي، جن جي ڪارڻ پاندي پڇياسي!

فلڪ فراقِي، ڏينهن ڏهالا،
اهي سي ئي وسري وياسي.
پاڻئون جاڻي، سي پيهي آيا،
جن جي ڪارڻ ڇلا ڪياسي.
اسان پانيو ته آرام ٿيوسي،
ناز نيٺن جي ناگهه نياسي.
ويڙهي اسان جي ”سچو“ آيا سي،
طرف جنين جي قاصد ڪياسي.

ڪافي 22

متان تون مونکي ڇڏين،
سونهان ڙي سڄڻ جا!

محبوبن سان نانءُ ڏئيءَ جي، نبيي غريب کي گڏين.
نتو جاڻان ڏينهن اهوئي، ٿيندو الاجي ڪڏين.
جڏهن تون حاضر ٿئين حُضورين، نانءُ ”سچو“ ڪري سڏين.

ڪافي 23

ڪاڻ اچڻ تنهنجي ڪندي آءُ، هت حيله هزارين وي!
پرچ پرين ڏس پاڻ ڏي، بره اوهان جي بندي آءُ،
وري مان نهارين، وي.
پرچي اڳڻ آءُ تون، پايان ڳچيءَ منجهه ڪندي آءُ،
يار گڏ گذارين، وي.

ڪنهن کي سَليان سَرتيون، حال اهو ئي روئي.
ڦڪيون ڦڪيون لکين هزارين، ڪيون طبيبان توئي.
ناحق ٻڌين پٽيون، ڪل نه حاذق هوئي.
ويج وڻي وڃ وات اهاڻي، سانول ايندم سوئي.
دست سڄڻ جي دارون آهي، ”سچو“ يار سڀوئي.

ڪافي 17

نينهن ڏاڍي سان لايوسي، آءُ تان هاڻي ڪيئن ڪريان؟

عشق سَولو سَرتيون، هت سَير پايوسي.
جو ڏنائون جيڏيون، سو تان پلءُ پايوسي.
پُڇي اسان جا پڪڙا، اديون اجهو آيوسي.
پيئر شهر پنيور جي، هت طعنن تايوسي.
سوئي ”سچو“ سر تي، هاڻي چمي چايوسي.

ڪافي 18

منهنجو هينڙو هوتن ساڻ،
ڪهڙي ڪريان بي آءُ تان ڳالهڙي!

وندر سنڌيءَ وات تي، پُرزا ڪنديس پاڻ.
اچي لڳو مون اوچتو، ٻاروچي جو پاڻ.
دعا ڪريجو جيڏيون، شال موتي مٽيءَ جو ماڻ.
ويڙو درد فراق جو، ڏيئي ڏکيءَ کي ڏاڻ.
اڳڻ ايندو تانهنجي، ”سچو“ سو سرواڻ.

ڪافي 19

ڪالهه اسان وٽ ويهي ويهي، وو يار سڄڻ، ڪيو ڳالهيون!

سي نه وسرن ساه منهنجي کي،
ڳالهه ڪريان بي ڪيهي ڪيهي!
ٻهر ٻاروچا ٻاجه پئي تون،
آءُ پڪي هن پيهي پيهي!

ڏينهن به ٿي چار دوست اسان جي،
رَمڙن سان دل ريهي ريهي!

هُج هميشه يار اسان وٽ،
پرين نه ٿيچ پر ڏيهي ڏيهي!

ڪافي 27

جي آئين، ڀلي آئين، ڪيچي ڏٺو ڪالهه ڪاٿي!

سگهو سگهو تون ڏيڄ سنيها، ڏينهن گهڻا ڇو لائين.
ٿورا لائين ٿو هن ٿڪيءَ تي، پير اڳڻ جو تون پائين.
پاڻ توڙي ٿئون ڪريان قرباني، جو ڳالهه سڄڻ جي ٿو ڳائين.
طرفون تنهنجي هيءَ نمائي، سڀ ڀلائي ٿي پائين.
ڏيهه سڄڻ جو، ڏسيون ڏهاڙيون، ”سچو“ تو کانگ اڏائين.

داستان ڏهون

1

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، مان ٿي اڳڻ نهاريان؛
ساريو سڀرين ڪي، هنجون آءُ هاريان؛
گوند ڏاريان، هي هي سارا ڏينهاڙا.

2

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، پوءِ ٿي اڳڻ نهاريان؛
ڪين لهان ڪاٿين، وڏيءَ ويل ويام؛
وڃي ٿاڪ ٿيام، ڪاڪيو ڪيچ وٽن ۾.

3

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، تنگ اُنن ٿاڻي؛
هوتن ريءَ هاڻي، اڳڻ نهاري نه سگهان.

4

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، اڃا مون وٽاءُ؛
پرين پڄاڻاءُ، اڳڻ ڏسي نه سگهان.

5

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، جات اولي جٽ؛
هي هي هٿان هٿ، اڳڻ ڏسي نه سگهان.

6

ڪيچيڙا ڪالهه ويا، تون ٿي اڳڻ نهارين؛
بڙي ٻاروچن لاءِ، رت هنجون هاريين؛
ساريون سنڀاريين، ٻاروچائي جات ڪي.

7

ويئي ڪيچيڙا ڪالهه، تون آڄ ٿي پير نهاريين؛
هو لنگهي لڳ سنوان ٿيا، تو هٿ ههڙا حال؛
ڪنڍي سار سنڀال، وڃي ڪيچ وٽن ۾.

8

ڪري ڏمڙ ڏير، اُتي آڏي رات ويا؛
تون ڪٿي وقت صبح جي، پيراڏن جان پير؛
هو ڏڪيو ساڻ سوڀر، وڃي ڪيچ وٽن ۾.

جيهي تيهي هوت اوهان جي، چڱي سا توڙي منڍي آءُ،
سا تون ڇو ٿو وسارين، وي.
اوهان ٻاجهون سڀرين، نيٺئون وهان نڍي آءُ،
پيو ”سچو“ پنارين، وي.

ڪافي 24

آهي صبح انجام، پرين، تنهنجي ڀلا پار ڏي!

اسان ڪنيو تان تنهنجو، سر تي ڪُل ڪمار.
دانهون ڪري درد مٿن، ٻرھ نه ڪر بدنام.
جي تون پُجين ڳالهڙي، طلب نه ڪج تمام.
اڳڻ اچن ٿا تانهنجي، عاشق ڪر آرام.
”سچو“ سڀو تانهنجو، ڪيوسي قبول ڪلام.

ڪافي 25

ناهي ويچاري سا وس، هيءَ تا بيوس آهي، ميان!

پرين پنهنجي پار جو، ڏاها ڪو پھ ڏس،
تنهنجي ڪس، ني، آهي، ميان.
اول آخر آهي ئي، رانول منهنجي رس،
تنهنجي وس، ني، آهي، ميان.
اوهان ٻاجهون سڀرين، ڳالهيون نه اچن ڪس،
روح رس نه آهي، ميان.
پُڄاڻان پرين جي، آهي پنيور گنئون بس،
سو تان چس نه آهي، ميان.
ساڻ ”سچو“ تون سڀرين، هوت ڳالهائج هس،
بيو ڪو جس نه آهي، ميان.

ڪافي 26

هوت اسانوت ايندا،

وٺي نال پي نيندا!

سو دلاسا سرتيون، هن ڏکيءَ کي ڏيندا،
گولي پاڻ گڏيندا.
پکا پاڇيائڻ جي، اوڏا آڻ اڏيندا،
چوري تان نه ڇڏيندا.
جانچي ڏسجو جيڏيون، هڪ ٿڪيءَ سان ٿيندا،
وري پوءِ نه ويندا.
پسي حال حقير جو، بديون تان بخشيندا،
”سچو“ نانؤ سڏيندا.

21

چوٽ چڙهي ڇانگار، ڪندي ڪيچيڙن ڪي؛
پوندي ڪن قريبن جي، گوليءَ جي گفتار؛
باروڇا بيهار، ڪندا پيرو شهر پنيور ۾.

22

ڪوھ چڙهي ڪوهيارل ڪي، ڪا جا ڪوڪ ڪيام؛
گهوڙا جي گلن تون، گڙن جيئن گاريام؛
اھي سڌڙا، ”سچيڏنو“ چوي، باروڇل ٻڌام؛
گوندر غم ويام، جڏهن تيس هيڪاندي هوت سان!

ڪافي 1

آءُ ڪانگا ڪا ڪر، ڙي، مون سان هر هر پيو ڪر، ڙي،
مڻي ڳالھ پرينءَ جي!

ڏاها ڏنوءَ ڪي وڃي، اُهي پرين ڪهڙيءَ پر، ڙي؟
ڪي حال پڇيائون هن جو، ڪا ڪندا ويڃاريءَ ور، ڙي؟
مُحبن جي ميلاپ جي، ڪا ڪندين پيئي پر، ڙي؟
آءُ توڻي تون صدقي، هوئين دوسائي ڌر، ڙي.
پريان سنڌي پار جي، سڪ ”سچوءَ“ ڪي سر، ڙي.

ڪافي 2

ڪالھ قاصد اوڏاهون آيا: چي، جاني ايندءَ اچ جائِي!

آسپن تان اوڏاهون اچ آيا سي، هُنن اچڻ جا سعياءُ،
ڪيچ هئي هيءَ وائي.
سڪين سارين جن ڪي، وو ميان، واليءَ پوءِ ورايا،
اچي تيندءَ ڏک پائي.
ڏينهن گهڻا تو هوت پنهنوءَ ري، ورهي مينهن وسايا،
آئي اڏاهون واڏائي.
اچهي ايندءَ سپرين، وو ميان، ڏينهن گهڻا جن لاياءُ،
گل نه پوندءَ ڪائي.
”سچو“ سڪندي سال ٿيا، وو ميان، ڏکيا مون ڏينهن لنگهيا،
وڃي هي عمر اچائي.

ڪافي 3

ڙي ساڻيو، منهنجي يار جي، ڪا ڳالھ اچي مون سان ڪيو!
آهي آرامي ڪي يار اسانجو، ٻڌي سا ووءِ ووءِ وريو؟
جي هيڪند ٿيان هوت سان، تا ڪاج سڀو مون سريو!
بيهر مون سان ڪيچ ڏي، ڪي وکان به تي چونه پريو!

9

جان جان ٿيڙس جاڳ، تان ساڻ سويلو لڏيو؛
ارتو اوتي اڪيون، موتيون ڏسي ماڳ؛
وَر ورائي واڳ، مان نمائيءَ جي نجهري!

10

اڳڻ ساڳي اوءِ، پر ڪيچن ڪي ڪاڻئون لهان؟
ڏيئي ڦٽ فراق جا، پورهيت ڇڏيون پوءِ؛
هاڻي رهن مٽي روءِ، سڏ ڪريندي سات ڪي.

11

وڃي ڪيچ وٽن ۾، مَن ڪرن نمائي ياد؛
اندھون آزاد، ڪندا ڪميئيءَ.

12

وڃي ڪيچ وٽن ۾، ياد ڪرن مون مان؛
انهيءَ ۾ ارمان، ساه وڃي تو سرتيون.

13

وڃي ڪيچ وٽن ۾، مان پڇن پورهيت؛
ته هئي نمائي هت، پاڻيءَ ڍوئي پانهنجي.

14

وڃي ڪيچ وٽن ۾، مان پوريات پڇن؛
ائين پاڻ چون، ته ويڃاري ويجهي ڪريو.

15

وڃي ڪيچ وٽن ۾، ڪنهن ساعت سنڀارين؛
مان وري نهارين، پيتر شهر پنيور ڏي.

16

وڃي ڪيچ وٽن ۾، پُڻ ٿيندي پورهيت؛
جٽ منهنجو جٽ، آءُ اُت گولي تي گذاريان.

17

ڪري پوريائت پانهنجي، مان وني نانءُ سڏين؛
گولن گڏ گڏين، ڪن پاڻيءَ ڍوئي پانهنجي.

18

پورهيت ڄام پنهنوءَ جي، اصل گون آئين؛
تون گولن سنڌي گولڙي، هو سنڌ ٿيا سائين؛
ڪاپو ڪمائين، ڪلو ساري ڪيچ جو.

19

پوريات پنهنوءَ جي، هيءَ اصل لاکون آه؛
ٿي ڪاپائت ڪيچ ۾، ويندي لالن لاءِ؛
ساه نه اچن ساءِ، هي ماڻهو شهر پنيور جا.

20

هيءَ پوريائت پنهنوءَ جي، اصل گون آهي؛
سگ نه ڪا ساهي، ٻڙيون باروڇن سين!

ڏوٽ ڏوراپو يار سڄڻ تي، مٿان ڪو پانڌيو ڏريو.
سوز ”سچو“ جو سڱ سڻڻ سان، ڳوڙها سو ڳاري ڳريو.

ڪافي 4

وڃي پڪا پُڄائج، تون ساڻي ڙي، سڄڻ يار جا!

هي تان حال حقير جو، وڃي سارو سُڻائج.
هي نياپو نينهن جو، وڃي پانڌي پُهڄائج.
پاند ڳچيءَ ۾ يار کي، پاروڻ مون پائج.
بهر باروڇا وري، وڃي اچي وره وسائج.
”سچو“ ڏي ڪنئون سُپرينءَ، ڪي چڱو چوائيج.

ڪافي 5

مون کي نيٺ ٿا نين، هر هر حبيب ڏي!

دل جوش ۾ خروش، اکيون روز رت رُڻن.
شڪر آه خدائ جو، ڏيدان ديدار ڪَرَن.
پاروڻ يار لک هزار، مون کي مهڻا ڏين.
سِر تي ”سچو“ سڀ سهايا، پيتر پلي چُون.

ڪافي 6

رهبر ائين چُون، اڄ اڱڻ تنهنجي ايندا!

ئون ڪيئن وسارين ٿن کي، جي تو گهڻو پُڄَن.
در تنهنجي دوست اهي ئي، اڄ ٿا اجهي اچَن.
پڪا پانور ڪڍي ڪري، اوڏا تنهنجي اڏَن.
”سچو“ سنڌي حال جي، ساري خبر لهن.

ڪافي 7

دارون پيو نه ڏئين، آهي طبيبُ عشق منهنجو!

دٻليون دارونءَ سنڌيون، موٽي نال چو ٿئين؟
ڳالهه اهاڻي عاشقن جي، هيءَ لاءِ سان هڻئين.
اوڏنهن اولانيو آيو، ڇو ويڃ ڏي وئين؟
رڪ ”سچو“ ڙي سوز سيني ۾، تان تون ’سچو‘ ٿئين.

ڪافي 8

ياد اهي مون کي آيون، ڪيئي ڳجهيون جي ڳالهڙيون!

اوهان جي به اچڻ جون، ٿيون وري هت وايون.

درد منديءَ جي دل کي دلبر، وره وڃين ڪيئن لايون؟
نانءُ سائينءَ جي سهڻا سائين، ڇڻ نه وڃ مون تان چايون.
آءُ ته ڏينھڙا گڏ گذاريون، هت وينا وره وسايون.
ڏوهن ”سچو“ جي ڏي نه ڏسو، جو هت ٿا سندو سڏايون.

ڪافي 9

دوست کي دانهون سُڻي، مَن مَهر ڪا مون ڏنهن پوي!

درد مندن جي ڌر آئي، ٿو ڪانگ لاکيڻو لوي.
پيغام پرين پار جا، چشمن آئي ويهو چوي.
عاشق آهي اُڪنديو گهڻو، ٿو راند روڻ جي روي.
سِر پَر اسين ايڏانهن اچون، يا کي اوري ايندءُ اوهي؟
”سچو“ سڏا سڱ سوز ڪُون، پيو ماڻُ محبت جو موي.

ڪافي 10

مُحبن مُکا مون ڏي وري، اڄ ڏوٽ ڏوراپا ڏئي!

سُڻي سَنِيها يار جا، ٻولي ٻڌيُر بانهون ٻئي.
دل ڊيري ڏي دوست جي، وهندو انهيءَ ويلي وي.
مون کي وساريو ڪيئن اُٿي، مون ڀرت توسان پئي.
تنهنجي اسان جي وڃُون، ڏس ڏينهن ويا گذري ڪئي.
مون تان ڪيون تو ساڻ جي، سانج ”سچو“ ڳالهيون سئي.

ڪافي 11

اُڄ اڱڻ اجهي آيم، پرديسي گڏيم، ميان!

پيهي پڪي آيا، لنو جنين سان لايو.
ڪوڙين قاصد ڪيترا، هوتن پار هلايو.
پُڄيم جن لءِ پَنڌڙا، سي واليءَ پوءِ ورايو.
انهن ڪارڻ سرتيون، سِر تي سور سهايو.
سيئي ”سچو“ آيا، جن لءِ ڪانگ اڏايو.

ڪافي 12

ناهي ڏوراپو ڪو ڏيڻ اوهان کي، يار تو سان مُنهنجي زاري!

روز ازل ڪُون چاڙهيئي اسان تي، بارُ بره جو باري.
جاڻي ڪاڻي صاحب ساريان، يار اوهان جي ياري.
راتو ڏينهان ڳالهه اوهان جي، ٻي وائي مون ته وساري.
درد منديءَ سان، ڪنهن ڏينهن دلبر، ڪر ڪا وروهن واري.
حال احوال جي آهي اوهان کي، سڏ ”سچو“ جي ساري.

اھو اُٿر آسرو، چَپر تان نہ ڇڏيندين.
سڱ پانهنجي در جو، ”سچو“ نانؤ سڏيندين.

ڪافي 17

اھي ڏوراڀا ڏيئي، موٽي مُڪا يارَ مون ڏي!

هوءَ جا ڳالهڙي ڪالھ ڪئي سون، ڪيئن وسري تو ويئي.
آسان ٻاجھون، سُڻ ڙي سائين، ڏينھن گذاريو ڪيئي؟
ڪهڙن ڳالھين ۾ تون تان آھين، ڀرت منهنجي تو سان پيئي.
چئي مُنجين تو هٿ پانڌن جي، تہ حال اسان هٿ هيئي.
ڏوھ گناھ، وُو، تنهنجا بخشا، ”سچو“ ڙي، يارَ سڀيئي.

ڪافي 18

مون کي مُرڪڻ سان تون، ڪيئن ماري وئين!

ڪيئي پُجندي پانهنجي، موٽي ڏوراڀو تو مون کي ڏئين.
آءٌ ايلازڻ دوست توڻي کي، يارَ وڃي اتي يا ڪي ٿئين.
آءٌ مُئيءَ تا گهوري جاني، سدائين سو تون تان جئين!
ڪهڙين ڳالھين يار سڄڻ وي، هيءَ نمائي نال نہ ٿين.
اھي ”سچو“ جئن يار توڻي سان، هُج تنهن سان تون پي ٿئين.

ڪافي 19

آءٌ وري تون تان ويھُ، سڄڻ،
آءٌ تان تنهنجڙي آھيان!

آھون عاشقن جو سُڻي، ڇڏ ڀرين تون پرڏيھُ.
ڀڳن ٻاڻئن ۾، آءٌ ڀرين تون پيھُ.
اصل لاکون آھي، هيءُ ڏاھا تنهنجو ڏيھُ.
”سچو“ چوي سُڀرين، آءٌ سارءَ ساڻيھُ.

ڪافي 20

گھوري جانيءَ ري جدائي،
گڏ گھاريون، هوءَ هوءَ هوءَ!

معلوم توکي ڀرين، سائين سا ڳالھ سڀائي.
شالَ ڪنن سان نہ سُٺان، تنهنجي وڃڻ جي وائي!
تو سان چنڻ ڪارڻ تان، يار نہ مون لڙھ لائي.
ٻن وچوڙي جي شاهي دلبر، ور سان گڏ گڏائي.
ساڻ ”سچو“ هو ميان سُڀرين، سائين تون گڏ سڏائي.

ڪافي 13

آءٌ تنهنجي، سارو عالم ڄاڻي، يار چڱي تو تان لائي، وو!

گھوريو ڀرين پرديس اوھان تون، گر اچڻ جي وائي، وو.
اندر آسان جي يار سڄڻ وي، سنڌيو سڪ سڄڻي، وو.
طرف اسان جي شالَ اوھان جي، ٿئي ورڻ جي وائي، وو.
مھڻا ڏئي تو لوڪ مڙيوئي، دوست تو تئون دل ڄاڻي، وو.
شالَ ”سچو“ جي يار پيارا، لهين تان سُڌ سڀائي، وو.

ڪافي 14

آءٌ ٻانهي ٿون سائين، وي،
ڀاتم پانڌ ڳچيءَ ۾ ڪپڙو!

طرفون تنهنجي يار پيارل، ڪانگ اچن مَن ڪائين، وو.
نانؤ مولا جي مهر پوئي ڪا، ٿورا مون تي لائين، وو.
روز ازل ڪنئون تنهنجڙي آھيان، غير نہ مون کي پائين، وو.
هڪڙي ساعت اڱڻ ”سچو“ جي، پير مُبارڪ پائين، وو.

ڪافي 15

اھي اڱڻ منهنجي آيا، وو،
جن ڪاڻ سي پير پُڄايم تي!

ڀڪي آسان جي پيھي آيا، ڏينھن گھڻا جن لاياءِ، وو
جن ڪاڻ سي پوڻيون پٿايم تي.
جن لءِ روز نھاريم راھان، مولا سي محب ملايا، وو
جن ڪاڻ سي ساڻي سڀايم تي.
هن غريب کي گڏ نيڻ جا، ڪيا سي سڄڻ سعياءِ، وو
جن ڪاڻ سي ڪانگ اڏايم تي.
ڏينھن فراقي لنگھيا اسان تون، روئندا دوست ڪلايا، وو
جن ڪاڻ سي ڏکڙا لنگھايم تي.
رهيا آھن روح منهنجي تي، فائق جا فرمايا، وو
جن عشق جا سبق پڙھايم تي.
دل ”سچيڏني“ جي تي اصلون، هاديءَ حُڪم هلايا، وو
جن ڪاڻ سي ورھ وساييم تي.

ڪافي 16

ڪڏھن الائجي ايندين، پيھي پُڄڻ پنھون يار!

ڀاڻ پنهنجو پاڻي، ساڻ غريب گڏيندين.
ڀڪا پڪن سامھان، اوري شالَ اڏيندين.

ڪافي 21

اهي ٻڙيون، ٻاروڇا، آڇ اڱڻ مُنهنجي ايندا!

هيءَ شريڪت ڪا ڪندي، آڙي سرتيون، سائن ساڻ،
ناهيان ثانياڻي تن جي، جا پُرجهي ڏٺم پاڻ،
ٻانهي ڪري پانهنجي، اُهي صاحب سڏيندا.

اُتي ويٺي تانهنجيون، هن واتيون ورونهان،
ڏين سڀيئي سرتيون، مون کي لکين ٿيون لوهان،
اِهو اُتر آسرو، گولي گڏ پي گڏيندا.

ڪين جون مون کي خبران، اُتي پانڌيءَ پهچايون،
هيون هوتن سنڊيون، هيڏي ورڙ جون وايون،
”سچو“ جن جو آهين، سي ڇن نه ڇڏيندا.

ڪافي 22

وڃي ڪا منت ڪري،
منهنجي يار کي، وو!

هو سدائين سان مُون، پرين نه وڃو پري.
حال نماڻيءَ جو ڏسي، وري سو پوءِ وري.
وٺي ڪا دامن دوست جي، اڪيون تان آب پري.
ساريو توکي سُپرين، هِت مريض مري.
رُسن نه تن سان، جن ريءَ ”سچو“ نه ساه سري.

ڪافي 23

لُٽي هلاڪي هاڻي، دوست وسي مُنهنجي ويڙهي!

ڪوئي ڪيو پانهنجي، پرين پائون جاڻي.
ناحق اوتيم هوت ريءَ، پنبڙين مان پاڻي.
سي ئي آيا هُيس جنين لاءِ، جيڏيون ڙي، جوڳياڻي.
وٺي ويهارئون ويجهڙو، ”سچو“ سو سڱ سڃاڻي.

داستان يارهون

1

اڻ مُلهي آهيان، ٻانهي ٻاروڇن جي؛
سڀ ڇڙ ڇاڀان، اُهن ۽ دانهن سين.

2

هي وڃي هي قافلو، چُپاتي چايون؛
مُنهن ڏئي آيون، اُهوَن دانهُون عشق جون.

3

رات لهي ويا ريڇ، نماڻيءَ کان نڪري؛
ڪاڪيون هاڻي ڪيئن ڪريان، جو ڪاڏي ٿيڙم ڪيڇ؛
پَر پيو پنهنوءَ سان پيڇ، سو اتي رهڻ نه ڏئي.

4

سهي جان نه سَتينءَ، جو کڙڪ ٻڏي کڙڪي وڃين؛
چَٽيان چانگن جون ٻڏي، تون ڪوڙي ڪين اُٿين؛
غافل هڏ گُٿينءَ، سڀ پَر ”سچيڏنو“ چوي.

5

پانڌين گنئون پُڇي، ٿي پَه، پرينءَ جا پيڇرا؛
سَهلي ”سچيڏنو“ چوي، هيءَ لالڻ لُڇي؛
ڪنهن سان ڪين ڪُڇي، اُٿس ووءِ واءِ وائي وات ۾.

6

چاڙهيون لاهيون چُنڇ جيون، ڪوڙين آهن ڪوه؛
ڏئي مهتان محبت وارئين، ڇڙ ڏاڍي چوه؛
ناگه نَسَت نينهن کي، ٿا رٿارن روه؛
اچي منجه اندوه، مَتان تون ماندي ٿئين.

7

لاکون لاکين لَڳ، نبيڙ نه ٿيا؛
ڪوڙين آهن ڪيترا، راهن اُتي رڪ؛
هيءَ ڪارڻ حق، هيءَ سارو ڏونگر ڏوريان.

8

روئي هاريان رَت، ووءِ ووءِ واڙين تي؛
جيڏيون ڪارڻ جَت، سارو وندر ووڙيان.

9

اچ آرياڻي، تون وري شهر پنيور ۾؛
آن ري اڪڙين مُون، تو پَرَت وهي پاڻي؛
هوت اچي هاڻي، هيءَ نالائق نوازيو.

10

هوت نه ڇڏيو هِت، نيو پورهيت پاڻ سان؛
تو ريءَ بي ڪا چَت، ڪانهي ڪميڻيءَ کي.

11

عمر اڃائي گذري، ڪارڻ مِنيءَ رُوءِ؛
خام منهنجي خو، ڪَر وَر ويڇاريءَ جي.

12

جَت موچاري جات، چڱي جات جتن جي؛
وائي تن جي وات، سدا اُتر سرتيون.

13

پورهياڻت پنهنوءَ جي، آهي اصل ڪُون هي؛
جيڏيون جَتَن ري، ويٺي وره وسائين.

هي هي هن جي حال، جو ههڙا هوت وساريان.

25

عمر اجائي گذري، هي هي ههڙي حال؛
تائين اڃ نه مون ٿئي، سنڌي هوت سنڀال؛
مون کان پڇن ڪينڪي، ڪافن جا ڪشال؛
پنهنجي قرب ڪمال، ڪا ور ويچاريءَ جي ڪريو.

26

عمر اجائي گذري، ههڙا حال ٿيام؛
چُپ چپاتيءَ سرتيون، وٽون هوت ويام؛
هو جي ڏونگر ڏاکڙا، ڦولڻ سڀ پيام،
اڃ صبح ايندام، ڪندا ور ويچاريءَ جي.

27

وندر ۾ ويهان، ڦولن پيون پرينءَ کي؛
نال جنين نينهان، هوت تنين جي هنج ۾.

28

پرڻ هوت پنهنوءَ کي، آڻي عشق ڪيو؛
”سچو“ سڱ ٿيو، ههڙن هوتياڻن سين.

29

مهر مَ مٿان لاه، مون تان نماڻيءَ ٿئون؛
هيءَ ڏکوني ڏاه، اڻ ملهه آهي آنهنجي.

30

مهر مَ مٿان لاه، آءُ اوهان جي آهيان؛
جي ڪامل سڏ ڪيام، سي ٻڌي ٻاروڇا ورين.

31

جيهي تيهي حال سين، پاڻ وجهڻ مون پنڌ؛
روئي پوڻ رند، پنيءَ ڄام پنهنوءَ جي.

32

هي هوتا تو سنڌي، اوڙڻ جهڙي ناهيان؛
حال پسي مون هي، مان نماڻي نال نئين.

33

ساڻ سويلو سرتيون، وڏيءَ ويل ويوم؛
وندر جي وڻن ۾، ڦولڻ هوڻ پيوم؛
ٿيلڻ ٿر ٿيوم، هاڻي هوتياڻن لءِ.

ڪافي 1

مون کي تنهنجي آه، اچڻ جو وڏو آسرو!

جوڙي ڇڏيم، وو، جائيون، ميان آلا، لؤن لؤن ۾ تولاءِ!

اڳڻ آسروند جي، ميان آلا، پير مبارڪُ پاءِ.
جڏهن ڪڏهن تو ڏسان، ميان آلا، توکي جاءِ بجاءِ.

14

آهي ڪو نه غرض، محبوبن کي منهنجو؛
ڏيڻ سِرُ فرض، ”سچو“ سندن سَتَ ۾.

15

لوهي لا غرضي، سڀريان جي سار؛
مارڻ لءِ مُشتاق جي، آهي محبن کي مرضي؛
سِرَ ڏيڻ تنهن سَتَ ۾، آهي فقيرن فرضي؛
ڪڏهان ڪو قرضي، ”سچو“ تنهنجي نانءَ جو.

16

پيس تنهنجي پيچ، پنهنون ڪين ڇڏيچ مون؛
ٻانهي ڪري پانهنجي، وڃي ٻانيڻ کي ويچ؛
مَر ڪميڻي ڪيچ، پورهيو ٻانهن جان ڪري.

17

روئي ڏنو رنگ، ڪو جو ڪامڻ ڪوهه کي؛
سو شمه شفق سان ٿيو، سُرخيان سارو سنگ؛
منهنجو نينهان نِسنگ، پيو سمورو سُڪوڻ ۾.

18

اُٿي ڪمر بند، لوچ، ته لهين سُپرين؛
هوتاڻن جو هنڌ، ڏسين اڪڙين سان.

19

ملي مارڳ جي مرين، ٿئي قدر ڪيچيڙن؛
ٿورو وڏو ٿن، تنهنجي اچڻ جو ٿئي.

20

مهر مَ لاه مٿام، آءُ اوهان جي آهيان؛
جي ڪامل سڏ ڪيام، سي ٻڌي ٻاروڇا ورين.

21

ٻانيڻ جي پاڪار، ٻڌي ٻاروڇو آڻيو؛
وَر وِسارج ڪينڪي، جا واقف نه وڻڪار؛
سِگهڙي لهج سنڀار، سائينءَ لڳ ”سچو“ چوي.

22

سَرواڻن مون ساڻ، پلُون پلائي ڪئي؛
جن جاڳايو جوش کي، آءُ اُتن قرباڻ؛
ٻاروڇاڻو ٻاڻ، تڏهن لؤن لؤن منجهه لڳي ويو.

23

پيئر هن پنيور ۾، منهنجو ڪار نه ڪم؛
اُٿم آريءَ ڄام سان، دوستيءَ وارو دم؛
ماڻهن ليکي غم، پر سُڪ ”سچو“ تو پانهيان.

24

ڪيچيڙن مون ڪالهه، اڃا وڙ وڏا ڪيا؛
اُن جي ڪارڻ ڪاڪيون، ڪنديس ڪاف ڪشال؛

ڪين جڙي ٻيو ڇي ۽ ۾، ميان آلا، تنهنجي سڪ سوا.
 ٿو گذاري گوندرين، ميان آلا، ”سچو“ تنهنجي ساءِ.

ڪافي 2

لڳي ۽ دل جو دارون، ناھ ڪو ڍولڻ پيارا!

عشق جون واتان، ٻرن لائان، تنهن مٿن نڪرن درد جون ڇاتان،
 پوءِ ٿيون پون هي پڇارا.
 عاشق ٿا ڪن درد جون دانهان، عشق منجهارون اهي آهان،
 رڻن اهي زارو زارا.
 آءُ تان ٻانهي، تون تان سائين، پاند ڳچي ۽ وچ پلو پائين،
 اچڻ جا ڪر قول قرارا.
 ڳالهيون مون سان تو جي ڪيون، مور نه مونکي وسري سي ويون،
 دم دم تنهنجي ياد آيارا.
 هيڪر مون کي جاني جيارو، ڳالهن تنهنجن ڳجهن ڳاريو،
 وصل جا ڪر وري وارا.
 ”سچو“ تون تان ٿي ۽ نه ماندو، پرين تنهنجو الله آندو.

ڪافي 3

آديون ٿي اڃ آھ، آسان مڃن جو ميلو!

دلبر سڪندي ڏينهن ٿيا، سڀيريان جي ساءِ.
 فنا ڪيائون فراق کي، ٻڌو جاءِ بجاءِ.
 ڏک لنگهيا سڪ آيا، لڳڙي ٿڌڙي واءِ.
 جنهن ساعت گڏيا سڀرين، سا ”سچو“ ساعت سڀاءِ.

ڪافي 4

ماريو هوت وڃن آلا، ڪنهن در ڏيان دانهڙي، پلو پلو!

ڪاڪيون، ڪڏهن ڪينڪي، منهنجي منت مڃن، آلا.
 پُني ۽ پيس جن جي، سي پي سور سڃن، آلا.
 دعا ڪريجو جيڏيون، پيرو تان نه ڀڄن، آلا.
 اهو اثر آسرو، ڏيندا آب آڃن، آلا.
 ”سچو“ سهمي ڪينڪي، روڻ ته کانءُ رڃن، آلا.

ڪافي 5

هٿڻون هوت هلي، ٿي، دوست دلاسو ڏيندو!

وجهج ڪم ڪريم تي، بي گولج ڪا م ڳلي،
 پاڻهين پُني ۽ تو ايندو.

پڪا پڪن سامهان، تنهنجي ماڳ ملي،
 اوڏا آڻي آڏيندو.

اچڻ سنڌي اُن جي، ويندو روح رلي،
 ٿورو ٿوريائي ٿيندو.

جا ڳجهي هوتن مَن ۾، سا ساڻن ڳالهه سلي،
 پُنهل پاڻ سان نيندو.

مهر پنهنجي ۽ سان تو پرين، انهي ۽ پت پلي،
 ٿي ”سچو“ نانءُ سڏيندو.

ڪافي 6

ذري ذري ڪن چشمان چور، نين اسان کي ٿيون وهلور!

تَن مَن سڀ تاراج ڪرن ٿيون، ديدن جو آهي هي دستور.
 خوني وٽن خيال پنهنجي سان، گسن شهزادن شعور.
 ناز نياز سان هڪي واري، چاڙهن سوليءَ تي منصُور.
 ساڻ ڏسڻ جي مشتاقن سان، ڪيفي ڏاڍو ڪن ڪُور.
 ”سچو“ ڪير ويچارو آهي، وجهن ڦيري دل، ڪرن فُٿور.

ڪافي 7

پاڻهي پئيو سڏ سورن جي، وو، عشق لڳيو جي آديون!

ساري خبر وڃي تَن ڪنڻون پُڄجو، جي وره سڄڻ جي وڏيون.
 ڪين لڪن سي لوڪ اڳيون، جي آهن ڏکڻ جون ڏڏيون.
 مُحب مسافر ٿيا جنين جا، ڪوڪان آهي لڪ ڪنديون.
 وره ولوتيا جي وهنديون تَن جي، نيڻون نير جون نديون.
 پاروڻ پرينءَ جي سڻو سڀيئي، لوڪ پلي ڏي بديون.
 اڳيون پويون سڀ معاف ڪيون، تنهن محب ”سچو“ جون مديون.

ڪافي 8

اوري آڻ سي اوري، ٿي الله، جنين ڪاڻ سڪيس سال!

ڏسُ نه مون کي ڪو ڏئي، ڏيهه رهيس آءُ تان ڏوري.
 واٽ جنهين ڪوئن لنگهيا، گهوري هيءُ جندڙي گهوري.
 هيڪند تون ڪر هوت جي، ساڻ ٿڪي ڪنهن ٿوري.
 ساه ”سچو“ جو تنهن ڏهاڙي، ويا چاڪ وجهي چٽ چوري.

ڪافي 9

ڏينهن پُڄاڻون آئين، پلي آئين، ٿي يار مُنهنجا!

اڱڻ اسانجي هوت ٻاروڇا،

ڪافي 13

منهنجو شرم سڀوئي آهي، جيڏيون تان پير مغان تي!
وري ڏنائون پاڻ ڏي پاڻهين، نا ته هئا حال اسان هي.
اهي پاڙيائون پاڻهي پانهنجا، هو جي قول ڪيائون ڪي.
جن پياريو پُر پيالو، شال ساقي جين سي.
سدا اهي وسن اسان وٽ، جاني جيءَ جا جي.
سر ”سچو“ ڪي ڏسيو ڏيهائون، پنهنجي يار هٿون ڏي.

ڪافي 14

ڏني ڏيڪاري، ڙي ميان، صورت سڀرينءَ جي!

حسن حسين جي ڪارڻ، زاري، ڙي زاري.
ورئر ساري لوڪ ڪڙن، پينر ڙي بيزاري.
مُحبت محبوبن جي، مون اصل اختياري.
چوان حقيقت حال جي، هيءَ سچڻ ڪي ساري.
هت هت ڪندا ڪاڪيون، اهي مون سان موچاري.
”سچو“ سدائين گهرجي، يارن جي ياري.

ڪافي 15

ڏيئي مون ڏيڪاري، لڙي وريو ويو در تون دلبر!

ڏنر اڪڙين سان، هوءَ هوءَ حسن هزاري.
وَس نہ هن جو ڪو هُيو، هوش نئين هساري.
دين ڪفر اسلام ڪڙن، برهه ڪئي بيزاري.
ڪنهن در ڏيان آءُ ڏانهڙي، مونجهه انهيءَ مون ماري.
سوز سفيران لايون، هن چُڪيءَ ڪي چوڌاري.
حاجت هن جي نه هئي، جا قاتل فوج قراري.
گهڻي مدت کان پوءِ اچي، دوست ڏني دلداري.
باسيائون تان برهه جي، ميان ”سچو“ ڪي سرداري.

ڪافي 16

پرين اوهان ڪڙن پوءِ، هت راتيون رهنديس ڪا؟

پُنيءَ ايندي تانهجي، لال وري هن لوءِ،
پوءِ سور سهنديس ڪا؟
واعدا ويڙا وسري، هوڏ ڪيو جي هوءِ،
بئي ٻول بهنديس ڪا؟
پرين تنهنجي پار ڏنهن، قاصد اچي ڪوءِ،
وري هت ويهنديس ڪا؟

پير جي آڇ پائين، ڀلي پائين.

پري اسان ڪڙن يار پرين ڙي،
ڏينهن جو لائين، ڪيئن لائين؟
ڏوه ڏنگيون يار سچڻ ڙي،
ڪيئن ڀليءَ ڏنهن پائين، چو پائين؟
هيئن نه گهرجي يار توکي،
چڻ چُڪيءَ تون تو چائين، ڪيئن چائين؟
عرش ڪرسيءَ تون اچي آتاهين،
من ”سچو“ جي تون مائين، ڀلي مائين.

ڪافي 10

تُنهجي پانڌي پيغامن، آلا، منهنجو جيءَ جياريو!

هي تان تَن تان ڪيو، اڙي ساڻي سلامن.
تو تون آءُ قربان تيان، ڏنهن آئين عجيبن.
منهنجو چت جُريو ڪيو، هن نينهن جي نياپن.
درد منديءَ جي دل ڪي، ڪيو قابو ڪلامن.
ڪيائون ياد حقير ڪي، اسرئي ايامن.
ڪيئون مهرُون پانهنجي، گوش ڏي غلامن.
منهنجو ورهه وڌايو، ان جي انجامن.
جيهو تيهو آهي ئي، ”سچو“ سگ سندن.

ڪافي 11

ڪري سانگ پرين وري آيم آهي، ديس اساذڙي، الو الو!

وري وطن آيا، پينر ٿيڙم ڀلو ڀلو.
پرين اڳيون پيشوا، هاريون مون سان هلو هلو.
اصل لاکڙن آهي انهن سان، روح منهنجي جو رلو رلو.
انهن باجهون ناه ڪو، ڳولڻ مونڪي ڳلو ڳلو.
سر سچڻ جو لوڪ ڪي، ساهيڙيون نه سلو سلو.
”سچو“ سچيءَ سڪ ۾، شال نه پوندو ولو ولو.

ڪافي 12

ناهي هن درد جو دارون، توئي وٽ يار طبيبا!

تر تفاوت درد نه ڏيندءِ، چوڙين جا سير سرازون.
ڦڪي ڏيڻ سان هي وڃي تو، هنيڙو هاڻي هيڪارون.
سوز گداز، ني وي، غم فراقان، لائن ٿا قول قطارون.
دوا درد جي سوئي ڏيندو، جو ايندو پرين جي پارون.
ناز پرين جيون يار ”سچو“ جي، هن تان ساهه سنڀارون.

”سچو“ اتي، وو، دوست گڏيوسي، ڏينهن گهڻا جنهن لايا،
وندر ڪنهن لاءِ ووڙيان.

ڪافي 21

پينر ڙي بيوس، وڃي آءُ پٺيان!

وس نه آهيان پانهنجي، واڪو ڪيمُ بيوس،
مين ديوانڙي ٿيان.
لوڪُ ساروئي سرتيون، روح نه اچي رس،
حالون هن مين گڏيان.
مُڇ ڏاڍو مون سر آڻيو، ڪوئي نه اچي ڪس،
قابو عشق ڪڍيان.
بره واري بات ڪون، ”سچو“ نه ڪري بس،
مهڻا ڏين سنڀالين.

جهولڻو

(سسئي ۽ پنهنونءِ بابت)
1- سرتيون سڀ ٿيس صلاحِي،
هوتان راه وني پيا راهي،
چو ٿينءِ ڪڍ ٿين جي ڪاهي،
ڏونگر ڪيم ڏسائڻ ڏاهي،
حب ۾ ڪونه ڪندئي همراهي،
تڏهن چپ ڪرڻ تو چاهي،
پر هو اهڙو امر الاهي:
بيا سڀ ويه تون وهمر وساري.

2 - چي ڙي، مون سان مَور مَ تيو مصلحتاتي،

ثابت سڱ رهي ڪا ساتي،
هاريون هي جا آهي حياتي،
تن کي روه رسان ٿي راتي،
پائينديس جهر ٿي جهنگ جهاتي،
چاجي چچي پوي مون چاتي،
ڪنديس وڙ سندن ويلا تي،
اينديس ساڻ وني پڙ پاتي:
ڏسنديون هوت مڙئي هڪواري.

3 - چي ڙي، ويه وسار وڃڻ جي وائي،

توسان لعلن جنهن لئون لائي،
ٿنهنجي دل ڪيئن ٿنهن تائي،
سو اڄ جاڙ ڪري ويو جائي،

سچو سڱ اوهانجي، هنيڙي ۾ هوءَ هوءَ،
بئي ٺاه نهنديس ڪا؟

ڪافي 17

مون ۾ عيب آڀار، سڄڻ ٿنهنجي پانهڙي آهيان!

بانهن جي آءُ ٻانهي آهيان، ساري سڀ ڄمار.
هٿان هميشه هوت سان، شال نه ٿيان ڌار.
هي سر صدقي تو تون، سسي ساڻ ڪپار.
اوچڻ ڪنديس اڪيون، پتر ڪنديس وار.
پاڻ تو ئي تون صدقي، سسي ساڻ ڪپار.
ساه ”سچو“ جو سوگهو ڪيڙو، رکي يارائو يار.

ڪافي 18

سو ڏاڍن جو آهي ڏيه، جاتي نينهڙو وو نيئن لايو!

جاتي پهچ نه پڪيءَ جي ميان، سو سيئن جو ساڻيه.
جي ٿي وڃان در دوستن جي، ميان، چمان پيرن ڪيه.
جي ڪونيو ڪهن سڀرين، وڃي پڪڙي ٿن جي پيه.
”سچو“ عاشق جي آهين، اڍوڙين وڃي ويه.

ڪافي 19

پلو، آءُ تان يار سڄڻ جي، ٻانهي گولي آهيان!

آءُ نماڻي عين هائي، ڏوهن ۾ آءُ تان اولي آهيان.
جيهي تيهي آهيان، ڙي جيڏيون، جانب جي آءُ تان جهولي
آهيان.

پل پل پڇن حال منهنجڙو، ڳالهه انهيءَ جي تان گولي آهيان.
هيڏي هوڏي نه وڃان، محبن جي آءُ تان ٽولي آهيان.
ڏس ”سچو“ ڏي سڀرين، نا ته چپر هت چولي آهيان.

ڪافي 20

اڏيون آهي اڄ آيا، ڏيه جنين لاءِ ٿي ڏوريان!

ڏيو مبارڪ سرتيون مونکي، مولا سي محب ملايا،
چرخو ڪيهو آءُ چوريان؟

در پيهي سي، وو، آڻيا، سائين آلا، جن لاءِ مون وره وسايا،
پاڻ مٿانئن گهوريان!

پر ڏيه ويا ها، وو، مون پرين، واليءَ سي پوءِ ورايا،
تڪ ڪيه پيا توريان؟

ڏيئي ڪن ٻڌج تون ٻائي،
دوهن پاس نه ڊوڙج ڊاهي،
سُرت صلاح تون سمجھج سائي،
اها ڳالهه اُمر ۾ آئي :
ڏونگرُ ڏورون ئي ڏهڪاري.

4 - آيل اڻ ملهجي جا آهي،
سا ڪيئن سڱ سڄڻ سان ساھي،
بيو تان ناھ نہ هرگز ناھي،
ڏاڍن سان شريڪت ناھي،
جا پئي سڀ لاڳاپا لاھي،
چير چوھ اڳيانئس چاھي،
ڪيچن ڪڍ اها مر ڪاھي،
ڪڻندي ڳام تہ پڇندي ڪاھي :
محض اُنهيءَ کي مير نہ ماري.

5 - چي ڙي، رھ روين ٿي روڙي،
آڏو پينگ ٻجھي ٿي پوري،
هيٺ ھول ھراست ھوڙي،
ڪام ٺاھين اسان کي ڪوڙي،
ئون تھن ديس مَ وِجج ڊوڙي،
پرڏيھيءَ جي پڻ مَ پوڙي،
ٿر ۾ ترس اُٿي ٿڪ ٿوري :
هت تا ڪاڻ گھڙي هڪ گھاري.

6 - آ دل آريائيءَ سان اٽڪي،
مان جا ريجهه اديون تھن وٽڪي،
هيءَ هي گھوري تا هن گھٽڪي،
رهنديس ڪين هجر ۾ هٽڪي،
جانب ڪاڻ نہ جاگيس جھت ڪي،
پنيءَ ويل وِجان مَر لٽڪي،
ڪنھن جي مھم نہ هٽڪا ٿٽڪي،
ھاڻي سر توڙين مون سٽڪي :
هن کي ڪاھ ھلڻ ڪون ڪاري.

7 - چي ڙي، سڀ پر سڄ ڄلي ٿي ڄاڻي،
پُرجهج پڻ نہ اُٿيئي پاڻي،
وسھج تو دل جنھن سان واڻي،
سسئي سو تان ٿيئي نہ ساڻي،
ناحق تانگھ تنھين ڏي تاڻي،

چو ڪيءَ خواب ڪٿي تو ڪاڻي،
ڪيئن ٿي آب اکين ۾ آڻي،
جيلا ڪرم ھلڻ جا ھاڻي :
پڇنديءَ بام پسي بر باري.

8 - جيڏيون جبل چو ٿيون جيئي،
ساجھر سَنگ لتاڙيان سيئي،
گھوريان گھوٽ پنا گھرُ هيئي،
سائي وس وٽانئم ويئي،
رھندم روح نہ هت تن ريئي،
ويژم دوست دلاسا ڏيئي،
هيءَ تان پلڪو پنھونءَ جي پيئي،
هن تان ڪامڻ ڪيٽس ڪيئي :
نيائونس ور وني ويساري.

9 - چي ڙي، گھورين ڪاڻ، جنين جي گھڙا،
اُٿي تن اڙانگا اڙا،
آڏو ٿاڪ نہ ڏيندءَ ٿڙا،
ٿيندءَ زور مٿي تو ڌڙا،
بيدل بس ڪرائيندءَ برڙا،
اوجھڙ ڪوھ اُٿي سي ڪڙا،
گھائي پير ڪائيندءَ گرڙا :
سگھنديءَ نار نہ ور نہاري.

10 - ثابت ڳالھ سڻو هيءَ ساري،
جبل وات نہ جيڏيون جاري،
پر پي پرھ جنھين سان باري،
سا ھڏ ماڏي مور نہ ماري،
چا جي ور ونگا وڏ واري،
تا پي درد منديءَ ڏھڌاري،
توڙي ڪوھ ڪري تو ڪاري،
ڪندو پاڻ پنھون پوءِ واري :
تا پڻ سرس سڪائي ساري.

11 - جيڏين ڪيس ورائين جوڙي،
هت تو روھ رڙندا روڙي،
تھن جو تاب نہ سگھندي توڙي،
آڏو مير مياڻي موڙي،
رائو ريگ ٿرن ڪون توڙي،
سگھنديءَ پير نہ ڪر ڳل کوڙي،

ونگن وچ واسينگن واکا :
هٿ تو پڻ وجهي پاتاري.

16 - ڪاڪيون ڪام ٽڪي هٿ ڪاني،

جاڏي جٽ وٺي ويس جاني،
سورج آهي نه تن جو ثاني،
تاڏي ٿرڻ وڃان آءُ تاني،
ڇا جي پڻ نه هوندس پاني،
ڇپر چوه اڳيانئس چاني،
توڙي بره وڃايس باني،
لوچون ڪين ڪنڊيس سالاني :
اهو عرض اٿو اظهاري.

17 - جلدون جٽ وٺي ويئي جوري،

پوري ڇو نه پرين ٿنهن پوري،
گادر هاڻ محل گهر گهري،
ڏونگر ڌڙ سگهين ڪين ڌوري،
عاجز عام ٿيندي، هت اوري،
ٿر جي پنڌ نه ٿيڪين ٿوري،
تن کي توڙ سري ٿي ٿوري،
وجه م جي پلا ڪنهن جهوري :
مرندي ڪام ڪنيو ڪوڪاري.

18 - ڇي ڙي، بيحد ڪيم ڪهو ٻيون باتيون،

ڇو ٿيون لس لوايو لاتيون،
ڪنهن کي ڪنڌ نه اينديون ڪاتيون،
رهنديس روز نه اتي راتيون،
وينديس سڪ سڄڻ جي ساتيون،
ڌاڙو ڏس جو ڏيندم ڌاتيون،
پائيندس جال جبل ۾ جهاتيون،
مُجبن هس اهي مصلحاتون :
هلي آ مرد ساڻ اماري.

19 - ڪامڻ مٺ ڪريون ڪنهن ڪيهي،

سي جٽ جاڙ ڪري ويئي جيهي،
ڪيڙي پُرجه نه تو پڻ پيهي،
ڪا ڪر ڪاه تنين پُڻ تيهي،
تون تان نينهن نسوري نيهي،
ووڙج وُڙ م ورجج ويهي،
ڪيائين دُرس ديواني ديهي،

تون تان لعل لهين ڪين ووتڙي،
ڪنهن جي ڪام ڪم ڇڏ چوڙي :
بيا ٿي ماڳ مرون چوڌاري.

12- جيڏيون جٽ منهنجو آهي جائين،

آءُ تان وينديس اڄ تنهن تائين،
آهيان ٻانهي اُن جي آن ٿين،
پاڻون گهٽ پيئر ٿي پائين،
آن کي پلو گجيءَ ۾ پائين،
دَم دَم دُرس ڪريج دعائين،
مون کي سڄڻ ميڙين سائين،
ڪيچيڻ کي پهچان ڪائين :
بره جي باه بهون ويا باري.

13 - ڇي ڙي، آڏو لس بگهيڙ ڪن لوڙا،

ٽن ڪُون ڪَن ٻئي ٿين بوڙا،
ڇوهئون ڇپر چني ٿو چوڙا،
تاتي ٽاک ٽڪر جا توڙا،
سهمناڪ سندا سي سوڙا،
ڏيون مار مٽي ڏين موڙا،
سي ئي ڏرت ڏورڻ جا ڏوڙا،
ڏينيو ڏنگ هٿن ٿا ڏوڙا :
آهن هاڙي منجه هزاري.

14 - ڇي ڙي، ڇا جي مسٽ مرون هنئن مارا،

ڇڙين نانگ چُرڻ چوڌارا،
سي ئي وره اڳيون ويچارا،
هڻندا شينهن ڏسي شوڪارا،
هو جي هاڙي منجه هاڪارا،
سرتيون سنگ نهاريان سارا،
ڪيا جُڪ جانب جي جيءَ جارا :
وَر سان ڪانه ايندي ڪا واري.

15 - ڇي ڙي، هيڙئي جي جتن جي جا ڪا،

توڪي سمجه پيئي ڇو سا ڪا،
ويڙئي ناز نهوڙي ناڪا،
ڏونگر ڪين اٿئي ڪي ڏاڪا،
لوهي لس وجهندي لاکا،
ڇپون چوه لنگهندين جهاکا،
آڏو فلڪ فڪر آهن فاڪا.

اول عشق نشاني اِيهي :
توڻو رات ڏينهان تڪراري.

20 - ڪيچين ڪڍ لڳي هوءَ گهڪي،
پهريون پور ٽڪر سان ٽهڪي،
ڪامڻ ڪوه ڏسي نا ڏهڪي،
اُتي روح نه تنهن جي رهڪي،
توڙي پير ڦٽس پڻ ٽهڪي،
تان پي نار نه بلڪل ٽهڪي،
توڙون ڪين تنهن هڏ ٽهڪي،
اوجان عاشق اهڙي آهڪي :
ڏونگر سڀ وڌائين ڌاري.

21 - توڙي جهڳ جهڪي ڪئي جهولي،
بي تان بولي هڏ نه بولي،
ڦيريون ڏئي، پرين کي ڦولي،
چوهون پاڻ ڇپر کي چولي،
گورن رند ڏسي سر گهولي،
ڳڙ ڳڙ ڳوڙها ڳاريو ڳولي،
ڏونگر ڌڙ ڌڪوئي ڌولي،
قادر شال قريبن ڪولي،
ڪندو گام ٽڪر ڪون تاري.

22 - پهريون کان پهاڙ پُڇيائين،
هت ڪي وينا هوت هنڌائين؟
هر هر توکي سرت سڻائين،
ڪي هئا رات توڻي وٽ سائين؟
ڪر ڳل الله لڳ الائين،
بيو هڏ سور نه سنگ سليائين،
مون کي مڃن ساڻ ملائين :
عاشق هي هي ويا آڙاري.

23 - پوءِ تان ٿيڙس جبل جوابي،
پنيءَ ليل لنگهيا بشتابي،
ساڳيون سارو سات ٿوابي،
سي سڀ هُٽڙا ڳل ڳلابي،
وجدنا ويڙا رات ربابي،
اصلوءَ اڙبڻگ هئا اعرابي،
توسان ڪيائون خام خرابي،
اوني عين هئا عاذابي :

هتون ڪاه اڙاه اُنداري.

24 - ڏونگر ڏس چُڪي، ڇڏ ڏيئي،
تو وٽ رات تنين ڪا پيئي؟
آه هي وس تنين ڪون ويئي،
ڪي تان لنگهيو ساڻ سنجهيئي؟
هاڻي حال سُڻج مون هيئي،
ويڙس ڌڪ وڌو هي ڏيئي،
هو هُئا ڏاڍا سُپرين سيئي،
جانب آهن منهنجا جيئي :
ماري آه ويا آ تاري.

25 - حجر چيس آهي هنيڙي هاري،
جي تون محبوبن جي ماري،
آهي عشق سنڌ آڙاري،
وجهج ڳل ڳچيءَ ڪا ڳاري،
مون کي تر نه ڪج ٽڪراري،
پُڻن ڪاه، نه ٿي قرارِي،
اُٿي بره بلوچي باري،
يڪڊل ڪانئن منگج ياري :
ويندئي عشق نه هڏ اوتاري.

26 - ڏونگر ڏيرن ڏي ڏس ڪوئي،
اوڙي روح نه بيو رس ڪوئي،
ناهي ويچارِيءَ جو وس ڪوئي،
لاهي ڪونه بيو ڪس ڪوئي،
ناهي جانب جو جس ڪوئي،
ڪُني عمر ڏسي ڪس ڪوئي،
خاطر منجه نه پيس خس ڪوئي،
وٺي درد ڦري ڏس ڪوئي :
بيئي عشق منجهون اوساري.

27 - چُڪيءَ چوٽ وڻي ورچاتي،
ويڙا وره توڻي سان واتي،
آندي عشق تڏهن اورهاتي،
ڪُنل ڪيچ ويجج ڪنڌ ڪاتي،
پيشئي زهر منجهون گهٽ گهاتي،
توڪي آندو عشق اڳاتي،
ڳولج جام پنهون گهر گهاتي،
هي هي لعلن ويو لوهاتي:

هُڻڙي جن جي هيءَ اُجهاري.

28 - هيءَ ماري عشق اميران،
وڻي وره وڪيل وزيران،
توڙون هيئن لکيون تقديران،
بانهن هٿ ٿيون تقصيران،
ڏاڍيون عشق سنديون تڙ پيڙان،
پُٺيءَ منهنجي بره بهيران،
هلڪن هٿ ٽڪي تدبيران،
مون سان سندن سوز سفيران:
ورثي وره ڪنهن وڻجاري.

29 - اول بابين بره پڙهيائين،
تنهن پوءِ سورن منڍ سڙيائين،
سسئي ساڻ فراق ڦڙيائين،
اصلون ڪيچن ساڻ ڪڙيائين،
جڙان جيءَ هر جال جڙيائين،
تيلهان مٿي روھ رڙيائين،
محبت منجه مريض مڙهيائين،
توڙون غير خيال تڙيائين:
پيئي هٿ بره هاڪاري.

30 - هيءَ دل لالڻ ويڙس لٽي،
وڌس ٻاڻ بروچ جي ٻُٽي،
وَرڪون شال فقير نه ڦُٽي،
ڏنگر ڏک چريءَ کي چُٽي،
ڪيائين ڪيچن منزل کُٽي،
آندس عشق گهڻيري گهٽي،
مٿو پير ڪرايون ڪُٽي:
هيءَ ڪيو ٿي سا هُونگاري.

31 - وَر جا وره پياريس وڻي،
توڙي سسئي سورن سڙي،
تنهن دل ڏانهن نه مڃن مٽي،
چوڪو عشق نه آهي چُٽي،
سورن سوز ڪلڻ ڪون ڪُٽي،
محبت کانءَ نه گهايل گهٽي،
سسئي سوز فراق جي ڦُٽي،
پاڻين پڻ پتولا پُٽي:
روئي ڦوڙائي جان ڦوهاري.

32 - لوني بڪ مٿي ٿي لُٽي،
ڊوڙي تيز منجهارون ٽُٽي،
محبت من تنهن جي مٽي،
وڃي ڪيچ وره مون وڻي،
گهروري گامر گهڻيري گهٽي،
ڏک جي چٽ هنياون چُٽي،
روئي ريت تنهن سڀ رُٽي،
جاڻي پڻ سڀو هڪ پُٽي:
عاشق عشق منجهون اُچنگاري.

33 - هرڻيون ڪير پيارڻ آيس،
ڪر هڙ دانهن ڪري سڀ کانيس،
ڪوڪن ساڻ چِر سڀ چانيس،
ڏونگر ڏک منجهارون گهايس،
چُلنگيون عشق ڏک ٻُٽ لائيس،
گالهيون ڪيچ ڪيچڙن گائيس،
بر ڪي برهون بازار پائيس:
حجر گاريس ساڻ هوڪاري.

34 - هيءَ هي هُوڻ ڪري ويس هولي،
تنهن محبت ٻاروچي جي ٻولي،
ڏونگر جُٻون پايڻ ڏولي،
ڪوهيارل جي ٻانهي گولي،
ساڻي پڻ پرينءَ جي ڦولي،
تنهن تا جانب تان جند گهولي،
روئي ڪيائين چِر چولي،
سنگ جي راه ڪيائونس سولي:
نيندس ڪيچي نال قطاري.

35 - منجهون نينهن هنياين نعرو،
سُڻندي سير سڙي ويو سارو،
من هر محبت وڌس مارو،
ڪيائين واري اتي وارو،
اندرون عشق ڏنس اوبارو،
ڏيئي مٿي سنگ سَراو،
ڪائين مان ڏسان ڪوهيارو،
محبت ريءَ آهي منهن ڪارو:
”سچيڏنا“ ڪونه سنڀاري.

40 - ڇڙهندي چُنڇ نه عاشق اُڙڪي،
ڪا جا فوج مٿائين ڪڙڪي،
لڳي لعل پُنيءَ سان لڙڪي،
لڳيس باه ٻرھ جي پڙڪي،
جوهر جوش سڄڻ جي جهڙڪي،
رنجيءَ روھ اُتُون جا رڙڪي،
سارو سنگُ پيو سڀ سڙڪي،
ٽڪرُ سڀ پيو تان ٽڙڪي :
اهڙو سوز هلي سينگاري.

41 - جانب ڪاڇ ڇڏيائين جايُون،
فوجان عشق اڳيانئس آيون،
ڪلان ڪوھ سنڊيس ڪهڪايُون،
سيئي ورھ وساريُون،
وڃي خاڪ لڱن کي لايُون،
تنهن جي سورُ ڇڙ سڀ چايُون،
روئي روھ ڏنائين رايُون،
پيان پڇ ڇڙهي جڻ پايُون :
اهڙو عشق هلي اختياري.

42 - ڇڙ ڪا نه ڇڏي سا چوري،
جنهن تان گهوٽ اُتُون جند گهوري،
جا ڪي پور پرين جي پوري،
هڪل هوٽ ٻهاري هوري،
گولي تئين جنين ٿر ٿوري،
لُون لُون قابو لڳيس لوري،
هٿس جهورُ برابر جهوري،
تنهن جي هٿ سڄڻ جي ڏوري :
انهيءَ ڳالهه وڌي سا ڳاري.

43 - آهي ريءَ عجيب اُٻائون،
اچي شال ڪوهيارل ڪائون،
جنهن سان لوھ لڏيون هُڻ لائون،
هي هِي جَت وني ويا جائون،
تنهن تان ڏس پُجي ٿي تائون،
ننڍر هيءَ جا نال نه نيائون،
تنهن جيون زيلان هُت سڻائون،
ههٿس ڏونگر حال ڏنائون :
ويچاري ٿي تونگ تنواري.

36 - مٿي روھ چيائين روئي،
هيءَ ڪل ڪوهيارل ڏئي ڪوئي،
عاشق تنهنجي عشق اندوهي،
محبت منجهه هلاڪي هوئي،
لڳي لالَن تا لڙھ توئي،
توڙُون سورُ وڌائين پوئي،
سائي ٿيس ”سچيڏنا“ سوئي،
جانب آهيس جيءَ جو جوئي،
قادرُ گڏ تنهن سان ڪاري.

37 - هيءَ جا هنڌي ٿي حيراني،
محبت ماڏ ڪئي مستاني،
دلبر ڪاڇ هئي ديواني،
باقي نينهن رهيس نيشاني،
ڪيڙي فوج فراق جي فاني،
ڪيائين ساه سريز قرباني،
گڏيس شال جبل ۾ جاني،
ٿيندس رحم اُتس رحمني :
آئي هينون نينهن نغاري.

38 - محبت محبوبن جي ماري،
ڪا جا باه ٻاروڇل ٻاري،
ڳالهين ڪيچيڙن جي ڳاري،
ڪيائين جانب تُون جند واري،
منجهون ذوق چيائين زاري،
هيءَ دل آهي سڄڻ تُون واري،
ڪوڪان ڪوھ ڪري ڪوهياري،
توڙي ورھ ڪئي ويچاري :
راتيان ڏينهان گهنگر گهاري.

39 - مٿي روھ ڏسو سا زمڪي،
ڪا جا عشق چڪايس چمڪي،
ڏسي سچ نه دمر ڀر ڌمڪي،
محبت مَور نه ڪامڻ ڪم ڪي،
گوندر وچ گذاري غم ڪي،
هاديءَ جانب سان نئين جَمڪي،
تنهن تان تانگهه نه تر هڪ ٿمڪي،
مٿس وچ ورھ جي چمڪي :
تنهن جي شور وڌي شوڪاري.

44 - موتي چاه پرينءَ جي چاڻي،
تنهن ڪا ڳالهه محبت ڳائي،
چپر سڀ ڪيائين چاڻي،
ڏاڍيءَ تڪ تنهن جي تائي،
”ويجهي آيس“ هٿس وائي،
روئي روه ڏنائين راڻي،
گهٽن منجهه قلم گهمائي،
تان تان اوڏي وسئون آئي :
آيس محب اڳيون منهن ڀاري.

45 - ڪونجن هٿ مڪائين روئي،
دانهن ڏوگه منجهارون ڏيئي،
سا تان ڪن سڄڻ جي پيئي،
اُتي هليا هوت هنڌيئي،
جانب جيءَ گهريا هس جيئي،
آيس سڄڻ پاڻ سنجهيئي،
جن جي ڪاڻ ويچاري ويئي،
وڃي ڪيچ اها ڳل پيئي :
پنهون پرين گڏيو غم تاري.

46 - سسئي ڄامُ پنهنون هڪ هو تان،
ڪامڻ جانب گوليو جو تان،
ساڳي پاڻ پنهنون هئي سو تان،
پيچي هيءَ ڳجهارت ڪو تان،
چاجي ڪاڻ ڪرين ٿي ووءِ تان،
چپر گولي ٿي سا چو تان،
”سچو“ دست ڏوئيءَ کان ڏو تان،
ساجڻ ڪيئن صڃي ڪيو تو تان :
پر جي عشق اچي اوجاري.

47- آهي ”ڪُل شِيءُ“ سو هادي،
”خُلُقُ الْأَشْيَاءُ“ ڪون آبادي،
”وَهُوَ عَيْنُهَا“ تي آزادي،
واندي غير ڪنُون هيءَ وادي،
لٽا شڪ شُبهه ٿي شادي،
”سِرِي سِرَ“ تي امدادي،
جنهن کي سمجه تنهن کي ئعدي،
سوئي مُرد نه آهي مادي :
سڀ وچ صورت يار دي پياري.

48 - پنهنجي پاڻ ڪري ٿو وائي،
تنهن تان ڳالهه اها ڳالهائي،
ڪافر مؤمن صورت سائي،
انهيءَ رَمَز ڏنائين راڻي،
جانب ڏس ڏنو هي جاڻي،
”فَإِنَّمَا تَوَلَّوْا“ آيت آئي،
ٿيڙو اُچ بهاني پائي،
احمد وحي هڪو هڪ هٽائي :
”احمد“ ”أحد“ هٽا اِسراي.

49 - ”عَرَفْتُ رَبِّي بِرَبِّي“ آيت آئي،
نوبت ”أَنَا الْحَقُّ“ وڃائي،
”أَعْظَمُ شَانِي“ رَمَز رلائي،
ڪيڙي ”لَوْ كَشَفَ“ اُجرائي،
”يَسْمَعُ يُبْصِرُ“ آهي هڪڙائي،
”بَلَا مَيِّمَ أَحْمَدُ“ اها وائي،
”إِنِّي أَنَا اللَّهُ“ آگاهي،
هٿڙي صورت هڪ سپائي،
سوئي بندو سو مولائي،
سوئي هيٺ سو بالائي :
عالم الله مون اظهاري.

50 - ظاهر سِجُ ته سڀ ڪنهن ڄاڻين،
هيءَ پي رَمَز تون دل سان لاڻين،
تون تان آئينو ٿي آئين،
پنهنجو پاڻ ئي ڀر منهن پائين،
”مِين“ کي چوڙ ته ٿيون ”سائين“،
ڀولو مور نه هن ڀر پائين،
توڪي صڃي سڄ سٿائين،
ڪا شي ناهي بنا حق ڪائين،
”ڪُلُّ شَيْءٍ نَاطِقٌ بِالْحَقِّ“ ڳالهه اهائي ڳائين :
هر جا پاڻ غني ڳفتاري.

نوري

داستان پهريون

1

تون سَمو سردار، آءٌ مِئي مهائي آهيان؛
تنهنجيءَ شفقت مهر جو، آهي ڪو نه شمار؛
گنديءَ گاندر گهر کان، ڪيو ساري عالم عار؛
مٿي تنهن مدار، تو ساريءَ ڪينجهر رکي.

2

تون سَمو سائين، آءٌ مِئي مهائي آهيان؛
مون لڄ رهائين، جو پلءُ لڳيس تانهنجي.

3

آءٌ مِئي مهائي، تون سَمو ساري سر جو؛
قرب منهنجو ڪهڙو، ڄاڻيو ٿو ڄاڻي؛
ڪاري سر ڪنير ٿي، چڇيءَ، ڪڪيءَ هاڻي؛
راجا تنهنجي راض سان، تيس راڻن جي راڻي؛
تو سَم سيباڻي، نه ته هيس بيهودي بچڙي.

4

ڪلسا ڪلوري، ڪن ڪالورا ڪينجهرين؛

بيهي وڃي پڻ ۾، ڪن ٻڪين ٻوري؛
روز نني، ڪي راو ڏنهن، ٿيا چانور آئون چوري؛
جي هيون اڏوڻڌ ۾، سي ڪن ڪپڙا قصوري؛
هيٺ مٿي ٿن ٿي، ڍڪيون سالان سموري؛
واسيا وٽن ويس ۾، هين ڪهنبي ڪثوري؛
چڇيءَ ڪڪيءَ تار جي، سي اُڀر عطوري؛
ٿي ملڪين مشهوري، سمي جي سُهاڳ جي.

5

پير آئون منهن نيرا، پاڻيءَ پوندا جن هئا؛
سي اڄ ٻڌيو وتن سر تي، چاه منجهون چيرا؛
ماڻگ موتي منهن تي هٿ تنهن هيرا؛
ڪاٺ سيئي ڪيرا، سگهڙ سمي ڄام جا.

6

وهين وهل لپيون، ٿي پيٽ پاريا تن جا؛
ڏنيون ڏٺ ڏپ جون، ٿي جهپيرن جهپيون؛
ڪڪيءَ خاطر ڏبيريون، ڏٺن منجه ڏپيون؛
جي ڪاڻن پٻڙ پپيون، سي چوريءَ تي چريون ٿيون.

7

جي جهاڳيون وٽن جهاڳ، مئون ڪارڻ قوت جي؛
سي اعليٰ درجي آنديون، سمي جي سُهاڳ؛
منچر مها وڃ ۾، ڪن رنگليون راڳ؛
هئا حال جنين جا ههڙا، ٿن تي پلي ڪيا پاڳ؛

ڪينجهر پڻ ڪنڌين جي، ٿي هٿ انهن جي واڳ؛
هيرا ۽ ياقوت بيا، اڄ انهن وٽ اجهڳ؛
بيا پي لڪين لاڳ، تنهن ڏلين ڪي ڏيئي ڇڏيا.

8

بيحد پڳوڙيون، هين ڊول نه ڪنهن ڊونڊيون؛
ناپي ڏٺ آئون ڏپ جون، ڪن خراين ڪوڙيون؛
ٻوريءَ قرها ڦريون، اچن ملاحيون موڙيون؛
جوڙيون سڀ جوڙيون، ڄام تماچيءَ تن جون.

9

ڊول نه ڪنهن ڊونڊيون، پر هيون سمي جي سهاڳ تي؛
ڪينجهر سنڌيءَ ڪنڌين، ڪن ٿوريون آئون ٽونڊيون؛
ڇڪ جيهون چونڊيون، ٿو ڄام وهاري وٽ ۾.

10

هيون لڳين ليڙيون، منهن نه موچاريون؛
سي ٿو ڄام وهاري وٽ ۾، ڪري ملاحن ميڙيون؛
ٿو پڳيون جوڙائي ڏئي، بهڳڻ ٿن بيڙيون؛
وٽن ماڻڪ موتئين، تنهن ڪون جهپيون ۽ جهيڙيون؛
توڙي اهڙيون اوڙيون، ته پي سمي ڄام سُهاڻيون.

11

جن تي پاليا پيٽ، ڪمن ڪالورن سان؛
سي تا تيل ڦليل سان، ٿيون ملائن ميٽ؛
ڄام جواهر جي ڪري، ٿو انهن پار اميٽ؛
ڪئي لاکيڻي ليٽ، سمي مير مهائن ڏي.

12

هئا وڏا جن تي ويل، ٿي قوت ملين ڪين ڪي؛
خاصين سي خوراڪن تي، تان ڪن مهائون ميل؛
مڙي جهڙي پاڻ ۾، ڪن سيلابن سيل؛
پوءِ لاتا ڄام لطف سان، زبونن ٽون ذيل؛
تن سي تيل ڦليل، اڄ عطر گاڏڻ اوتيا.

13

جنهين اڏوڻڌ، هئي عمر سڀائي اهڙي؛
سي سمي جي سُهاڳ تي، آيون ڏاڍي انڌي؛
تئين جي طولان جيون، پيون هاڪان هندو هنڌي؛
ڏليون ڏوليون چڙهيون، پيرين پون نه پنڌي؛
سڀ اندامين سنڌ، جڙيون جواهر ۾.

14

چوليون جن ڇڪ هيون، اڄ ٿيون لالين لاڻو؛
جُتيون جڙائو، پايون وٽن پير ۾.

15

نوريءَ نادرڄام ڪي، ڪي چڪايون چاتيون؛

تنهن کي ڏسڻ سان ڏياريون، ڪنهن ڦڪل ڦيرائون؛
وٽان سو وائون، ٿو ڏئي ڏهاڙي اُن کي.

16

هون مڱ ھڪ ٿرڙ، چار ٿرارا موتئين؛
تنهن برابر نه ڏيان، توڙي ڏين جال جوهڙ؛
جو پلءِ پيڙو ههڙو، مهاڻيءَ مٽيار؛
تنهن مڙ ڪينجهر پَر ڦرڙ، جنهن چارو جام ڪلهي ڪنيو.

17

تارازيءَ جي توري، مڪ موتن تي نه ڏيان؛
بيٺا ٿيڻا نه وٺان، ٿوري نه ٿوري؛
گهوري آءُ گهوري، جو چارو جام ڪلهي ڪنيو.

18

مڱ برابر نه ڪريان، ماڻڪ موتن ساڻ؛
سمو جام سُڃاڻ، جنهن چارو جام ڪلهي ڪيو.

داستان ٻيو

1

مٽي جن مڙڙا، هئا چارين گندئين گودڙئين؛
بئسڻر بئينان زر جا، تن جهابا ائون جُهڙڙا؛
جن ٻانهين ڪلهين ڪين هو، تن چوڻ تائين چوڙا؛
سمي جي سهاڳ سان، تن ننگن نپوڙا؛
ڪوڙيون ۽ ڪوڙا، سچا سمي سڀ ڪيا.

2

رنگ ڪاري رُيون، هيون مڙني ملاخن جيون؛
سي ڪنيون ڪارن ۾ اچن، ڌرا ۽ ڏيون؛
جت بيهڻ بدبويون، اُت الله عطر اوتيا.

3

هڪ ڌرا ٻي ڏوءِ، پيون گوجان مارن کانگتيون؛
تن مون ڪيڪيءَ جي اچي، برابر بدبوءِ؛
اچي مُشڪ عطر جي، اڄ منجهانئن خوشبوءِ؛
رنگ سوني جيءَ ڙوءِ، صورت انهن سوهڻي.

4

منهن مٽيءَ ميريون هيون، بيهوديون بچڙيون؛
گهڻ گهڻ نوريءَ گهنگر، چم چم ٿيون چيريون؛
سمي پاڻ سهاڳ ڏئي، هي جي هُن هيريون؛
لوهاڻيون لوريون، پارس لڳي سون ٿيون.

5

پارس لڳي سون ٿيون، لوهاڻيون لوريون؛
جهل جهڳن کي ڪانه ڪا، وريون ۽ ويريون؛
محلين رهن مير جي، مُهاڻيون ميريون؛

سمي ڏنا سهاڳ کي، سَهج ۽ سيريون؛
ڪوجهن مان سهڻيون ٿيون، جهٽ پٽ جهپيريون؛
تماچيءَ تيريون، ڪينجهر جون ڪنيون ڪٽي.

6

منهن مٽيءَ ميرا، هئا بيهودا بچڙا؛
سمي جي سهاڳ تي، ٿيا گاندڙ گنيرا؛
ڏسو ڏهاڙي ڏئي، ٿو در تنين ديرا؛
ساجهر سويرا، ٿا ڪاڻن طعام خوشيءَ سان.

7

ٽرڪو جن تريون، ٻيا ڪونئر ڪڙهيون ڪڇ ۾؛
تن اڄ لڙهان لڙڪن موتئين، ٻيون سنديون سون سريون؛
زيور ائون پازيب ٻڌا، زري باف زريون؛
ڪينجهر ٻئي پريون، انهن کي انعام ٿيون.

8

جنين ڏوءِ ڌرا، ڪچين ڪُمر ۽ ڪوٽيون؛
سي مٽي پيرين برهنه، هئا گاندڙ سڀ گرا؛
اهي پاهان پاڻ پرا، ٿيا سمي جي سهاڳ سان.

9

جي ڪونئر پرن ڪُمر، تن ناتو ناپي سان هئو؛
ٽرن جا تن تار ۾، ٿي روان ڪيا رُم؛
پوءِ اچي تماچيءَ چار جي، پئي در تنين جي ڏم؛
جي هئا گوشائت ڪُمر، سي پلءِ لڳي پڌرا ٿيا.

10

ٻه ڏوڏا جن ڏاڇ، قوت جنين ڪُمر ڪوٽيون؛
انهن جو احتياج، ٿو تماچي ڪيڏو ڪڍي.

11

نه ڪنهن روءِ نه رنگ، هئا بيهودا بچڙا؛
اڄ پڻ انهن جي ٿيا، پيرن هيٺ پلنگ؛
مياڻيون معافي ٿيون، نه ابواب نه انگ؛
پُٽ اوڍين اڙبنگ، سي سمي جي سهاڳ تي.

12

پوءِ ڪيون لس پلا، ٿي مُهاڻن ماري؛
لڪ هزارين حاڪمين، ٿي کاڌا تن ڪلا؛
ڪڙهيون جن ڪنڌن تي، سي ٿيا لڳي پاڳ پلا؛
دمڙي تن نه ڏسڻ ۾، هئا نهريل ڪين ٿلا؛
اڄ مڻن جي گهر مال جا، ٿيا ٿر ٿلا؛
پر هيڙي اڪڙين ۾، ڪا جا مڻي ڪلا؛
ڪينجهر گهمڻ لاڏڪيون، ڪيون رس ڪلا؛
اڳا جي سڱلا، سمي نانوَ سُڃاڻبا.

وھ وڃائي وھ ۾، مڻي مڃائي نہ مٽ؛
نوري ڄام تماچيءَ سان، ڪلي چڙهي هُئي ڪٽ؛
سر لاجو سرپٽ، ملاحڻ مشرو ڍڪيا.

20

جنين ڦاٽوڙيون هيون، گنديون ڳوڏڙيون؛
ٽن پيريون بافتن جيون، جُنگ ڏئي جوڙيون؛
اُچليو اُنهن ڏي وجهي، سون رُپو روڙيون؛
پانو پاسي مڻي جي، ڦٽانن ڪوڙيون؛
گهوڙا ۽ گهوڙيون، ٿو وينو ڏيهڙيون ڏئي.

داستان ٽيون

1

نوريءَ ڪيو نائڙ، ٿي ريجهائي راڻ ڪي،
نٽ نٽ ڄام نيار، ٿو اُچيوانهن جو ڪري.

2

تون تماچي ڄام، آءٌ مڻي مُهاڻي آهيان،
ڏنو تو آرام، ڪينجهر ٻن ڪنڌين ڪي.

3

تنبوءَ جي طُٽاب، اڄ کُٽي ڪينجهر ڪنڌين؛
ناد وڃن ٿا نادري، ٻيا ٻي روڌ رباب؛
جتي ڪڪيءَ ڪوڙ هئا، قیما تَت ڪباب؛
وَتَن مُهاڻا مسٽُ ٿيا، ماچي بي مهاب؛
ٽن تَوَن سڀ حساب، موراڻين معاف ٿيا.

4

پَلُءُ مون پاتوءَ، تون راجا لُج رهاڻين؛
سَما سَجاتوءَ، ڪامل پنهنجي ڦَر ڪي.

5

ڏٺُ جنين ڏوڏا، پهرڻ پاپوڙا ٽنين؛
پينا وِڃن تن جا، گپ اندر گوڏا؛
سو پَتَن جي پينگهن ۾، تن لال ڏئي لوڏا؛
اُهي آڻيون اوڏا، ٿو وير وهاري وٽ ۾.

6

ڪو جهيون رنگ ڪاريون، منهن نه موچارين اُهي؛
سي ڪڍيو ڪالورن جيون، سر کڻن ڪاريون؛
ڪيئي ڪٽي اُن جيون، ٿو تماچي آريون؛
سي اڄ سالون ڍڪن سر تي، ڪلهين ڪيناريون؛
زور ڇڏي زاريون، ٿو تماچي ٽن ڪي ڪري.

7

لاڏڪيون لاڏ لُڏن، ڪينجهر سنڌي ڪنڌين؛
ڪاريون ٽيون ڪُڏن، سمي جي سُهاڳ تي.

13

حريران ۽ حُلا، ڏنا ڄام ته ڄارن وارئين؛
جي هيون آڏو ٻنڌن ۾، ٽن چوٽيون چوڪلا؛
ڪينجهر سنڌي جاءِ تي، تن بنيا بنگلا؛
اڳلا جي سڱلا، تا سمي نانو سُجاڻبا.

14

ڪينجهر سنڌي ڪنڌين، رهن پريون جي پُور؛
تن ميئن مٽي آڻيا، سالو ۽ سَالور؛
چڙهيو سا چوڏول، ٿي حُڪم هلائي حور؛
راتو ڏينهان راءِ جا، ٿيا ملاحين مذکور؛
سي حاضر منجهه حضور، وهن تماچيءَ ڄام جي.

15

تون سَمو سرتاڄ، آءٌ مڻي مُهاڻي آهيان؛
لاڻي پنهنجي لُطف سان، اسان ڪوڻ احتياڄ؛
ڪينجهر سارو تو ڪيو، مون مڻيءَ سندو محتاڄ؛
تنهنجو مون ڏنهن راج، مون ڪيهي ڪاڻ ڪُڙم جي.

16

لانگوٽيون لاشون، هيون وھ وھل جي وچ ۾؛
سي پلءُ لڳي پوءِ ڄام جي، ٽيون خوراڪين خاشيون؛
لُعلَن ياقوتن جون، وَتَن ڪينهن ڪماشون؛
جن پاسا هريل پَن تي، ٽن فرشين ڦراشون؛
تا پي تماچيءَ ڪي، ڪن طرحين تلاشون؛
روءِ هيون راشون، پَر سمي ڄام سُهاڻيون.

17

هئا خامر خسيَس، ڪينجهر سنڌي ڪنڌين؛
سي موراڻو مڇيءَ جا، همہ ڪُل حريص؛
تڏيون تنڙيون تن ڪي، پاتاريون سڀ پيس؛
جڏهن ٿي تماچيءَ جي، ميئن سان مجلس؛
سي سون رُپي سرسا ٿيا، لُٽن هڪ ٻئي جي هيس؛
واتين ڪري ٿو اُن جي، هر هر ڄام حديث؛
مهر آئون شفقت جي، ڏئي اُنهن ڪي آسپس؛
ٽن سان ڪير ڪريندو ريس، جي سمي ڄام سُهاڻيون.

18

جن واتين وھ وھل، بانس آئي ٿي بُچڙي؛
ٽن ويهاري وٽ ۾، ڪيا شاه شُغل؛
اُهي چڙهيا پالڪئين، آهي سڀ سَهَل؛
جتي جهيڙن جهوپڙيون، ٿيا ماڙيون تَت محل؛
سمو ڄام انگل، اُچيو اُنهن سان ڪري.

19

چڇيءَ جي هُئي چٽ، ٿي آئي عام خلق ڪي؛

8

ڏلين ڪي ڏولئين، ڄام تماچي ڇاڙهيو؛
لعلان زمرڏ ٿن ڏئي، ٿو جواهر جهولئين؛
زريءَ ڪلاٻاٺ جا، ٿن چڱم تي چولئين؛
چڱڪائي چولئين، هيرا لکان لڪنئين.

9

هئا لانگوتيا لول، ڪوجها ڪنهنين نه ڪم جا؛
ٿڌي مڌي ڪان ٿن، سي ڪن جهروڪين جهول؛
فروش فروش ائون غاليچا، ٿو ڏئي ٽنين ڪي طول؛
مڌيون مال ڏسي آهي، غمزا هٿن غول؛
قدر ٿن ڪي ڪهڙو، جي آهن اولجولول؛
پيا اهڙي منجهه اولول، ٿن جاريون جار وساريا.

10

ڪونر جن ڪڙهيون، هيون هميشه هٿ ۾؛
سي لوڙهن جي لڙه لءِ، ٿي لڙئي منجهه لڙهيون؛
جهڳن جهل نه ان جي، ڪوتلن ڪڙهيون؛
ڪي وٽن چيڪ ڇڙهيون، ڪي تازي طويلن ۾.

11

هيون لس لانگوتيون، پاڻيءَ پوندي جن جيون؛
ٽن مياڻيون معافي ٿيون، ٻي ڇر سڀا چوٽيون؛
ان جون ڪڙي ڪيتريون، ڄام سمو توٽيون؛
جو ميئون ريجهائي راو ڪي، ماڻن سان موٽيون؛
گريون جي ڪوٽيون، ته ٻي پيون پلڻ ڄام جي.

12

ٿي پڻ هو ٻيون، پورهيو ڪندي پن ۾؛
ليڙ نه جن لڳن تي، باهين ڪنين ٻٽيون؛
پلڻ لڳي پوءِ ڄام جي، چيهن کان ڇٽيون؛
انهن لانگوتن لٽيون، ٿي مهران لعلان لاڏ سين.

13

بيهودا بي آب هئا، اڳي ڪينجهه ڪنڌئين؛
پلڻ لڳي پوءِ ڄام جي، ٿيا تنهن جا جوڙ جواب؛
ٻيا سڀ حرف حساب، ملاخن معافي ٿيا.

14

پيرين اگهاڙي جي گهميون، تن لڳيون سو ستيون؛
ساڻ جڙاؤ جٽيون، ٿي ڏنيون تماچي تن ڪي.

15

مهاڻيءَ مرڪ، جان تماچي طريل ٿيو؛
مٽي مبيءَ گلاب جو، ٿو اوتي پاڻ عرق؛
ڪيائين ڪونه فرق، پاڻ گڏيائين گاندرين.

16

جن مون بچڙي باس، آئي ٿي عام ڪي؛
تن سان سمي ڄام جا، ٿيا ايڏائي اخلاص؛
ٿي عام نه ڏنو جن ڏي، سي ٿيا خاصا خاص؛
عطر غنڀير ڪچور جا، آهي وڳين ڏين واس؛
لڪين ڪن لباس، زريءَ آئون زرباف جا.

17

تون سمو سلطان، آءٌ ميني مهاڻي آهيان؛
تون مون ڏنهن مهربان، مون ڪيهي ڪاڻ ڪڙم جي.

18

ڪڍيو ڪالوڙا، ٿي آندئون آڏوبند ۾؛
جن پيرين لڙ ڪونه هو، سي ڪن جڙائو جوڙا؛
تن مهران سون سمو ڏئي، ٻيا رُپي جا روڙا؛
ڏيهن ۾ ڏوڙا، ٿئا سمي جي سهاڳ سان.

19

ٿي لانگوتين لوڙ، پيو ڍويو ساريءَ ڍنڍ ۾؛
ناپي ۽ ڏٺ ڏپ جا، آڻيو ڪن آروڙ؛
تتي مُشڪ عطر ٿيا، هئا جت ڪڪيءَ جا کوڙا؛
سي ڪن ڪينارئين ڪپڙا، پيا جواهر جوڙا؛
مٽي بنديءَ موڙ، گهڙيو تماچي ٿن ۾.

داستان چوٿون

1

مڪ برابر نه ڏيان، توڙي پرين موتين ماڻ؛
جو مون ڪميٽيءَ ڪاڻ، جارو ڄام ڪلهي ڪنيو.

2

ڄام ڪنيو جارو، مُڪي ملاخن جو؛
تيلهان مڪ مٽي موتن جي، ڏيان ٿيڻو ٿرارو؛
سڀ ڪينجهر ڪنارو، مُهائڻ معافي ٿيو.

3

موتي مٽي مڪ جي، ونان نه ٻيڻا؛
ٻي برابر نه ڪريان، جي ٻيڻا ڪي ٿيڻا؛
آسين تا هيڻا، پر جارو ڄام ڪلهي ڪنيو.

4

مڪ موتين تي نه ڏيان، توڙي هئن پاتون پات؛
ڪوجهي مان ڪم ذات، پر جارو ڄام ڪلهي ڪنيو.

5

پلئي لڳي آهيان، آهيان آياڻي،
سمي سڃاڻي، چرو ڄام ڪلهي ڪنيو.

13

هُئِي وينِي بازار وچ ۾، هُئا هت ڪِڪِيءَ هائُس؛
دَرَن ڪاڏ دُڀَن ۾، تي پَن وڌا پائُس؛
هُئِي مُهاڻِي ماڻُس، پر هِن سان ڪَرم ڪَرم ڪيو.

14

بيون پي چار چُري هليون، ٻڌي دعويٰ دانايون؛
”هلي ته ڪِڪِيءَ ڪوڙ سان، ڳچ ڪي ڳالهائون؛
مضمون چاهي مَلاح جو، جنهن سان راءِ ڪڍي رايون؛“
نوريءَ اڳيون ناز مَون، جڏهن چت اڪيون چايون؛
تڏهن سُهَمجي سايون، ٻولينديون ٻاڻيون ٿيون.

15

لُٿو لانگوتين جي، پڪي ڄامُ جُلي؛
مُٺهن مُٺهن پيون مَسندان، جهڳي پاس جهلي؛
ماڻُڪَ ۽ موتين، چولي چول جُلي؛
ڪِنجهڙ سڀ ڪُلي، جڻ اصليءَ ڪنُون اُهو هئو.

16

فارغ ٿين نه فِراق ڪُون، ويجهه ڪين وصال؛
گَم ٿيڻ ڪُون گم ٿيا، نڪا سُرَت سنڀال؛
اتي ڦيل نه قال، ”سچو“ صُرءُ بَڪَرءُ ٿيا.

6

هئا ٽولا ڪين ٿو، پر نادر ڄام نوازا؛
جن ناپا لوڙهه ڪلور پيا، تي ڦڪيائون ڦوڻ؛
سي اڃ ڪيا وڻن خمار ۾، اُنئي پهر الوڻ؛
ڪِنجهڙ پَن ڪنڌين ۾، ٿيا لانگوتيا، لڪ لوڻ؛
پينگهن آئون سُڪ آسڻين، ڪن جهيپيرا جهوڻ؛
هڪ ڪلهين ڪونئر سئيل ڪن، پيا منهن لائين منهن سُوت؛
چچيءَ هاڻن چوڻ، ڪيون مُرد مياڻيون.

7

جن تي ڦڪيا ڦٽ، ٿيا ڪُلين قيمَن هيروان؛
اڃ تَن دُشالا سِرَ تي، بيون شالون ٻنڌن ٻُڻ؛
زمره آئون ياقوت جي، تي لعلين هيرين لُڻ؛
سَمي سڀ معافي ڪئي، تَن سائين تان سَت ڪُڻ؛
لُٽا ذيل اُنهن تون، بي ڪُلي تين چَر چُڻ؛
عيب دُسي عامَن جا، ڪيائين ڪان اُڀُڻ؛
اُنهن ڄامُ اُڪُڻ، موتي ماڻُڪَ ٿو ڏئي.

8

هيٺ مٿي پوتي، ماڳين مهاڻن ڪي؛
پاڻيءَ پوندي تَن هئي، چڱ جيهي چوتي؛
اڃ گاندر سِر گلاب جي، بي عطر عنبر اوتي؛
مُٺهن لڳس موتي، تان جهولي ٿي جواهر ۾.

9

چارو ڄام ڪڍي، ٿو مُرڪيو مَلاحن جو؛
زريءَ آئون زرباد لئي، ٿي پُڳير چڻي؛
سَهجُون سون رُپا ڏئي، ماڻُڪَ مِيءَ مَٽي؛
خِيما خوب قناتان، هيڄون تَت هڻي؛
ڳاڻائي نه ڳڻي، ڏي جال جواهر تَن ڪي.

10

تماچي ٿرا، ٿو سڏيون ٻڌائي اُن ڪي؛
سي شوق وڻن شڪار تي، ڪنيو زور زُرا؛
ڪڏائين ڪُرا، سي ٻنهي ڪِنجهڙ ڪنڌئين.

11

راتو ڏينهان ڏپ، هو مَرڪُ مَلاحن جو؛
تي ٻوڙيون وَهَ وَهل ۾، ڪئي جهيپيرن جهپ؛
هو روز جنين جي رپ، سي اڃ ڪُلين حلون هيروان.

12

مُهاڻيءَ جي من ۾، نه هو گيرَبُ نه گاءُ؛
نيئن سان ناز ڪري، ريجهايائين راءُ؛
سَمو سڀني کانءُ، وٺي وينِي پاڻ سان.

مارئي

داستان پهريون

1

ساريءَ اڃ سنڱهار، جن ڏني مون ڏينهن تيا؛
سي لڳ لنگهي پيهي ويا، پانور منجه پنهوار؛
هڻي وينا پڪڙا، هٿ سڪ ٿي اجڙوار؛
جن جي ساه سنڀار، سي اڃ پنهوار پري تيا.

2

اڃا ڪالهون ڪالهه، هيس مارن گڏ ملير ۾؛
سي ڏينهن وڙا گذري، جڻ منجه خواب خيال؛
اڃ پريئن ڪنڌئين پڪڙا، جوڙي وينا جال؛
جن جي ساه سنڀال، سي اڃ پنهوار پري تيا.

3

تڏهن مڪئون جيڪر، مون ڏي خاصا خبرو؛
لهڻ سڏ سنڱهار جي، ٽڪو پانڌي پنيائون؛
پر پري شايد پنهوار ويا، جو سڏ نه لڏائون؛
پڪا پانور ڪنڌئين، نئين هيڃون هنيائون؛
چڏي ملڪ ملير ويا، هن ٿر تيلهائون،
ائين اٿائون، ته هٿ ڏر ڏريجو ناه ڪو.

4

ڪڏهن ڏيه ڏنار، ٿي ساعت ساعت سومرا؛
مارو ڪاله ملير ۾، پر پري اڃ پيار؛
اهن ڪين انهن ريءَ، اڪڙيون ۾ آرام؛
سڌا وتن سڪنديون، پر سانڀ سور تيام؛
سي پڻ ڪين ويام، جن سان گرهيم ڳالهڙيون.

5

جي هوند اٿئي، هئا ماروڙا ملير ۾؛
سڏ لڏائون سڳهڙي، حال ٻڌي هيئي؛
پر ٿر چڙهي ويئي، جيڪس وسڻ ويڙهيچن جي.

6

پنهوارن پيغام، جيڪر مڪا ٽڏهن؛
پر مون کان اڃ پري تيا، ويڙهيچا وريام؛
تيلهان مون ڏي نه آيا، ڏنهن سنڱهارن سلام؛
هئا ملير مڏام، پر ڪو سانگن اچي سانگ پيو.

7

هيءَ وس ڇڏيائون، هن وس ويا واهڻين؛
پڪا پانور ڪنڌئين، نئين عمر اڏيائون؛
پتي اوريان پڪڙا، وڃي هن ٿر هنيائون؛
پانور سنڌيون ڪنڌيون، وڃي اتي واسيائون؛
چڏي ملڪ ملير جو، ويا ٿريچا تائون؛

اڪنڊ جن آئون، سي اڃ پنهوار پري تيا.

8

تيا پنهوار پري، آءُ ڪن کي ڏوراپا ڏيان؟
انهن باجهون مارئي، ٿي ميان هت مري؛
نئين قبر ڪري، ڪو اوڏي ابائڻ کي.

9

جي پيڪن پوءِ پيار، سي تا ڏکيا ڏينها؛
هيئن نه پائڻ ڪا هيءَ، تا ڪي هيئن ڪندام؛
پر وڃي ٿر تيام، سي سڏ لهندڙ سومرا.

10

پري ڏينهن پيان، جيڪس سانگن ڪو سانگ پيو؛
پڪا پانور ڪنڌئين، ٿرون ڏور تيان؛
هوند ڏوراپا ڏيان، پر پنهوار پري تيا!

11

پري تيمر پنهوار، جن وري وڙڻ نه ٿيو؛
ڏيان ڏوراپا ڪن کي، تيا سهج ڪاڻ سنڱهار؛
عمر ابائون آه مون، جو دم تنهنئون ڌار؛
اهي اجڙوار، مان ملائي مون ڏئي!

12

پرئين ٿر پنهوار، جيڪس وڏو وڇڻ ڪري ويا،
ڪڏهن ايندم اوڏڙا، سومرا سنڱهار؛
رڻ چڏي ريڍار، من ڪرن مهڙ ملير ڏي!

13

پانور پاس پيا، وڏا ڏوٿن ڏينها؛
ٿانهر وڃي ٿر ۾، ٿريچا تيا؛
لنگهي ملڪ ملير جو، ويڙهيچا ويا؛
عمر ايڏي پنڌ تي، ڪنهن سانگ نيا؛
قادر شال ڪيا، مون کي ويجهو واهڻين!

14

اٿم سار سنڌين، پر اڃ پنهوار پري تيا؛
مشڪل موٽڻ ٿن جو، جي هي لڳ لنگهين؛
وري هيچ ورين، جي سانگن ڪو سانگ پيو.

15

جي لويون ڏکي لوءِ، ڪڏهن ايندا ها اجڙي؛
اڃ هڻي پڪا پانورين، عمر وينا اوءِ؛
ٿن پنهوارن پوءِ، موٽي اچڻ نه ٿيو.

16

جي هوند انهن جاءِ، هئا ابائا اوڏڙا؛
ته هئون اڳي وس ڪيا، ٿن منهنجي اچڻ لاءِ؛
پر اٿن عتاب نه آءُ، جي ٿوري ٿر چڙهي ويا.

27

ڏينهن اُتي جا ڪي، اڄ اچي مون ياد پيا؛
 پهُون پنهورن جون، صبح ويلي سي؛
 اُتيا اچن آب لاءِ، مٿي انهن آهي؛
 هئا اڏل جهانگي جي، تن سانگن ڪو سانگ پيو.

28

آريون اباڻن ري، پڻ تان ڪئنم ڪير؟
 هي جي گهه گچيءَ جا، ظالم پانيان زير؛
 سنگهارن ساوير، ملان شال ملير ۾!

29

ايندم اباڻا، ڏور لايا جن ڏينهنڙا،
 ڪير سهندم سومرا، ري مارٽن ماڻا؟
 هاڻي نه ڄاڻان، ته ڪا موتي ملنديس مارئين.

ڪافي 1

سومرا سائين توکي، وو،
 ڳالهيون چونديس آءُ حال جون، هوءَ هوءَ!

عمر اباڻي پار ڏي، ڪرڙ ڪڪوريا ڪي، وو.
 ڪوڪڙ چونديان ڪانڌ سان، پت چڙهي پيڪي، وو.
 سگر ڪين سڦڙا، سئين جا سيڪي، وو.

ڪافي 2

جاليم جن سان ٿي، وو، تا مارو ڪيڻ ويا؛
 هوءَ هوءَ حالڙو ڪنهن سان ڳريان!

پڪا پتي اُتھون ويا، پريئن پنڌ ڪڍي.
 راتو ڏينھان روح ڪي، اوڏنھن گھر گھڙي.
 گھڙي جا ھت گھاريان، سا ويڙھيچن نہ وڻي.
 جھليان شال وڃي، اُن پنھنجن جي بہ پڻي.
 مون من ماندو مارئين، ڄاڻي ھڪ ڏڻي.
 پڪا پانور ڪنڌئين، ھو ويٺا حال ھڻي.
 جدائيءَ گون جهانگيڙن جي منھنجي باب بڻي.
 ”سچو“ سنگھارن جا ھت ويٺي ڳڻ ڳڻي.

ڪافي 3

ڪانگل ڏج سنيھڙا، مان ويراڳڻ آھيان!
 اوهان ٻاجھون آءُ گھڙيري، محلن ۾ مُسجان.
 قسمت قيدالماء جي ايرادي آھيان.
 چانور چا چورمان، آچن نت نوان.

17

جي اوڏا هوند هيام، ماروڙا ملير ۾؛
 ته پڻ پيغام فراق جا، مارن ڏنهن مڪام؛
 پر پريئن ٿر ٿيام، ناه عتاب انهن تي؛

18

لنگهي ملڪ ملير جو، ويا پريئن ڏيهه پنهور؛
 تن موتي اچڻ جي نه ڪئي، آي سومرا سردار؛
 هاڻي ساريو، هت سنگهار، گچ هنيان ڳريو پون.

19

چا هون ڇڏيائون، نه ڄاڻان ملڪ ملير جو؛
 پڪا پانور ڪنڌئين، نئين عمر اڏيائون؛
 ائني پهر اباڻڪي، انهن ري آئون؛
 ڪو موتي ڪاڻون، من ماڻهو ملڪ ملير جو!

20

اڄ نه حوضين هوءَ، مارو نانھ ملير ۾؛
 ايندا هئا اچڙي، ڪليون ڪنيو ڪوه؛
 جيڪس ميان پر جو، آهي ويا ويچارا واهڻين.

21

عمر اباڻي پار جي، فاني ڪيس فراق؛
 جي هئا ريجائين رهاڪ، تن ٿر وڃي ٿاڻا ڪيا.

22

تي گڏ ڪيم گذران، جنين جهانگيڙن سان؛
 ڪاڻي اڄ آهي ٿيا، سومرا سڄاڻ؛
 ڪاڻي پيس آءُ اچي، آه اهوئي ارمان؛
 خيرت ۾ حيران، آءُ انهن تان آهيان.

23

مون جاليوسان جن، موتي تن نه پڇيو؛
 حال هن جون خبران، پيون، هوندن ڪن؛
 پڪا پانور ڪنڌئين، توڙ هنيان اڄ تن؛
 ڏيان ڏوراپا ڪن، جو سنگهار ئي ساڻيه ٿيا.

24

جيڪس سنگهارن، اهو ڏيهه وڻي ويو؛
 وري هيچ ورن، جي سانگن، ڪو سانگ پيو.

25

جيڪس سنگهارن، وري ورڻ نه ٿيو؛
 عمر اباڻن، هو اڄ ڏيه وڻي ويو.

26

ويجهائيءَ لئ وجهلان، سنڌيءَ اباڻن؛
 آهي هميشه هئن، جي سڏ لهن سڀ حال جي.

داستان ٻيو

1

عمر اباڻن ۾، لَٽَمَ لائون لالڙئين؛
گه موتي مالڙئين، حال گهوريا هن حال تي.

2

جو ڏاڏاڻو ڏيه، مُونهون مور نه وسري؛
سو ڏاڏر لئه ڏيکار مون، سومرا ساڻيه؛
ريءَ پنهورن پرڏيه، هيءُ مڙيوئي پائيان.

3

ڏيه ڏاڏاڻي، شل سگهي وينديس سومرا؛
مون کي ماروڙن ۾، ڇڏ عمر اُماڻي؛
ڏينهن گڏري ڏک ۾، ٿو ڄاڻيندڙ ڄاڻي؛
سُڪَ ڏک سنديون ڳالهڙيون، وڃي اوريان اباڻي؛
نه ته سڏ لهنڊڙ سگهڙا، الله آهي آڻي؛
جو هن پنا هاڻي، گهڙي هت نه گهاريان.

4

وَس نه وساريام، سُرها وڻ ساڻيه ڄا؛
آهي هيڪند ڏينهڙا، ٿي گڏجي گذاريام؛
ياد ڪيون سي ڪيترو، سانگي سنڀاريام؛
اوڏهن اڏاريام، ڪل لَهڻ لئه ڪانگڙا.

5

جهڙي هُيس ملير ۾، جي هت ٿيان تهڙي؛
پر ڳاله ڪريان ڪهڙي، جو قابو رهيس ڪوڙ ۾.

6

هُيس ڪير ملير ۾، هت ٿي آيس ڪير؟
جيڪس پيڙم پير، فقط لڳ فراق جي.

7

ڪاڻي آءُ هُياس، ڪاڻي آيس سومرا؟
هُتان هلي هت اچي، پورن منجهه پياس؛
هنجن هابُ ڪياس، وڇوڙي جي ڏينهڙي.

8

شال نه رهن ڏور، هُئن اباڻا اوڏڙا؛
ميان ٽن ريءَ مور، مون هت جالڻ نه ٿئي.

9

ڏوڻي ڏورئون ڏور، عمر اڄ مون کي ٿيا؛
سُمهڻ جاڳڻ سور، مون گذارڻ آڻيو.

10

جڏهن آءُ ڄاياس، ڪنهن وڻي، وه جي نه ڏني؛
جڏهن ساماياس، تڏهن آيس اورائن ۾.

ڏونرا پُسيون ڏيه ڄا، ساريون هت رٿان.
زهر پيالو سوز ڄا، اوتيون آءُ پيان.
اوهان ٻاجهون سپرين، مران آءُ ڪي جيان؛
ڏکڻ ڪارڻ ڏيه ۾، نپايس اوهان.
”سچو“ اڪڙين مَوَن، ميان، هاري رٿ رٿان؛

ڪافي 4

متان منڌ ماڙن ٿون، وهين آسرو لاهي؛

بندُ ٽنهنجي باب ۾، اصل ڪون آهي.
سڱ اسان جو سومرا، چڻڻ جيهو ناهي.
پرين نيندا پاڻ سان، سڱر ڏي ساهي.
نير هي جي نينهن جا ڪير سگهي لاهي.
رڪج منهن ملير ڏي، ٺاه نه پيو ناهي.

ڪافي 5

وري آءُ وطن، منهنجا ساريون نيڻ سڱن،
موت سلامت سپرين؛

اڪڙيون اوهيرا ڪري، وات ڏسيو جهلن.
پرين پرديسن لاءِ، جهوريءَ نيڻ جهجن.
عمر اباڻي پار ڏي، وڃون ٿيون چمڪن.
ميڙائي جا مينهڙا، ويجهو شال وسن.
الله آندا مون پرين، دارون درد مندن.
”سچل“ سڱ سبيل ٿي، پارئون جا پرين.

ڪافي 6

مون تان چيو تو اڳهين، نه تون دل قاساءُ؛

آهون دانهون چو ڪرين، سڀر سيڻ سندا.
گُچ ڪنهن سان ڪينڪي، ٻولي بي نه ٻڌا.
وڇڙيا گڏ گڏي پرين، ڪو والي ورق ورا.
ٿوري گهڻي ڏينهڙين، ڪندءِ ماڙ خدا.
سانگي ويڙا سانگ تي، پنهنجي سانگ سُڌا.
پاڻون ڄاڻي پريت مَوَن، ڪوه ڪرين هاءِ ها.
”سچو“ سپرين لاءِ، ڪوڙين ڪانگ اڏا.
تو پئي ساريو جن کي، تن پي سڱ سنڌيا.

22

وڃن تارَ پري، شل آبائُن اوڏي هُٽان!
جو سڏ لهن مون سگهڙي، ذري منجه ذري؛
اڪيون آب پري، ٿي ويجهائيءَ لئه وجهلان.

23

بيوسي آهيان، هن ماڙن ۾، مارو!
وساري ويهي رهيو، ڄڻ منجهانئو ناهيان؛
لالچ نه لاهيان، پسن پنهوارن جي.

24

موتي شال اچن، ماروئڙا ته ملير ۾!
اچڻ سنڌي تا ان جي، گر پوي مون ڪن؛
تا سڀئي سُڪ ٿين، گوندَر وڃن گذري.

25

ڏوراپا ڏيئي، ڪنهن هت مُنجان مارئين؟
ته وساري ويهي رهيو، حال ٻڌي هيئي؛
مڙي اچو مون گهرين، آهيو جهانگيڙا جيئي؛
جي آهيو اتي ئي، تا لهو سڏ سنگهار جي.

26

موتي ماروئڙن، سڏ نه لڏي ساه جي؛
لاهي ڇڏيو دل ڪون، اديون آبائُن؛
ڪنهن ڳڻڻ سنگهارن، جيڪس ويڙس وسري.

27

ڪي ڏينهن هيس قرار، مارن گڏ ملير ۾؛
درد نه هو ڪو دل ڪي، هيس مٿن ۾ مختيار؛
ريءَ آبائُن آر، هاڻي ڪنڊيس ڪن سان.

28

اڄ ساريم سنگهاري، جئمر لنگهائيم جن سان؛
هيءَ وڇوڙي تَن جي، ميان هت ماري؛
عمر سڀا مون سانگئين، ٿي گڏجي گذاري؛
منهنجي پار پنهوار جي، آهي تڪون تياري؛
هاڻ لڪي منجهان مارئين، هيءَ حقيقت ساري؛
ڏينهن هيترا ڏوٿيو، ڪيئن اوهان وساري؟
جيڪس ڏرئون هئي ڌاري، تيلهان ويڙو وسري.

29

منهنجي مَن ميان، هن ڳالهيون ماروئڙن جون؛
ڏٺ ڏاڏائي ڏيه جو، وڃي خوشئون هت ڪيان؛
ڪائي ساعت سومرا، جهانگن ري نه جيان؛
وڃي تر ٿيان، شل سنگت سنگهارن جي.

30

ويجها جڏهن هئام، ماروئڙا ته ملير ۾؛

11

هي سامائجڻ گهريو، جنهن بت ڪيو بيرُون؛
وڃي شل ويڙهيون، ڏسان ڏوٿيڙن جون.

12

ڏني ڏوٿيڙن ڪي، گهڻا ڏينهن ٿيا؛
جالُ جڏائيءَ ۾، جيڪي پلڪ پئا؛
سي وٺواند ويا، سارا سنگهارن ري.

13

هت تا لوءِ لڄن، سڻي ڳالهيون سومرا؛
پيهي ڪئن نه پڄن، جي هئن آبائو اوڏڙا!

14

پاڙو پاڙي ساڻ، شل هُٽان آبائُن جي؛
پڪي تَن جي پاڻ، آءُ تا سڪيو پائيان.

15

مون ڪي رُب رکي، شل پردي ساڻ پناه ۾!
ته هُٽان منجه پڪي، عُمَر آبائُن جي.

16

پردي منجه پناه، مون ڪي رُب رکيج!
اُڪنڊ هن ارواح، آهي آبائُن جي.

17

ڏسي ڪيٽ ڪڙي، ويا ماروئڙا ملير مون؛
پڪا پانور ڪنڌئين، وينا جال هڻي؛
اڳي پنهوارن پاڻ ۾، ٿي اها ڳالهه ڳڻي؛
هت رتي رهڻ ناه ڪا، جاڻي هڪ ڏئي؛
جا عادت زور ظلم جي، هيءَ حمير وڻي؛
رعيت جي رنجڻ جي، ٿيس گهر گهڻي؛
هاڻ برسر هيءَ بڻي، سنگهارن تي سومرا.

18

پلڪ نه ٿيان پاسي، شل عمر آبائُن ڪون!
گڏ گڏين ها سي، سڀن سان سي سومرا.

19

ڪاڏي اڄ رهي، آءُ ڪاڏي آبائُن؟
هاڻي نه ڄاڻان، ته ڪا موتي ملنديس مارئين.

20

اڃا نه آيا، سنگهارا ساڻيه جا؛
ڏينهن جهجها لاي، پانور پنهوارن پاڻ ۾.

21

جيڪس نه آيا، سنگهارا ساڻيه تي!
نه ته ڪيئن خبرو، تڏهين هلايا؛
تن ڏينهن وڏا لاي، وڃي پانور ڪنڌئين.

”سچو“ جي سَريَر ۾، ويڙهيڇا ٿا وسن.

ڪافي 4

غم ۾ ڪيئن نه گذاريان، اديون،
تن وڇون مون کي ڏينهن پيا!

ميان مُلڪَ ملير ڏي، ڪنيو نيٺ نهاريان.
پڪا پنهورن جا، ساعتِ ساعتِ سنڀاريان.
راتيان ڏينهنان روح ۾، ساهيڙين کي ساريان.
وَسُ جي هو ڪو منهنجو، گڏ هُن پاڻ قطاريان.
پَت پنهنجي پاڻهين، پنهورن سان پاڙيان.
ياد ڪيو سي ڳالهيون، پنهنجو پاڻ ٿي ڳاريان.
موڪل ڏينم مٿين مڙان، گهڙي هِت نه گهاريان.
بَڪَر بابائڻ جا، چهرائيءَ سان چاريان.
جي مون روحَ رڳن ۾، ويڙهيڇا نه وساريان.
جا لوئي آنديم لوءِ ڏنهن، عمر شال اُجاريان.
حال پسي هيءُ پانهنجو، ماروئڙن لڳ ماريان.
پَٽ پٽيهَر گهوريا، طولِ پايان تلواريان.
ڪَر لَهڻ لاءِ ڪانگڙا، اوڏنهن روز اڏاريان.
”سچو“ سنگهارن ڪُون، هي سر هڏ نه واريان.

ڪافي 5

شال نه وسارين، مارو مون کي، شال نه وسارين،
درد جنين جو آهي دل کي!

اُنئي پهر اوڏهون، نيٺ ٿا نهارين.
پهون پنوهر پانهنجا، ويجهو وهارين.
جوڙ اسان جا جهوپڙا، ماڙيون ٿيون ماريان.
هردم طلب جون ٿن ۾، تارون تنواريان.
سنگهارن جون ساه کي، ڳالهيون ٿيون ڳاريان.
”سچو“ سارين جن کي، سي پي تو سارين.

داستان ٽيون

1

جهانگيڙن لاءِ جيءُ، هِت عمر آه اُٻاڻڪو؛
نئي گڏائج اُن سان، حال منهنجو ٿا هيءُ؛
سانگيڙن ۾ سيءُ، آه اُجا توڙي تانهنجو.

2

ڪونه وري آيو، ماڻهو مُلڪَ ملير جو؛
جو ڪيئن جون ڏئي خبران، ساڻي سَوايو؛

تڏهن ڳالهه احوال جي، ٿن ڪَين ڪين وڌام؛
هاڻ وڃي تَر ٿيام، اُهي سڌ لهندڙ سومرا.

31

تيا پنهور پري، آءُ ڏيان ڏوراپا ڪن کي؟
وهندو شالِ وصالِ جو، ڪو پڻ واءُ وري؛
نئي گڏ ڪري، سو مون کي ماروئڙن سان.

ڪافي 1

مارن ڏي آءُ وِجان وِجان! هادي الله، الو پلو!

لاوان لهنديس ڪيت پنهنجي سان،
سرتيون ٿينديون مون جِجان جِجان.
ڪي بندياڻي بند مون،
ڪُرف ڪڙا ٿي پِجان پِجان.
واٽ جنهين ڪُون سانگي ايندا،
سائي واٽ مان وِجان وِجان.
”سچو“ سائل آهي اوهان جو،
سرُ سائينءَ اڳيون سِجان سِجان.

ڪافي 2

لڄايان نه لوئي، وو،
عمر آنديم جا اوڏاهون!

جي تا ملڪَ ملير ڏنهن، قاصد اچي ڪوئي، وو.
سارو سنگهارن ڏي، حال منجان روئي، وو.
وجهان ٻرنديءَ باه ۾، شالون پَت سڀوئي، وو.
ڪٽي ڪنيم ڪيئن جي، آڏو ٻنڌ جا هوئي، وو.
آنديم ڪڙي ڪوه تون، آب پري اوئي، وو.
پيڻ ڪاڻ پنهور جي، ڪلي مون تان ڍوئي، وو.
اهڙي اڳي ڪنهن نه ڪئي، جهڙي ڪيڙي توئي، وو.
مون سان مدد ٿي ڪندو، ”سچو“ صاحب سوئي، وو.

ڪافي 3

وينا منهنجيون ڳالهيون ڪن،
هت ماروئڙا به ملير ۾!

عمر آنديئي مارئي، تاسف ڏيئي ٿن.
سڌا آهن سومرا، مارو منهنجي مَن.
مون جيڏيون ملير ۾، چانگن پاس چڙن.
چڏي پانور ڪنڌيون، مٿيون اوري اڏن.

موليٰ ميلاپو، ڪندو سِگهڙو سنگهارن سان.“

10

آءُ پُڻ ڇا ته چوان، موٽي ماروئڙن کي!
”هئي هئي هن جي حال جي، ناهي گل اوهان“
هت اُنهن ري سومرا، نٿُ نٿُ سورِ نوان؛
پڪي شال پهان، مان وڃي پنهورن جي.

11

ڪڍي ساڻ ڪٽي، جا آنديم مُلڪِ ملير ڏنهن؛
سا اڄ توڻي تا سرِ تون، لحظو ڪين لٽي؛
لوئيءَ سنڌيءَ لُج ڪون، مون ڍڪيا پٺُ نه ٿي؛
هت سورن آه سٿي، ائين ٿيون ڏوراپو ڏيو!

12

ايڏانهن ايندياس، ڪنهن مهل موچاريءَ ماروئا!
جا لوئي آنديم لوءِ ڏنهن، سا چن نه ڇڏيندياس؛
توڙي ٿهبارن ٿيئي، تہ به مور نه مٽيندياس؛
اچي ڏوٿيڙن کي، اڃا ڏوراپا ڏيندياس؛
تہ ڪيئن وساري ويهي رهيو، ٿوراهين ٿيندياس؛
مُٺهيون، مُٺهن سان اتي، آئي اڏيندياس؛
ڳالهيون ڳرهيندياس، سرتن سان ساڻيهه ۾.

13

الله اباڻن سان، مون کي گڏ ڪرئين!
جي ويا ٿر پريئن، سي موٽي آڻ ملير ۾.

14

عمر اباڻن ري، آءُ تان ڪوڇهي آهيان؛
هيءَ لوئي نه لاهيان، جا آه نشاني اُن جي.

15

جا اباڻن ڏني، سا لوئي هڏ نه لاهيان؛
ڪنڊيس ڪين ڪني، وٺي وينديس ويڙه ڏي.

16

عمر ڏيه اباڻي، مون چڱا ڏينهن گذاريا؛
هت اچي هاڻي، پيو هنيڙو هلاڪت ۾.

17

عمر اباڻون وڇڙي، ڪنهن اعراضي آندياس؛
وڃي خوشيون ڪائيندياس، پڪا پيرون پانهنجا.

18

ڪائي پلڪ پري، شال عمر اباڻون نه ٿيان!
ذري منجه ذري، هُنن پڇندڙ حال جا.

19

جڏهن هُيس اباڻين، محل نه ماڙيون مون ڏنا؛
لُئي ۽ لائين، هيون پيهيون پنهورن جون.

ڏورائيءَ ڏوٿن جي، هيءَ مون کي مُنجهايو؛

ميان ماروئڙن جي، هت طعنن تپايو؛
ڪر سومرا سايو، ته وڃان ويڙهيچن ڏي.

3

قاصد آيو ڪونڪو، ۽ ڪو نه لڪيائون خط؛
جيڪس هُيس ڪينڪي، ريگستانِ رت؛
پنهورن پاهڻ، تيلهان مون سان نه رکيو.

4

قاصد آيو ڪونه، ريگستاني راڄ ڏهون؛
جو تو مون کي تار ڪيو، سومرا ۾ سوڻ-
ليه پتو روخ کي، هت هي هي جيڪس هو نه!
چيهون هتي چونه، ٿيان اهڙن عتابن سان.

5

پنهورن پيغام، اڄ ڏئي مُڪا مُون مٿين؛
”ڪڏهن آيا ڪينڪي، تو ڏنهن هت سلام؛
”ڪائي اتي محفوظ ٿئين، طرحين طرحين طعام؛
”پيرون چونڊي پٺ جا، ٿي ڪڏهن لاڙيو لام؛
”ڏسي عيشِ انعام، اڄ آهي ويلان ويڙهي وسري!“

6

پري ٿين نه شال، هُنن اوڏائي اجڙي!
اُتي ويٺي اُن جا، اُتر خواب خيال؛
سدا سانگيڙن جي، مون کي ساه سنڀال؛
هت مون ههڙا حال، هت عتاب اُنهن جا.

7

عمر مون ڏي آيا، اباڻئون عتاب؛
”ٿيئن اتي تون مارئي، ڪائي خوش ڪباب“؛
هت مون اڪيون پنهنجيون، جهليون روئي آب؛
جهوريَس هن جواب، ويڙهيچن وساريو.

8

مُنجن هيئن چيون، مون ڏي مارو، سومرا؛
”وڃي عمر ساڻ تو، ڳالهيون ڪاله ڪيون؛
”سي پٺُ پنهورن ۾، پڌر هت پيون؛
”اهي پڇارون تانهنجون، ويڙهيچون نه ويون؛
”ڪيئن هاڻ ڪنيون، پڪيون ملڪ ملير مون.“

9

ڪو نئين نڀاپو، منهنجو ماروئڙن ڏي؛
”مون ڏي اوهان موڪليو، ڏيئي ڏوراپو؛
”نه لوئي لاهي سر ڪيئي، سوڻ رُپي چاپو؛
”مون ڪون وسري ڪين ويو، آهي جهڻ اهو جهاپو؛
”اينديَس سِگهي ايڏهين، لاهي لاڳاپو؛

ڪافي 3

مارو مون کي نه وسارين، آهيان انهن جي! ميان.

درد جنين جو دل کي، گرم سين اڪارين.
اٺ ٿي پهر اوڏهين، ٿا نيٺ نهارين.
هردم طلب جون ٿن اندر، تارون تنوارين.
”سچو“ سارين جن کي، سي پي تو سارين.

ڪافي 4

هلي هڙي حال، ميان،
وڃي ڏوٿن کي ڏسان!

پيڪن مون پهچائين، ڀلا پنهنجي ڀال.
منهنجو ماروئڙن ريءَ، جيٺ آهي جنجال.
هڙي وڇوڙي جي، ڪنهن سان گرهياڻ ڳالهه.
هٿ سدا خوش سومرا، مارو پنهنجي مال.
”سچوءَ“ جي ته سرير ۾، مارن جي آه ڦال.

ڪافي 5

ڏوٿن ڪون نه ڏور، آهيان جيڏيون.
آءُ اوڏي ان کي! سائين الا.

ناهياڻ ٻاهر تن ڪون، ميان، هڪڙوئي دم دور.
”الانسان سري وَاَنَا سِرَّةُ“ دوسن جو دستور.
هي مڙيوئي آهي تان، ميان، مارن جو مذڪور.
”سچو“ سا پڇ ڳالهڙي، ميان، مارن جي دستور.

داستان چوٿون

1

تون حمير هني، آءُ ٿوريائين آهيان؛
جا لوئي آندم لوءِ ڏنهن، وينديس ساڻ وني؛
ڪڏهن ٿيندي ڪانه ڪا، مانهن شال مَني؛
ڪتابت قولن جي، مون ڏي پنهورن پَني؛
هيءُ بندُ بندياڻيءَ کي، هو لکيو رات چَني؛
اُن سانگن ڪاڻ سَني، مون مڙياڻي سومرا.

2

ڪو ٻي خيال نه هوم، هُيس مارن ساڻ ملير ۾؛
جان وڇوڙو سومرا، ڪون ٿريچن ٿيومر؛
قسمت قيدالماءِ جي، ڏسي ڏور وڌومر؛
تڏهن وڏو قدر پيومر، هي ”سچو“ هيڪاندر جو.

20

ڦٽي ڦوڙائي، آءُ ميان ماروئڙن جي؛
ڏنيون مون کي تو هتي، آهن ماڙيون جوڙائي؛
ويهان وچ نه انهن، ٻُڙو بوڙائي؛
هن هنڌن ۾ سومرا، ٿو لکيو لوڙائي؛
جنهن آندم توڙائي، پڪن مَون ته پنهور جي.

21

ريگستاني راڄ جي، آءُ ڳالهه ڪريان ڪيهي!
ڪن پڇارون پاڻ ۾، سي واريءَ تي ويهي؛
ته ”ايندي ماروئين مارئي، شل پڪن ۾ پيهي“
اُڪند مون ميلاپ جي، آه جهانگن کي جيهي؛
منهنجي تن تيهي، آهي سڪ سنگهارن جي.

22

مان انهن کي ساريان، هو ٻي سارن مون؛
جي راضي ٿين ٿون، ڏي موڪل ماروئڙن ڏي!

23

مان اباڻن ساريان، هُت اباڻا سارين؛
واتان نهارين، منهنجي اچڻ سنڊيون.

ڪافي 1

ڀلڀل پونم پور، عمر تن ماروئڙن جا.

دمدم منهنجي دل ۾، مارن جا مذڪور،
سرتيون سورن جا.
سانگيڙن کي سدا مان ساريان، هنيڙي هونم هُور،
ڀل ڀل پنهورن جا.
من مڇائي ”سچو“ ويا سانگي، دونهن جا دستور،
خاصن ڪورن جا.

ڪافي 2

پاڙيچون ني پرين جو، مون کي پور اڄ ني پيو.

انتر جنتر مون تي، هي نيهڙي نيو.
جيڪي چيو نجوميءَ، سو تا صحيح ٿيو.
چرخو پڇي چيهڙيون، مون تي ڪاڪيون ڪيو.
هن جان ٿئي جميعت، لالڻ جي پائي ليو.
ڪو ڏس اچي پريئن جو، هن ڏاه کي ڏيو.
جي در اچي سو دلبر، تا جيءُ، ”سچوءَ“ جو جيو.

”تان وڃي پلنگين پٿرڻن، شل چڙهان آئون،
تو پڻ تيلهائون، هاڻ ويا ويڙهيجا وسري.“

8

چڱي طرح چئي، ٿي مُنجان ماروئڙن ڏي:
”تہ سڪين سانگيڙن ڪوڏن، پري آءُ پئي؛
”قسمت قيدالماء جي، مون سان هيئن ڪئي؛
وسري ڪين وئي، سَنگت سنگهارن جي.“

9

ماروئڙا ماندي، آءُ اوهان ريءَ آهيان!
سُڪيا ائين ساڻيهه ۾، هت بند رهي باندي؛
هت قسمت قيدالماء جي، هيءُ اڃاڪ آندي؛
آهيان اوهان جي ڳالهه ڪوڏن، ويل نه ڪنهن واندي؛
چڱي ٿي چاندي، اينديس لوئي وٺي لوءِ ڏي.

10

قاصدُ اُچُ ڪوئي، مَن اچي ماروئڙن ڏنهن!
تنهن تا چوان حالڙو، سارو سڀوئي؛
ايندڙن آندي آه مون، لاکيڙي لوئي؛
سا وٺي وينديس پاڻ سان، اٿم عهد اهوئي؛
سرتن سان روئي، سڪون لاهينديس لوءِ ۾.

11

هيءُ اميد نه هئي، مون کي ماروئڙن ڏنهن؛
جو ڪونه مُجندا مون مٿين، پُڇڻ ڪاڻ پهي!
ڏنم هڏنهن ڏيهه ۾، نڪو ڳوٺ ڳهي؛
هاڻي وائي وائندي، اها سيمُ اُچُ صحي؛
تہ ”آنا مينهن ملير ۾، ويڙا راج رهي؛
”چڙي پانور ڪنڌيون، آيا هيٺ لهي؛
”جهجهو جهانگن کي ٿيو، ڏهيان ڏت ڏهي؛
”ڪڍيو پين پاڻ ۾، وڏي مهل مهِي؛“
وينديس ڪوڏ ڪهي، آءُ پڪي پنهورن جي.

12

سنگهارن جي سڪ، آهي منهنجي مَن؛
شال سگهوئي سومرا، ڏسان ڏوٿيڙن؛
راتو ڏينهان ڪاڻ ٿي، جهجڻ جهانگيڙن؛
پاڻهي پنهورن، اُچ تان مونکي ياد ڪيو.

13

جهانگي جهڻ پياڪ، ناهن شربت هيروان؛
ڳاڙهيو ڪاريون لوئيون، پهرڻ ٿن پوشاڪ؛
لاهج لوئيڙن تان، الله لڳ اولاڪ؛
جو رڪن هڏنهن ڪانڪا، عُمر بي املاڪ؛
ڪارڻ پرور پاڪ، مون کي ميڙين مارئين!

3

وينا ڳالهيون ڪن، ماروئڙا ملير ۾؛
تہ ”اڃا ايندي مارئي، وري هن وطن!“
ايڏي اُڪند آهي، منهنجي جا پڻ جن؛
آءُ سگهي سان ٿن، وڃي گڏ گذاريان!

4

قُراپتي ڪاڻي ٿيا، آءُ ڪاڻي آئي!
قسمت قيد ڪتي ڪيو، آءُ ڪتي ڄاڻي!
آهي منهنجي روح کي، ريءَ مارن موڳائي؛
اُنئي پهر اُنهن جي، وات اٿم وائي؛
گهڻي مدت مونجهه ۾، مون پڻ لنگهائي؛
مَن سگهڙي سنگهارن جي، ڪل پوي ڪائي!
تہ ڪي آهن آرامي اُنهن، جهانگيڙا ڄاڻي؛
ڪي ويا مُلڪ ملير مون، ڪري اڃاڻي؛
وڃي پانور ڪنڌين، وينا وهڻائي؛
اُتي تازا توانا ٿيا، ڏت ڏنورا ڪاڻي؛
ڪر سومرا ساڻي، جئن ٿين آسودا آجڙي.

5

جن گڏ گذاريوم، سڀ جماندر سومرا؛
اچي پري پيس اُن ڪوڏن، مونجهه انهيءَ ماريوم؛
ساريو سنگهار جي، ڳالهه هت ڳاريوم؛
جو مارو محرم حال جو، سو پڻ سنڀاريوم؛
ڏيه ڏاڏاڻو ڪڏهين، وار نه وساريوم؛
نٿ نٿ نهاريوم، پنهورن جي پار ڏي.

6

اچ پڻ ٿيمُ آداس، هي مَن ماروئڙن ڏي؛
ڪر بندياڻي بند مئون، خاوند لڳ خلاص؛
جو مٽي ڪيٽ ڌنار کي، ڪا پلنگين ڏينديس پاس؟
ڪو وجهُ صاحب سومرا، اُنهن سان اخلاص؛
جو هو ويچارا واهڻين، تون ڪري ڏس قياس؛
زور تنين تا ناه ڪو، لوئي جن لباس؛
اُنئي پهر اُنهن کي، آهي خميرن هراس؛
تاکون تهنجي تاب ڪوڏن، سهميون اٿن ساس؛
چاڙهيو لڳين ڪين نئين، ماسي قدر ماس؛
تعيديون نئين تي ڪرين، جن تو هون ٿئي مواس؛
ويڙهيجا وٿراهه ۾، هت وڻ وڻ وٺ واس؛
پاءُ پنهور پياس، آهي راجا منهنجي روح کي.

7

چئي مُڪائون، هيئن ڏاڏاڻي ڏيه ڏنهن،
تہ ”جيڪس“ اهي تو هيون، مَن جون مدعائون.

14

ڪيا ڪوٺن ڪيڇ، اڄ ڏاڏائي ڏيه ۾؛
پر ماڻو ماروئڙن ڏنهن، هڏ نه آيو هيڇ؛
ڪالهه ڏنا هئم اُپ ۾، اڻڪ ۽ اٽيڇ؛
اُنا مينهن ملير ۾، ٿيا رڻ سارائي ريڇ؛
ڇانگن سان چڙي ڪري، ڪن چنن ۾ چيڇ؛
آءُ پڻ پنيءَ پيڇ، ملنديس ماروئڙن ڪي!

15

هي وٺي حال وڃان، ميان ماروئڙن ڏي؛
آهي اُميد اڃان، جو خوشي ڪنديس ڪيت سان.

16

مينهن وسندي مان، ويڙهيڇن ويندياس؛
لوڻي ساڳين لوءِ جي، نال وٺي نيندياس؛
وڃي تر تيندياس، ڏک سڪ پائي سومرا.

17

ڌنارن ڪوڏ ڌار، جي مون ڏينهن گذاريا؛
سي هئا قيامت جيئهڙا، ميان سومرا سردار؛
الله ڪري اوڏڙا، ”سچو“ من سنگهار؛

ته ڪريون ويهي ڳالهڙيون، هنيڙي جون هڪواڙ؛
پر پري ٿيمر پنهور، ڏيان ڏوراپا ڪن ڪي!

18

جيڪي هٿ هونديون، ساهيڙيون ساڻيه ۾؛
سي پيرون چونڊن پاڻ ۾، گڏ ڪيون ڳونديون؛
ساريو مون ڪي سومرا، رات ڏينهان رونديون؛
بيون پي ڇا چونديون، اڃا عمر الاجي آڇڙيون!

19

ريگستانن رنگ، جي تون پسين سومرا؛
ته ميان ماروئڙن ٿوڻ، ظالم لاهين زنگ؛
جو تاڪون تنهنجي تاب ڪوڏ، جهانگي واسن جهنگ؛
ناميا هي تون ننگ، نئي رسائين راڄ ۾.

20

جي ريگستان رهيا، ٿن سخت نه وڻج سومرا؛
جو تاڪون تنهنجي تاب ڪوڏ، چنن منجه چپيا؛
سي ڪي پڙئين وس وهيا، وس چائيتا واهڻين!

21

ڪري ياد قلب، تو منهنجو ماروئڙن ڪي؛
جو ٿيان هيڪاندي ٿن سان، ٿئي سائين ڏنهن سبب؛
ڪڍ بندياڻي بند مون، ته راضي هئي رب؛
غازي لاه غضب، ڪر مهر ماروئڙن تي.

22

ريجون ريگستان، جت وطن ويڙهيڇن جو؛
راجم ٿي رکيڇ تون، ٿن ماروئڙن جو ماڻ؛
جهونن جهانگيڙن تي، ڪر عمر تون احسان؛
ته سارو جڳ جهان، مَرُ تعريفان تنهنجيون ڪري.

23

هيءَ خبر هاڻي، آئي ريگستاني راڄ ڏنهن؛
ته ”انا مينهن ملير ۾، ٿيو پڻ ۾ پاڻي؛
گل ڦل گلزاريون ٿيا، رڻ سڀ ريجائي؛
تون پي صاحب سڃائي، موڪل ڏينم مڙي مران.

24

مينهن وسندي مون ڏنا، هي پڪا پنهورن؛
ڳاڙهيون اڇيون لوڻيون، ڪيا سهج سنگهارن؛
اهي عام خلق ڪوڏ، تا گوشتي گذارن؛
منهنجي اڇڻ سنديون، ٿا واٽون نهارن؛
سانگيڙا ساڻيه ۾، پيا نت نت سنپارن؛
هي ڳالهيون ٿيون ڳارن، مون ڪي ماروئڙن جون.

25

مينهن وسندي سومرا، اڄ پڻ پور پيا؛
پڪا پنهورن جا، سي مون ياد ڪيا؛
ڏني گهڻا ڏينهڙا، مون ٿريڇن ٿيا؛
وسري تا نه ويا، ڪا ساعت منهنجي ساه ڪوڏ.

26

هت ڏيهي ڏسان ڪو نه ڪو، جو ڏئي ڪيت خبر؛
هيءَ قابو رهي ڪوٺ ۾، انهن ريءَ عمر؛
مليران محضر، ايندم اڃائيءَ جا.

27

مينهن وسندي ياد مون، اڄ ماروئڙا آيا؛
قيدالماءِ جا ڏينهڙا، سي مون لنگهيايا؛
موتي اڇڻ جا ٿيمر، ڏي سنگهارن سايا؛
اهي مولا ملايا، جي پنهورن پري ٿيا.

28

ڪو جو وريو واءِ، اڄ پڻ ملڪ ملير ڏنهن؛
جڻ آيمر آبائءَ، ماڻهو موتائڻ جو.

29

مون ڪي رات رسيون، ڏيه ڏاڏائو خبران؛
”ته ساڻيه سڀ سرهو ٿيو، وڃون واه وِسيون؛
”ته اچي ياد الله ٿو، ڦوڳ ڦلار پسيون؛
”برابر بادل ڪيون، مٺي لوءِ لسيون؛
”ساول ڪاڻي سبزيون، ٿيون سڄيه سسيون؛

”ڳاڙهيون اڇيون ڪاريون، لاهن غم گسيون؛
”وڙهيون گس گسيون، پڻ آهن تار ترائيون.“

30

رات وري آيا، ماروڙا ته ملير ۾؛
جو لڌم خواب خوشيءَ مون، جڻ موليٰ ملايا؛
وري وسايا، پلي پاڻ پڻن جا.

31

وس چري آيا، ماروڙا ملير ۾؛
چڏي پانور گنديون، ويڙهيڇا وريام؛
عمر اُميد تيام، پسن پنهوارن جي.

32

جي ڏوٽي هيم ڏور، سي واليءَ ڪيم ويجهڙا؛
هئي جا پورن پور، سا تا اڄ من تون لنگهي.

33

موتيا پار ملير، سانگيڙا سانگ ڪري؛
جن جي سگ سرير، سي ئي عمر آيا.

34

لڻو ڦوڙاڻو، وريو ورق وصال جو؛
وري وطن آيا، ريگ لنگهي راڻو؛
”سچو“ چوي ساڻو، تيو موتي ملڪ ملير جو.

ڪافي 1

مارو تر تيام، پلو ميان وو، ڏيان ڏوراپا آءُ ڪن ڪي!

سي پارينديس پانهنجا، ميان، جي هٿ قول ڪيام.
چڏي ملڪ ملير جو، پرينءَ وس ويام.
گهوريا پري ڏينھڙا، جي پنهوارون پيام.
سنگهارن جي اچڻ جا، ميان ”سچو“ سنيها سيام.

ڪافي 2

روٽان زارو زار، يار،
ماڻ ماڙن ڪي ملان آءُ!

ڏيان ڏوراپا ڪن ڪي، پري تيمر پنوهار، يار.
وٺي ويڙا پاڻ سان، منهنجو ساه سنگهار، يار.
اهو اتم آسرو، ايندم اجڙوار، يار.
ڪندا مهڙ ملير ڏي، رڻ چڏي ريڍار، يار.
سو دم گوندر گذري، جو دم اُن ريءَ ڌار، يار.
روئي رت اکين جا، جهونا ٿيا جهالار، يار.
وڃي ٻڌنديس اڻهين، سنڌي پنهوارن پُڪار، يار.

رڪي ويڙهيڇا ويا، مونهن سر ميار، يار.
پيڪين مٺن پُهڄائين، سومرا سردار، يار.
راتو ڏينهان اوڏهين، ”سچو“ ساه سنيار، يار.

ڪافي 3

ساريان آءُ تا لوءِ، پنهنجي جون لويون،
عمر گهوريا هي پٺ پتيهر، ميان!

هٿ ويڙهيڇا، وو، وينا ورهائن ڏيهڙيون،
سي ڏورن سنڌيون ڏويون.

سنگهارن ڏي سوز سنيها،
آءُ تي روز مَنجان رويون.

ڪنڊيون ڪوڪڙ سنڌيون، ميان،
گچيءَ پائن تا هٿ پيڪا پويون.

صبح سانجهيءَ کڻن خوشيءَ سان،
اهي سي تا آب پريون اويون.

پاندين پائن پُسيون، ساڳن سگر سنگهار،
”سچو“ سي سويون.

ڪافي 4

گهوري هيءَ جدائي،
اڙي ميان، پنهوارن باجهون پور پيا!

صبح ويلي ميان سومرا، الا سائين، خبر اها مون آئي.
لنگهي ملڪ ملير جو، ويڙئي ويڙه سڀائي.
پانور ڪنڌئين ڪينڪي، وهندا ساعت سائي.
ڪئين ٻڌان ڪينڪي، وري اها شل وائي.
ڏوٽي پنهنجي ڏيهه مون، ڪندا ڪيئن نوائي.
عمر اباڻا ڏيهه ۾، سرها هون سدائين.
موتي نه وڃن اوڏهين، جن جي سگ سَمائي.
هوءَ هوءَ هن جي حال تي، ڀاڳيا ڪرن ڀلائي.
”سچو“ سندن ساڻ ۾، ڪري مر ته گدائي.

داستان پنجون

1

جوڙي پڪا جوءِ، اچي وينا عمر آجڙي؛
سدا سنگهارن جي، ٿي مٿي حوضن هوءِ؛
ٿيون گلزاريون گاهن جيون، ٻي خوب گلي خوشبوءِ؛
نئين رونق روءِ، ٿيو موتي ملڪ ملير جو.

2

سدا هئن سُڪيا، ماروڙا ته ملير ۾؛
شل نه ڏينهن ڏکيا، اچن آجڙين تي!

3

سدا سرها هون، ماروڙا ته ملير ۾؛
مٿي پنهورن پون، مهر جا شل مينهڙا!

4

ميان ماروڙن تي، مهران وسن مينهن؛
شل نه ڏکيا ڏينهن، اچن آجڙين تي!

5

سدا سي ساڻيه ۾، سُڪيا هئن سنگهار؛
پڪي منجه پنهور، شل هئن هميشه سرها!

6

سائين سنگهارن جو، رکج پڻ پڪي؛
ڪوئي تا نه لکي، هئن سدائين سرها!

7

سنگهاري ساڻيه، شل هئن سدائين سرها؛
وڃن نه پرڏيه، خوش گذارن اُتھين!

8

ساڻيه سنگهاري، سرها آهن سومرا؛
ويڙهيون ۽ واري، محلا ماروڙن جا.

9

جاتي واريءَ ڏنو، تاتي اڏن پگڙا؛
ڀاڳين لٽا پو، سدا رهن او سرها.

10

نوڙن ۽ ٿونڊين، مارو چارن مالڙا؛
گوڙين ۽ ڪوندين، سرها ٿين ساه ۾.

11

جڏهن ڪنڊون ڪنوڙيون، وسن مينهن ملير ۾؛
نوندون ۽ نوڙيون، تاتا سوڻن تاريون.

12

ڀاڳين پو لٽا، جي وينا پانور ڪنڌين؛
اُنن مينهن مٿا، آجڙين عيدان ڪيون.

13

وري وسايو، مالڪ ملڪ ملير جو؛
سو اڳي ڪوڏن اُجرو ٿيو، ساڻو سوايو؛
اڳي اڳهايو، ”سچوءَ“ جو سوال ڪيو.

14

آهي سار سنڀال، ميان ماروڙن جي؛
هت ههڙا حال، هت عتاب اُنهن جا!

15

الله اوري آڻ، ماروڙا ملير جا؛
يا مون کي ڪڍي ڪوٽ مون، نئين ملڪ رساڻ؛
پڇندي وڃي پاڻ، پهان پنهورن جي.

16

آڻ الله اوري، ماروڙا ملير جا؛
مون کي آندو اوچتو، هت ظلم جي زوري؛
آءُ تنهن گهڙيءَ تون گهوري، جنهن هڪاندي هڪ ٿيان.

17

جي ريگستان رهن، تن کي سخت نه وڃ سومرا؛
جو تنهنجو زور ظلم جو، سانگي ڪين سَهَن؛
مٿان پرينءَ وس وهن، هو ويچارا واهڻي.

18

جڏهن ويجهو هُئام، ماروڙا ملير ۾؛
تڏهن ڳالهه احوال جي، ٿي تنهن ڪن وڌام؛
هاڻي وڃي ٿر ٿيام، اُهي سڌ لهندڙ سومرا.

19

ٿيا پنهور پري، آءُ ڪنهن کي ڏوراپا ڏيان؛
وهندو شال وصال جو، وارو ڪو وري.
سونيئي گڏ ڪري، مٿيءَ کي ماروڙن سان.

20

هُيم جن سان حال، سي اڄ سنگهاري سڄڪا ٿيا؛
عمر اُنهي پار جي، اُٿم سار سنڀال؛
جو صبح اُتي ساجهرين، مارو چيڙن مال؛
پيس پري پنهورن ڪوڏن، هي جي ٿيم حال؛
آهي اُنهي ڪوٽ ۾، جيئن منجهه جنجال؛
سگهڙي وڃي شال، پهان پڪي پنهورن جي.

ڪافي 1

هو جي ماروڙا ٻيهر مان ملن،
شال الله اوراهون ڪندن، سانگي سانگ سندن.

ويني آهيان وات تي، من اچو حال پُڄن.

2

وَروتا ويرهيچن جا، اهي موتئين مالھڙيون؛
رَس نہ اچن روح کي، تالھ ۽ تالھڙيون؛
سنگھارن جون سومرا، چڱيون چالڙيون؛
جو فُجر قوڪي سنڊيون، ڪن دانھ ڊالڙيون؛
وَرُ سي لويون لاکَ جون، ٻن شالن شالڙيون؛
انئي پھر آھن اکيون، منھنجيون عُمَر آلڙيون؛
ڪامل تنھنجي ڪوٽ ۾، وجھان فلڪين فالڙيون؛
شال سٽندو سو ڌڻي، مون نڌر نالڙيون؛
ويجي گجهيون ڳالھڙيون، ڪنديس سرتن سان ساڻيھ ۾!

3

هت ڏسان ڏوٿيڙن جيون، ويٺي واٽڙيون؛
هت پون پنوهارن تي، مٺيون ماٿڙيون؛
ياد اتي جون مون پيون، چوھون چاٽڙيون؛
توڙي چار ڪُنڊان لوڻي، جون، هت ڦاڪين ڦاٽڙيون؛
تان پي وڃان اوڏھين، جتي ڪنوڻيون ڪاٽڙيون؛
مون کي لوھن لاٽڙيون، ٽن لالن سنڊيون سومرا.

4

بُور پُڄاڻُون بَير ڪن، ٻھون ٻيرڙيون؛
چاڻن چونڊن سي چڙھيو، ڌڻي ڦيرڙيون؛
پائو ٻيرڙيون، ڪن تماشا تڪن جا.

5

هت گھمَن ڏوٿي ڌڻ لاءِ، ڪيون تولا تولڙئين؛
چاڻن لنڊ ائون مڪڻي، جهلي جهولڙئين؛
پيھن پچائن مانيون، قوڪي قولڙئين؛
تون عمر اولڙئين، ڪري هت ڇڏيچ مون.

6

هت ريت ته آڏو ٻنڌ، ڪن لويون لاڳڙيون؛
مَشر مارڙن جيون، سچيون ساڳڙيون؛
وَتين تورن ڪينڪي، مڪڻ ماڳڙيون؛
اڃان ڦٽن ٻاڳڙيون، ته ڪڙا آهن ڪوھ تي.

7

اڃان ڪنُون ڪنوڻيون، ته سانگين ساه پوي؛
وَسِي تَر تار ڪن، ٽيون ۽ ٺوڻيون؛
جاتي هُئن جوڻيون، تاتي آجڙي آرام ٿيا.

8

اڄ جوڙي وينا جهنگ ۾، جهانگي جهوپڙيون؛
ڌي نہ ڏوٿيڙن کي، لائق لوڙيون؛
راجا روپڙيون، گهرين رڪن ڪينڪي.

پکا پڳن سامهون، اوري آڻي آڏن.
انهن ڪارڻ جيڏيون، منهنجيون اڪيون رڻ رڻ.
اصل لاکون آهي، ”سچو“ سڱ سندن.

ڪافي 2

مارو اهي مليام، عُمَر جام، وو،
طَلَب جَنين جي آهي تَن کي.

گَرَم گيائون ڪيترا، ڏوٿي هت ڏنام.
هت جئھين کي، هت پي تن کي پيو آرام.
پاڙيائون سي پانهنجا، ميان، گيئون جي انجام.
طالع وارا تن جي، گولن جا به غلام.
ڪاڏھن ”سچو“ سالڪان، ميان، ٿئي طَلَب تمام.

ڪافي 3

ڏوراپا ڏيئي، ڪنھن هت مُنجان، وو، ماروئين!

وساري ويهي رهيو، حال ٻڌي هيئي.
مڙي اچو مون ڳري، آهيو جهانگيڙا جيئي.
لهو سڏ سنگهار جي، جي آهيو اتيئي.
”سچو“ ساريو ڪين سا، جا ويڙهيچون ويئي.

ڪافي 4

رات مُڪَم روئي،
ساري سلام سنگهارن ڏي.

اڪيون اباڻي پار ڏي، بينيون جهڙ جهوئي.
اباڻن جي آسري، لڀڙون ٿيم لوئي.
ونڊن ورچن پاڻ سين، ڏونرن جي ڏوئي.
لکي ڪاغذ مون وڌو، پڪيءَ کي پوئي.
ڪي ڏينهن ڊويم ڪبت سان، آب پري اوئي.
اوهان ٻاجهون ڪوڪو، ڪل لهي ڪوئي.
مارو ملندو مارئي، ”سچل“ کي سوئي.

داستان چهون

1

جگر چارڙيون، ٻيا ڪرڙيون قوڳ ڦلاريا،
سي سنگھاريون ساڻيھ ۾، وهن وارڙيون،
تاماں تارڙيون، لاڙيون چين لاکڙان.

هي ڏيهه ويڙهه وسري، اتي ڏينهن وڃي تو لايا.
 ياد اسان کي ڪين ڪيڙئي، منجهائينءَ مايا.
 ڏينهن اسان ريءَ گذري، ويڙهي سڀ آجايو.
 گهڻا مينهن ملير ڏي، واليءَ وري وسايو.
 تنهنجي ڏسڻ لاءِ هت سانگي سڪايا.
 سائينءَ ”سچو“ سگهڙا، مون مارو ملايا.

داستان ستون

1

مون جاليو سان جن، موتي تن نه پڇيو؛
 حال هن جون خبرن، پيون هوندين گن؛
 تان پي مارو من، وار نه ڪڏهن وسريا!

2

توڙي هو نه پڇن، آءُ گهڻو پڇان تن کي؛
 عمر آءُ مڃڻ، تن ڪون وڃان وسري!

3

تي پڻ وسايو، ڪڏهن ماڙين مينهڙا؛
 سي ڏينهن ڏاڏائي ڏيهه جا، آڇ ياد عمر آيام؛
 هت پنهورن ريءَ پاڻ کي، ڪيها لقب لايم؛
 هن لحظي لنگهيام، شال اهي اوسر ڏينهڙا.

4

اهي اوسر ڏينهڙا، هت جالڻ آيم جال؛
 ڪيترا خوش حال، هت ميان هون ملير ۾!

5

اڄ سنگهاري ساريا، مون مينهن وسندي سومرا؛
 ڳوڙها ڳاڻائي بنا، هن هنجن مون هاريا؛
 ياد ڪريندي تن کي، بارڻ جڻ باريو؛
 هت ”سچو“ سنڀاريا، هت سنڀار ”سچو“ جي!

6

ساريم اڄ سنگهار، مينهن وسندي سومرا؛
 جيڪي ڏينهن هئاسي گڏ ۾، ڏم نه تياسي ڌار؛
 ڪاٿي اڄ اسين ٿيا، ڪاٿي اجڙوار؛
 وڏو قسمت قيدالماءِ جي، پري کان پنوهاڙ؛
 تيلهان مون اڄ آيو، روئڻ زارو زار؛
 پلپل هت پڇار، هت به سانگيڙن جي!

7

ڪڏهن سانگن ساڻ، تي گڏ وسايو مينهڙا؛
 اڄ قسمت قيدالماءِ جي، پيو هيءُ پريان؛
 هت ڪريان پُڙا پاڻ، پر تي لويءَ جي لڄ مران.

9

هت ڏين مارو ڏاج ۾، جالڻي جازڙيون؛
 پيون آهن سڀ کي، اهي ويڙهيون وارڙيون؛
 سي چوندن پيون پرھ جو، نائي ڌارڙيون؛
 وجهن گوندن سنڊيون، ڳچيءَ ڳارڙيون؛
 پوءِ ڪنيو ڪارڙيون، وڃن لوڙياريون لوءِ ڏي.

10

مون ڪون وسرن ڪينڪي، اهي عمر ويلڙيون؛
 چاريم وڏي چاه مون، تي چيلا ۽ چيلڙيون؛
 تي ڪيڏيم ڪيلڙيون، سرتن سان ساڻيه ۾.

11

اوس اڏن سومرا، چوڌاري چوڌرا؛
 تن ۾ سانڀي رگن سامهان، ڏٺ بهون ڏونرا؛
 ڏڳ رکي ڏونرا، صبح ڪاٺن خوش ٿي.

12

ڪرين چو ڪلان، سانگيڙن تي سومرا؛
 سارھ سو تن تي، لاه توکان آئون ٿهان؛
 هي جي موئن جون مهان، ٿي محلن منجهه گذاريان.

ڪافي 1

ڪاڏي ويڙا، وو پرين پاڙيچا!

جاڏي هليا، تهڏل تادڙي، هل تون هنيڙا، وو.
 محبن مون سين عجب جيهه، ڪيئي ڳڻ ڪيڙا، وو.
 گوندر گاڏائون ڏينهڙا، هت جالڻ جيڙا، وو.
 هن آجايو انهن باجهون، جي پلڪ پيڙا، وو.
 ”سچو“ سندا سانول باجهون، هي حال هي ٿيڙا، وو.

ڪافي 2

آئين هلي هن جاءِ وي،

هڪ ساعت ڪارڻ تون سانگيڙا!

ڪا گهڙي نيباه نه جائج، پيچ نه تنهن سان پاءِ وي.
 ”الذنيا ساعلة“ اهو ٺڪتو دل سان تون لاءِ وي.
 جاڏنهن آئين تون وٽجارا، وري وڃڻ اوڏنهن آءِ وي.
 دنيا ۾ ڏم ڪيئي گذاريئي، ”سچو“ سڄڻ جي ساءِ وي.

ڪافي 3

اوڏاهون آيا، مون ڏي عتاب اباڻن جا.

8

وسري ڪين وڃان، ميان ماروڙن ڪون؛
وسرڻ سنڌيون ڳالهڙيون، موروڻ تا نه مڃان؛
آهي اميد اڃان، پڪي منجه پنهوار جي.

9

شال نه وسارين، هٿان ياد انهن کي؛
عمر اباڻن جيون، ڳالهيون ٿيون ڳارين؛
ساه رڳون سارين، من پهچان پنهوارن کي.

10

لويون رنگارنگ، ڪن ساهيڙيون ساڻيه ۾؛
سي اساوريون اڳريون، عمر پهرن انگ؛
تاکون تنهنجي تاب ڪون، جهانگي پينا جهنگ؛
هن ويچارا واهڻي، تن کي وٺ نه تنگ؛
سي ڪيئن ڏين پير پلنگ، حال جني جا هڙا!

11

پئي جيءُ جنجال ۾، ساڻيه سنڀاريون؛
وسرن آهي ڪين کي، جي مهلان موچارين؛
پر قسمت قيدالماءُ جي، ڪيون هي ڪاريون؛
ڪاڻي اڇ آءُ ٿيس، ڪاڻي سنگهاريون؛
اوڏنهن بهاريون، وڃان سا وهلور ٿي!

12

عمر شال نه لائين، لقب لوڙئين؛
پاڻي پين پٽ ۾، ائون اوڙئين؛
ڏوڏرا ڏوڙئين، ونڊن ورهائين پاڻ ۾.

13

شال نه لقب سومرا، لوڙئين لايان؛
پٽ مٽي هيءُ لوڻي، مور نه مٽيان؛
جا گيتي ڪيٽ ڌنار جي، پلي سا پايان؛
مري ملهائين، سارو ملڪ ملير جو.

14

عمر اڃا ڪپڙا، ڪاٺياريون ڪن ڪيئن؟
جهڙي آيس جيئن، شل تهڙي مارڻ ڏي وڃان!

15

ڪيئن ڪاٺياريون ڪن، ڪپڙا اڃا عمر ڄام؟
ٿين پنهاريون پٽ ۾، مهڻي هاب مدام؛
آهيان سومرا تو سامر، ته لوڻيءَ جي لڇ رهي.

16

هن لوڻيءَ جي لاج، شال رهجي اچي سومرا؛
ته مر ٻڌي خوش ٿين، ريگستاني راڄ؛
سا نه ڪاڻي ڪاڄ، جا قيد ڪئي تو ڪوڻ ۾.

17

توڙي لوڻي هت چڄي، وڃي تهباران ٿئي؛
ته پي پهنديس پنهوارن جي، عمر پاڻ پڄي؛
جهانگن لاءِ جهڄي، مان اڌ مئي ٿي آهيان.

18

توڙي هوءُ چڄي، تا پي لوءِ لوڻيءَ سان وڃان؛
اچي عمرڪوٽ ۾، ڪنديس ڪين ڪني؛
سائي سانديمر ساه سان، جا ڏاڏائن ڏني؛
اها نينديس پاڻ پڄي، مينهن وسندي سومرا.

19

اُڀر ٿيا ۾ اُڀ، ۽ واءُ لڳو اويار جو؛
”سچو“ چوي ٿيا سومرا، چڱا سانگن سڀ؛
پر ڇت اندر ۾ چپ اٿن تنهنجي زور ظلم جا!

ڪافي 1

اِهي نياپا ڪو نيئي، منهنجا مارڻ ڏئي!

اچڻ اوهان جي وس وڌائي، ڪوڙين سي ڪيڙم ڪيئي.
ڏک ڏوراپا ٿا منجو اسان ڏي، حال آسان هت هيئي.
قسمت ڪو جو ڪلم وهايو، پري اوهان کان پيئي.
لوءِ اوهان جي ڏنهن لوڻي جا آنديم، ليڙان هت ٿي ويئي.
ڳالهيون سنگهارن جون سڻ ”سچو“ ري، ساه سيبائيم سيئي.

ڪافي 2

ڪانگڙا قريبن جا، توکي ڪالھ اڏايو ڪن،
وٽئون ويڙهيچن!

آسروندي آهيان، من ڪو پيرو ڪن،
وٽئون ويڙهيچن!

پڪا پگن سامهون، اوڏا مان اڏن،
وٽئون ويڙهيچن!

”سچو“ جي به سرير ۾، دونهان روز دکن،
وٽئون ويڙهيچن!

ڪافي 3

اِهي اولانبا آيا،
مون ڏي مارڻ جا، ميان!

ڏيهه ڏاڏاڻو ڪيئن وساريئي، ڏينهن اتي تو لايو.
گهڙين ڳالهيون ويڙهيچن ڏنهن، منهن قيرئي ميا.

پهر پنهورن ريءَ ڪيئن ٿي گهارين، عمر ساڻ اڃايا.
 ٽنهنجي ڪارڻ راتو ڏينهان، سانگي سي هت سڪايا.
 وس نه منهنجو سڻ ”سچو“ ري، ڏکيا مون ڏينهن لنگهيا.

ڪافي 4

آيم راتِ عتاب،
 ڏاڍا سخت سنگهارن ڏنهن!

مون کي عمر ماريو، جهانگيڙن جي جواب.
 ”وينينءَ اتي مارئي، کائي خوب گباب.“
 هت سارو ڏيهه ڏکائيو، عمر جي ٽڪ تاب.
 موليٰ تا معافي ڪيا، ”سچو“ سڀ حساب.

Gul Hayat Institute

مومل راڻو

داستان پهريون

1

آءُ راڻا ڏي رنگ، موٽي ڪاڪ ڪنڌن کي؛
لاھج لڳ خدائ جي، ڌرو ڀُرو زنگ؛
ناميان پاڙج ننگ، مھڻي ھاب مٿان ڪرين!

2

مومل مھڻي ھاب، راڻا ڪر نہ راءِ تون!
جوئن کي جواب، مرد نہ ڏين مينڌرا.

3

مون کي مھڻي ھاب، ڪيئي ميان مينڌار؛
ڪر نہ خان خراب، ڪامل ڪاڪ ڪنڌين کي.

4

ھڪ جوءِ ٻي جوءِ، مرد نہ ڇڏن مينڌار؛
تو پڻ پرين پوءِ، ڪو لڄايو ڪاڪ کي!

5

ھڪ جوءِ ٻي جوءِ، ڇڏن ڪين جوان؛
اھي ٻي انسان، جي ننگن تي نثار ٿيا.

6

آءُ راڻا رنگ لاءِ، موٽي ڪاڪ ڪنڌن کي؛
ناميان ناءِ خدائ جي، پير وري ھت پاءِ؛
سوڍا سنڊيئي ساءِ، آءُ ويني ڪانگ اڏايان.

7

آءُ راڻا رک راڻ، مون ھن نمائيءَ سان؛
تو کي ڪريان ڪيترو، ناميان ٿر نيار؛
جو ٿي ڪيڙم نار، تنھن مھڻي ھاب ڪري ڇڏيو.

8

مون ٿوڻ مھڻو لاه، مولِي ڪارڻ مينڌار؛
تون تا صاحب آھين، ھيءُ ڏوھارڻ ڏاھ؛
توڙي ٿيس بيراه، تہ ٻي ڳل تنھنجي آھيان!

9

ڏي ڪو رنگ وري، ڪامل ڪاڪ ڪنڌن کي؛
منھن ڏيڪارج مينڌار، وڃان تا نہ مري؛
بخشج ذوق ذري، مھڻي ھاب مٿان ڪرين.

10

چڙھنديسان چڪي، نہ تہ منھن ڏيڪارج مينڌار؛
آندو مون کي ھتھين، ڪنھن لار لڪي؛
چاڙھيو مون کي ڏاڳھ تي، تنھنجي عشق تڪي؛
مڙ پيو ڪو سڙ سڪي، انھيءَ جي اولاک جو.

11

ھي جو ٿيڻو ھو، سو آگرُ ميٽيندو ڪونڪو؛
ھيرو زھرُ زبان سان، ھن ڳالھين ڪيڻو ھو؛
نا تہ پاڻئون پھڻو ھو، مون کي زير زمين جي.

12

ڏک نہ ڏيڻو ھو، تو مون کي مينڌار؛
ناميان پنھنجي ننگ کي، تو نيٻه نيڻو ھو؛
زھر پيالو ڀُر ڪري، مون کي تڏھن پيڻو ھو؛
جي نہ جيڻو ھو، مان ڪوڻ ھن مھڻي وري.

13

سوڍل سڪائي، آءُ پڻ گھڻو آھيان؛
راتو ڏينھان تانھنجي، وات مون کي وائي؛
ڪر اھا ڪائي، جو ڪارنھ لھي ڪاڪ ٿوڻ.

14

ميان آءُ ماري، ڏاڍي ڏنو ڏھاڳ جي؛
مھڻي ھاب مٿان ڪرين، تہ ڪاڪ نہ ٿئي ڪاري؛
ڪر سوڍل ستاري، ڏوھن ڏي نہ ڏسيج تون!

15

آءُ سوڍا ڪر سڄ، لاهي مون ٿوڻ ھي مھڻو؛
جھيڙو جھڳڙو ڪري، مون مَن اندران مڄ؛
اللھ ڪارڻ اڄ، ماڳ وسائج مينڌرا!

16

اچين جي اوطاق، منھنجي ميان مينڌار؛
تہ عيبن ڪوڻ آجي ٿيان، ڪوڄھي ٿئي نہ ڪاڪ؛
ھير اھا ھيراڪ، مٿان مٽئين مينڌرا.

17

موئڻ مرڪ نہ تنھنجو، ھو سوڍل سياڻا؛
وسائج ولھيءَ جا، پينگ پيل پاڻا؛
پري ڪري پاڻا، مون کي ماريئي مينڌرا.

18

آڻڻ اُجھائي ھلي، پرين پُڄاڻو؛
ڪين گھٽايو گھوٽ سان، ڀرت ھن پاڻو؛
ظاهر زالاڻو، پر باطن ٻرھ بلي ھيو.

19

ڪاتيءَ ريءَ ڪھي ڇڏيو، راڻا تنھنجي رنج؛
سُڪوڻ ۽ سھنج، سوڍا ساڻ گڏين وئين.

20

سوڍا ھن سڙيءَ جو، لھي وڃُ سماءُ؛
ويرن وڌو وڃ ۾، آھي وير وڌاءُ؛
مون تي لڳندو ڪونڪو، پيارا پاڻيءَ پاءُ؛

هيڪر هيڏي آءُ، ته پيرولي پڌر ٿئي،

21

ڊوليا تو لئه ڍٽ ۾، آءُ وتان ويڳاڻي؛
راتيو ڏينهان اوتيان، پنڀڻين مان پاڻي؛
لٽا مون ليڙون ٿيا، هيءُ پوتي پراڻي؛
ته به راڻي جي راڻي، سرتيون سڏن ساڻيهه ۾!

ڪافي 1

آءُ تا روز روڻان ساريون،
سوڍا ٽنهنجيون، وو، ڳالهڙيون ڪيڙيون!

ٻڌي ورج، ولها، زور منهنجيون زاريون.
سِڪَ سَنديو ڪيون، جيءُ اندر جاريون.
راڻا رُسڻ تانهجي، ڪوڪان هت ڪاريون.
ويني گرهيا ڳالهڙيون، هنجون هت هاريون.
جيڪي جايون جيءُ ۾، وره تنهنجي واريون.
سچو سهندا سُپرين، عاجز جيون آريون.

ڪافي 2

حال منهنجي هاءِ هاءِ،
تو ريءُ لهن هي ڏينهڙا!

آهي هن احوال تي، ولها تان واءِ واءِ.
دوست تنهنجي ديس جي، اُڪنڊ اسان کي آه.
ڏسيو ڏهاڙي روڻان، جاني تنهنجي جاءِ.
ڪاڪ نه لڳي ڪس مون، سوڍل تنهنجي ساءِ.
سوڍا ستاري ڪري، پير اڳڻ مون پاءِ.
درد مندن جون دانهڙيون، واليءَ لڳ ورناءِ.
سوال سچو جا سُپرين، تون لائن دل سان لاءِ.

ڪافي 3

ميندرا، آءُ ميان، هت ويني ڪانگ اڏايان!

تو ساريندي سُپرين، هت سوڍا ساه ڏيان.
راڻا رتي راز جي، ڪا جا آهي هيان.
ڪامل ڪنڌيءَ ڪاڪ جي، آءُ جاني ڪيئن جيان.
شال اوهان جو اڳتي، سچو نيهن نيان.

ڪافي 4

راڻي سندو راڻ، مون سان ڪيڏوئي آهي!

ڪاڪيون آڏو ڪانڌ جي، نتو وڻي ناز.
بانهان بانهن جان ٻڌي، ڪرڻ نت نياز.
هي هي آهي حُسن جو، ماريون، غمُ غماڙ.
سچو پراڻو پرينءَ جو، آهي ساڻ ايلاز.

ڪافي 5

مون کي تنهنجي سار سنڀار، وو،
چڏ رساما تون، آءُ منهنجا يار، وي!

ڏوهه نه ڪوئي تو ڏيان، آهي مون ئي سر ميار.
سِڪَ سور اخان مون ڪيا، هيئنڙي منجه هزار.
موٽ مَران تي ميندرا، برهي چاڙهيئي بار.
ويني ڪري ڪاڪ ۾، هيءُ ويچاري ويچار.
سچو سي ئي آيا، جي دل گهريا دلدار.

ڪافي 6

منهنجو سوڍل سارئي ساه، وو،
راڻا رُسامن سان ماريئي!

ويني ڪڙهان ڪاڪ تي، آئيندو الله.
هن مُئيءَ جو ميندرا، توکي ڪيهو پرواه.
سندو اچڻ تانهجي، روز نهاريان راه.
گهڙي اوهان جي ٿي گهران، ڇت اوهان جو چاه.
مهر مٿو تو ناه ڪو، جيڪس منهنجو بخت سياه.
ڪوڏئون ڦرباني ڪري، سچو ساه پساه.

ڪافي 7

پئي پيش پرينءَ کي پاڻ،
آءُ چونديس هلي حال هي!

تو نئون آهي ميندرا، ڪاڪ ساري ڦربان.
دل کي ديوانو ڪيو، بهڳڻ تنهنجي ٻاڻ.
ناميان ڏسج ننگ ڏي، آءُ تا ٿيس اڃان.
آندم هيٺ عتاب جي، مون کي پنهنجيءَ جان.
سچو سَندي ساه کي، تانگه ايڏاهين تان.

داستان ٻيو

1

ڪاڪ پڇندا ڪاڙي، ويا آڏو ٻنڌ؛
وڃي رسيا اُن هنڌ، جت مون تون آهي ڪانڪا.

2

ڪاڪ پڇندا ڪاڙي، وڏي ويل ويا؛
لڊائون لنگهي ڪري، ڪنهن پڙئين پنڌ پيا؛
اُتي ٿاڪ ٿيا، جتي مون تون هڏنهن ناه ڪا.

3

لنگهيا لڊائو، آءُ ڪاڪ ڇڏيائون پوءِ تي؛
تاتي وڃي رسيا، جاتي مومل نه راتو؛
نڪا مسجد نڪيو، اُت نڪو ٽڪاوڙ؛
تاتي ٿيڻ تاتو، جتي مون تون ناه ڪا.

4

ڪاڪ لڊائو لنگهيا، اڄ لاهوتي لال؛
اوري هڏ نه اٽڪيا، ٿيا پڙئين خيال؛
حدون پڇي هليا، جن کي حد پڇائي حال؛
تن سُر نه ڪا سنڀال، وڃي ويجهو ٿيا وصال ڪي.

5

ڪاڪ نه ويا ڪاڙي، نڪي لڊائي؛
نڪي ڍريا ڍٽ تي، جتي رنگ رکيو راڻي؛
اُهي مڙئي نابود ٿيا، تن سامن ساماڻي؛
ٿاڪ ٿيا ٿاڻي، جاتي مون تون ناه ڪا.

6

هيءُ ڏوهارڻ ڏاه، تون ڍوليو ساري ڍٽ جو؛
ڪامل ٽڪو ڪاڪ تي، چڙهي ڪرهل ڪاه؛
ڪاڻيون ڪنڌيون ڪاڪ ڇيون، ٻي لڳي باغن باه؛
اِهو مون تون مهڻو لاه، ڪا مهر پويئي ميندرا.

7

چڱي ڳالهه چوان، سا سڻ ميان ميندرا؛
آءُ تنهنجڙي آهيان، تون منهنجڙو آنءُ،
هيءُ نڌر تنهنجي نانءُ، آهي وڪاڻي ولها.

8

ولها وڪاڻي، آءُ در تنهنجي آهيان؛
تنهنجي ڏس ڏهاڳ ڪئي، هيءُ ناميا نماڻي؛
هيءُ مڙئي تي هاڻي، تنهن منهن ڏيڪارج ميندرا.

9

مومل ماڻڻ هليا، ڪاڙي ڪل دار؛
وچ هر آتش دود جا، آين بيهت بخار؛

ڪافي 8

مون کي ڪانڌ بنا هيءُ ڪاڪ،
ڪوڙي آهي، ني وو، ڪاڪيون!

سوڍل ٻاجهون سرتيون، هيءُ مري ٿي مشتاق.
منهنجو ساه سڏير ٿئي، اچي جي اوطاق.
سڦري آهي سون گون، خاصي ڍٽ جي خاڪ.
سڏ اچي له ٿنهن جي، جا چور ڪئي چوطاق.
وڃهي ويچارِيءَ ويو، آڏيون ڙي اولاڪ.
تُن سڄوءَ جو عشق اوهان جي، چيري ڪيڙو چاڪ.

ڪافي 9

آءُ تا ڏيهڙيون، زارو زار،
ساريو روڻان ٿي هت ڳالهڙيون، گهڻيون گهڻيون!

ڪڏهن هڻو سڀرين، پاڇيائيءَ سان پيار.
ڪامل آهيان ڪاڪ گون، تو بنا بيزار.
ايندو هئين اڌ رات جو، ڪاهي ڪره سوار.
ماري مون کي ميندرا، ولها هيءُ ويچار.
وسي تنهنجي وره جو، بادل هت بيسار.
ڏسي وڌ وڙائي تنهنجي، هو ڏکيءَ کي ڏهڪار.
سڄو سگ اوهان جو، تنهن ڏي نيڻ ڪٿو نروار.

ڪافي 10

ولها وري آءُ،
مون گون موٽ نه ميندرا!

ميان مون سان نه مٿين، سوڍل سائين ساءُ.
رکي شريڪت شانن سان، هيءُ ڪميڻي ڪاءُ.
هو جي اچي ڍٽ ڏنهن، وڻي اهو مون واءُ.
هيءُ هن حال جو، له سائينءَ لڳ سماءُ.
سڄو ڪنداسي سڳهڙو، پاڻون جاڻي پرچاءُ.

ڪافي 11

اڙي جيڏيون منهنجو جيئرو، ونيو سڄڻ وڃي!

چرخي مٺا تاريون، پيئر سڀڪائي پيڇي.
درد منديءَ جي دل اهاڻي، مت نه ڪنهنجڙي مڇي.
طرف تنهنجي يار سڄو ري، سوز نه پنهنجڙو سڃي.

سچو اڪثرين مان ٿيا، ريل رٿ روان.

ڪافي 4

پرين منهنجي اڳڻ، الله توکي آئيندو!

اچڻ سنڌي اُن جي ٿينديون واڌايون، مبارڪ جڳ ڏيندو.
وري وسائج پنهنجيون جايون، ٿورو مون تي لڪ ٿيندو.
پلو پنهنجا هٿا ڪري پلايون، لڳين مون لائيندو.
خبران ڪيئن جون آسان ڏسي آيون، توکي پرين سان ٿيندو.
ويو فراق فنا ٿي وصل ٿيون وايون، سچو نانوَ سڏيندو.

ڪافي 5

آئين سو ڳاله سڻائين،
ونهيا ڪانگل، تون ڀلي آئين!

خط جو آندوئي يار سڄڻ ڏهون، هلي سو نال پڙهيائين.
آءُ ته جوڙيئين جاءِ اکين ۾، اُچ اوڏاهون آئين.
سگهڙو سگهڙو آءُ آسان ڏنهن، ڏينهن گهڻا ڇو لائين.
اچو اچو تون ڇو نه اچين ٿو، محرم راز رلائين.
نانوالله جي يار سچو ڪي، محبن سان ملائين.

ڪافي 6

وعدو ڪيئن وساريو،
ڀلا سائين، ڪيئي ڳالهيون ڳالهيون!

آسان نماڻن سان يار پيارا، ڪو ڏينهن مان گذاريو.
ڏک ڏيئي وئين اڳي ڪوڻ اڳرا، وري نه پوءِ نهاريو.
هيڏانهن هوڏانهن چني آسان ڪي، پنهنجيءَ ڪڍ قطاريو.
آڻڻ چرخو ويٺي چوري، ڏيئي سو عشق اُڏاريو.
سڀ ڪنهن ساعت سانول سائين، سچو هٿ سنڀاريو.

ڪافي 7

جو تو پير پري آئين،
تنهنجي ٿوري هڪ نٿي پُجان... آلا، ميان!

عاشق هتي لکين هزارين، لئون اسان ٿو لائين.
عيب آسان ۾ آهن آپارين، اهي ڀلا ڪيو ٿو پائين.
ڏوه ڏنگايون ڏسي آسان جون، چٽ نه آسان ٿون چائين.
راتو ڏينهان يار اوهان جا، ڳڻ سچو ٿو ڳائين.

ڪي سڙيا تنهن سوزان ۾، ڪي ٽر ڇليا نروار؛
ماڙي ڏسي پٺليا، خود ڪوڻ خبردار؛
ڪي ويا ماڙيءَ ڪوڻ ٺڪري، ڀرت نه ڄت پچار؛
ڪا صورت اُتهين، ڪا تار تنوار؛
ڪو ڏسڻ وارو هو، ڪا سُرَت سنڀار؛
تن تي چڙهي آيا، بيخوديءَ جا بار؛
ڪين ڏنائون ڪانهين، روءِ ڪا رُخسار؛
الان ڪما ڪاڻ تحقيقاً ٽڪرار؛
لٽا شور شمار، همّه تا حق ٿيو.

ڪافي 1

تو ڏي هين ڪا تياري،
اجهي اُچ سي ايندي، ميان!

رڪج وڏو آسرو، جي تو محبت ماري،
اهي نال ته نيندي، ميان.
اچي اڳڻ تانهجي، ڏيندي سي دلداري،
سنوان طالع ٿيندي، ميان.
وڻي گهڻي يار ڪي، زور نه زياده زاري،
وري پوءِ نه ويندي، ميان.
اهي هٿ حبيب جي، ڳاله سچو ڪي ساري،
ڏاڍا ڏاڻ سي ڏيندي، ميان.

ڪافي 2

هيڏي اچڻ جي آه، ڙي، پانڌي يار پرينءَ ڪي!

پريان ريءَ پرديس ۾، آهي آسان سان هاءِ هاءِ، ڙي.
وهڻ ڪارڻ يار سڄڻ جي، ڇت ۾ جوڙيمر جاءِ، ڙي.
پوڻيون هٿ پٽيان، لکين لالڻ لاءِ، ڙي.
سڪ سڄڻ جي ساه ۾، ساڻي تا نه سماءِ، ڙي.
سال سچو ڪي آهي ٿي، دوسن جي واءِ واءِ، ڙي.

ڪافي 3

رويو حال چوان، آلا! جي اوني آيم اوڏاهون!

پايو پانڌ ڳچيءَ ۾، آءُ پيرين ٽن پوان.
سرتيون انهيءَ سور جي، ناهي سڏ اوهان.
سُڪن مٿي ڪينڪي، آءُ مٿيان سور سنوان.
سڄڻ سڄڻ ٿي ڪريان، ٻيون لاتيون ڪين لوان.
جوش تنهن جا جان ۾، مون ڪي آهن نٿ لوان.

ڪافي 8

اڙي آلو آلو، رانول آيو راج ۾!

ويڙا سورَ سنڌو ڪري، اچ پيئر ٿيڙم ڀلو.
جنهن ساعت گڏيا سڀرين، سا ساعت ڪنهن نه سلو.
ڳالهه نه ڪريو ڪا ٻي، هاريون اوهين هلو.
ڏهاڙي ڏسڻ ڪون، وارُ نه پوندو وِلو.
اصل آهي انهن سان، روح منهنجي جو رلو.
سچو گڏيو سڄڻن، ڪرن لڳو ڪلو.

جهولڻو

جاني آءُ ڙي جاني، ميان،
آءُ تا روز پُڄان ٿي پانڌيئون.

تنهنجي اچڻ ڪاڻ هت، پوڻيون ٿي پٽيان،
سنجهي صبح سرتيون، ٿي پانڌي پُڄيان،
ڏاها تنهنجي ڏيهه ڏي، ٿي ڪانگل اڏيان.

پرين تنهنجي پار ڏنهن، اچي قاصد جي ڪوئي،
حال سڻايان پانهنجو، تنهن رهبر ڪي روئي،
جاني جال اسان جي هاڻي هجر ۾ هوئي.

دلبر تنهنجي ديس ڏي ٿي ڏسان ڏيهاريون،
نانو تنهنجو سڀرين آسپن وس نه وساريون،
گچيءَ پاڻي ڪپڙو زور ڪريان ٿي زاريون.

اُٽي ويئي اوتيان، آءُ پنڀڻين مان پاڻي،
اچي ڏسج سڀرين تون، حال منهنجو هاڻي،
درد منڊيءَ جي دل ۾، تنهنجي سڱ تا ساماڻي.

تاڪون سڄڻ تانهجي هينڙي حيراني،
ڏيئي ڏکيءَ ڪي وئين تون نيهن ته نشاني،
سدا سچو آهي، ميان، تنهنجي گچيءَ ۾ ڳاني.

Gul Hayat Institute

سنڌي پورب

داستان پهريون

1

گنگا ڪانءُ ڪُڏرُ، آهي ڪنڀين ڪاپڙين جو؛
ڪڏهن لوڪ نه لڙيا، سدا تڻ سفر؛
آهي نامُ مشرُ، انهن آڏوتين جو.

2

جوڳي آهن جي، گوش گنگا ڏي تڻ جو؛
آهن ڪوڏيا ڪاٺ جا، پڻ ڪاپڙي ڪي؛
سرُ سنباهن سي، جنين ناتو ناٺ سان.

3

جوڳي جال ڏنام، پر ڪو ڪو لپي ڪاپڙي؛
هي ويهي وستن ۾ ويا، هو نه لوڪ لڙيام؛
تئين ڪاٺ ٿيام، هي هي ههڙا حالڙا.

4

جوڳي جال بجهن، پر ڪونه لهان ڪو ڪاپڙي؛
تن ڳڻن ڀرين جيون ڳالهڙيون، ٿيون سچل ساه سجهن؛
لوڪ نه بئي لجهن، بگر نالي ناٺ جي.

5

جوڳن اوري جو، جي لوڪان لعل لڪي ويا؛
لاهوٽي لنگهي وڃي، خر پيا ۾ هو؛
راسخ روبروءَ، وڃي ٿيڙا ناٺ جي.

6

جوڳي آهن جال، پر لاهوٽي لنگهي ويا؛
هي مڻ مڻ ڪن مڻين سين، هو ڪڙا مڻي خيال؛
سي لانگوٽيا لال، پيئر پاڳ ملن مون.

7

لوڪين لاهوٽي، ڪنهن پر نه پرپيا؛
سي پنهنجي رکي پور ويا، سالڪ ٿابوتي؛
آهي اڏيءَ آڏوتي، نانگا ويڙم نڪري.

8

ڪري لنگهيا لوڪ مڻن، لاهوٽي لوڙا؛
گهوڙا ڙي گهوڙا، جو مون من مستانو ٿيو.

9

پورب ڇڏي پوءِ، آڏوتي اڳي ٿيا؛
ويا اڪنديا اڳان، نه ڪنهن لڙيا لوءِ؛
رجائي رڻ روءِ، ويني واٽرين تي.

10

جوڳي جالون جال، پر لاهوٽي لنگهي ويا؛
هو هلي ويڙا حال ۾، هي قابو مڻي قال؛
هي هي منهنجي حال، جو حال نه پيو هٿ مون.

11

جوڳن هٿ جايون، جي هن لوءِ لڪي ويا؛
تپش تيش تڻ ڪي، وڃن لاهوٽي لائون؛
ووءِ ووءِ وات وجهي ويا، ويراڳي وائون؛
آڏوتن آئون، خبران ڪاتي ڪسڻ جيون.

12

جوڳن آه نه جنگ، هن سلوڪي سڀ سان؛
جيحان هن جهان ۾، هن ٿريل ٿنگ؛
ڪنهن جي رتا رنگ، ماڻڪ منهن مشعلان.

13

لاهوٽي هن لوءِ، آيل آهن اڄ پي؛
ووءِ ووءِ اڃان پوندي، پوربين جي پوءِ؛
ان ڪاپڙين ڪي ڪوءِ، سگر منجهه صڃي ڪري.

14

لاهوٽي مون لوڪ، ٿورا ڪري لنگهيا؛
سدا ساميڙن تي، محبت وسي موڪ؛
سي زائر منجهون ڌوڪ، ڪنڌ ڏين ٿا ڪاٺ تي.

15

ڪاپڙي مون ڪالهه، اڃان ڏنا ڏيه ۾؛
هي هي منهنجي حال، جو ساڻن ٿيس نه سنگتي.

16

هو جي ڏنا ڏيه، ڪالهه اڃا مون ڪاپڙي؛
سي اڄ لنگهيا لوءِ مون، دانھ ڇڏي ديه؛
هاريون هو هڏيه، موئن ڪين مڪان تي.

17

پورب پنڌ نه آه، ڪڏهن ڪاپڙين ڪي؛
جت ماڻهو ميڙاڪو ٿئي، سا جوني جوڳين جاءِ؛
سامي سر سواه، سودو ڪن نه ڪو پيو.

18

پورب آه نه پنڌ، ڪڏهن ڪاپڙين ڪي؛
سي ڏيندا ويراڳي وڃي، ڪاٺن مڻي ڪنڌ؛
هوءَ سندن هنڌ، جو لڙ ڪڏجي لعل ٿيا.

19

پورب رکي پير، ڪن پڇ پراهين پنڌ جي؛
پيو ڪو وڃي اتهين، ڪاپڙين ريءَ ڪير؛
جنهن ڪي ڦڪل نه ڦير، ڪنڌ ڏيندو سو ڪاٺ تي.

20

پُورب پنڌ نه ڪن، ڪنهن ويلي ڪاڙِي؛
ڪوڏ ڪپاڻ ڪنڌ جو، توڙون آهي ٿن؛
سچل سدا سامهون، آڏي آڏوڻ؛
سي وڃي ڪاٺ ڏين، گردنن ڪنيو غار ۾.

21

جاڏي پُورب پنڌ، تاڏي آءٌ نه ويڙو؛
هي هنن جو هنڌ، منهنجو هنڌ هنگلاج ۾.

22

پُورب پُڇيائون، پر پير رکيائون پرنان؛
اوريان پريان پنڌڙا، سي لس لنگهيائون؛
اٿين اٿيائون، ته ڪُر اسين نه گڏيا.

23

پُورب ڪانءُ پري، نانگن نظر آه تا؛
نگهه وجهن ناٿ تي، پريون پير پري؛
منجهون ذوق ڌري، ڪُر گڏيا وڃي گودڙيا.

24

پُورب پير ڌرن، ڪن ويڙ پارهن پنڌ؛
تي: قدم رکي ڪاٺ تي، ڪنڌ قربان ڪرن؛
ڪوڏون ڪاڙين، سچل سرِ صدي ڪيو.

25

مٿي ڪاٺ ڦڏم، ڪاڪيون ڪاڙين جو؛
سنسو مٿي سروپ ۾، سچل ٿيا سي سمر؛
سدا ساميڙن جو، ڏمامين سان ڏم؛
آڏيسي عڏم، ٿيا نالي اندر ناٿ جي.

26

ويا هٿون ويهي، آجا ڪالهه ڪالهوڻي ڪاڙِي؛
آيل آڏوڻ جي، ڳالهه ڪريان ڪيهي؛
سچل ساري سڪ مان، ڪاروڙي گيهي؛
پُورب ۾ پيهي، وڃي واصل ٿيا وصال ڪي.

27

هي هي ڪالهه هٿا، اڃان لاهوتي لنگهيا؛
ڪوڻ ويڙ جو مون ڏنو، ساميڙن سماءُ؛
تا ڪو پوي پرياءُ، من لاهوتن جو لوءِ مُون.

28

ويا لاهوتي لال، لورا ڪري لوءِ مُون؛
ڳالهه نه ڳرهن جهڙي، مگر منهن مشعال؛
هي هي ههڙي حال، ساريون سي سڌ مَران.

29

جو پنڌ جوڳيڻ جو، سو آڏوڻ آجا؛

گنگا ۽ گرنار ڏي، جوڳن پنڌ جڳاءُ؛

پنڌ انهن ڪوڻ پرنان، آڏوڻ ڪي آءٌ؛

تان تان ٿين نه جاءِ، جان جان ريجهن نه رام سان.

30

ڪوڙين قرباني، آءٌ تا ڪاڙين ٿون؛

ڏيئي ويا جي ڏيل ڪي، هي هي حيراني؛

ماريون مهماني، آءٌ تا سر ڪرينديس صدقو.

31

ڪري لورا لنگهيا، هي آڏوڻي اُڇ؛

مون هٿون امان ڀڄ، جو آءٌ به وينديس اُن سين.

ڪافي 1

آءٌ ڪوڙين ٿيان قربان، جوڳيڻ جي جات ٿون!

ڪاڪيون ڪاڙين جو، ڏاڍو آهي مون ارمان.

آيل آڏوڻ جو، آهي گنگا ۾ گذران.

نانگن سنڌي ڳالهڙي، هٿ پورب ۾ پروان.

سچو ناٿ نهاريڻ جو ٿو، ٻئي هنڌ تي ٿون مهمان.

ڪافي 2

ساڳي مون تا سڃاتو،

اهو جيڏيون يار منهنجو!

اصل لاڪُون آهي انهيءَ سان، هن نماڻيءَ جو ناتو.

ته ڪو ٿي ڪري جوڳي ايندم، ڄاڻ نه هين مُون جاتو.

ڏسي صورت ساري سهڻي، عشق انهيءَ سان مون لاتو.

هيءَ نماڻي عيبن هاڻي، پيچ پاڻهي ٿن پاتو.

سهو سچو ري ڏسي اسان جي، ڇٽ نه دلبر چاتو.

ڪافي 3

جيڃان زلفن واري،

انهيءَ ساميءَ من موهيو!

باه بره جي اندر اسان جي، ويو سو بهڳڻ باري.

هجر فراق پي وو يار اسان ڪي، ڪوڪان تو هٿ ڪاري.

جوڳي ڪيڙو جيءُ اسان جو، مونجهه اهو ٿو ماري.

اچڻ سنڌيون يار اوهان جون، سچو واتان نت نهاري.

ڪافي 4

ماري ويو ڪاله رات،
سونهن ڀريو سو تا ساميڙو!

راتو ڏينهان روح کي، طلب تنهن جي تات.
ڪين سڃاتر سرتيون، تا ڪهڙي آهي ذات.
سور نه جهلڻ جهڙو، هاريون ڙي هيها.
انئي پهر تنهن جي وائي، سچو ڪي آهي وات.

ڪافي 5

جو هوم ورونهن وارو،
جيحان گڏير سو تا جو گيڙو!

اڳين پوئين ڳاله جو، خيال سليائين سارو.
سورن جي سوغات سان، آيو اوڏانهن وڻجارو.
پسڻ سان پيدا ٿيو، سيني منجه ستارو.
صورت تنهن جي سڦري، مشعل منهن موچارو.
جڙي وينو جان ڀر، بره انهيءَ جو بارو.
آهي سچو جو سرتيون، اهو اکين جو اُچارو.

ڪافي 6

ڪهڙي ڳالهيون يار، ڪيئي بيراڳي اسان کي!

درد منديءَ جي دل تي، باري چاڙهيئي بار.
اصل گون آرام وڃايا، جاني تنهنجي جار.
مون کي يار جدائيءَ ماريو، آءُ روئان زارو زار.
ڪيئي دانا ديوانا ڪيڙا، تنهنجي حُسن هزار.
غمزي سان غلام ڪياسي، سچو ري سردار.

ڪافي 7

هي هي هن حال وي،
سڳر ٿيس نه ساميڙن جي!

منهنجو آهي ڪم ڪاپڙين ڀر، نا ته جوڳي آهن جال.
ويم ويساهي نڪري، اهي رات لانگوتيا لال.
گوليان قوليان واڙين تي، جي ڪهي ويڙم ڪاله.
ڪاٺ اُتي ڪنڌ آڻ ڪپاڻ، لاهي جيءَ جنجال.
منجه گوداوريءَ من گڏجن، جن جا خواب خيال.
راتو ڏينهان آهي هوتن جي، سچو ساه سنڀال.

ڪافي 8

اڏر پڪيڙا پار پرينءَ جي، خبر مون آئي ڏئين، لا!

ڪين ڏنئي سي سڀرين، وات تا ڪنهن بيءَ وئين.
پاڙي ويهي پرين جي، وڃي تون واقف ٿئين.
سڏ سڀائي مون ڏئين، جڏهن پاڻي اکين جو پئين.
سوز سچو جو پاڻ سان، ادا ڙي نازڪ نئين.

ڪافي 9

عاشق ڪيئي اُداسي، وهواه ڳاله خاصي!

روز ازل ڪون ڪون لئون لئون منهنجي، واءُ وره جي واسي.
دلڙي اسان جي سُھڻا سائين، پهريون ڪيئي پياسي.
هيڏي هوڏي ڪين وياسي، باس اها اسان باسي.
بيخوديءَ مون باغ بهاران، خوديءَ کانءُ خلاصي.
بره آنجي ڪيو بيراڳي، سچو رنگ سنياسي.

سارنگ

داستان پهريون

1

مون ۾ آهين تون، تو ۾ آهيان مان؛
بجلي بادل سان، آهي جيئن سُڀرم.

2

سارنگ سندا ساڻ، سرتيون ساڻڻ آڻيون؛
ڦيريو راڳن ناڻ، وڃن ويس وس ڪيا.

3

پورب سنڌي پار جا، ڪڪر ڪارونپار؛
وڃن ۽ وڃڻ سان، چڙهن ٿا چوڌار؛
اُڀي ڪي آڀيندي، لڏتون سنڌڙيءَ سار؛
ساوا ٿيا سنگهار، موليٰ سنڌيءَ مهر سان.

4

موليٰ سنڌيءَ مهر سان، ساوا ٿيا سنگهار؛
ڏلهي ڇڏيو ڏٺ سان، ڏوٿين ڏيار؛
ترايون تجل جون، ٿيون تارون تار؛
سو راهين سنوار، صاحب سڻائي ڪئي.

5

ٻه ٻه ڪندا آيا، ٻيهر ٻڪروال؛
ڪڪرن جي ڪڙڪاڻ کان، ويا ٿي مال؛
آهن ۾ اچي پئي، چونگن سنڌي چال؛
مندائتي منڊل ڪيا، جر اُنا جال؛
ڀلر سان پسي پيا، پنهورن ڀلال؛
جُهري پيون جهوپيون، جهانگيڙن آجهال؛
ننگو ڪڇ نه نڌر ڪي، نمانن ننگ پال؛
جن جا ههڙا حال، تن پرور پت رکيج تون!

6

مهر سندا مينهن، شاه وسائين شل؛
جهريل منهنجي جهوپڙي، بنا جهلي جهل؛
ڪاهل تي ڪهل، ڪندين شال ڪريم تون!

7

وڃن وڪ وڌائي، وسڻ وس ڪيو؛
وڃڻ وڃا واها ڪيا، ڀلر پوءِ ڀلتيو؛
سڄا ساڻو ٿيو، سڀڪو سارنگ آڻي.

8

نازڪ سندو مينهن، آهي ائين جيڏيون؛
پنهنجي رائي ريج ڪري، جيئن ساوڻ مينهن؛
راز رکي ٿو ريهن، من ۾ محبوبيءَ جو.

9

راتاڪو ريهن سان، رڻ ڪيائين ريج؛
پنن مٿان ڀلتيون، هيرون منجهان هيڃ؛
برن ۾ بهار ڪئي، گلزاريءَ جي گيج؛
سچل سارنگ سيڄ، سونهين ساوڪ وڃ ۾.

10

سارنگ رنگ ڪيا، پوياڙيءَ پتن تي؛
ٻڪر ٻاٻاڻن جا، ڀلر پي ڏيا؛
ڏيهان ڌرت ويا، موليٰ سنڌيءَ مهر سان.

11

عالم ڪي آگاه، سارنگ ڪندو آڻيو؛
گڙ جيئن گوڙيون ڪري، ڪاهيون اچي ڪاه؛
وايو سان وارا ڪري، ٺاهيو اچي ٺاه؛
وسائين وڌ ڦڙو، واٽن تي واها واها؛
گلزاريون ۽ گاه، پنن تي پترا ٿيا.

12

اچ پڻ پورب پار ڏي، ڪڪر ڪڪوريا؛
سارنگ سر سرائتا، ساجهري سوريا؛
سر منڊل ۽ سارنگيون، چنگ چڱا چوريا؛
اُپ اُتي اوريا، ٻل تارون تيج سان.

13

وسي پيو وڌ ڦڙو، پنيون پت پريون؛
پناريون پتن تان، وٽائين وريون؛
ڪيرن جو گريون، ڇاڏين ڏنئون چاه مان.

14

ڇاڏين ڏنئون چاه مان، ڪيرن جون گريون؛
وهاڻينديون سي آڻيون، ٿڻن مان تريون؛
پناريون پريون، آيون وسائي وڌ ڦڙا.

15

والي وسائين، درد منڊيءَ جو ديس؛
پرين مون پرديس، اُني ايندم اوڏڙا!

16

مُندون موتي آڻيون، جهڙ جهجها جوتيون؛
ڀلر ساڻ پُر ٿيا، پونا ۽ پوڻيون؛
پسي مينهن مهر جا، ميهيُون اُڄ موتيون؛
ڇريو اچن چوتيون، وٽائين وڻر ڪيو.

17

والي وري تون، وطن تي وس ڪرين؛
مينهن وسندي مون، سڄڻ ساريم سُڀرين!

وڃن واڃا واه ڪيا، مينگهه ٻڌا اڄ موڙ؛
لوڪان لائي لوڙ، موليٰ پنهنجي مهر سان.

28

اُتران اوري، بادل برسي آيا؛
سُر سُرِلا سوز جا، سارنگ ٿو سوري؛
گهوري مان گهوري، اجهو اڳڻ آيا.

29

اُتران اوري، ڪئي چمڪڻي چمڪات؛
اتان ڪيائين اوچتي، لس پيلي تي لائ؛
منڊل ٿيا مڪرائ تي، گوڙن جا گڙگاڙ؛
ڪڪرن مٿان ڪيچ جي، ڦڙڪي کاڌا قات؛
وري ورتئون وات، سچل سائي سنڌ جي.

30

سچل سائي سنڌ جي، وري ورتائون وات؛
جهڙ ڦڙ جهلي آئي، جهڙڪو ڏيئي جهات؛
وسي پيا وڏ ڦڙا، گهيڙ پُڙائي گهاٽ؛
لاٽي اڃ اُساڻ، سارنگ سنگهارن جي.

31

سارنگ آيو صبر ۾، بوندين ڪئي بس؛
رنگا رنگي رس، ڦڙح ڪڍي نيل تي.

18

ديسا ديس وسي پيا، رحمت جا درياه؛
گلزاريون ۽ گاه، پونن تي پڌرا ٿيا.

19

سارنگ سعي ۾ آئي، سچل سستي ڇڏ؛
مٿان ايندو اوچتو، هاڻ نه مڙندو هڏ؛
اُجهائي ڪا اڏ، وسڻ کان اڳي وڃي.

20

سارنگ ساري رات، رٿن مٿي ريح ڪيا؛
پکن پرڙا سوڻيا، پره ڦٽي پريات؛
پتن تي پڌرا ٿيا، گل ڦل ڀاتون ڀات؛
واڻي سڀ ڪنهن وات، سچل سارنگ ساڻ جي.

21

سارنگ صبح آيو، گوڙيون ڪري گاج؛
هاري هليا هاج، ڪڙمين هر ڪلهي ڪيا.

22

پينر نا پانڻيو، ته بوندين ڪئي آ بس؛
اُجهوڙي آيو، وري ويتر وترو.

23

اڪين آب وهائيو، سرتيون ساري رات؛
وهائين وڏ ڦڙو، پرچن نا پريات؛
پينر کان برسات، اڪين اوڻ سڪيو.

24

هڪ وسڻ ٻيو وڃڻ، ٽيون لهي پيو سيءُ؛
جهوري وڌائين جهوپيون، چن وڌائين چييءُ؛
رٿن جو رٿن ۾، واه وسيلو ٿييءُ؛
حال جنين جو هيءُ، ٽن پرور رک پناه ۾!

25

اول آندي آئي، پويان جهڙ جهجهو؛
نڪو اولو آسرو، نڪو اوڻ اجهو؛
ڏهليلڊ ڏجهو، ٽن پرور رک پناه ۾!

26

اول آندي آئي، پويان ٿي برسات؛
رعد جي رڌين ۾، پيڙهي نه هئي بات؛
ويچارين ورن جي، وائي هيڙي وات؛
مٿان وسڻ هيٺان چڪڻ، سيءُ مڻيون سڀ رات؛
پرھ ڦٽي پريات، ڪڻڪان ڪانڌين گڏيون.

27

اڄ پورب پار ڏي، ڪڪرن ڪڍيا ڪوڙ؛
صبح ويل سويل جو، سارنگ لائي سوڙ؛

هیر رانجهو

داستان پهريون

1

چڏي ملڪيت مال، رانجهو رڻ چڙهي هليو؛
قسمت ڪيُڻ ڪنگال، نه ته حاڪم هو هزار جو.

2

حاڪم تخت هزار جو، قسمت ڪيو ڪنگال؛
مسڪينيءَ جو مرد ڪي، خطرو نڪو خيال؛
محبت مستانو ڪري، هڙو ڪيڙس حال؛
پڇي جهنگ سيال، خُب نه تخت هزار جي.

3

مالڪ اُنهيءَ مُلڪ جو، رانجهن مان راجو؛
الفت کان عطا ٿيو، ڏڪن جو ڏاجو؛
عشق ڪيم آجو، دنيا جي ڪُل درد کان.

4

مالڪ تخت هزار جو، رانجهو آءُ راجا؛
ڪاٺي مون کي قلب ۾، قرب هئين ڪا جا؛
ڏڪن جا ڏاجا، لکيا هيم لوح ۾.

5

شاهي هيم شان، دلبر پنهنجي ديس ۾؛
اُتان آيس اوچتو، ڪڍي سورن جو سامان؛
چا منجهاروڻ چا ٿي آيس، اهو اٿم ارمان؛
حيرت ۾ حيران، مون کي هير هتي ڪيو.

6

رانجهو هيس راءِ، مالڪ پنهنجي ملڪ جو؛
اديون عشق آندو ڪيو، پيڙم ڪين سماءُ؛
گهورن ڪيم گهاٽ، هتي اچي هير جي.

7

اچڻ اوکو مون هيو، هاريون آندم هير؛
پنهنجي لکڻي پاڻ کي، پاڙڻ پئي تقدير؛
ڪانه هلي تدبير، قسمت قيد الماءُ سان.

8

جوگيا ويس ڍڪي، لائيم سڀ لباس؛
پَت پتِيهر بافتا، نپت ڪيم ناس؛
ڪيو نينهن نراس، دنيا جي درد کان.

9

مون کي ماءُ ڪيو، چوچڪ ڌيءَ چريو؛
عقل هوش نيو، منهنجو محبت وارڻين.

10

چوچڪ ڌيءَ چريو، مون کي ڪيو ماءُ؛
پيڙم ڪونه سماءُ، آيل عشق آندو ڪيو.

11

شاه هزاري هوت کي، محبت ڪيو ميهار؛
عاشقن کي عار، ڪهڙو آه قريب کان.

12

مور نه محبت کان مڙان، هتي اچي هاڻ؛
ڪاڻ ڪنين جي ڪاڻ، گئون چاريندس گوث جون.

13

گئون چاريندس گوث جون، ڪاڻ ڪنين جي ڪاڻ؛
اها روح رهاڻ، مَن پي ميلي محب سان.

14

ڪاڻ ڪنين جي ڪاڻ، گليين ٿيس گنوار؛
من مون ملي يار، لهن ڏولا ڏيل جا.

15

نورنگ ندورو، ڪيڙو وجهان ڪوه؛
رانجهو منهنجي روح، سدا وسي ٿو سرتيون.

16

ڪيڙي نا ميڙي، مولِي مون کي جيڏيون؛
جهنگ سڄو جهيڙي، ته به رانجهن منهنجي روح ۾.

17

ڪيڙو وجهان ڪوه، نورنگ ندورو؛
دل اٿم ديرو، هزاريءَ جي هوت جو.

18

واحد شال وجهين، چڱي چوچڪ ڇت؛
پرور رکين پَت، سدا سڱ وارڻين!

19

ريجهي روح رانجهي سان، ڪيڙو ڪيڙتال؛
وڌون وجهي وچ ۾، چوچڪ ڏس چنڊال؛
مادر مهڻا ڏئي جهجها، جهيڙي جهنگ سيال؛
منو مون مهوال، مون کان مور نه وسري.

20

هر هر وينو هير جي، رانجهو ڏسي راءِ؛
وينو وڃائي وَنجُهلي، چاهون تي چناه؛
سانڍيو وتي ساه، سچل سور سڄڻ جا.

5

جن کي آديون اوچتي، ڪاٿيو ڪاريهر؛
تن جي خاص خبر، ڇاپيو جوڳيڙن کان.

6

ڇاپيو جوڳيڙن کان، تن جي خبر خاص؛
نانگن ڪيا ناس، سنگهڙ سان سون مٽي.

7

پر مان ٻاهر نڪري، ڪاري ڪنيا ڪر؛
ڏر انهيءَ جي ڏر، جهين ڏر نه ڏيهه ۾.

8

سڀ سڃاتئون ڪين ڪي، جوڳن ماري جڪ؛
جنين سنگهيو ڪڪ، سڀاڳا سي ئي ٿيا.

9

ڪنڊل ڪئن ۾ وجهي، خان ڇڏي خاني؛
جوڳيسر جاني، راويءَ طرف روي هليو.

10

راويءَ طرف رويو، جوڳيسر جوان؛
هڪر هير اڪير ۾، مرد ٿيو مستان؛
سورن جو سامان، سچل ساڻ ڪڍي هليو.

11

ڇڏي چاه چناب جو، راويءَ ڏانهن رويو؛
مُريون سُريون، ونجهليون وڄائيندو ويو؛
ٿانڪو ٿيو، سو نانگو نورنگ پُر ۾.

12

جوڳي آيو جوءِ ۾، مَرڪڻو مٿدار؛
مُري مستانا ڪيا، جنهن جي لڪ هزار؛
ڪاريهر ڪردار، نيلا ناڻ نواڻيا.

13

منڊڙا، مڙهي، جوڳي آيو جوءِ ۾؛
پڙهيو سو پڙهي، منڊڙا محبوبن تي.

14

ٽنبيون ٽن ٿئي، جوڳي آيو جوءِ ۾؛
ڪنهن جي ڦر ڪڍي، رانجهو روليو رُج ۾.

15

نيٽيءَ نورنگ پور ۾، ويهڻ وهڻ ٿيو؛
ڏوراپا نه ڏيو، جنهنجو چاهه چناهه سان.

16

نيٽيءَ نورنگ پور ۾، ويهڻ ٿيو وهڻ؛
قسمت ڪاريا ڪمڙا، مانڍيءَ لڳو منهن؛
ورهون ڪڍي وهڻ، ورهه سنڌي واسينگ جو.

ڪافي 1

جو جوڳي زلفن وارو،
سو سامي مون تان ڪين سڃاتو!

ڳل ڪئي ڪفني دست پهوڙا، مشعل منهن موچارو.
انگ پپوت بنائي آيو، بيڪ پئي وڻجارو.
بئي لباس ڪو رانجهو ايندو، ڇڏي تخت هزارو.
سبب انهيءَ گون ڪين سڃاتم، ماريو مئيءَ لءِ وارو.
سچو سڃاتو رانجهو آهي، جڏهن جمال سليائين سارو.

ڪافي 2

جو اڱڻ پيهي آج آيو،
سو سامي مون تا صحيح سڃاتو!

بيراڳيءَ جو بيڪ ڪري، تنهن ڪيڏو هنر هلايو!
سر جهٽائون جوڳن واريون، تنهن لڳين بسمو لايو.
مُريءَ مست آواز انهيءَ جي، منهنجو روح ريجهايو.
رانجهو تخت هزاري وارو، موليٰ آئي ملايو.
عطر عبير انهيءَ جي ڪارڻ، مون تا مُشڪ ملايو.
پياري هي سر پاڻون جاڻي، سچو ڪي سمجهايو.

داستان پيو

1

لوڏي ڪڍيائون لوءِ مان، رانجهن رمزار؛
جاڻي هليو جان تي، جوڳن جو جنسار؛
مُري مٿيادار، چوريون وٽي چاه مان.

2

آلستي آواز ڪو، منهنجي ڪن پيو؛
هردي اندر هير جي، آهي ڪونه پيو؛
مُريءَ مست ڪيو، جوڳيڙن جي جيڏيون.

3

ڪاريهر قتيل، گودين وڏا گودڙئي؛
منڊيو وٽي منڊن سان، نانگ نسورا نيل؛
رانجهن جي رسيل، مُريءَ مستانا ڪيا.

4

مُريءَ تي تنهن مرد جي، ڪنيا ڪاريهرن ڪر؛
پر ڇڏي ٻاهر ٿيا، نيلا نڪري نر؛
زهري منجهه زهر، جوڳيڙي جهڙي وٽا.

17

هاريءَ ٻڌي هير، مُرليءَ ڪئي مڱڻ؛
سچو وسري ڪين ڪي، ويچاريءَ وڃڻ؛
لانگوتِيءَ لکن، لکيو جنهن جو لوح ۾.

18

هتي ڪير هيس، هتي آهيان ڪير!
سالم اهي سير، سچل سڱ ڪرائيو.

ڪافي

آءُ اسانجڙي ڏيري،
توڪي گهڻو ساريان ٿي.
نا ته مُحب مَران ٿي.

تون تا ميڏا، مين تا تيڏي، گهر گهتان سڀ ڪيڙي،
هت گهنگهر گهاريان ٿي.
اڱڻ ساڏي آءُ پيارل، لهر پون سڀ جهيڙي،
تولءِ هنجون هاريان ٿي.

Gul Hayat Institute

جوڳ

داستان پهريون

1

ڏوٽيءَ منجهه ڏيان، آهي آڏوتن جو؛
گم ٿي گرگم گودڙيا، ڪن گروڙي گيان؛
اصل کان اُڻان، گنگا جمنائين جو.

2

پورب پنڌ نه ويڙا، گرناڙي گمنام؛
ويچارِي ٿي وات تي، ڪرن ڪين وسرام؛
سيني ۾ سَنگِرام، سچا سَنياسن جي.

3

پورب سندا پير، لاهوتي لُٽي ويا؛
گرناڙي گُني، سچا گم گر گيات ۾.

4

ورلو ويراجي، گيانِي، ڏنر گودڙيو؛
ٻليا ڏنر پير ۾، پوڳي ۽ پاڳي؛
طالب تياڳي، لکن ۾ ڪو هيڪڙو.

5

جوڳين جٽائون، جوڙي جوڙيون جان تي؛
چمٽا ٻڌي چيلھ سان، ٽيون ٽٽيائون؛
جَنجيرن سان جهان تي، ڪشتا ڪڙيائون؛
گروڙي گاڏون، پورب پنڌ پُجي ويا.

6

جوڳي ڀاتون ڀات، پَر منهنجو آڏوتن سان؛
سُفر ويا ساجهري، رهيا رُڳي رات؛
طلب تينن جي تات، راتيان ڏينھان روح کي.

7

آھن اڪيچار، اُتَر مُڪ اڏوٽ؛
پورب سي نه پُريا، نه ڪي ڪن پرچار؛
اٺ ٿي پھر اچ ۾، رهن سي گم گار؛
سچل سَنسڪار، سَنسا تَن وڃائيا.

8

اڃا آڏوتي، آھن اڪيچار؛
اوديا اھنڪار، پُجي جن پورا ڪيا.

9

ڪاڙِي ڪن ڦاڙ، آيل اڄ لنگهي ويا؛
مست ڪري ويا مَن کي، مُرلين سان مڙيا؛
نن جوڳيڙن جي جاڙ، مون کان مُٽي نه وسري.

10

ڪاڙِي ڦنديل، ڪنيو گھمن گودڙيا؛
چَبَت ڪري چَبَن ۾، وتن ڪاريھَر ڦٽيل؛
مُنڊن مُرلين سان آهي، آڏوتي اصيل؛
سچل سڪ سَبيل، جيءَ ۾ جوڳيڙن جي.

11

لاٽي لاهوتين، ڌرم جي ڏوٽي؛
پَنبَر جي پوٽي، ساڙي سَنياسِي هليا.

12

جهونا ڳڙه جي جوءَ ۾، جوڳين جوڳ اڄوڳ؛
پوڳين پوڳ اڀوڳ، پاڻ وڃائي پانهنجو.

ڪافي 1

محبت جي مَی ماريو، ڙي مون کي،
ڪاڪيون ڪنهن سان وره وراهيان!

عقل علم سڀ چوڙ ڏنو سي، عشق ڏنو اولارو.
اڪيان ڪول تہ ظاهر ڏيکين، سير سڄڻ جو سارو.
پُرجهي پير ايڏاهين پايو، هوت اٿو هاڪارو.
محبت مون منصور وجهايو، ڳچيءَ جي وچ ڳارو.
سَنبرُ سچيڏنا چوڙ سانباها، وره ڪيو جان وارو.

ڪافي 2

ياڪي ٿيو يار آسان ڪُون، دل نماڻيءَ جي ڪسي!

ويني ڏسان وات اوهان جي، مان ڪو رهبر رسي!
اچڻ هن جو ايڏاهين، ڏيهر سنڌي ڪو ڏسي!
سِر سچوءَ جي يار سدائين، وره جو مينهڙو وسي.

ڪافي 3

ڳالهيون ڳارن ٿيون، ميان، دل کي دوستن جون، ميان!

ياد اچن جي ڳالهيون، آهي ڪوڪان ڪارن ٿيون.
هو جي ڪيائون ڳجهه ۾، آهي مامان مارن ٿيون.
ڳڻن واريون ڳالهيون، آهي ٻارن ٻارن ٿيون.
پَسڻ ڪارڻ اڪڙيون، صاحب سارن ٿيون.
پاڻيءَ گاڏون رت جا، هنجو هارن ٿيون.
اڪيون ڏسن نه غير ڪو، واحد وارن ٿيون.
سچو آهي ڳالهيون، نٿ مون کي مارن ٿيون.

ڪافي 4

تنهنجي آهيان آءُ، پنهنجي ڪري ڄاڻ!

جاڏي تادي توهين دلبر، ڪاڏي ڪاهيان آءُ.
هونديس اوهان ساڻ.
آءُ ڪنيزڪ تون تان سائين، سڱ نه ساهيان آءُ،
ڇيٽڪ ڪيس آڄاڻ.
سڪن ڪيئي تو لئ سانول هڪ تا چاهيان آءُ،
صدق ڪيم پاڻ.
تو هئون ٻاهر سڻ سچو ري، ڪنهن دم ناهيان آءُ،
پنهنجو جهلج ٻاڻ.

ڪافي 5

تنهنجي ڪارڻ ڪاريو،
هوءَ هوءَ هوليتو!

ڪنهن سان ڪريان سڀرين، تنهنجين ڳالهين ڳاريو.
ڪنهن در ڏيان دانھڙي، تنهنجي محبت ماريو.
آڱ عشق جي آندر اسان جي، ڏاڍو ٻارڻ ٻاريو.
آءُ اوهانجڙي آهيان، والي ڪيم وساريو.
پاڻئون پاسي نه ڪريو، سڱ سچو پنهنجو ساريو.

ڪافي 6

سُهڻا توکي ڪيهو هاڻي هاڻي،
ڏوارپو ڏيان، پلو من موھڻا؟

وس ويچارِيءَ جو ناه اصل گون، تون پرين پاڻهين ڄاڻي.
آندر منهنجي وو آهي اوهان جي، ڏاڍي سا سڪ ساماڻي.
اوهان ٻاجهون ويني اوتيان، پنڀڻين مان پاڻي.
سچو اوهان جو آهي اصل ڪوڻ، پنهنجو سو سڱ سڃاڻي.

ڪافي 7

ڇو ٿو ڇڏين، ڇو ٿو ڇڏين، مون کي هاڻي،
آءُ تا تنهنجڙي آهيان!

پاڻ پنهنجو پاڻهين ساڻ غريبن گڏين.
پڪا پڪن سامهون، اوري سي دلبر آڏين.
سچو نهاري واٽريون، ايندين صاحب ڪڏهين.

ڪافي 8

رهجي اچي منهنجي يار، توسان!

آءُ ڇا ڄاڻان عشق منجهاروڻ، برهي واٽا بار.
طرف ٻئي ڪنهن خيال نه پانين، آهي سدائين يار.
هوندين هميشه گڏ اسان سان، نيٺن وهامر نار.
ٻانهن سچو جي سُهڻا سائين، پرتي اٿئي سردار.

ڪافي 9

تون تا ڪڏهن ايندين يار،
تنهنجي روز نهاريان راه!

سِر تي ڇاڙهيا سڀرين، ٻره تنهنجي جا بار.
راتو ڏينهان روح کي، تنهنجي سار سنڀار.
وهن ٿا واکا ڪيو، نيٺن سندا نار.
آءُ تا هڪڙو ناهيان، تنهنجا عاشق لڪ هزار.
سور سندن ميان سڀرين، مون کي ڪو هٿن قهار.
پرين پارچ پانهنجا، جي ڪيئي قول قرار.
ڏوه ڏيان ٻئي ڪنهن کي، آهي مون ئي سر ميار.
آندر منهنجو آڌ ڪيو، جاني انهيءَ جاز.
اٺ ئي پهر ٿي وڃي، تنهنجي ٿند تنوار.
مئيءَ کي ماري اٿهين، تون وئين ڏنهن وٽڪار.
سچو سڱ اوهان جو، تو روئي زار و زار.

جهولڻو 1

ساڻي ساري سنهيا، چڻج پنهونءَ کي،
بيراڱي آهيان، وو!

حال ڏسيو ٿو جو وڃين، سارو عرض ڪرين، وو.
دلاسو ڪو دوست ڏنهن، وٺي جلد ورين، وو.
ڪارو ڪڇ نه ڪيچ کي، ڇير تا نه ڇڏين، وو.
ٻانهي ڄاڻي پانهنجي، گولن ساڻ گڏين، وو.
توسان عمر گذاريان، جان کي هٿ هٿان، وو.
ڳالهين تنهنجن ڳاري آهيان، جان ٿي رت روٽان، وو.
ڏوريندي مون ڏونگرين، گهڻا ڏينهن ٿيا، وو.
ٻڌا هوندا هوٽ تو، جي سچوءَ سڏ ڪيا، وو.

مالڪوس

داستان پهريون

1

لوڏيندي لامون، ڏاهو ڌار چڙهيو چوي؛
آندو اٿم پاڻ سان، نينهن ڀريو نامو؛
توڏي ساريو سڄڻان، ڪيم راتيان روانو؛
پڙهي پروانو، مون کي جلد جواب ڏي!

2

ڪانگل آيم اڄ، پريان سنڌي پار ڏهن؛
ڳالهيون ڪيائين سڄڻان، سي روح ٻڌي ڪيو رڄ؛
پڪيءَ ڪيو نا پڄ، ظاهر ڪيائين زبان سان.

3

ڏاهو اڄ ڏسو، جي ويڙهي ويڳاڻو وتي؛
پورن منجهڙون پانهنجي، تو ڏئي حال حصو؛
سرتيون سور سڙي ڪري، هن خيالون ڪين ڪسو؛
ڪو قريبن قصو، تنهن سيڪاري موڪليو.

4

ڪيون وڪاڻيون وات، اڄ ڏاهي ڌار چڙهي ڪري؛
سڻ سان ڪي سرتين، لڳي چڻ چڻات؛
اٿڻ واريون اٿهين، لونيائون سان لات؛
روئن ساري رات، هي هي سو ڪانگو ڪيون.

5

گهڻا ڏينهن لڳاءِ، چاهون ڪانگ قريب جا؟
ڪي دم آڏو دوست جي، ڀلي ڪري ڀڳاءِ؛
هاڻي ڪي تا تڻ تڳاءِ، متان جهوريءَ منجهه جهجي مران.

6

وات ڪري وائي، اڄ پڻ ڪانگ قريب جو؛
ڪي جو چيائين چُهنب سان، تنهن لڄ ڏاڍي لائي؛
اندر ڪي اٿي، جڻ جڙ چيري سنڌڙي.

7

لئي لام لٽو، ڪي جو ڪانگ قريب جو؛
تنهن لاکيڙي جي لات جو، پوي ڪونه پتو؛
ڪاڪيون ڪيئن ڪتو، پر اڻ سوربون آهيو!

8

ڪيهي ڪمئون ڪانگڙو، اڄ تو ويڙهي منجهه وتي؛
پسي تنهنجو حالڙو، ڪاڪيون ڪام ڪتي؛
تنهنجي لات لتي، تو جيءَ کي جياپو ٿئي.

9

اڄ لاتيون ڪانگ لٽيون، سي ڪي سڻو سرتيون؛
جو ڪهڻ سان ڪهيو وجهي، ويڙهي منجهه وتيون؛
سنڊيون راز رتيون، تو پڻ ڪري پڌريون.

10

رويو رويو رڻ، ٿي پڪيءَ پارنپا ڏئي؛
ته پيرين وجهان، گهنگهرو، سي چمڪائيندو وڻ؛
ڪيئن وٺي خط، سگهڙو ساڻيڙا ورين!

11

جو تو ڪانگ چوي، سو سڻيجو سرتيون؛
وڏيءَ ويل صبح جو، تو چڙهيو لام لوي؛
اُڪي نه آهي، اٿڻ، ڪڻون اٿهون.

12

ڏاهو چڙهي ڌار تي، تو ڏئي ڏوراپا؛
پڌرا ڪري نه پرين، جا، اهو نازڪ نياپا؛
اٿيو اوراپا، ڳالهيون ڳوريءَ کي چوي.

13

تڙ نه هڪ توڙي، اڄ لامين لاکيڙو لئي؛
وينو آه وڳوڙجي، ڪنين کي ڪوڙي؛
ڳالهه ڪرڻ کان ڪاڪيون، منهن گهڻو موڙي؛
پر پنهنجا توڙي، چڪيون ڏئي تو چهنب سان.

14

سڻيجو سوئي، جيڪي چوي ڪانگڙو؛
هڻين سان هندائڻجو، سرتيون سپوئي؛
ڪنڊيون ڪندن سان وجهان، پڪيءَ کي پوئي؛
جانب ڏنهن جو ئي، اٿي نياپا نينهن جا.

15

آءُ ڪانگل ڪائين، تا توتي عطر اوتيان؛
اچڻ باجهون تانهنجي، آهيان اٻاڻڪ آئين؛
ڏاها گهڻا ڏينهن، متان تون لائين؛
پير اڳڻ پائين، ته منهنجو ساهه سڌير ٿئي.

16

ڪانگل آيم ڪالهه، وٺي سنيها سڄڻان؛
محبت ريءَ مقال، ڪانه ڪيائين ڪڏهين.

17

ڪي جو ڪانگ ڏسي، ڪالهه اوڏاهون آئيو؛
پيس هنيا ڦسي، ڳالهيون ڪندي سڄڻين.

18

مالهان موتين جون وجهان، پڪيءَ کي پوئي؛
پيرين سونا گهنگهرو، تا ٿئي سوايو سوئي؛

سيندو سيڪوئي، مَرُ تنهين جو نه ٿئي!

19

پڪيءَ سندا پر، ڪريان مُرصع موتين؛
جو آئي عجيب ڏنهن، ڏئي خوب خبر؛
پينر ڙي مون پر، شال وينو ڪري وائيون!

02

سنيها جي سڄڻان، سي ساري ڏنائين؛
ائين اٿائين، ته پاڻ نه اُڻج وڃ ۾.

21

اڏا ايندو ٿي، وٺي سڪ سنيهڙا؛
جاءِ ئي ٿي مون جيءُ، ڏاها جڏهن ڏسانءِ تو.

ڪافي 1

ڪالهه جو ڪانگ اُڏاڻي،
پلو، ڪيئن وئين پرين وٽ؟

گهڻي تو سان ڪا ڪئي، اڳيون يار سڀاڻي.
پرينءَ کي تا پُڇيو، ڏيڃ دلاسو هاڻي.
ساري مون کي ڏيڃ سنيها، الله ڪارڻ آڻي.
پرين سنڌي پار ڏي، عاشق ڇو نه اُماڻي.
ائين اڏامي اوڏهون، سچو ساه سڀاڻي.

ڪافي 2

لُون وڃي ڪيئن لائيم، پرين نه ڄاڻم پرديسي!

پُرجهيم ڪين سهيلون،

تيلهان آڏو ڏک آيم.

ڏينهن گذريا غم تنهن جي ۾،

ڳالهه جنهن جي ٿي ڳايم.

دانهون فريادون ڪريان،

ڇو سڪ سچو سڀايم!

ڪافي 3

لُون مون سان جا لايو،

يار، ويڙهي هن ويهي!

دردمنديءَ جي ڍلڙي، دلبر گهوٽ اکين سان گهايو-

ڳالهه ڪريان ٻي ڪيهي.

مُشتاقن کي محب مارين تو، تڪ اهاڻي آيو-

جيهي وڻيو ڪيو تيهي.

ڳالهه انهيءَ جي سڏ نه مون کي، پاڻ پرين پُرجهايو-

رمز ڳجهيءَ دل ريهي.

پارون پنهنجي ڪيئي قاصد، هن ڏي هوت هلايو-

ڏيهه گڏيا جڻ ڏيهي.

دل سچوءَ جي دلبر سائين، ديدن ساڻ دتاريو-

نينهن اوهانجڙي نيهي.

ڪافي 4

ڪيئي ڏک جا ڏينهنڙا لنگهايم،

سڻ تون منهنجا سائين!

ڳالهيون ڪندي مون ڪيئي سر تي ڏک جا مينهنڙا وساي.

پرين اوهان جي پار جا، ٿي ڏهاڙي پنڌڙا پُڇايم.

سڪ اوهان جي سُپرين، ميان سارا ئي سور سلايم.

سچل سي ئي آيا، جن لئي فلان روز وجهائيم.

ڪافي 5

تون تا پنهنجو پاڻ پَساءِ،

شوڻ تنهنجو مون کي يار شتابي.

اچي اکڙين ۾، جوڙي ويهڃ جاءِ.

ناميا ناٿو ڏئيءَ جي، پير اسان وٽ پاءِ.

اڳي پوءِ پي آسرو، هوت اسان کي آهر.

اُڄ پي واٽ نهاريان، لالن تنهنجي لاءِ.

اءِ اڳڻ آسروند جي، سچوءَ ڪيم سڪاءِ.

ڪافي 6

هوت ڏنئي هيڏي ايندا،

ڪيئن ساڻي، مون کي سچُ چئو!

هُتُون پتي پکڙا، هت ڪي آڻي اڏيندا!

پنهنجي وڙون پاڻ سان، هيءَ غريب گڏيندا.

ڏک پائي سي سُپرين، ٿوريائيءَ سان ٿيندا.

دردمند جي دل تي، دائه دست ڌريندا.

ڏوڙا طالع مون ٿين، جڏهن سچو ناٿو سڏيندا.

ڪافي 7

يار پانڌي، ڙي ميان،

مير ساڻي، ڙي ميان،

ڪيچيڙا، بيليڙا، ڪڏهن اسان وٽ ايندا!

داستان ٻيو

1

پيئر ڪيئن پٺو، هي جو نامو نيھن جو؟
جيڪس ڪُمار ڏنو، هو جو آيس عجيبن ڏنھن.

2

پڙهندي ڀرڙو پرينءَ جو، ڀلو ڪيئن پٺو؟
جيڪس ڪُمار ڏنو، هو جو آيس عجيبن ڏنھن.

3

روئي زارو زار، پٺو لڪيس پرينءَ ڏي.
ڏنس خط ڪمار، اوليءَ عبارت ۾.

4

آئي عبارت، اڃا لڪل لڳي پرينءَ ڏي؛
روئندي ڀريون رت، اوتڻ ٻئي اڪيون.

5

عبارت آئي، اڃا لڪل لڳي پرينءَ ڏي؛
ڊيڊن دردائي، اچي اوتيا اُتھين.

6

نيھن منجهون نامي، معلوم ٿيو محبوب کي،
تہ بہ پانڌي، پيغمي، وره وڌائڻ آيو.

7

آيو اوڏاهون، اڄ ساڻي سلامن سان؛
ماريون ڙي مان هون، اها ويل نہ وسري.

8

نامو راتِ نيو، قاصد پار قريب جي؛
پورن منجه پيو، هُت وڃيندڙ ورق جو.

9

جاروڻ لکيم جو، ڪاغذ قريبن ڏي؛
حقيقت جا حال جي، وڃڻ وينو ڪو؛
پڙهندي پٺو سو، تنهن کي آنڌيون آڻيون.

10

عريضو آڻي، ڏنو قاصد قريبن جو؛
هن ويلي هاڻي، هيءَ سر ڪريان صدقو.

11

نامو نيندي ئي، قاصد واٽ ڪري پيو،
تنهن ويلي ويندي ئي، وره وڪوڙيو نڪڻيان.

12

پڙهندي ڀرڙو ئي، وڃيندڙ وهلور ويو؛
لڳين لڙو ئي، اچي پيس اوچتو.

هوندا اسان وٽ يار هميشه، ڪي ڏک ڏيئي پوءِ ويندا؟
اِهو اُتر آسرو، چوري تا نہ ڇڏيندا.

صاحب پنهنجي ساڻ سان، هيءَ غريب گڏيندا.
پڪا پنهنجا، چئو ڙي ساڻي، ڪي هت عجيب آڏيندا؟
سچو توکي سڀرين، پاڻ اچي هٿ ڏيندا.

ڪافي 8

تون آهين صاحب صورت جو، هي آه غلام تنهنجو؛
آهي ڏوڻ شوق سُھڻا، مون کي مُدام تنهنجو.

جي آھن اصل اوهان جا، سڀي نا وسار جو، ميان،

مون تي آهي مُقرر، سائين سلام تنهنجو.

راتو ڏينھن روئڻ ۾، هنيو آڏاس هُيڙو،

رهبر آڻي رسائيو، پريم پيام تنهنجو.

دلگير تون مٿان ٿئين، ڪر دور درد کي، ميان،

اول آخر اسان وٽ، هوندو مقام تنهنجو.

رد ڪر فنا فڪر کي، اُميدوار ٿي ره،

هت هُت يقين ڄاڻج، آهيان امام تنهنجو.

تون آهين اصل اسان جو، آهيون اسين سڀي تنهنجا،

آهي قبول ڪُلي سچو ڪلام تنهنجو.

ڪافي 9

ڏي دلاسو دوست هن کي، اصل تنهنجو آه، ميان!

هت ٿي گذاريان ڏينھڙا، سانول اوهان جي ساءِ، ميان.

غصو نہ ڪر غمناڪ سان، نا تہ حال هن هاءِ هاءِ، ميان.

دلبر اوهان جي در بنا، جاني نہ مون بي جاءِ، ميان،

جنهن کي نہ تنهنجي دوستي، آهي اُنهيءَ واءِ واءِ، ميان.

ڏسي اسان جو حالڙو، تون پير اسان وٽ پاءِ، ميان،

پاڇي وٺي هيءُ پانهنجو، لالڻ پنهنجي گل لاءِ، ميان.

مطلب اهو محبوب ڪر، طالب نہ هيئن ٿر ساءِ، ميان،

آهي دم اسان ديدار جو، ڪنهن وار تون ورساءِ، ميان.

راتو ڏينھن هُو تا تنهنجيون، ڳالهيون وينو هت ڳاءِ، ميان.

نيٺ ڪُن نالي ڏئيءَ جي، هي سگ سچو سرچاءِ، ميان.

13

قاصدُ ايندي ئي، پيو شوڪارن ۾؛
نياپا ڏيندي ئي، ساٿيءَ ساهَ مٽي ويو.

14

نامو سارو نيھن، جو پُڻ لکيو سڄڻين؛
رات برابر ڏينھن، مون کي گوندر گذري.

15

ڪا ڄا ڪتابت، لکجي آئي پرينءَ ڏنھن؛
سچو سا ثابت، مون هون وڃڻ نه ٿئي.

16

پني ۾ پيغام، ڪي لکي مڪا سڄڻين؛
سي نه سمجهن عام، ڇي آهن منجه اشارتان.

17

ڪي جو لکيائون، پني منجه پريت جو؛
أهو پسي آئون، بيخود ٿيڻ سرتيون.

18

ساٿي ٿي سونهون، وڃيندو ورق ڪي؛
سو منجه مطالع مون هون، خوني خط پرينءَ جو.

19

لکيون لس لڙهان، ساجن سلامن جون،
اهو ڀڙو پاڻ پڙهان، ٻڌايان نه ٻين کي.

20

منجان ڪيئن لکي، ڪتابت قريب ڏي؛
متان ساٿي واٽ سڪي، ٻڌائي ٻين کي.

21

مون ڏنھن اڄ لکي، جانيءَ جدائيءَ مٿن،
گئون ترار ٽڪي، هئي ڪتابت قريب جي.

22

لڙهان لس لکيون، پرينءَ پيغامن جون؛
سي رقيب سڪيون، ٿو ٻڌائي ٻين کي!

23

رت اکين رويو، ٿي ساٿيءَ سنيھڙا ڏئي؛
نھريون نچويو، جاروڻ جڙ هاري گھڙو.

24

نچوئيندي ٺنھن، ٿي پاڻي ڪڍي پترو؛
وجهي ساٿيءَ سُنھن، ته تون ڏيڄ سجدو سڄڻين.

ڪافي 1

ڪوڙي ڪيئي ڳالھ پنهنجي،
ڪالھ کانگا جا چيئي مون کي!

جيڪس ڪين ڪي ڏر وٺن تون،
واٽ ڏسي مٽيبن آهنجي.
عجيبن جي آڏو وري تو،
ڪڇي ڪئي سا ڪنھن جي!
وري برار وٺن اوڏانهن،
سائين ڪندو شال سھنجي.
تنھن کي سوئي توڙ رسائي،
وٺي جو دامن ڪنھن جي.
اصل لاڳون سچوءَ سڀائي،
طاعت مڃي آهي ٺنھنجي.

ڪافي 2

پرينءَ هي پيغام، ساري ساٿيا ڏيجو!

ٻانهون ٻڌي يار سڄڻ کي، ڏيجو سي سو سلام!
ڪڏھن ڪندو پار آسان جي، اچڻ جا انجام!
در اوهان جي يار رسڻ ريءَ، ٿئي نه طلب تمام.
شوق اوهان جي شور مڃايو، ڪياسين هل ھنگام.
جيھو تيهو آهي اصل ڪون، سچو سو گولو غلام.

ڪافي 3

آءُ اصل ڪون جو آهيان، گولو غلام تنهنجو!

مون سان وعدو ڪيڙئي، ويهي، ڪالھ پکي هن پيهي،
ناهيان ڏور اوهان ڪون ڏيهي، ڪن لايان ڪلام تنهنجو.
تنهن ڏينھن لاکون اڄ تائين، منهنجو ساه سڪي ٿو سائين،
پيو اوچتو ھڏائين، هن دل کي دام تنهنجو.
چڏ سڀ لاڳاپا لاهي، اهو وڃڻ ته واجب ناهي،
اهو فرض اسان تي آهي، سجدو سلام تنهنجو.
ڏاڍا خوني نيٺ خماريئي، سي ڌاڙي ڪارڻ ڌاريئي،
نيٺ سان ملڪ ماريئي، هر جا حڪام تنهنجو.
آئي سائينءَ ڏھون وراڻي، ٻيا خيال ويا اڪاڻي،
تون ته سرور نبي سڃاڻي، سچو، آهي امام تنهنجو.

ڪافي 4

اڄ تا خبران آيون آيون، دوست اوهان جي ڊيسئون!

وري وسائيندو سگھڙو،
جاني سو پنهنجيون جايون جايون.

ته ڪر ويندين ٺڪري،
هيئن ڀلي ڪين پانيون پانيون.
ڏک وڏوئي ڏيل منهنجي ڪي،
وئين تون لال لالون لالون.
راتو ڏينهان روح پنهنجي سان،
ڳالهيون سنڌيو ٿا ڳايون ڳايون.
اچڻ اوهان جي جون، طرف سچوءَ،
جي، شال وري ٿين وايون وايون.

ڪافي 5

منهنجي اڳهين لڳي، نه ته هاڻي لڳي،
دل، آلو، آلو، تنهن يار سان!

روز ازل ڪون اڪيون لايون سي، دوست مني دلدار سان.
ڪيئي دانا ديوانا ڪيائين، چشمن جي چمڪار سان.
دوستن جي در اچي پيس، اصل سچي اعتبار سان.
جيڪي ٿئي ٿو جوش وارن سان، سو نه ٿئي هُنيار سان.
ناز نياز جي نيهن وارن ڪي، ٿڪ ڪيو ٿلوار سان.
سِرُ سچوءَ ڪيو صدقي سائين، عقل ڇڏي اقرار سان.

ڪافي 6

آهي انهن اکين ڪي، خاصو خمار تنهنجو!
وينو وٺي آهيان هت، ڪامل قرار تنهنجو!

هن ڪي اوهان جي باجهون آهي نه ماڙ ڪاڻي،
هي تا غريب آهي، اميدوار تنهنجو.
ٿي پاڻ کان پري تون فرمائيو اوهان جو،
آهي جميل اصل ڪون هي اعتبار تنهنجو.
هن تي گرم وڏو ڪيو، جو درد دل بچايو،
ساريان لطف سنڀاريان، ني بيشمار تنهنجو.
چاهون ٿيو اوهان جو، دامن لڳي جو آهي،
سچو غلام ڄاڻي، جو داغدار تنهنجو.

ڪافي 7

لنگهي ويون ڪالهه قطارون،
ڪونجڙين جون ڪيچ وٺن ڏنهن، ميان!

ڪنڊيون ويون ڪيچ ڏي،
ميان الا! طرحين طرحين ٿنوارون.
ويچاريون، ميان الا، وکر ڪيو وڙڪن،

ڦٽي ٿيون سي ڦارون.
ولرين ڪونجڙيون، ميان الا،
ڪنهن آندوه آڏاريون.
انهن جي افسوس جون، ميان الا،
پونديون ويون پڇاريون.
اُن ڳانا پٺ ڄا، ميان الا،
موتين مڙهيون مھاريون.
سچو هليو سوز ۾، ميان الا،
لاهي لوڪ ميارون.

ڪافي 8

ڳلي ڳلي مون ٿي ڳولي ڳولي،
يار سڄڻ تنهنجي ڪارڻ!

ڇڏي لاڳاپا لوڪ ڄا، اسان تا ٻانهي ٻولي.
تيس ديواني دوست اوهان لاءِ، ڪري چيهڙيون چولي.
اچي اڃانڪ اندر اسان جي، حُب مچائي هولي.
اصل لاڪون آهي اوهان جي، هيءَ غريب سا گولي.

ڪافي 9

مون وٽ يار پيارا، آءُ تون پاڻ سڃاڻي!

حال مڙيوئي معلوم توڪي،
دنيا سا ڪوڙ ڪهاڻي- آءُ تون پاڻ سڃاڻي.
ٿينديس گولي، در در گولي،
جانب ڪاڙ جوڳياڻي- آءُ تون پاڻ سڃاڻي.
سڪندي تو لاءِ سُهڻل سائين،
روئندي سا رات وهائي- آءُ تون پاڻ سڃاڻي.
سڄل آڪي سهي ڪيتو سي،
پرت جي ناه پڇاڻي- آءُ تون پاڻ سڃاڻي.

داستان ٽيون

1

ڪي جو لڪيائين، سو ملان وڃي واپيو،
هڪ سٺ پڙهيائين، ٻيءَ سٺ سُڌڪن ۾ پيو.

2

ڪي جو مُحب لکيو، سو ملان واپڻ نه آيو،
پر هُٽڙو اڳ سڪيو، جنهن مطالع نه ڪيو.

آلو هيٺو عشق جو، سو ساٿيءَ ساڻ نيو؛
اُهو ڪامي پاڻ پيو، جو هو خوني خط پرينءَ جو.

17

هُن پانيو نامو، پر شعلو هُٽو شوق جو؛
جندُ سارو جامو، تنهن جو سڀ سڙي پيو.

18

پرين ڏانهن نيو، تنهن ڪو خط خبر جو؛
پڙهندي ڏس هنيو، تنهن ڦڙڪندي ڦاٽي پيو.

19

ڪو نامو نيهن نئين، پريان سنڌي پار ڏي؛
هلي ساڻ هيئن، مان اُنهن کي ارمان ٿيئي!

20

رهبر روانو ٿيو، پريان جي پار ڏي؛
سَل پهچي پروانو، سلامت کي سڄڻين!

ڪافي 1

اوري ڪانگل آءُ،
ڪيئن جي خبر ڏي ڪاءُ!

پريان سنڌي پار جو، لهي اچ سماءُ.
ڳالهه تنهنجن مٿن سرير کي، اچي منهنجي ساءُ.
منهنجو ٿئي هت ڪينڪي، باجهون هوٽ هلاءُ.
سورن ڪارڻ سڻ ڙي ساٿي، جيڪس جڻيم ماءُ.
سچو دوستن جي ڌر جو، اصلون آه غريب گڏاءُ.

ڪافي 2

اچ سڄڻ پاڻ ايندي،
جن لئي نهاريني ٿي واتان!

متان لاهين آسرو، حال پائي اچي ٿيندي.
عجيبن جي اچڻ جون، مبارڪون ڏيندي.
پڪا پڪن سامهون، آئي دوست آڏيندي.
متان ماندي تون ٿيئين، گوشتي پاڻ گڏيندي.
توڪي ڄاڻي پانهنجو، سچو پاءُ سڏيندي.

ڪافي 3

پانڌي پيغام پُهچاءُ، منهنجا محبن کي، ميان!
اڳڙين کي اصل ايڏنهن جو، وڏو اوسيڙو آه.
ڏاها وڃ ڏيهه اُنهيءَ ڏي، جاتي جانب جاءِ.

3

ڪوليو ڏئي خط، آيس جو عجيب ڏنهن؛
روئي اکين رت، ڪري مطالع من سان.

4

پُرو پڙهڻ آيو، اُتي ملان مسيت منجهاءُ؛
سورن سندو ساءُ، آيس سڀڪنهن سٺ مون.

5

هڪ سٺ پڙهيائين، تنهن ٻي واچڻ نه ٿي؛
ائين اُتائين، ته هيءَ جر جيري نه جهليان.

6

نامي مون نروار، ٿي هيءَ جر جيري سنڌي؛
تنهن پلڪ پڙهڻ وار، ٿيو سڙي ڪارو ڪنگرو.

7

رقعي منجهان راز، مڙيوئي معلوم ٿيو؛
تنهن منجهه نياز، طرحين طرح لکيو.

8

پهرينءَ سٺ سماءُ، ڏنو واچيندڙ کي؛
اُنهيءَ خط منجهاءُ، چيون جيري ڪڍيون.

9

ڏوڙو ڌڪ پيوس، پني جي پڙهڻ سان؛
وڇئون ساه وڍوس، هيءَ هي ڪندي ڪاڪيون.

10

جو نامن منجهه لکيو، سا هئي جيري جي جر؛
منجهون سڀ شهر، واچيندڙ ڪونه لپي.

11

پنو ڪير پڙهي، جو پڻ مڪو سڄڻين؛
لکيو منجهه لڙهي، متان ٻڌندڙ ٻڌي مري.

12

واچيو جنهن ورڻ، جو پڻ لکيو سڄڻين؛
سو جڻ ٿيو غرڻ، دردن جي درياه ۾.

13

سگهي ڪير پڙهي، هو جو نامو نيهن جو؛
سرئون سر چڙهي، موج مٿو تنهن ناه ڪو.

14

وٺي خط هليو، ساٿي سلامن جو؛
وڃ ٿي منجهه جهليو، وره ڪوڙيو وات تي.

15

وٺي هليو خط، پانڌي پار پرينءَ جي؛
روئي روئي رت، تنهن هلندي حال وڃايو.

16

اداڙي ساڻي پارون اسان جي، پاندُ گچيءَ ۾ پاءُ.
راتو ڏينهان آهي ڏهاڙيون، هِنِڙي کي هاءِ هاءِ.
دوستن سنڌي در جو، اصلون سچو سگ سڌاءِ.

ڪافي 4

منهنجا واقف يار،

سدائين تون جيئندين!

راتو ڏينهان روح منهنجي کي، تنهنجي سار سنڀار.
تحفو هن کي آهي اهوئي، تنهن جي پيرن جي پيار.
اچڻ اوهان جي وينا وجهايون، فقيرن کون قار.
گالهيون سنڌيو ساريو، سچوءَ کي اچي ٿي اچنگار.

ڪافي 5

ياد مونکي آهي آيون، وو

يار ڪيئي گجهيون جي گالهڙيون!

اوهان جي پي، وو، اچڻ جون، ٿيون وري هت وايون.
دردمنديءَ جي، وو، دل کي، وره وڃي ڪي لايون.
نانو سائينءَ جي سُھڻا سائين، چٽ نه وڃ مون تان چايون.
آءُ تا ڏينھڙا گڏ گذاريون، هت وينا وره وسايون.
ڏوهن سچوءَ جن ڏي نه ڏسو، هت تا سنڌو سڌايون.

ڪافي 6

پور پرينءَ جي هي ماريان،

عشق سڄڻ جي چاڙهيان!

دوست بنان درماندي، دمر هتي ڪيئن گهاريان.
سر سڄڻ تون صدقي، واريو آءُ واريان.
گالهيون گجهه اندر جون، آءُ پرين سان پاڙيان.
سگهو موٽج سپرين، ڏهاڙيون ويٺي نهاريان.
محڪم محبت وڌيون، جاڙيءَ مٿي جاريان.
هو جي ڪيم پاڻ سان، گالھين انهن ڳاريان.
مجلس محبوبن جي، ساعت ساعت ساريان.
سچيڏنا ساهڙ ريءَ، دمر مڙيئي ڌاريان.

ڪافي 7

بن جيڻ منهنجو جيڏيون، سُڪ ڪيها سڄڻ ري!

سُگن وڌيس سرتيون، آءُ پرين کان پري.

ڏک چڱيرا دوست جا، جي قادر گرم ڪري.
سوئي عاشق کونجي، جو محبت منجه مري.
ڪاڪيون مون کي ڪينڪي، ٿي ساڄن ريءَ سري.
جيڪا اديون عشق جي، آئي هيٺ آري.
تنهن جان جُٽو قربان ڪيو، رُڏون منجه ڌري.
سچو سوز انهن جي، ڳاري منجه ڳري.

ڪافي 8

هوت ڪڏهن هت ايندو؟

گه ڪانگا گل ڏي ڪا!

چم ڪي ويهندو هتمين، ڪي ساڻ نماڻي نيندو؟
هيڪند اچي هوت مون، هن ٿڪيءَ سان ٿيندو.
پاڻ پنهنجو سپرين، ساڻ غريب گڏيندو.
پڪا پاڇاڻين کي، اوڏا يار اڏيندو.
هوت پنهنجا هٿڙا، هن ڏکيءَ کي ڏيندو.
سنگت پنهنجيءَ سپرين، سچوءَ کي به سڏيندو.

ڪافي 9

زار روئي ڪيم زاري،

دوست ڙي توريءَ تا نه سري.

محبت تنهنجي، وو، ڪيس مستاني،
بارُ بره جو باري، دوست ڙي چوي لوڪ چري.
هن بنديءَ کي، وو، بخش بلوچا سائين،
هوت اچي هڪ واري، دوست ڙي سنڌه ڏوق ڌري.
ميلائي لڳي، وو، محب اوهان جي،
واجهه وجهي ويچاري، دوست ڙي وڃان تا م مري.
آهي مڙيوئي، وو، توکي معلوم سائين،
حال حقيقت ساري، دوست ڙي وڃ م يار وري.
جيڪي آهين، وو، سو تا تون هين سائين،
حڪم سنڌه آهي جاري، دوست ڙي پيڙم خبر ڪري.
سچو آهي، وو، اوهان جو سائين،
ڏجو تنهن دلداري، دوست ڙي وڃن گچ ڳري.

داستان چوڻون

1

ڪاغذ لکي ڪال، مڪم جو محبوب ڏي؛

گالهيون سنڌيون حال، ٿينديون پڙهڻ مان پڌريون.

عاشق جي ارواح کي، ڄڻ لڳو تير ٿڪو؛
مون ڏي مُحب مُڪو، ڄڻ ساڻي سلامن جو.

15

حبيبِ هڪار، آئين وري موٽئين؛
بابيهل بيهار، اچي ويهه اکين تي.

16

وري ڪانگ وريو، پريان سنڌي پار ڏنهن؛
لامين لڳي لُونءَ جو، تنهن ڏاڍو سُر پريو؛
ڪاڪيون ڪن ڪريو، جو ٿو ڏئي سنيهو سڄڻان.

17

سنيها ساري، منهنجا چوي محبوب کي؛
پرين ٿنهنجي پار جي مدت مون ماري؛
مُنڇ ڏهاڙي مون مٿين، اهو ڏاهو ڏياري؛
مُر سڳهڙو سنياري، ڏئي سڪ سنيهڙا.

18

سنيهو سان سُر، چوي ٿو جهنب سان؛
پُون پاڙيچن پُور، ٻولي ٻڌي ٿنهن جي.

ڪافي 1

آءُ ڪانگا ڪا پرين جي ڳالهه ڪر
وعدو ڪيئي ڪالهه سو پرحال ڪر!

ڪيئن ڏٺو تو دوست منهنجو ديس ۾،
خوش ڏٺو هو ئي يار ڪهڙي ويس ۾؟
سا خبر مون سان وري في الحال ڪر.
ڪي پُڇيائون خبر منهنجي حال جي،
ڪي ڪيئي آگاه هن احوال جي،
سو مون سان ڏاها اهو احوال ڪر.
هت فرائ آهي ماريو، مان پيو ڇا چوان،
سور منهنجي ساهه کي نت نت نوان،
آءُ ادا خاطر منهنجي خوشحال ڪر.
ڪي اڏاڻو هئين پرينءَ جي پار ڏي،
ڪي نياپا هي نيا هئي يار ڏي؟
ڪا مدد منهنجي ادا الحال ڪر.
دوستن جي منجهه حضور حاضر ٿئين،
زاغ زاريءَ مون نياپا هي نئين،
لڳ سائينءَ سارو، سڄوءَ جو سوال ڪر.

2

آيو راتِ رقم، مون ڏي محبوبن جو،
ته دوستيءَ وارو دم، ڪڏهن تون نه وسارئين.

3

لکيو موٽي مون، ڪاغذ قريبن ڏي،
اٿم تون هي تون، ٻئي جو ناهم آسرو.

4

حبيب ڏانهن هين، اديون لڪجي آيو،
ته تون مون سان جيئن، آءُ تيئن تو سان آهيان.

5

ٿئون لکيو آيو، پريان سنڌي پار ڏنهن؛
سو لُونءَ پريو لايوم، وٺي حال هيانو سان.

6

جيڪر لکي موڪليان، هي خط هزارين؛
پڙهي مان منهنجا پرين، هي سگ سنپارين؛
شل وار نه وسارين، اهو اٿم آسرو!

7

لکي خط منجان، هي پريان سنڌي پار ڏي؛
ته منهنجون لک هجان توسان آهن تو جيئن.

8

پانڌي پهچائي، ور عريضو عجيب ڏي؛
قاصد کونچائي، متان سور وجهين ساهه کي.

9

چئو ڪيم تڪو، مون کي پارئون پرينءَ جي؛
سرتيون سڀ سڪو، جيڪر لائڻ لُونءَ ڏي.

10

ليلائيندو آيو، پانڌي اُچ پراءِ؛
ورس درد ڏراءِ، جو مت وڃائي آيو.

11

اڳيئون مُحب مَني، متان ڪا منهنجي ڪرين؛
وهندو ور وٺي، ساڻي خبر ڪيئن جي.

12

وڃي ڏيه ڏنو، ڪي تو سندو سڄڻين؛
چڱيءَ طرح چنو، پانڌي ڏئي پرينءَ کي؟

13

سور پري ست جا هئي، سا ساڻي ڪين سڪيو؛
ته مٿان ڏئي، لهس لکيو، جو پڻ مڪو سڄڻين.

14

سندو رازِ رقعو، آيو جو عجيب ڏنهن؛
سا سٺ پڙهندي سرتيون، ڳالهائڻ چُڪو؛

ڪافي 2

اي پرين ٿون پاڙ پنهنجا، قول جي تو ڪالهه ڪيا!

منجهه جدائيءَ تانهجي، هٿ آسان هي حال ڪيا.
مون تا ملڻ لاءِ تانهجي، ڪوڙين ڪهڙا ٿي خيال ڪيا.
حال منهنجي ڪي ڏسي، ڪيئن پلا تو پال ڪيا.
سڌ سچوءَ سڪ سوڙ مون، جاني اوهان ڪي جال ڪيا.

ڪافي 3

منهنجو هاڻي مون وٽ ايندو، هاريون واقف حال جو!

ڪيئن ڇڏيندو ڇڙين، نال نماڻي نيندو.
شال مقام مٽيءَ جو، ٿر وڃي ٿي نيندو.
درس سندو دائما، ڏاڏ ڏکيءَ ڪي ڏيندو.
سچو پار پرينءَ جي، وره وارو ڪو ويندو.

ڪافي 4

هن غريب جو حال، توکي معلوم آهي!

صدقي ڪنديس سر سائين ٿون، ٻيو سڀ ملڪ ۽ مال.
دوست اوهان ريءَ ديس ۾، جيئن آهي جنجال.
چئي ٻڌايان ڪيترو، آريائي احوال.
مڃ سچوءَ جو سپرين، سائينءَ لڳ سوال.

ڪافي 5

پرديسي گڏيا دوست لٿو هجر هلاڪي،
ايا اڳڻ منهنجي، جن ڪيو هو فراق.

جن ڪاڻ سڪيس سال، ويني واترين تي،
مون ساڻ اچي پاڻ، ٿيا محب ملاقي.
پرديس لڳ مون تي، پانڌي روز پُڇايا،
مون ڪي ڪانه پئي خبر، اچي سي ٿيم اوطاقي.
پيغام پهرين پانڌن هٿ پاڻ مڪائون تي،
هاڻي هڪ ٿيا مون سان، جي يار هئا ياکي.
آهي سڱ سچو دوست جي در جو اصل گون،
تنهن ڏيڻ ڏوراپو، ناهي مسٽ ميثاقي.

ڪافي 6

تون تا وسين منهنجي من،
ميان تو ڪي چئي ٻڌايان ڇا!

ڪافي 7

يار اسان ڪي ٿيون مارين،
تنهنجيون آغرضايون!

انهون دانهن تي، سائين هي ڪميٽيون ڪارين.
باهيون تنهنجي ٻره جيون، ٻارڻ دل ۾ ٻارين.
ڪيئن جو ڏنئون خبران: سچو تو هٿ سارين.

ڪافي 8

جڏهن پرين پاتيم جهاتي،
تڏهن حاجت ناهي حج جي!

اچڻ ساڻ انهن جي يارو، عشق ڪئي اثباتي.
سڀ ڪجهه ٿيڻم حالون محرم، وسريم ذکر ذاتي.
چوريءَ چوريءَ يار سڃڻ سان، ڏس سچو دل ڦاٽي.

ڪافي 9

دوست تنهنجي در جي، هيءَ ڳالهه آءُ ڪنهن سان ڪريان!

چڏ پرين پرڏيهه تون، ميان، ڏک اوهان ٻاجهون ڌريان.
دوست ره هن ديس ۾، ميان، سر منجهون سورن پريان.
لڳ سڀئي ويٺي لنگهيس، ميان، پوريم اوريان پريان.
ساڻ چرخي چٽ جي، ميان، وره جا ڏاڳا وريان.
سر سچو چوي پانهجو، ميان، دوست تو آڏو ڌريان.

داستان پنجون

1

ڌار چڙهي ڏاهي، ڪي جو چيو جهنب سان؛
اهو مون آهي، آڏو ڏي ارواح ڪي.

2

ڏاهو ڌار چڙهي، لسين تو لاتيون ڪري؛
ڪو نئون سبق پڙهي، اڄ پڻ آيو اوڏنهن.

15

وتيون ۾ ويڙهي، ٿو ڪاريون ڪانگ وهائي؛
روح نئين ريڙهي، سڀ ڪنهن جو سرتيون.

16

ريڙهيون روح نئين، پَسو سڀ جو پاڻ ڏي؛
سنيها جي سڄڻان، سي چڙهيو ڌار ڏئي؛
آڻڻ ۾ افسوس ٿيو، تنهن جي پير پئي؛
گتي سگهي ڪانگا، ڪڏن وهلور وهي؛
ڪهڙيءَ طرح ٿئي، وري سَنَباھو سرتين!

17

ويس ٿنڊ چڄي، ٻهو پٽ ڪري پيو؛
سُڻي سنيها نيھن جا، پُٺي جهوريءَ منجه جهڄي؛
انهيءَ پٽ پڄي، پيس روئندي ڪپڙا.

18

ويڙهي وتندي ئي، ڪانگي قهر ڪمائيو؛
ڪاڪيون ڪتندي ٿي. پير پور پريان جو.

19

صدقي ساڻ ڪريان، هن ڪانگي ٿون ڪاڪيون؛
جي ڏئي سنيها سڄڻان، سي سانبي ساڻ ڌريان؛
يلي پير پريان، انهيءَ ويلي اوڏهين.

20

آڻي ڪانگ ڏنياس، ڪتابت قريب جي؛
ٻهو ڪتيندي پٽ پيس، چوهون ٿنڊ چُٽياس؛
پيڄون پيڄ ٿياس، روئندي چولي چڄ ۾.

21

هلي ڪانگي هڪ، ڪا جا ڪيس ڳالهڙي؛
تنهن مام ٻڌڻ سان روئندي، چولي ڪيائين چڄ؛
سنيهي مون سڳ، پاڻهي ڪيائين پڌري.

22

ڏاهي چڙهي ڌار تي، ڪا ٻولي هيءَ ٻولي؛
سا ٻڌي روئي رڻ سان، چڄ ٿيس چولي؛
جڻ هنيڙي ۾ هولي، تنهن آڻي هندن جي هنئي.

23

سڄڻ ڏنهن سنيهي، تنهن آڻي آڻڻ ۾ ڏنا؛
جڻ ڏنائين سڀن کي، چڙيءَ ٻاجهون چيهه؛
ڏک پريائين ڏيهه، ماريو انهيءَ مام سان.

24

سُڻو سنيهي سڀي، ماريون محبوبن جا؛
لکن مڙجه لڀي، ڪا سوراڻي سار سان.

3

ڏاهو مٿي ڌار، عجب اڄ لاتيون ڪري؛
ٿو ”سڄو“ ڏئي سنڀار، پريان سنڌي پار جي.

4

ڏاهو ڌار چڙهي ڪري، ڪي ٿو چهنڀ ساڻ چوي؛
اڏيون سڀ اُهي، آهيو ٻڌڻ واريون.

5

چهنڀ ساڻ چوي، ڪي پيو ڪانگل ڪاڪيون؛
پورن منجه پوي، ٿو سُڻي ساڻ سنهيڙو.

6

مُحِبَن ڏنهن مَسِين اڄ پڻ ڪانگل آيو؛
لاتيون واڻ لَسِين، ڏاهو ڌار چڙهي ڪري.

7

لاتيون ڪنديئي، ڪانگو هيٺ ڪري پيو؛
هي هي هنديئي، ساڻيءَ ساڻ مٿي ويو!

8

گهيو هيئن ڪانگي، آئون چيائين چهنڀ سان؛
ته ’سڄڻ ڪنهن سانگي، وري ايندءُ آهين‘.

9

چُهنڀ ساڻ چڄي، ڪا جا ڪانگل ڳالهڙي؛
ساري آڻ سان انهيءَ، ڪهڙي ڏس ڪئي؛
پورن منجه پئي، سڀ ڪنهن آڻ ڦٽو ڪيو.

10

ڏاهي چڙهي ڌار تي، ڪا جا لتي لات؛
ڏک ڏنائين سڀ کي، وائي آڻي وات؛
پيون ۾ هيهاٽ، آڻ واريون آهين.

11

ڏاهو چڙهي ڌار تي، ڪري هيءَ مذڪور؛
سنيهن ۾ سور، چوي ٿو چهنڀ سان.

12

سُڻو سنيها سرتيون، ٿو چڙهيو ڌار ڏئي؛
سارو ساڻ نئي، ٿو نازڪ نياپن سان.

13

ڏاهو ڌار مٿي چڙهيو، ٿو ڪري ٻره بيان؛
آڻ تي احسان، ڪري ڪلامن ساڻ ٿو.

14

ڏاهيون سڀ ڏسو، جو آيو ڪانگ قريب ڏنهن؛
وڃي جان جڻو، نيو نياپن ساڻ ٿو.

ڪافي 1

آءُ تا ڪالھ اڏامي، وڃي پيس پرين وٽ!
هت قبولير تنهن جي حلقه بگوش غلامي.
مهر مٿو ئي ناه ڪو، عاشقُ تڄ تون آرامي.
اصل لاڳون اُن جو، هي پاڇي آهي پيغامِي.
ويس برابر اوڏهين، وينيس ڪين وسامي.
مونکي ڪيائون پنهنجو، ”سچو“ يار سلامي.

ڪافي 2

ڪڏهن ايندين هڪُ ٿيندين،
نت نهارئون سنڌي وائڙيون!
سائول ڪنهن سانگ سان، اڳڻ اسان جي ايندين.
اِهو اٿئون آسرو، بڏيون تا بخشيندين.
ڪنهن ڏينهن هن ڏکيءَ کي، دوست دلاسو ڏيندين.
پرين نيندين پاڻ سان، چچر تا نه ڇڏيندين.
توري گهڻي ڏينهي، گولي ساڻ گڏيندين.
پکا پکن سامهون، اوري آئي اڏيندين.
سو ڏينهن ٿيندو ڪهڙو، ”سچو“ ڪري سڏيندين!

ڪافي 3

مَن موهي منهنجا جاني،
گهڻا لائي ڏينها!
صورت تنهنجي سڀرين، مورت ڪئي مستاني.
پرين اوهان جي پار جو، گوندر ٿيو گذراني.
روز ازل کون ڏٺو اسان کي، نيهن پنهنجو نيشاني.
اڳڻ اسان جي آءُ پيارا، محب ڪريان مهماني.
پيريءَ جا ”سچو“ ڏينهن وسارج، ٿيئي جمال جواني!

ڪافي 4

يار سڄڻ ڪيئن سري، تو کي اسان باجهون!
اسان نمائڻ ڏي سهڻا سائين، دوست نهارج وري.
تو کي قدر ناهي ڪو، ڀلو، چيٽڪ ڪيڙس چري.
اچي ”سچو“ جي ايڏهين، سنڌي دُر ذري.

ڪافي 5

ياد مون کي اڄُ پيون،
مڻيون ڳالهيون سهڻا تنهنجيون!
رهيون آهن روح منهنجي ۾، ڪين وسري سي ويون.
وينا ڏسون ٿا وات اوهان جي، دوست دلاسو ڪو ڏيون.
”سچو“ آهي سڱ تنهنجي جو، ميان نالِ نياهي سو نيون.

ڪافي 6

مون سان تو ڪيون ڪيون، سهڻا آهي ڳالهيون ڳالهيون!
سي نه وڃن وسري، ڀلو ميان،
چڱيون اوهان جي چيون چيون.
اوهان باجهون سڀرين، ميان،
ننهن وهايون ئيون ئيون.
لڪون ڪيون سين لوڪَ گون، ڀلو ميان،
ڀنڊر آهي اڄُ پيون پيون.
ڳجهيون سي ڳالهيون يار ”سچو“ گون،
ڪين وسري سي ويون ويون.

ڪافي 7

آءُ تا تنهنجڙي آهيان، يار مون کي چو ٿو ڇڏين!
تون تا منهنجو آهين اصل گون، ڪنهن نه ٻئي در ڪاهيان،
هوٽ ايندي هت ڪڏين.
آءُ نمائي عيبن هاڻي، سڱ نه ساڻو ساهيان،
پکا اوري آئي اڏين.
توڙي سڃاڻين توڙي نه ڄاڻين، لالچ تا ٻي نه لاهيان،
ساڻ گوليءَ پاڻ گڏين.
آءُ تا ٻانهي تون تا سائين، آءُ غريب سا چاهيان،
نانءُ ”سچو“ ڪري سڏين.

ڪافي 8

انهن جادوگر چشمن بيران ڪيو سين!
انهن نيٺن سنڌي نازن حيران ڪيو سين!
راتو ڏينهان دل کي هيءُ آهي پریشاني،
انهن غمزن ڳجهن رمزن ديوان ڪيوسين.
هيءُ هيءُ فرياد وي يارو، ڪنهن کي سڻايان،
خونن هن خمارن، مستان ڪيوسين.
ميدان منجه ”سچو“ ٿه دليون آيو آهي،
انهن تارن سنڌي تيرن نيشان ڪيوسين.

ڪافي 9

زاريون ڪيو زار زار، ميان،
ويني روائن، ٻڙي جيڏيون!
ڪيئن ڪريان ڪاڏي وڃان،
ياڪي سو ٿيڙم يار، ميان.
راتو ڏينهان ڳالهه انهيءَ جو،
جيڏيون ڙي جيءُ کي جار، ميان.
پاتو اٿم لڳ پرينءَ جي،

10

آڻي ڪانگ ڏنوس، ڪو عريضو عجيب جو؛
پيئر سڀ پنوس، ڳاريندي ڳوڙهن سان.

11

مون ڏي ڪالهه مڪو، دلبرِ دلاسن جو؛
سندو رازِ رقصو، سو پڻ وڃيو وهسان.

12

واچيندي وياس، هاريون پنهنجي حالِ گون؛
نامي تنهن نياس، پاڻ لکيو جو سڄڻين.

13

ڪانگا ڪتابت، ساري سارج ساه سان؛
اها امائت، ٻئي ڪنهن عام نه آچڻين.

14

ڪٿريءَ ۾ گني، لويان لاکيئي سڀئي؛
جو ڳالهيون ٻڌي تانهجيون، چيرون وهن چنپ؛
تا پڻ اتي ٿنپ، ويهو تو وايو ڪري.

15

اڄ نه انهيءَ ڌار، لامين لنوين ڪانگڙو؛
جيڪس پريان پار، ڏسندي سو ڌڪ ڀريو.

16

زاع نه تيءَ زبون، ونءُ اڏامي اوڏهين؛
نه ته خاصو منهنجو خون، پوندو ڳچيءَ تانهنجي.

17

ڪاغذ قريبن جو، اڄ مون کي آڻيو؛
ساجن ڪيو سعيو، اچڻ جو هن پار ڏي.

18

لڪو ۾ لامين، تو لاکيڻو لاتيون ڪري؛
تهڪندو تامين، ڏئي سنيهو سڄڻان.

19

چڙهيو مٿي چانپ، ايئن چوي تو جيڏيون؛
ڪڇ سيني ۾ سانپ، ساري سنيهن جي.

20

ساري ڳالهه سڄي، ڪانگي ڪئي قريب جي؛
ريهي دل رچي، تنهن نازڪ نياپن سان.

21

آڻيو ڏنا ڪر، ساڻي يار سنيهڙا؛
منهنجي پارون پڪيڙا، وڃ دوسيائي در؛
جو سڪ آهي مون سر، ميان محبوبن جي.

ڳل هنجن جو هار، ميان.
عاشقن کي سوز ”سچو“ ڏي،
آهي سدا سينگار، ميان.

داستان چھون

1

آءُ ڪانگا ڪارون، تو سان ڪيان ڪيتريون؛
جو پهچائين پيغام تو، پريان جي پارون؛
ڪي سچو سنڀارون، تو ڏاها ڏهاڙي ڏئين.

2

ڪارون ڪيئن نه ڪريانس، جو تو ڏئي سنيها سڄڻان؛
پئي پر پڪيءَ جا، ساڻ جواهر جڙيانس؛
موتين ۽ لعلن سان، پيئر ڪنپ پريانس؛
پيرين دست ڌريانس، جو آه نياپا ڏيندڙ نيهن جا.

3

پڪي سو ئي پر، تو اڏري پار پرين جي؛
خوشيءَ جي به خبر، مان وٺي اچي ڪا اڏهون.

4

چڙهيو لامر لئي، اڄ تو ڪانگل قريب جو؛
سنيها سڄڻان، سي چهنب ساڻ چئي؛
پورن منجه پئي، تو ساه منهنجو سرتيون.

5

چڙهيو لئي لامر، تو بوليون ٻاجهاريون ڪري؛
ڏئي سنيها سڄڻان، ٿريو مٿي تار؛
ماريون ماري مار، جا تو ڏئي لڪائي لوڪ گون.

6

پريان جا پيغام، تو ڏئي مڙئي مام ۾؛
سوين منجن سلام، جو ڏاهو ڏاهپ سان ڏئي.

7

چپيو رهي چانپين، تو ڏئي سنيها سڄڻان؛
آيل اولانين، تو ڳالهائي ڳجه ۾.

8

سگهو اڏامي آءُ، تون پڪيڙا پرين جا؛
سڀ ڪنپ ڪريان تانهجا، ساڻ جواهر جڙا؛
عطر ڪتوري اوتيان، ٻيا ماڻڪ تو مٽا؛
ساري سنيها، ڪي آڻي ڏيڇ عجيب جا.

9

ماريون مام منجهي ڪي تو ٿريو تاريءَ تي چوي؛
سڄڻ ڏانهن سنجهي، ڏاهو ڌڪجي آڻيو.

22

ڏنا ڪر آڻي، سدا سڱ سنيهڙا؛
هيٺڙو مون هاڻي، آه سچو سودا ۾.

ڪافي 1

مان پرين ۽ پهچائي، هي نياپو ڪو نيئي!

گچي ۽ پائي ڪپڙو، پاڇيائي پرچائي،

حال ڏسي وڃ هيئي.

پرين ڏسج پاڻ ڏي، چٽ نه وڃ مون تون چائي،

يار اسان کان پيئي.

الله ڪارڻ آءُ تون سائين، ٻانهي ٿي ٻاڏائي،

بخش اسان کي پيئي.

اوهان باجهون سُپرين، ويني سو وڙه سائي،

ڪانگ اڏائي ڪيئي.

در اوهان جي جي دلبر سائين، سچو ٿو سڱ سڏائي،

ٻڌي ٻانهون پيئي.

ڪافي 2

هنيون هوئن هت آهي آهي،

ڪير چوي تا ناهي ناهي!

فهمُ فراست، عقل ارادت، نيهن بنا ناهي ناهي.

مست ٿيا مخمور اٿاهين، گل نه پئي ڪنهن ڏاهي ڏاهي.

ڏوڙا طالع ٿين انهن جا، يار جنهن نون چاهي چاهي.

وس مڙيوئي يار سڄڻ جو، هيءُ نمائي چاهي چاهي.

سڱ سڀاپو يار سڄڻ سان، ڪير سچيڏنا ساهي ساهي.

ڪافي 3

آءُ اسانوت يار تون، آهي هت اسان جو حال هي!

اٻاڻڪو آهيان گهڻو تو ريءُ پرين پرديس ۾،

آءُ مڙيوئي، معلوم ڪر، عاشق سڏو احوال هي.

آه اوسيڙو اوهان جو، شب روز اڪڙين ۾ ميان،

جاني سنڌءِ مون جاگندي، آه خواب ۾ به خيال هي.

دوست ٽنهنجي در آئي، دونهين وجهي ويهي رهان،

منهن ڏيڪارج محب مون کي، نه ته آه ويهڻ هت وبال هي.

دردمند جي در پيهي، آءُ دوست دل خوشحال ڪر،

صدقي ڪريان سر ساه سان، ڇا ملڪ ۽ پيو مال هي.

ويني نهاريان واڙي، تنهنجي آڇ جي لاءِ ميان،

لهُ سڏ سڏيم ساجن اچي، نه ته آه چيڻ جنجال هي.
پاڻون پري نه ڪريو مون کي، ڪي دوست دلداريون ڏيو،
هوءَ تون سڏائين ساڻ مون، آهي سچو جو سوال هي.

ڪافي 4

آيو منهنجي گهر يار،

جنهن جي ڪارڻ مون ٿي ساڻي سنڀايا!

در پيهي مون آيو، اڄ دوست منو دلدار.

سوئي گڏيو سُپرين، هو جنهن جو جيءُ کي جار.

بلڪل ڪيائون پانهنجو، ڏنائون قول قرار.

معاف ڪيائون مهر سان، مون تي هئو ميار.

سچو سرهاڻيءَ ۾، چڏ روڻ زارو زار.

ڪافي 5

رات پرين ۽ ڪاڻي پيئي، اڙي ساڻي سڏ ڏيڄو!

پڄاڻان پرينءَ جي، حال اسان هت هيئي،

ساڻو ٿڪيءَ هڪ ٿيڄو!

پسڻ ڪارڻ پرينءَ جي، ڪانگ اڏايم ڪيئي،

نال وٺي هيءُ نيڄو!

عرض آريائيءَ کي، نانءُ ڏئيءَ هي نيئي،

ٻانهون ٻڌي چڱيا چيڄو!

سچو پاران ساڻو، ڪين ڏوراپا ڏيئي،

پيرين پانڌيو وڃي پيڄو!

ڪافي 6

دوست دلاسا ڏيئي، ڏک ڏوڙو وري ڏيندئي!

متان ويهين ماڻ ڪري، يار سڄڻ سان تو پيئي،

سان نيڻن دل ٽيندئي.

مون تا ڏنا ڪيترا، ماريا سي ڪچلين ڪيئي،

اڄ صبح تو وٽ ايندئي.

سچو آڏو سڄڻان، ٻانهون ٻڌي آءُ پيئي،

سيءُ بديون بخشيندئي.

ڪافي 7

هيئن مَر وڃ تون ماريون، هوڻ نمائيءَ کي، ميان!

سڪ تنهنجيءَ سُپرين، ڪوڪان هن کي ڪاريون!

داستان ستون

1

چڙهيو سر چانپين، لئون جي لائون ڪري؛
ته سنيها سانپين، جي تا مڪئي سڄڻان.

2

تڪيو تي تاريءَ، لئون جي لائون ڪري؛
ڏئي سان زاريءَ، اُپي سنيها سڄڻان.

3

پارانيا پويون، وجهي ڳوري ڳچيءَ ڪانگ جي؛
ڪڍي آب اکين مان، نيھين نچويون؛
لڙڪن سان لويون، تي هئين لائيس هٿڙا.

4

چڙهيو ڌار ڏئي، سنيها جي سڄڻان؛
ٿو جڻ روح رڳن مون، نياپن ساڻ نئي؛
جڻو جاءِ ٿئي، سڻين پارانيا پرينءَ جا.

5

اڄ ڪانگل آيو، ماڻ ڪندي مونجهه مون؛
سو تا منهنجي ساهه ڪي، سرتيون سيڀايو؛
هيڏي هلايو، اڄ محبوبن مهر سان.

6

اڄ ڪانگا چئ ڪيئن، سرها ڏئي سڀرين؟
حال اسان هت ههڙا، ڪي هت پي هئا هئين؛
جهام ڏئي جهڙ چئين، تيئن ٿي اوڻ اکين جي.

7

ڏاها ٿي نه ڏور، ويهه مون ڪي ٿي ويجهڙو؛
ڪر ڪالھوڪي ڳالهڙي، جان هئين رات حضور؛
دوست اڳين دستور، ڪي تعظيمان توکي ڏنيون؟

8

زاغ زبانون ڪڍي، اهاڻي وائي؛
پريان سنڌي پار جي، آه تو ڪي واڏائي؛
پڇي حقيقت حال جي، هت ساجن سڀائي؛
ته ڪي عاشق خوش اسان جو، گل ڏئين ڪائي؛
مون سان بيحد پلائي، ڪئي پرينءَ پارون تانهنجي.

9

الله لڳ اڏام، تون موتي محبوبن ڏي؛
وڃي ڏيڇ پرينءَ ڪي، اهو پاڇيءَ جو پيغام؛
ڪري قدمن تي پئي، سو لڪ ڏيڇ سلام؛
آهي اوهان ريءَ سڀرين، هت مڙيوئي ماتام؛
اچڻ جو انجام، ڪر سگهو طرف سچوءَ جي.

پرين پري ڇو وڃين، ٻارڻ دل ۾ ٻاريون؟
ٻاجه ٻاروڇا تو پوي، سڻي ضعيف جون زاريون.
جايون ساري جيءَ ۾، ورهه اوهان جي واريون.
ميان مشتاقن جون، سهه آريائي آريون.
سڪ اُتي ٿيو سڀرين، ڏک هتي ڏيهڙيون.
راتو ڏيهان ٿو روئي، سچو تو ڪي ساريون.

ڪافي 8

سڄڻ ٿنهنجو برهه باري، اسان جي ساڻ تو ياري،
آءُ تا ٻانهي تون تا سائين، ٻڌي ٻانهان ڪيم زاري.

اڇانڪ لئه جا تو لائي، پئي، تا گل نه مون ڪائي.
وڻيئي جائي ڪيئي سائي، پاتي سون گل ڳچيءَ ڳاري.
وڏو سين طلب ۾ توئي، نه هو هت حال مون ڪوئي،
چوان هي حال ڪنهن روئي، معلوم آهي تو ڪي ساري.
آلاپيون عشق جي لايون، ويون وسري سڀني وايون،
اسان جي طرف ڏي آيون، ڪئي سڀ لوڪ بيزاري.
لکان ڪيئن ڳالهه هن دم جي، ڏاڍي آهي راهه هن غم جي،
ملاوت ڪل عالم جي، اسان تا اصل اختياري.
سچو ڪر سو شڪرانا، پڇي تا پرءِ بيگانا؛
توڙي هت سي ٿيا ديوانا، مليوسين دوست هڪواري.

ڪافي 9

يار مرشد تنهنجون ديدان،
مشتاقن ڪي مارن ٿيون؛

چڪي ته هڻڻ ٿيون چوه منجهاران،
ڪاڻ بٽيءَ جو بچائن ٿيون.
ڏسڻ سان ڏور وجهن ٿيون،
دام دلين جو دبائن ٿيون.
شهبازن جان گرن ستونا،
گهور انهيءَ سان گهاٽن ٿيون.
جاڏي چڙهن تاڏي برهه براقان،
پير رڪيب نه پائن ٿيون.
سچو جهڙا سوين هزارين،
ڪي ئي ڪرڻش منجهه ڪنبائن ٿيون.

ڪافي 3

منهنجي زاري زاري، سُهڻا سائين تو سان!

معلوم تو کي ڳالهه اسان جي
يار سڄڻ سا ساري ساري.
هيءَ تا هيڻي واءُ وهيڻي،
بره اوهان جو باري باري.
دوست هئين ۾ يار سمائين،
گهوڻ نه وجهج گهاري گهاري.
اصل لاکون آهي اوهان سان،
يار اسان جي باري باري.
طرفون تنهنجي يار سچوءَ کي،
آه ڳچيءَ ۾ ڳاري ڳاري.

ڪافي 4

يار تو سان، کي تا ڏينها لنگهائيم!

راتيان ڏينهان سر تي ڪيئي، ڏک جا مينهڙا وسايم.
پڄاڻا اوهان جي ڏاه، ڏاڍا سي پور پرايم.
سڪ تنهنجي سُپرين، سارا ئي سور سلايم.
پرين تنهنجي پار جا، ڏيهڙي سي پنڌڙا پڇايم.
سچو سي ئي آيا جن لئه، فالان ٿي روز وجهائيم.

ڪافي 5

ساڻي منهنجي يار کي،
ساري ڏيڇ سلام!

پرت منهنجي روز ازل کان، تو سان مُحَب مُدام.
چئي مڪا هُئو يار سڄڻ، ميان، اچڻ جا انڄام.
اوهان جي ني يار اچڻ جا، هُل پون هَنگام.
سچوءَ جيها ڪيترا، تنهنجي در غلام.

ڪافي 6

تو سان يار سڄڻ، منهنجي پرت اصل گون پيئي.

اصل اسان جو عشق توڻي سان،
ڪوڙيين آهن ڳالهون ڪيئي.
ڪڏهن مڪو- ڪونه اسان ڏي،
ڏکين نياپو ڏيئي.
آسين توڻي سان هڪ ٿينداسين،

10

نا ته مري ويندو هيءُ، الله لڳ اچيڇ تون؛
تو تون آهي هن جو، جاني، صدقي جيءَ؛
لاهِ فراق فقير گون، والي ويجهو ٿي؛
تون پڻ ان جو ٿي، جو نوڪر تنهنجي نانوَ جو.

11

سڀئي ڏيڇ ساري، سنيها کي سڄڻان؛
اوهان ٻاجهون سُپرين، هُت گوندَر گذاري؛
گهڙي نا گهاري، ميان محبوبن ري.

12

پڪي سوئي پَر، اڄ اُڏاڻو اوڏهين؛
رسيو وڃي اُتهين، سو پانڌي منجه پهر؛
آڏو عجيبن جي، ڪيائين سڀ خبر؛
هت عاشق کي اوهان بنا، هنيڙي منجه حشر؛
تو اوتي اڪڙين مون، باراني بحر؛
هاڻي ڏيو دلاسو دلبر، متان عاشق اُت مري وڃي.

13

ڌار چڙهيو ڏاهو، ٿو ڏيئمر دلاسان دل کي؛
ته صبح سانباهو، هو اچڻ جو عجيب کي.

14

پڪيڙا پويان، لڙهان موتين سنڌيون؛
آءُ اڏامي اوڏڙو، تا جهوليءَ ۾ جهوليانءَ؛
سڀئي ڪنڀ ڪٿوريءَ ۾، لاکيڻان لويانءَ؛
پوءِ سارو سمهيانءَ، هڪ هڪ ڪري هڻن سان.

ڪافي 1

آيا ڏنو، آيا ڏنو، چئه کي پانڌي آيا!

پرينءَ کي هن پار ڏي، سل کي ساڻي، سعيا!
طرف اسان جي ڪهڙي ڪانگل، ها روح سندن جا رايا!
وري سگهو ميان ونءُ اوڏاهين، جو سُورن آسين ستايا.
سچو ساري ميان گهڻو سنڀار، سڄڻ پي کي ئي سڪايا.

ڪافي 2

چشمن يار جي مون تي، چئه جا چوڻ چلائي!

درد مندن جي دل اچانڪ، آڻي عشق آڙائي.
اسان نمائن تي روز ازل گون، چو، تنهن جي حُسن هلائي.
بنيهي اڪڙين سيف ستم جي، چو جا آڻي چمڪائي.
بڙچي بره جي سيني اندر، سچو هن خيال ڳپائي؛

وچون وائي هجر جي ويئي.
سي ئي سانچ ڳالهيون آسان جون،
جاني ڪيڙم تو سان جي ئي.
جي ئي ڪيا هم قول توئي سان،
سچو پاڙيندس سي ئي.

ڪافي 7

ويهي هت ڪيئن وسارين؟
پرين تو کي پاڻ پڇڻ ٿا!

جيهو تيهو آه اسان جو، چم جو دوست چون ٿا.
ڪڏهن ماندو مٿان ٿئين تون، تنهنجي اڳڻ اچن ٿا.
جڏهن ٽين ٿيون هت پچاران، تڏهن هت پور پون ٿا.
پرين تو گون پري نه آهن، ويڙهي جڻ ته وسن ٿا.
ماندو مٿان ٿين، خوش ٿي سچو، هو اڄ گوش گذارن ٿا.

ڪافي 8

ماڻ پرين کي پوي، ڪن فرياد آسان جي!

عشق جو ماريون سڻو سڀيئي،
اديون ڙي ناهيو اوي.
هن نماڻي جو يار سڄڻ کي،
حال وڃي ڪو چوي.
هيءَ تا ٿن ريءَ راتو ڏينهان،
راند روڻ جي روي.
در دوسن جي ڪيئي آهن،
سچو جيهه سوي.

ڪافي 9

ساڻي تون يار منهنجي کي،
نيئي پهچاءَ سنيهو هي!

ته قيد الماء جي قسمت، وڌي، دوري تو گون مون کي.
سي پاڙج واعد پنهجا، ڪيا هيئي يار جاني جي.
ڪتابن ۾ وڌم منهن ٿي، ته ٿي خورسندگي حاصل،
لڳي دل اوچتي تو سان، وساري بره بي تي ٿي.
مون کي تو تا فراق ڪيو، اها فرياد ڪنهن کي ڏيان؟
هو جي ڳالهيون ڪيئي سانول، سچو کي ياد آهن سي.

متفرق ڪلام

بيت، دوها ۽ هدايتون

بيت سنڌي روجهن بابت

1

روجهون رڻ ياد ڪيون، اُپيون رڻ رڻن؛
هر ڪنهن ويل هُئڻ، اِهڙن اورائن ۾.

2

روجهون رڻ ڦٽو ڪري، لاه لهي آيون؛
ٿين تار نه ٿرايون، جو مُند نه اُٿن مينهڙا.

3

مُندين مينهن اُٺان، وري روجهن رڻ ڦٽو ڪيو؛
ڏولائيءَ جا ڏينهڙا، گهڻا گهر ڏٺا؛
انهيءَ ڪُون اُرماني، لحظي منجهه لهي ويون.

4

مُندين مينهن پيون، ٿرايون تار ٿيون؛
وجڻ مٿين ماڻرين، ٽاڪن تي ٿيون؛
وسري ڪين ويون، سورڻ ريجاڻن جو.

5

هنيڙو ڇڏي هُٽ، ٿيون روانيون روجهون؛
ڏکيا اوسر ڏينهڙا، ٿيون گذارن هُٽ؛
اٽئي ٻهر ڇٽ، وطن ٿن نه وسري.

6

رڻ ڇڏي روجهون، ڪا ڏس ڇٽائي هليون؛
جبلهان مُند اُٺا نه مينهڙا، تيلهان ٿيون ڪوجهون؛
لُڪڻ جون لوجهون، جرين جالڻ هليون.

7

ماڻر مينهن پيان، روجهان موٽي آيون؛
اوسر سندا ڏينهڙا، وسري سڀ ويان؛
ٿاڻا ٿر ٿيان، ڦٽيون ڦوڙيون گڏيون.

8

جڏهن ٿيا اُٻر، تڏهن روجهن ڳاڻ مٿي ڪيا؛
مولي ڇڙيون ميڙيون، جن تي گذاريا اوسر؛
پهاڙيءَ جي پاند ۾، گڏجي ڪن گذر؛
ٿيون سڀئي سر، لنگهين ڏکيا ڏينهڙا.

9

جي ڦٽيون جي ڦوڙيون، اُٺي اچي گڏ ٿيون؛
اوسر ڪيون هيون، اورنيون اوريون؛
لکين ڪروڙيون، رڻ سڀوئي روجهيون.

10

روجهڙين اُٺاءُ، لنگهيا اوسر ڏينهڙا؛
مولي آندا مينهڙا، پنهنجي مهر مٿاءُ؛
جي هيون ويچارين وڇڙيون، هڪڙيون ٻين ڪاءُ؛
وڻ ڏول وڇاءُ، اُٺي اچي گڏيون.

11

آسروند آهين، روجهون راڻيون رڻ ۾؛
اُپيون پيون اُپ ڏي، ٿيون واڙيون واجهائين؛
رڙيون ڪيو رڻ ۾، ٿيون بوندون برسائين؛
تنهن ڪُنڊ ٿيون ڪاهين، جنهن ڪُنڊ وَسَن مينهڙا.

12

سڄو رک سماءُ، ٿو ماڻهو روجهن سان گڏين؛
هاڻي صبر منجهه ئي آءُ، ڪمائي پوري ڪري.

13

آيون وس ڇڏي، مُندين اُٿن مينهڙا؛
مولي سنڌي مهر آه، جي وڇڙيون گڏ گڏي؛
لٽيون لاه لڏي، روجهون ريجاڻن تي.

14

رڻئون روجهون آيون، وين اوسر ڏينهن؛
مُندين اُٿن مينهن، ڪيئون رُخ ريجان تي.

15

رڻئون آيون روجهون، جو سنڀاليائون ديس؛
مُندين اُٿن مينهڙا، وسري وين پرديس؛
جي هيون اُٺي ريءَ اديس، سڀ پڻ سرهيون ساه ۾.

16

جي اوسر ڏسي روجهيون، رڻ ڇڙهي ويئون؛
تن کي وڃي اُٺهين، پلڪان ڪي پيئون؛
پوءِ مُندين اُٿن مينهڙا، سڙيون سڀ ريئون؛
ڍو واري ڏيئون، ڏليون گاه گلن تي.

17

رڻ ڇڙهي روجهان، ويون وري ڪڻ ڪري؛
سڙ سيڙيون اُٿون ساوڙيون، سڀڪا چاڪ ڇري؛
پُري آيون پيئي تي، پهاڙون پري؛
وين ڏولائي ڏينهڙا، سڀڪا پل پري؛
سڄو مون نه سري، ريءَ ميلائي سڄڻين.

18

جي رڻ ڇڙهيون روجهڙيون، ڪيون ڏولون ڏڪيون؛
جبلن سنڌي جهولئين، ٻُر هيون ٻُڪيون؛
ٿيون هاڻي سڀ سُڪيون، جو مُندين اُٿن مينهڙا.

27

ڦوڙائي جون ڦٽيون، ڦوڳيون ٿيون ڦولھين؛
اُبر سنڌي آسري، ٽڪر ٿيون ٽولھين؛
ڳوليو ٿيون ڳولھين، ترايون ٿر ڀريون.

28

مندائتا موتيا، روجھون چُون روئي؛
قسمت قيدالماءِ ڪي، ڪون جھلي ڪوئي؛
سائين سگھوئي، ڪندو وس ولھن تي!

29

مندائتا موتيا، روئي چُون روجھون؛
ڪميٽيون ڪوجھيون، قادر تنھنجيون آھيون!

30

پاندوڙيون پھاڙ جون، رڻين ڪوھ رھن؛
لوچي سي لھن، جن سچو ٻڌو سندرو.

31

ماثر مٿاھن پندڙا، پاندوڙيون پُون؛
سانگن مٿي سڙا، چريو سي چُون؛
وري ٿيون ورن، سچل سي ساڻيھ تي.

32

چڙي رڻ راھي ٿي، روھن مٿي روجھ؛
بيلي پئي بوجھ، چڙ جي تنھن ڇت ۾.

33

روھن اُندر روجھڙيون، ڪيون ڏڪيون ڏولون؛
سچل سي ساون، سڪيون ڪيون سڪديس ۾.

34

پلر پھاڙين پلٽيا، واحد ڪين وس؛
لنگھي ويون لس، روجھون راجائن تي.

19

ھنيون لاھي ھليون، روجھان رڻ ڇٽا؛
موتي مھر موليٰ جي ٿين، جو اُنن مينھن مٽا؛
ڏولائي جا ڏينھڙا، لاتا پاڻ خدا؛

وري پنھنجي ڏيس ڏي، وريون جاءِ بجاءِ؛
واري وس وساءِ، ڪا رازق روجھڙين تي.

20

روجھون وٺي واٽ، ھليون ٽراين تل تي؛
گولاڙن جي گس تان، چئن مني مات؛
لاھي اُڃ اُساٽ، راھي ٿيون رڻ راھ ڏي.

21

روجھون ريجائن تي، لنگھي لس ويون؛
بوندون ڄت باران جون، پھاڙين پيون؛
رڻ ۾ سي رھيون، جن پنڌ نہ ڪيو پھاڙ جو.

22

راھي ٿيون رڻ راھ ڏي، لاھي اوسٽ اڃ؛
پھاڙيءَ مان پُڄ، روجھن ڪيا رڄ تي.

23

راھي ٿيون رڻ راھ ڏي، لاھي اُڃ اُساٽ؛
اچي وُٺن اوچتو، وڌڻو ۾ واٽ؛
رعد جي رڙين تي، ٽھي ڏنائون ٿاٽ؛
ڀڳيون منجھ پھاٽ، لڻن سڱ سچو چوي.

24

وٺي وٽ پھاڙ جي، ھليون منجھان ھيڄ؛
رسي مٿي ريج، پاندوڙين پيا ڪيا.

25

رڻ چڙھي روجھون ويون، ڏسي اوسر ۽ اول؛
اُنا مينھن مھر جا، مھر ڪئي موليٰ؛
روجھيون ريجھيون، ڏسي ڪري ريجڪ رسيلا؛
واحد وسيلا، پئن تي پٽرا ڪيا.

26

روجھن زارو زار، اُڀي رنو رڻ ۾؛
رڙيون سُٽي رُلين جون، سعيو ڪيو ستار؛
ساري ساز سُروڊ سان، سارنگ لڏين سار؛
روجھن ساڻ رھاڻ لئ، ڪنوڻين ڪئي ڪيڪار؛
تھي ھليون تيلن تي، سُٽي گوڙ گجڪار؛
وسي وس وڏي ڪئي، وسڻ جي وسڪار؛
تانگھيون تارئون تار ٿيون، ترايون تلھار؛
سڄي لڏڙي سار، سگھي سڱ وارئين.

دوها

شي آهيان ڪاڪيون ڪهڙي، جا سمجهي نه ڄاڻان!

بعضي پايان پُٽلي، يا آهيان گڏي ڏور،
يا گوڙ آهيان هٿ يار جي، يا وانگيءَ وانگر زور.

يا تا محل آهيان، جنهن ۾ شهنشاهه،
بوليون ڪري ڪيتريون، تو درنئون داناه.

يا تا گهوڙو آهيان، جو هلائي هسوار،
يا تا موج درياه جي، جا بوڙي ٿي ٻاهر.

يا مهنديءَ گل تا آهيان، جنهن اندر لالائي،
يا آهيان گل گلاب جو، جنهن سر ۾ سرهائي.

يا تا چشمو آهيان، جو اُڀر ڀريو آب،
تنهن ۾ ساڀو سج جو، يا پاڇوئي مهتاب.

يا تا پاڇوئي حق جو، آءُ اصل گون آهيان،
جنهن ۾ ڳالهه ناه تا، سو پي تا ناهيان.

ڳالهه سڄوءَ تا سمجهي، گون هاديءَ اهاڻي،
تا غير خدا جو ناهيڻ، آهيڻ صاحب سدائي.

هدايت 1

رمزان سي هاديءَ جون، ميان،
جيڪي چيائون مون کي سي سلڻ ناهن،
هوءَ هوءَ - ڌريون آهن دل تي!

ڳالهيون ڪري ڳجهه جون، تا صاحب سمجهائين،
لاله گون اڳنان تا هادي هلائين،
سمجهڻ سمع بصر جو تا فائز فرمائين.

خوديون خاص نه پائنجو هي نت نمازان،
ڄاڻو ڀلي ڳالهڙي هي سوز و گدازان،
اٿو اناالحق جا اهي عبرت آوازن.

هي هي هڪڙي ڏينهنڙي، تا هادي ائين چون،
جن نه سمجهي هت ڳالهڙي، سي سڀان گهڻو رون،
جن سڃاتو هتهين، سي هت پي ائين هون.

جيڪي پليون ڳالهڙيون، انهن پڄڻ پري آه،
ڪوڙا قصا ڪُه پئا يار - سڃاڻ سوا،
پُرجهڻ آهي پاڻ کي، بي ڀلي بات نه ڪاء.

هاديءَ حقيقت جي، يار، موٽي هيئن چيو:
آقا آهي هيءَ ادا آهي ڪونه ٻيو،
جي ئي لنگهيا سڀ گون، يار مقصد تن ٿيو،
سائين ساڳيو سو اٿو، جو وجودون ويو.

هدايت 2

مرشد هادي رهنما، تا سمجهائين ائين:

هُو ٿون ڄاڻج پاڻ کي، متان هيءُ ٿئين،
وحدت جي چوگان ۾، اها گوڙ نئين،
سڄو ساڻ يقين جي، هي حال ڏي هئين.

هدايت 3

هادي ويڙهي آيو، هاڻي سائينءَ هيئن سمجايو،
والي ويڙهي آيو!

ڪڏهن ٿيو ڪونڪو، عاشقن آرام، ميان،
راتو ڏينهان تن اُتي محبت جو ماتام، ميان،

خاڪون هلج خاص ٿي ڪر پاڻيءَ گون پرواز، ميان،
چڙيءَ چنبو ماريئي، ٿي شاهين ۽ شهباز، ميان.

جيڪو اصل آهي، ٿيو هاڻي سو سلطان، ميان،
گهوڙي چڙهندڙ گم ٿيو، پيو گهوڙو ۾ جولان، ميان.

گرد ڳجهو ڪيو طالبو، اهو گهوڙي جو هسوار، ميان،
گهوڙي وارو گم ٿيو، اُڀريو گرد غبار، ميان.

آيو بحر جوش ۾، تڏهن موج پئي ٻاهر، ميان،
هي هي آيو نانءُ ۾، ٿيو ساوڻ جو سينگار، ميان.

لڙ منجهون ٿيو اچو ڪارو، اصل سو درياه، ميان،
بيحد رنگ گهڻا ٿيا ٻاهر، هرڪو ٿيو گمراه، ميان.

سانوڻ لٿو، هڪ ٿي تڏهن پاڻي موٽيو پوءِ، ميان،

ڪارو اچو لڙ ٿيو، اهو سارو سمونڊوءَ ۾ ميان.

نانءُ لَهي ويا ٻاهريان، اهو باقي رهيو نام، ميان،
ڪوران، گسيان، واهڙان، هت ڪلي ٿيا گمنام، ميان.

هت سڀيئي درياھ ٿيو، ٻيو ڪوڙا لٿا نانءُ ۾ ميان،
اول آخر هڪ ٿيو، ويا وڃائون گنان ۾ ميان.

اصل جيڪي هوس آءُ آهيان هت پي سو، ميان،
آخر ٿيندس وڃي اهوئي، هڏ آهيان ڪونه ٻيو، ميان.

اڪيون اڪڙين ۾ رکي، تون پنهنجو پاڻ سڃاڻ، ميان،
پوي نظر جت تانهنجي، ت ت پنهنجو چهر چال، ميان.

اڪيون اڪڙين ۾ رکين، تا هت هت تون هين آءُ، ميان،
جي خبر اڪين جي لهيين ۾، تا تون نرالو نانءُ ۾ ميان.

اڪين مون معلوم ٿئي، اهو صورت جو سينگار، ميان،
سچو سارو سچ ٿيو، ٻيو ناهي تفاوت وار، ميان.

Gul Hayat Institute

ڪافيون

ڪافي 1

اڄ تون اسان وٽ آءُ، تون مينهن والَ ميهارَ، ميان!

پاڻي اُٻڙڻُ نا ڏٺي، هڪ ويڙيون ۽ ٻيو واءُ، ميان.
ڪاري، ڪُن لهرين لسان، دورَ وڏي درياءُ، ميان.
ساهڙ سببون تانهنجي، سرتيون ڏين نُه ساءُ، ميان.
پرين وڙئون پانهنجي، سچو لهُ سماءُ، ميان.

ڪافي 2

لڙ وهي لوهائو، يارَ، وي!

سا ڪيئن ترسي تار ۾، جيءُ جنهن جهوراڻو.
ڪاهيو پوي ڪُن ۾، ڏنس عشق اوراڻو.
ساهڙ باجهون ساءُ ڪي، ڪيو وره ويڳاڻو.
سانولُ سدا آه مُون، اوهين سڀئي ٿيون ڄاڻو.
پچندو اچي پاڻهن، سچل يارُ سياڻو.

ڪافي 3

اڪوڙي! آءُ ڪير آهيان، ذات نه ڄاڻان ڪير!

سهي ڪري ڪين سگهان ٿو، پيئر پنهنجو پيئر.
ڪاڻئون ٿي آءُ ڪاتي آيس، پرتئون پاتم پيئر.
ساڳيو ئي سو رانجهو آهيان، تنهن ۾ ڦنڦڻ نه ڦيئر.
پاڻون ڄاڻي پر گهمائيم، سُرهو ڪيڙم سيئر.
جوڳي ٿي ڪَر جوڳ پچايم، ڏاڍو ڪيڙم انڌيئر.
مڪي منجه مَسيت بڻايم، جڻيو جيسلمير.
سچو نانءُ ته آهي منهنجو، هڏ نه آهيان غير.

ڪافي 4

ساڻي ڙي ڏيس دلبر جا، سگهو وڃ پار پرين جي؛
خبر ڪا خير جي آئين، آهي خوش خاص سو مظهر!

پانڌي پيغام هي ني تون، سنڀاري دوست ڪي ڏي تون،
ڳالهيون ڪر ياد پي ڪي تون، آهينم تون دل گهريو دلبر.

عاشق ايڏهن نهاري ٿو، تو لئ گوندر گذاري ٿو،
سڄڻ تو سَرس ساري ٿو، اوهان لڳ آه مُنتظر.

زياده ٿو ڪري زاري، ڪيائين سؤ ڳچيءَ ڳاري،
مَر ڪڇ تنهن گون بيزاري، ڏسي ڏوهن سندو دفتر.

درد ۾ دل بجانو ٿيو، اُتي يڪدل يگانو ٿيو،
وڻي نياپا روانو ٿيو، رسيو تاروءَ وڃي رهبر.

اڳيون پي باجهه هُت پيئي، وائي تا هجر جي ويئي،
دلاسا دوست ڪيا ڪيئي، لڪڻ کون هن اُهي ٻاهر.

آهي سڀ خيال هي منهنجو، اوڏنهن ويو حال هي منهنجو،
سچو ري سوال هي منهنجو، حضوري ۾ ٿيو حاضر.

ڪافي 5

تنهنجي چشمن چيڪ لايو،
آءُ هاڻي ڪئن ڪريان!

ڪَل نه مون ڪي ڪا هئي، عشق اڇانڪ آيو.
دل اسانجڙي لعل لپيتيو، رمزن جو رنگ لايو.
سدا گهرجي سچو ڪي، محبت جو ني مايو.

ڪافي 6

يار تئين وڃي ياکي،
متان هي وسارين، ميان!

ٻيو سڀو مون وسريو، بره رهيو هڪ باقي.
تنهنجي طالب آهيان، محب مون تا ميثاقي.
ڪم منهنجو ڪيچ ۾، هاڙهو سڀ هلاڪي.
لاهج پنهنجي لطف سان، گوليءَ کون غمناڪي.
ڪر پاڇائي پنهنجي، سچو هيءُ ڪساڪي.

ڪافي 7

هيءُ غريب نماڻي،
ڪيئن بيراجڻ ڪيئ!

معاف مديون ڪر تنهن ٿون، اله لڳ آريائي،
پيش اچي جا پيئ.

بيئي آهيان يارانهيءَ تي، حُب منجهون هوتياڻي،
ڳالهه چُڪي جا چيئ.

هڪ خيال ني دل تي تنهنجو، تنهن ڪيس جوڳياڻي،
خيال ٻيا سڀ گنيئ.

ڪافي 10

جيءُ آئين ڀلي آئين تون،
ڪنهن منزل مون پهچائين تون،
تو موٽي سرُ وڍائين تون!

سرمڌ کي ڏيئي لَت ڪهاڻيءَ، سوريءَ تي منصور چڙهاڻيءَ،
شيخ عطار جو سرُ وڍائڻي، هاڻي هيڏي پنڌ پُچائين تون.

زڪريا سان ڪرڻ چيرائين، يوسف کي منجهه ڪوهه وجهائين،
شمس ملن جي هٿتون مارائين، عاشق تو آزمائين تون.

جڻيو ڪفر صنعان وجهائين، ڀلي شاه کي ذبح ڪرايڻ،
جعفر کي درياءَ ٻوڙائين، تن کي پار لنگهائين تون.

گهاٽي ۾ بلاول پيڙائين، عنايت ميدان مارائين،
ڪرمل کي هن حڪم هلائين، ڦيرو ڪڍڻ ڪپائين تون.

قاسم ڏرن ساڻ ستائين، موسيٰ کي بي سهاڳ وٺائين،
اڪيداس تعزير ڏوائين، سو اڄ ساڳيو آهين تون.

سچو سنڌ پنڌ پُچائڻ، گهوريو پنهنجو سر گهمائڻ،
نيهن واري ڳالهه ڳالهائڻ، عاشق ٿي فرمائين تون.

ڪافي 11

حڪم تنهنجو ٿو هلي، پر ڏوه پاڻ ئي کي ڏيان!

آهي فعالُ لَمَا يُرِيدُ، نانءُ هيءُ ڪاڏي نيان؟
آهي وَبِي يَنْطِقُ وَيُبْصِرُ، تر نه توريءَ جيان.
جاڏهن اچي ظاهر ٿئين، هل هيڃ! مون تاڏي هيان.
يَرْجِعُ إِلَيَّ أَصْلَهُ سُنُّ مَامَ هِيءُ، مون هان ميان.
گمنام غمزي ۾ ڪرين، ساڳوسچو سوئي ٿيان.

ڪافي 12

دل چپن سان جي چمين، پير مغان جو آستان،
محبت سچي محبوب جي، بانڪا وڃي تون باس تان.

ڪي ڏينهن مون دلدار لئه، ورد ۽ وظائف ٿي پڙهيا،
جڏهن عشق آرانپا ڏنا، ٿيون خود خدا جون خواستان.

جڏهن شوق مون شامل ٿيو، ٻيو خيال خاطر کون ويون،

وعدن واري ڳالهه آسان سان، هوت ڪيئن جا هاڻي،
ڪيئن وسري سا ويئن.

ڏک ڏوراپا ڪهڙا توسان، پرين سا ڪيئن پُڄائي،
نال نماڻي نه ٿيئن.

پري نوڪَ نيهن جي سائين، سچوءَ کي ني سڄائي،
هوت پري جا هنيئن.

ڪافي 8

عشق اسان وٽ آءُ، اچي تو تا سانوڻ لايا!

چئنچل چيهل ٿي چوڌاري، مينهن رات ڪئي موچاري،
عزت لڏي آسمان، پرين اچي پير گهمايا.

بونڊ ٻره جي برسي باري، جوش اڪين مون جر ٿيا جاري،
بيحد ٿيا باران، اصل کون واه وهايا.

گل ڦل گاهن ڪئي گلزاري، مڃيائون سارنگ جي سرداري،
سهسين ٿيا سامان، اڪين اچي آگم لايا.

يار سچل چئي مُحب مليا سي، بيشڪ دل جا درد لٿا سي،
شاهي رڪيائون شان، اچي ٽن حڪم هلايا.

ڪافي 9

عشق پنهنجي جي خبر جي ڪنهن آڏا عاشق آهي،
مُشرڪ ۽ مُرتد آهي، توڙي اهو تارڪ آهي.

جو ٿيو گم يار ۾، پاڻ ئي کون لا تعلق آهي،
پانهنجي هوڻئون اهو، هر فعل کون فارق آهي.

ڪُفر ۽ اسلام کون، لاڙو انهيءَ لاشڪ آهي،
رمز تا هن راز جي، سمجهي سوئي سالڪ آهي.

دائر دُئيءَ وارن نظر، هڪ خلق ٻيو خالق آهي،
اُپتي جو عبرت جون اڪيون، تنهن کي مڙيوئي مالڪ آهي.

جيئن هاديءَ فرمائيو، سوئي سڀو برحق آهي،
سو سچوءَ مُرشد سچو، سو پير عبدالحق آهي.

هڪ واسطو تنهنجو رهيو، وسري ويون ٻيون واسطان.

راهون سڀئي گمراه ٿيون، جي مون پڇين تون ڳالهڙي،
ڪر گذري ٻئي گوڙ کان، اٿئي راه رب جي راستان.

رنگ روح کي جيڪو لڳو، دنيا ۽ عقيي پڻ پڳو،
غمزي تنهن گم ڪل ڪيو، وهواه ٻيا وسواس تان.

عشق جي ڙي جيڏيون، ناهي تماميت ادا،
چاهون چوائي ٿو گهڻو، هي درد مون کي داستان.

سچو سدا سڳ ۾ رهين، متان تون جهلين روڻيُون اڪيون،
هت درد وارن جي پرين، پاڻهين ڪرن ٿا پاس تان.

ڪافي 13

ڪنهن سان ڪيم نه ڪل،
جو سودو آندم پاڻ سان.

سودو ڪنهن نه ٻڌيو، آيس ۾ مشڪل.
گران قيمت کون سڀئي، موتيا تنهن مهل.
سودي ههڙي جي اُتي، لاهن سڀ نقل.
ميڙون موڙن تي ڪري، عالم ڪئي اُچل.
حال ڏسي تا هن جو، جيئڙو منجهه جنجل.
ڏوه نه مون کي ڪو ڏيو، پئي خلق منجهه خلل.
سچو سرفراز ڪيو، اُتي سو عشق اجهل.

ڪافي 14

صحي سجاتوسي، هاڻي اصل اسان جو تون آهين!

عاشق متان اوتيين، پنبڻين مون پاڻي.
ڪڏهن اسان جي ڳالهه کون، عذر متان ڪو اُتي.
عاشق مني ڳالهه جي، ميان، وري ٿا ڏين وراڻي.
ڏينهن ٿون نئين آهي سا، ميان، ناهي سا پرت ٻراڻي.
تن ۾ تنهنجي اصل اسان جي، سچو ري سڳ سڻائي.

ڪافي 15

آهيان اوهانجڙو ائين- دوست چوين ڪير آهين؟

پرين ڏسج تون پاڻ ڏي، آءُ ٻانهو تون سائين.
پنهنجي درئون سُپرين، پير منهنجي در پائين.

ڳچيءَ پائي ڪپڙو، ميان، پرينءَ کي پرچائين.
آءُ اوهانجڙو آهيان، ڇت نه مان تون چائين.
ديدان ڪن تون مٽي الله لڳ، ميان، سچوءَ کي سرچائين.

ڪافي 16

جيڏيون مون کي چو ٿيون جهليو،
وينديس پرينءَ جي پار!

هن پير پيرا ٿي ڪريان، جو مون هت روح رليو.
ڏانهن گهڻا ڏينهن، مون تي عشق آليو.
روح پريان جي پار ڏي، وٺي سا حُب هليو.
پريان سنڌي پار ڏهن، پاڙيچون نه ٻليو.
سچوءَ جوڙي سرتيون، محبت من مليو.

ڪافي 17

منهنجو هنڙو وڃي پيو، پرينءَ جي پار، وو!

سپيريان ڏي سرتيون، مون کي نيجهڙي نيو.
ڳڻين ڳالهيون يار سڄڻ جي، سوگهو ساھ ڪيو.
پاڻون پاڻي اڳڻ اسان جي، لالن شال ليو.
جڙ لڳي هيو جيڏيون، ته ڪيئن مون ڏوه ڏيو؟
سپيريان جي سڳ ۾، مون سان بيلي ڪوئ ٻيو.
سڳ سڄڻ سان سڳ سچوءَ جو، جيڏيون جيءُ ٿيو.

ڪافي 18

دل جا دلبر يار، سگهو سگهو ايندو رهين!

اسان نمائن جي نانءَ سائينءَ جي، لهين تون سار سنڀار.
پار اوهان جي ڪيئي مڪاسين، قاصد سو هزار.
اوهان ٻاجهون يار پيارا، اچن ٿا اوتار.
سي تون پاڙج پرين پانهنجا، ڪيو جي قول قرار.
هوءَ جا هيڙي مٿي منهنجي تي، ڪرين سا معاف ميار.
سچو اوهان لئ يار سياڻا، روئي سو زارون زار.

ڪافي 19

پڇو نه منهنجي ذات، جوئي آهيان سوئي آهيان!

اچڻ اسان جو ٿيو اُتاهين، جاتي ڏينهن نه رات.
ظاهر آه زبانون منهنجي، الاقرب سندءِ ڪلمات.
سچو سر سهي ڪر پنهنجو، عشق منجهون عشقات.

ڪافي 20

مڙس ٿي منصور چئڻ، نه ته ڪيم چئڻ منصور هان،
منصور جي منزل اتي، ڏاڍا تماچا تهمتان.

سگهه نه جي ساري سگهين، منهن رڪين تنهن تي مٿان.
ڇو ڇوڪرائي ۽ ڀڙي، رانديون روين راتو ڏينهان.
احوال سڀ اسرار جو، سائين عشق کي آهي عيان.
ٺٽو ڪو ٺڳي ۽ ٺاه جو، ناحق ڪرين ٿو ناتوان.
هن کي چيو هن کي چوين، آهيان لاهوتي لاطمع!
منصور جي تنهن ملڪ تي، آهن سدا نوڪان نوان.
سڻ سڄو تون سمجھ رک، توکي چڱائي ٿو چوان.

ڪافي 21

وهيان وساريان ڪيئن، جيڏيون جي لن لائي ويا!

گهوري ڇڏيم هي گهر جايون، بره بهيران پنيءَ لايون،
پير نه پوءِ ورايان، وري سنڀاريان ڪيئن؟
شهر پنيور کان ٿيم آزادي، ڪيچ ويندي ئي ڏنر شادي،
تنهن سان نينهن نباهيان، پوءِ ٺهاريان ڪيئن؟
تي ئي منهنجي دلڙي ديواني، محبت ڪيڙيس آءُ مستاني،
در در ڦيريون پايان، هت گذاريان ڪيئن؟
پور پرينءَ جي ڪئي پڌرائي، اوڙي پاڙي وڃي وائي،
ڇاڪي عشق چپايان، هن گهر گهاريان ڪيئن.
ڪيچيڙن جي ڪم اچان جي، رنگ-پرين جي رنگ رچان جي،
سڄو ري ڳڻ ڳايان، هي سر واريان ڪيئن.

ڪافي 22

اوهين پنهنجو پاڻ آهيو، ننگ ناهڻ وارا!

هيءَ نماڻي عيبن هاڻي، هٿ مٽئون مون نه لاهيو،
- نيٺ وهائڻ نارا.
عاشق سندن آهڻ اُداسي، ڇاه منجهون سي چاهيو،
- جي وره ڪيا وسڪارا.
ميلائيءَ جو مشتاقن سان، ٺاه ڪو سگهڙو ناهيو،
- مَر تا ڪرن نظارا.
اصل لاکون آهن اوهان تي، پاڻ پرين نباهيو،
- ڪم سڄوءَ جا سارا.

ڪافي 23

ٿي تون رهبر راهي، پريان سنڌي پار ڏي.

ڏيهه انهيءَ جي ساڻي تون سگهڙي، آءُ لهي آگاهي.
تر نه هڪڙو ترس اِتاهين، والي آهي تنهنجو واهي.
هن نماڻيءَ سان نانءُ سائينءَ جي، ڪرين تون هيءَ همراهي.
درد اسان جي جي اڳيان دوستن، ڏيندا هي نيٺ گواهي.
يار مسافر سگهو سڄوءَ سان، آڻي تون ميڙ الاهي.

ڪافي 24

جاني جدائيءَ ماريو، ڏينهن ڏهلا سي گهوريا!

اصل لاکون آهيان اوهان جي، ويچاريءَ نه وساريو.
نانءُ سائينءَ جي اسان نمائڻ سان، اچي سو گڏ گذاريو.
مشتاقن ڏي مهر پئي تا، ڪٿي نيٺ نهاريو.
پري نه پائون يار ڪريجو، پنهنجيءَ وٽ ويهاريو.
سگ سڄو آهي در تنهنجي جو، پنهنجي سو ڪڍ قطاريو.

ڪافي 25

ٿورا ڪيڏا مون سان لايا، يار سانگيڙي ميان!

جيئن چيوسي تيئن مڃيائون، موتي نه تن موتايا.
ڇُپ چپاتي ويڙهي اسانجي، اڄ اڃانڪ آيا.
دل سان لايو هو جي دلبر، سڄا سخن فرمايا.
ڏکن سکن ڏي ڪين ڏٺائون، توڻي عاشق ٿي آزمايا.
سڄو هئاسي اُداسي جن لئ، سي مولِي محب ملايا.

ڪافي 26

اڄ جو جوڳي آيو، نانءُ تنهن جو نٿي ڄاڻان!

سر جهٽائون جوڳن واريون، لڳين تنهن بسمو لايو.
ذري جوڳي، ذري سنڀاسي، تنهن ساميءَ نانءُ سڏايو.
ذات انهيءَ جي نٿي سڃاڻان، چندين پاڻ ڇُپايو.
ڪڏهن نه ڏنر ڏيهه انهيءَ ۾، مولِي سو آڻي ملايو.
ڏسڻ سان تنهن جوڳيءَ جي، مون ڏاڍو پور پرايو.
سيرين بازارين گهڻ گهڻ گهنگهرو، چم چم تنهن چمڪايو.
سوئي ساڳيو رانجهڻ هڙيو، سڄوءَ سر سڻايو.

ڪافي 27

هُنئون هلي هت آئين،
ڪرڻ واپار ڙي وڻجارا!

وچ بازار جي چوسول وچ ۾، پڙي پرت جي پائين.
شا پنهجي سان وعدو جو ڪيڙ، ڏينهن سمجهي ڇت لائين.
شاهوڪاريءَ جي ڪوئي جا پائي، سا ويهڪ ڪيمر وسائين.
وڻج وره جو ٿئي موتي لعلان، بي گهور سا ڪيمر گهمائين.
سودو سچ جو آهي سچو هي، ڪوڙ ڪنگڻ ڪچ ڪائين.

ڪافي 28

حج ڇڏي ڪيمر هائي، ماريس تنهنجي ماڻي،
الله ڄاڻي!

تنهن ڏينهن لاکون يار اوهان سان، لايو نيهن هن نمائي،
الله ڄاڻي!
ويني ڏسان وات اوهان جي، آءُ ڀلا هن پاڻي،
الله ڄاڻي!
جيهي تيهي آهيان اوهان جي، سائين تون پاڻ سڃاڻي،
الله ڄاڻي!
راتيان ڏينهان يار سڄڻ ميان، ٽن توڻي ڏي تاڻي،
الله ڄاڻي!
ڏوڙا طالع ٿين سچو، جا، الله جي توکي آڻي،
الله ڄاڻي!

ڪافي 29

حال اچي ڏس هاڻي، وهي ٿو پنڀڻيون پاڻي،
پاڻ ڄاڻين!
آءُ ڪنيزڪ مله خريدڻ، سائين تون پاڻ سڃاڻين،
پاڻ ڄاڻين!
سڏ لهج تون سگهڙي تنهن جي، جاني ڪيو جوڳياڻي،
پاڻ ڄاڻين!
ڏيئي ڏيڪاري پاڻ ڇپايو، ڀلي اها توکي پاڻي،
پاڻ ڄاڻين!
روز ازل کون در تنهنجي تي، واليءَ سا هيءَ وڪائي،
پاڻي ڄاڻ!
سيني اندر يار سچو، جي، سڪ سندن ساماڻي،
پاڻ ڄاڻين!

ڪافي 30

ملڪ جا مالڪ ٻيا هن، تون وڃون بينين بڻي؛
هي ڪنهن هن حال ۾، توکي وڏو هستيءَ هڻي.

سير الله سير بالله، سير مون الله گهر؛
سير في الله لاه تون، خود کون وڃي منزل ڪڍي.
هي ڇڏي آه عاريت، جن جو آه تن کي وڻي؛
ڪڍ وڃون تون پاڻ کي، اندر ٻاهر آهي ڏڻي.

آهين امانت ٻين جي، تون آهين ڪاڻي ڪينڪي؛
سر هيءَ سارو سهي ڪر، هڪ به ٿي ڇو ٿو ڳڻين؟

انسان جو اولو ڪري، سو رنگ ڪرين سنسار ۾؛
ساه کي هيءَ ڳالهڙي، وه واه جا سچو وڻي.

ڪافي 31

ڪم نه عاشق سو ڪرين، جنهن ۾ تنهنجي تعريف ٿئي،
ڪڻ ملامت ڪا مٿي، مر ڏيه تو طعنا ڏئي.

بره ۾ بدنام ٿي، ٻيو ڪين ٿئي ڪسبن ڪئي،
عشق جي درياه جي، چولي چڪي مر تو نئي.

پوءِ تا ساري خبر دوست جي هن پنڌ پئي،
راه گم ڪر پانهنجي، وٽون وڪ نه ڪنهن بهڳڻ پئي.

پڇ ججبان پڌر پء، لوني توکي ڪهڙي لئي،
ڇا ٿيندو پوءِ تا سچو، هي هي انهيءَ وره وئي.

ڪافي 32

سل ڙي سوداگر، تون تا آئين وٺي هت سودو ڪهڙو؟

هُنئون آڻي هت ڪيئن لڪايءَ، ڪڻي مُشڪ عطر؟
هوڪو هت ٻيو ڪيهو گهمائيءَ، ڪري تا گم گوهر؟
ههڙي جوهر جي هتي، ڪنهن سان نه ڪيئ ڪا خبر.
پنهجي اڳيون ڪيئ مڙيوئي، سارو ملڪ مشهر.
ڇاڪون تو تا شاه ڇپائي، هيئن سا هٿ مهر.
لڪي ڏنا تو ڪيترا، ملن کي محضر.
لعلان لکين ڪيون پڌريون، سچو وي سرور.

ڪافي 33

ڪيهي ڪريان مهماني، يارُ اڳڻ منهنجي آيو!

دوست گڏيو دلجاءِ ٿي، هيئنڙي لٽي حيراني.
هن وڙ لائق هوس نه آءُ، محب ڪئي مهرباني.
مشڪل جا هئي ڳالهه اسان کي، اها ڪيئون آساني.
فضل ڪرم سان پاڻ بخشيائون، سچوءَ کي سُلطاني.

ڪافي 34

نه مان مريد نه مان پير، ساري فقر جو فقير.

نه مان حاڪم، نه مان ظالم، آهيان اُمن جو امير.
نه مان طاعت نه مان تقويٰ، آهيان وره جو وزير.
نه مان گهمڻ نه مان گهٽڻ، آهيان عشق جو اسير.
نه مان ڪيڇڻ نه مان پيڇڻ، آهيان دوست لڻ دلگير.
سچوءَ ٻڌ محڪم سر تي، محبت جو منڊير.

ڪافي 35

عاشق اڪيون اُپتي ڏسين، آهي مڙيوڻي يار، ميان-
ظاهر زباني تو ڪريان، عجب جيهو اسرار، ميان.

اعتقاد فردا رک، اڄ دوست ٿي اظهار، ميان-
جنهن کي پسڻ هت پرينءَ جو، هت پي تنهن ديدار، ميان.

سالڪ سهي ڪي تا ڪرين، صورت سندن گلزار، ميان-
بانهنون ٻڌين ڇو بين ڪي، آهين تون سپه سالار، ميان-

بلبل اول ڪر پاڻ کي، گهٽ گهٽ سارو گلزار، ميان-
جي تو زليخان جان ٿئين، ساجن سپو سنسار، ميان.

تون تان سچيءَ هن ڳالهه ڪون، عاشق نه ڪر انڪار، ميان-
جيڪي چيو مرشد توکي، اڻج اُتي اعتبار، ميان.

سروپا اهو ساجن وسي، ٿي پاڻ ڪون بيزار، ميان-
آهي وس سچوءَ سپ يار جو، ناه ڪو اسان اختيار، ميان.

ڪافي 36

عاشق جي احوال جي، تون ڪو نه پڇين ڪل؟

راڻي ڪارڻ ٿي روئي، محل چڙهي مومل.

سُهڻي گهڙي سير ۾، اُتي عشق اجهل.

سسئيءَ گوندر گهاري، پُنهونءَ ريءَ هت پل.

ڪڏهين ٻڌي ڪانڪا، جهانگيڙن تي جهل.

سڪ سچوءَ کي سرتيون، ڪيا هيئنڙي اندر هل.

ڪافي 37

ڙي جيڏيون، منهنجي يار سڄڻ سان زاري زاري!

هيءَ نماڻي عيبن هاڻي، ٻره سندن آهي باري باري.
حاضر ٿينديس در دوستن جي، پائي ڳچيءَ سان ڳاري ڳاري.
پوءِ ته ياکي يارُ ٿيوسي، پهروين لائي ياري ياري.
هت سڄڻ جي آديون ڙي آهي، ڳالهه سچوءَ جي ساري ساري.

ڪافي 38

اڳڻ آسانجڙي سائين، ڪر ڀلا تون پيرو!

نانءَ ڏٺيءَ جي دلبر سائين، پاند ڳچيءَ ۾ پائين،
- ڪج فقير ڏي ڦيرو.

سدا سو لڳ يار سڄڻ وي، جايون سي بنائين،
- وجهي منهنجي در ديرو.

حجت رکڻ ساڻ اوهان جي، ٻول اهو ٻولائين،
- ناهيمر ايڏو سو جيرو.

واٽ اوهان جيءَ جو گنڀيو، سچوءَ ڏينهن انهيءَ کان اڄ تائين،
- پيرايڻ جان پيرو.

ڪافي 39

جي اوهين ڄاڻو، ڙي جيڏيون، آهي الله لوڪ سارو!

ڪاڻي آهي چُپ چُپاتي، ڪاڻي ماري نعرو.
بيڪسيءَ ۾ ڪاڻي گذاري، ڪاڻي سو حڪمن وارو.
ڪاڻي شرع ۾ شور مچائي، ڪاڻي ڳچيءَ ۾ ڳارو.
جاڏي ڏسو تا تاڏي آهي، سندس نيهن نظارو.
حقيقت جي حال ڪون، سچو ٿي نه ويسارو.

ڪافي 40

لڪ ڪريان توڙي زاري، دوست چوي تون ڪهڙو!

هٿين پي پوان پيرين پي پوان، پايان ڳچيءَ ڳاري.
آءُ اهاڻي يار اوهان جي، تنهنجي محبت ماري.
روز آستان منهنجي آهي، يار اوهان سان ياري.

سچو سو سگ سنڀاريون.

ڪافي 44

آءُ ٻاروڇل ٻيلي، مونجه تنهنجي آهيان ماري!

ناهي واجب رسڻ توڻي ڪي، تون گرو آءُ چيلي،

سگ نه ٿي ڪو ساهيان.

عشق اوهان جي گون هوت ٻاروڇا، ڪيئن ٿرڻ هيءُ ٿيلهي،

نه ته چچر آڳيون چاهيان.

سگهه نه ساريان پنڌ ڪرڻ جي، تو ٻن آهيان اڪيلي،

ڪيچ وٺڻ ڪيئن ڪاهيان.

وڳڻي آهيان ورهه تنهنجي گون، توڙي ڪي پورن پئلي،

سچو نه آسڙ لاهيان.

ڪافي 45

ڏينديس ڏوراڻو، آءُ وڃي وراڻو روبرو.

پريان سنڌي پار ڏي، ڪو نئي نياپو.

اوهان ٻاجهون سُرين، آءُ ڪريان ٿي ڪاپو.

سوڍل توڻي ساڻ آه، مُنهنجو سگ ته سڀاپو.

ڪافي 46

منهنجو نيئن وڏايو ناز، نيئن نيئن جي، ميان!

تيغان آهن يا ته ستر جون، تنهنجون اڪيون ڪجليون ڪاريون،

آلا سائين، يا ته بحري بار.

درد مند جي دلڙي دلبر، ڏاڍي زور سان آندي،

آلا سائين، نيئن منجهون نياز.

ماڻ پون ڪي گن اوهان جي، اوهڪي واري،

آلا ميان، عاشق جا آواز.

ٻئي ٻانهون ٻڌيسچو وڃ، تون ساڻ يقيني،

آلا ميان، در مٿي ڪارساز.

ڪافي 47

ڪنهن ويل نه ٿا وسارن، عاشق نه ٿي تون ماندو!

نُحنُ اقرب، اها اشارت، گڏ توڻي سان گذارن.

اصل لاکون طرف تنهنجي، نت نت گهڻو نهارن.

جي تو اڪنڊ اُن جي، سي پي توڻي ڪي سارن.

ڏينهن اتيهين چو ٿو لائين، تو هُت سچو سنڀارن.

اسان يتيمن ڪي يار پيارا، ڏيڇ اچي ڏيڪاري.

وره مٿي تي ويٺي وسايان، دوست ڏيو دلداري.

آءُ اوهان تون سُڻا سائين، واري وڃان لڪ واري.

توڙي سڃاڻي توڙي نه ڄاڻين، دوست نه آهيان ڌاري.

ڳل اصل گون آهي اوهان جي، ڳالهه سچو جي ساري.

ڪافي 41

مون ڪي نه وسار، ڍوليا، آءُ تا تنهنجڙي آهيان!

نانءُ سائينءَ جي اسان نمائڻ ڏي، ڪڍي تون نيئن نهار.

پرين وڙئون پانهنجي، گڏ غريب گذار.

ڪيو اسان سان جي يار پيارل، پنهنجا سي وعدا پار.

اڳڻ اسان جي سگهو ڪي ايندين، والي سو ڪهڙيءَ وار.

در پنهنجي جو دلبر سائين، سچو سو سگ سنڀار.

ڪافي 42

دع نفسڪ و تعال، اتي گجهي اها ڳالهه.

خاڪي جسم گون ڪر جدائي، بحر عدم جي ۾ جال.

خيال وجودي چونه وسارين، ڪرين بي قيل مقال.

ڳالهيون ڪوڙيون ست سڀئي، پڻ تون خاص خيال.

ڪڏهن نه ٿيندءَ حق سو حاصل، جي تو بُت بحال.

گرد غبار ۾ ڪاءُ نه غوطا، سچو ري پاڻ سنڀال.

ڪافي 43

آءُ تا گڏ گذاريون، وي، ڏکيا سي سڪيا ڏينها!

ڳالهيون ڪيئ جي ڪالهه اسان سان،

ڪيئن تو يار وساريون.

ڳچيءَ پائي ڪپڙو سائين،

دوست ڪريان ٿي زاريون.

راتو ڏينهان توکي دلبر،

سانول وينا سارين.

اچڻ سنڌيون تانهنجون،

سائين واٽان نت نهاريون.

پرين پنهنجو پاڻ سان،

ڪافي 48

تنهنجي اچڻ جون واڙيون، نت نت اُپي ته نهاريان.

لنءُ لڪايو لوڪ کون، هنج ۾ هنجون ٿي هاريان.
سي ڳالهڙيون ڪنهن سان ڪريان، جيڪي سڄڻ ٿي ساريان.
داغ تنهنجي درد جا، ڏيهه ڪي ته ڪيئن ڏيڪاريان؟
سچو چوي سائين شوق تنهنجي ۾، ڪو دم ڪين وساريان.

ڪافي 49

چڏ غصو غمناڪ سان، اچي مل ته ماندائي لهي.

سڏ سڀا توکي پرين، جيڪا واڍوڙين سان وهي.
سور سيبائڻ جهڙو، پر جيءُ جڏائي نا سهي.
پاڻون آيا هن پور هي، ڪي تو مڪا پريم پهي.
سچو وهاريو وٽ ۾، هي ناه تڏهين ڪو نه.

ڪافي 50

منهنجو ناه ڪوئي اختيار، هي يار وي!

مون تا سر تي چائيو، باري ٻره جو بار-
هي يار وي!

راتو ڏينهان ٿيڏي ڪارڻ، روئڻ زارو زار-
هي يار وي!

ڪيئن ڏنو تو سڀرين، جاني جيءُ ڪي جار-
هي يار وي!

سچو سارو سمجهين، عشق سندنو اسرار-
هي يار وي!

ڪافي 51

تنهن ڏينهن ڏنائون، ساه منهنجو ساهڙ ڪي سرتيون.

درد منديءَ جي دلڙي، نازن ساڻ نياڻون،
هيڏي هوڏي نا ويو، سوگهو ساه ڪيائون.
سڻي سنيها يار جا، عاشق ٿيڙس آئون.
جيءُ وڌائون جار ۾، ڪاڪيون تن ڪڏاهون.
ميهڙ سنڌي معرڪي، هيءُ غريب گڏيائون.
جيءُ منهنجو جيڏيون، وڃن منجه وڌائون.
سچو ڪڍ سرير مون، ميڙي سڀ مڊايون.

ڪافي 52

جيءُ جون ڳالهيون هيون جن سان،
هي هي سانگ چڙهي پيا سي ئي!

ماريس انهيءَ مامري، هيءُ پوءِ انهن کان پيئي.
وٺي وينديس اوڏهين، حال پنهنجو هي ئي.
ايندا اتر آسرو، جيءُ گهريا ٿي جي ئي.
مون ڏي مڪائون ڪيترا، ڏک ڏوراپا ڏيئي.
جيءُ وڌو آهي جار ۾، تن نياپن نيئي.
سچو سنيها ٻڌي تن جا، ٻڌ ٻانهون تون پيئي.

ڪافي 53

مان تان محبن ڪي، ڏيان ڪيها ڏوراپا!

ڪيئن شرڪت آءُ ڪندي، سرتيون سان سائين!
آءُ نمائي آهيان جا، ڪيئي سوين سڪن.
ڏوڙا طالع مون ٿين، جي ويڙهي هن وسن.
ڏسي حال حقير جو، اڳڻ ماڻ اچن.
ڪين چڏيندا ڪڏهين، سچو سگ سندن.

ڪافي 54

مون ڪي دور چو ڏسن، سرتيون ديرو دوست جو.

جي مون سڻو سرتيون، هو سدا وچ وسن.
اڪيون عجيبن ڪي، پل پل ٿيون پسن.
محب مشتاقن جي، ٿا ڪليون دل ڪسن.
سچو سوزن واريون، وڃي روءِ رسن.

ڪافي 55

اڄ اڳڻ اجهي ايندم، سڪيا سانگي گڏير شال!

ڏسي حال حقير جو، سو دلڙا ڏيندم،
هو جي ڪهي ويڙم ڪالهه.
پنهنجي وڙون سڀرين، حال پائي اچي ٿيندم،
جن لڳ وجهيم فال.
لڪي ساري لوڪ کون، گوشتي پاڻ گڏيندم،
اهي ڪندا پلائي پال.
سگ جنين جو سڏجي سچو، سيئي سڏيندم،
جيءُ جيءُ چونديس جال.

محبت منهنجي روز ازل گون، توسان محب مُدام.
سڄو جيهي ڪيترا، ڌرُ تنهنجي ته غلام.
ڪڏهن ڪندين يارَ آسان ڏي، اچڻ جا انجام.
عشق اوهان جي شورُ مڃايو، هُل پون هنگام.
بانهي گولي يارَ سڄڻ جي، مُلهه خريد مُدام.
روز ازل کون سڄو آهي، سائين سنڌيو سام.

ڪافي 60

هيئن اُچُ چئي مُڪائون، عاشق اچون ٿا ايڏنهن!

هن جيءَ جڏي ڪي جيڏيون، آڌر وڌي ڏنائون.
تنهنجي ديس آسپن اچون ٿا، عاشق نه ٿڃ اُٻائون.
مون هن نمائيءَ سان، ميان، ڪيڏا ڪرم ڪيائون.
مطلب تنهن جو آءُ آهيان، ٻيون ڇڏ مڙئي مدعاون.
دلآسي لئه دردمند جي، قاصد سڄو ڪيڏيائون.

ڪافي 61

اُچ ڪي صبح اچن ٿا، نروار چئو نجومِي!

مون هِت نمائيءَ جو پرين، حال ڪي پُڇن ٿا.
هن پارَ ڏي اچڻ جو، چئو ڪي سڄڻ چُون ٿا؟
پرين آهن پنڌ ۾، ڪي ويڙهي پنهنجي وسن ٿا؟
سڄو جي پي سڏ لهن لئه، قاصد هيڏي ڪين ٿا؟

ڪافي 62

دوست ڪي دانهون، سُڻي، مَن مهر ڪا مون ڏي پوي!

دردمند جي ڌرُ اُتي، ٿو ڪانگ لاکيڻو لوي.
پيغام پرين پارَ جا، چشمن اُتي ويهون چوي.
سرَ پري آسپن ايڏهن اچون، يا ڪي اوري ايندو اوهي.
سڄو آهي اُڪنڊيو گهڻو، ٿو راند روئڻ جي روي.

ڪافي 63

گالهه پنهنجي حال جي، توريءَ وڃي ڪنهن کي چوان؟

جوش تنهنجا جان ۾، نت نت آهن مون کي نوان.
ڪيئن جي پڇان پوءِ ٿي خبر، پانڌي اول پيرين پوان.
پاڻون آيا هن پور هي، ڪي هن مڪا مون ڏي اوان؟
سڄو مٽيان آءُ ڪينڪي، هي سور سڱن سان سنوان.

ڪافي 64

ڪافي 56

هيئن ڪانگ اُچ ڪهي ويو، ايندءَ صبح سويلي.

گالهيون ڪري سڄڻ جون، اُچ رات هِت رهي ويو.
هو حال منهنجي جو سماءُ، هن لوءِ مون لهي ويو.
گالهيون ٻڌي ڏکن جون، ٻولي تنهن بهي ويو.
پرين جي پار اڏاڻو، ڪيئن سور هي سهي ويو.
سڄو سڄڻ ملائين، هن ناه تي نهي ويو.

ڪافي 57

وڻيوسي وه وه، پڙهندي پروانو پرينءَ جو!

اوڏا مينهن ملهار ٿيا، گل ڪلن ۽ گاه.
سي ئي سڄڻ ٿيا سامهان، حال پاڻي همراه.
محبت منهنجي مَن ۾، چوريءَ مڃايو چاه.
سڪ تا سڄڻ جي، اُجهايو آڙاه.
ديس ڇڏي پرديس ويا، دوست پرين دانه.
هوتن ڏانهن نه هڪڙي، مهڙ مڙئي مان ڏانه.
پرين جي پيغام ڪيو، آرامي ارواح.
قاصد تو تان آءُ ڪريان، هي سرُ صدقي ساه.
اڳڻ آسروندن جي، آئيندون الله.
سڄو چوي رب ميڙي، روز پڇان آءُ راه.

ڪافي 58

پانڌي آيم اُچ پيهي، پريان سنڌي، وو پارَ جو!

ڏوٽ ڏوراپا ڏيئي مُڪائون،
تن ڪئي ديواني ديهي.
گالهيون آهي يارَ سڄڻ جون،
ڪيئن وساريئي ويهي.
جهڙيائي آهي جيءَ تنهنجي سان،
هت به گذري ٿيهي،
هوش سڄو جو نيو نياپن،
گالهه ڪريان بي ڪيهي.

ڪافي 59

پانڌي منهنجي يارَ کي، ساري چنڃ سلام.

چئي مڪا هئا ڪيترا، مون پرت وارا پيغام.
اوهان جي ئي اچڻ جا، هُل پون هنگام.

مڪاسين قاصد ڪالھ، اڃھي ڄاڻج آيا آيا!

آھي تيارِي ايڏنھن اسان جي، آھيون سو منجھ خيال.
اُڪنڊ تنھنجي اصل اسان جي، آھي سا جيءَ ۾ جان.
عاشق توتي گرم ڪيوسي، سڻي سنڌءِ احوال.
پنھنجي لطف سان هاڻ لاتاسين، توئون ڪُل ڪُشال.
اچي لهون ٿا اڃا تنھنجڙي، سچو ري رات سنڀال.

ڪافي 65

آھي ھڙو حال ويچاريءَ جو،
سھڻا ڪر ڪو ڪرم ستاريءَ جو!

لئ پنھل جي ڪانگ اُڏاين، ڪوٺيو پوڻيدار پٽيان،
وَر وري وَر واريءَ جو.
حال ڏسي پنھنجو پال پلائج، پَر پڄاڻو وره ورائج،
ڪج ڊپ دارون دک واريءَ جو.
درد فراق جا دونھان دکن ٿا، مڃ مگرھن مڃ مڃن ٿا،
شل وَر وري ويچاريءَ جو.
سڪ سچل جي توکي ساري، ڪيچي ايندم نئون نھاري،
ساه سڪي سڪ واريءَ جو.

ڪافي 66

جيءُ نج آيا، پلي ڪري آيا، ساڻي سڄڻ جي ڏيھ ڏنھن!

مون ٿا ڄاتو وات واھو، پر مون ڏي سي هوت ھلايا.
ڏينھن پڄاڻو پانڌي پرين جا، ساڻ غريب گڏايا.
پاڻ مٿان ڪريان قرباني، لکين ٿورا جن لايا.
اَو دل ڏاڍي انھن هي، پوءِ پيغام سڻايا.
طرف تنھنجي اھي عجيبن، سچا سخن فرمايا.
اُڻ تڻ اھائي اھ اسان کي، ڏکيا تو ڏينھن لنگھايا.
پيا اسان وٽ هاڻي تنھنجا، سچو ڙي پنڌ سجايا.

ڪافي 67

پانڌي اوڏاھون اڃ آيو، پريان سنڌي پار ڏنھن.

طرفان تنھنجي ھون اچڻ جو، ساڻ ڏٺين کي سعيو.
گھڻو پڇن ھُت پرن توڻي کي، گھمين تون ھِت اڃايو.
آھي توڻي ڏي سڻ ري عاشق، روح سندن جو رايو.
پاڄاڻيءَ جو ھنن پيغامن، وري سو وره وڌايو.
ٻڌي نڀا پانھون ٻڌي ٻئي، آڻي سچوءَ سر نوايو.

ڪافي 68

اڃ اوڏاھون آيا، گڏيا سي قاصد مون کي!

وري ورڻ جا ھئا پنيور ڏي، ساڻ ڏٺين جا سعيو.
اڃ صبح اچي ويجھا سي وھندءَ، ڏور جنين ڏينھن لايا.
گوشي گڏجي ڪنڌءِ سي ڳالھيون، جن جا تو پنڌ پڇايا.
خيال سڄوئي ھيڏي ھڙن، ڏکيا تو ڏينھن لنگھايا.
طرف تنھنجي اڳي پي رھبر، ڪئين تنھن هوت ھلايا.
نيھن جا نڀا ڏنا جنين هي، سچو سي ساه سڀايا.

ڪافي 69

نوان نڀا آيا، مون ڏي محبن جا، ميان!

قاصدن، وو ميان، ھيڏي اچڻ جا، روز سي رستا لايا.
طرف پنيور جي، سڻ تون عاشق، پنھون ٿي پنڌ پڇايا.
تو تا طالب يار سڄڻ ريءَ، گوندر ڏينھن گنوايا.
اڳڻ تنھنجي اڃ سي ايندا، تو جن لئ وره وسايا.
جي ئي گذاريئ يار جانب ريءَ، اھي سي ڏينھن اڃايا.
ھئا پرين کي پار تنھنجي، ميان سچو اچڻ جا سعيو.

ڪافي 70

اھو نڀا پيو آندو، پانڌيءَ پرينءَ جي پار ڏنھن.

آھي تيارِي ايڏنھن اسان جي، متان ٿئين تون ماندو.
عاشق توکي آڻي اسان سان، حُب ڪندي ھيڪانڊو.
اسين به اوڙڪ اينداسي ايڏنھن، ٿيڃ نه وره ڪون واندو.
ملڻ محبن جو آھي اھوئي، ڀرت جو پاڇاندو.
طرفون اسان جي سڻ سچو وي، لاهين تون سڀ سياندو.

ڪافي 71

آءُ اڏا ڙي پانڌي، دوست دلاسو ڪو ڏنو؟

سڻ تون ساڻي، آھيان، اڏا، آءُ محب بنا ھت ماندي.
اڳڻ اسان جي ڪڏھن ايندا، اھا خبر تو ڪا آندي.
دل اسان جي دوستن باجھون، ناھي وره ڪون واندِي.
سگھڙي ساڻي ڙي ماڻ ٿيان، ڪا هوتن سان ھيڪاندي.
ساران سنڀاران سچو وي لھندءَ، آھين جنين جي تون باندي.

ڪافي 72

منهنجو ڪي هٿ پڇيائون، سچ ڇڏ ادا ڏي ساڻيو؟

گوشي ويهي گڏ اوهان سان، منهنجي ڳالهه ڪا ڪيائون؟
سليو سنيها ساڻ سلامن، هن ڏاه ڏي ڏنائون؟
پيغام پرت وارا، چئو جي مون ڏي چيائون.
دلاسي جي دردمند ڏي، ڪا اڄ خبر لڪيائون؟
سچو ڪاڻ تا گهڻيرو، هن ڏيهه تي ڏنائون.

ڪافي 73

سگهڙي پرين جي پار جي، ڪانگا خبر ڪا مون ڏئين.
دوست جي ني ديس ڏي، ڪيئن ڪالهه تون اڏري وئين!

اول اسان جي حال جا، نازڪ نوان نياپا نئين،
ساري سنيها سوز جا، هي هي سڀئي لائج هئين.

ماري ميان مشتاق ڪي، ڪيئن يار تون ياڪي ٿئين،
پورن منجهين پرديس جي، باجهون اوهان آهيون ائين.

آءٌ جي مٿي تا گهوريس، جاني سدائين تون جئين،
سچو سڪي ساري توڪي، تون پي تهين سان هو ائين.

ڪافي 74

ڪانگي قريبن ڏنهن، خبر آندي وئي وهندو وري.

خط منجهون معلوم ٿي، ساري خبر ڪيئن جي ڪري.
دوست دلاسا لکيا تا تو اسان ريءُ ڪيئن سري
آءٌ تا گهڻو تو ساريان، ڳالهيون ڪرين ڪهڙيون چري
سچو توسان آهي منهنجي، اها ذوق مون دل جي ذري.

ڪافي 75

ڳالهه ڪريان بي ڪيهي، تنهنجي مڏڻ ماري آهيان!

پرين وڙئون پانهنجي، ميان الا، آءٌ پڪي هن پيهي.
پاڙي ساڻ پرين جي، ميان الا، وره وهايم ويهي.
پلڻ لڳي پرين جي، ميان الا، جيهي سا آهي تيهي.
ڳالهه ڏسيائون سا تا ناهي، ميان الا، سچو سلڻ جيهي.

ڪافي 76

ڪيهي چال چلي تو، اڙي جيڏيون يار منهنجو!

وَنفَحْتُ فِيهِ مِنْ رَوْحِي، ساري ڳالهه سلي تو.
أَنَا عَبْدُهُ، وَرَسُولُهُ، ملن گهر ملي تو.
ڪاڻئين تعظيمان ڏئي، ڪاڻئين ڪل ڪلي تو.
ڪاڻئين سڪيون سپرين، ڪاڻئين جوشن منجهه جلي تو.
سچو سڀ ڪنهن صورتين، ههڙي هلت هلي تو.

ڪافي 77

چاڪي ڏونگر ڏوريان، من وسي يار منهنجو!

پرين آهي پاڻ سان، تڪ بڻا چو توريان؟
راتو ڏينهان روح ۾، آريائي تي اوريان.
سڀ ڪنهن پارين سپرين، آءٌ گهڻوئي گهوريان.
هوت هميشه حاضري، وندر ڪنهن لڳ وڙيان؟
سچو سچي ڳالهڙي، ڇت اهاڻي چوريان.

ڪافي 78

هوت اچي هٿ ڏيندو، ڀلو جيڏيون، مون هن نمائيءَ ڪي!

پرين وڙئون پانهنجي، چپر تا نه ڇڏيندو.
ڏسندو اڪڙين سان، نال نمائي نيندو.
پاڻئون پاسي نه ڪري، گولي ساڻ گڏيندو.
پانڌن پچارون ڪيون، آريائي اڄ ايندو.
اڳڻ آسروند جي، پڪا پاڻ اڏيندو.
ڪيچن سندو قافلو، لوئون تا نه لڏيندو.
ساجن سنگت پانهنجيءَ، سچو شال سڏيندو.

ڪافي 79

ڪيچ منهنجو گم، ني، آهي، ڀلو پينر ڙي!

ويا ڪيچيڙا نڪري، گوليءَ ڏيئي غم، ني.
دعا ڪريجو جيڏيون، جانيءَ تيان جَم، ني.
ڪنهن چن نه ڇڏيان، دوستيءَ وارو دم، ني.
قيامت تائين ڪينڪي، ٿيندي طلب ٿم، ني.
پير نه ڇڏيان پرينءَ جو، توڙي ٿئي چيهڙيون چَم، ني.
جهڙ نه پائجو جيڏيون، اهو اڪين جو آگم، ني.
سڪئون سچو پرين ڏي، راتو ڏينهان رم، ني.

ڪافي 80

توڪي جاني نه جڳائي ٿو، رُسڻ نماڻين سان!

جيئهي تيهي تانهجي، آءُ اصل کون آهيان،
اوهان جي تا اچڻ جو، آسَرُ هڏ نه لاهيان،
سِرَ تي نينهنُ فرائِ جا، هي مينهڙا وسائي ٿو.

پري ڪر نه پاڻ کون، ڏي دلبرِ دلاسو،
توريءَ سَجهي کونڪو، مون کي پرين ٻيو پاسو،
جيئهي تيهي اصل کون، هيءَ سَندو سڏائي ٿو.

سڪن مٿي ڏکڙا، ٿي محب مٽيان،
غم خوشيءَ کان اڳرو، آءُ پليٽو پايان،
مُنهن مُقابل تانهجي، اهو گوندر گڏائي ٿو.

اڱڻ نماڻيءَ جي تون، اچج الله ڪاڻ،
هيڪر هوڻ ڪريج تون، پيرو منهنجي پاڻ،
سوز تنهنجو سُپرين، هِت سانول سڄائي ٿو.

وٺي ويٺي آهي اهو وعدو ويچاري،
ڳچيءَ پائي ڪپڙو، هيءَ ڪري ٿي زاري،
سچو سگ اوهان جو، هِت پانڌي پُڄائي ٿو.

ڪافي 81

خبر ڪا مون ڏيو ساڻيو، سائين، عجيبن جي اچڻ جي!

ڪيچيڙن جو قافلو، وچينءَ رات ويو،
ائين نه ڇڏيو چَپرين، هيءَ تا نال نيو،
توڙي وره وهاريو، ڪنديس ڪونه ٻيو،
وندر سنڌيءَ وات تي، مون صدقي سِرُ ڪيو،
چڏ ساها سنبر، سچو، ڙي، جي تو پور پيو.

ڪافي 82

جاني تو نه جڳائي، رُسڻ نماڻيءَ سان!

دوست اوهان جي ڌر تي، ويٺي وره وسائي،
ٻاهر ٻانهي تانهجي، سانول هيءَ سڏائي،
اچڻ لاءِ اوهان جي، پانڌي روز پُڄائي،
فالان فلڪ فراق جون، وو، وريتن کان وجهائي،
سُوال سچوءَ جو سپرين، عجز ساڻ اگهائي.

ڪافي 83

ڪنيو نيڻُ نهار، ڙي، ميان، پلو منهنجا يار ڙي ميان!

مون مَنُ گڏي گوندرين، ٿئين ڪيچ قرار،
ڏکيا سُڪيا ڏينهڙا، گڏ غريب گذار،
دلبر پنهنجي دل کون، ويچاري نه وسار،
منهن نه مون ٻئي پار ڏي، پنهنجي ڪڍ قطار،
سچو آهين اسان جو، هنجون هڏ نه هارا!

ڪافي 84

سِڪَ هُئي جنهن جي سر، وو، دوست آيو اسان جي در!

پرين وڙئون پانهنجي، ڪئي ويچاريءَ ڏي ور،
هيءُ سِرُ ڪيان صدقي، گهوت اچي مون گهر،
ڏنم هن اکين سان، پرين موچاريءَ پر،
جاء ڪيائون جيءَ ۾، نهر يا هڏ نه نر،
قرب ڪارڻ سڻ سچوءَ ري، ڪوشش ڪائي ڪر.

ڪافي 85

ڏنو هي پانڌيءَ پيغام: تنهنجي اڱڻ آج يار اچي ٿو!

عاشق عجيبن جو، توڪي سَو لڪ آهي سلام،
سڀ قبوليو سُپرين، جيڪو ڪيو ڪلام،
پڪو آهي پرين جو، تو سان اُچُ انجام،
روءُ نه رت اکين مون، عاشق ڪر آرام،
سچو گڏجن، پوءِ پي، آه نه طلب تمام.

ڪافي 86

هوڻ پارئون مون کي هاڻي، ڏنا نينهن نياپا هي.

هٿئون پئي پانهنجي ميان، عذر ٻيا ڪيا آڻي،
اوتين ڪهڙيءَ ڳالهه کون، پنڀڻين مون پاڻي،
وينينءَ ڪيئن پنيور ۾، سَور هڻي جي ساڻي،
سچو توڪي ساهه کون، آهي اوڏو آرياڻي.

ڪافي 87

ڪيچون آيم ڪالهه، سي تا سڻو سنيها!

ڳالهيون ڪندي گذريئي، سَو راتيون توڪي سال،
اُڪنڊ اسان ڏي ڪانه تو، ڏينهن اتي جاليئي جال.

سچو سوز فراق جا، بار کڻن ڪي ٺيهي.

ڪافي 91

هوٽ ڏهون هاڻي آيون، مون ڏي خوشخبران هي!

اچي اڏيون ٿا اوڏڙيون، جار اوهانجڙي جايون.
چڏي شهر ڀنڀور ڪي، پير وري ايڏي پايون.
ٿيون جيارن جيڏيون، اهي ويچاريءَ ڪي وايون.
سچوءَ سنڌيون دانھڙيون، دوست وري ورنائون.

ڪافي 92

هوٽ اوهان تي آءٌ، ميان، سارو ٺنگ ٺماڻهيءَ جو!

سائينءَ ڪارڻ سُپرين، پير اڱڻ منهنجي پاءُ، ميان.
پرين وڙئون پانهنجي، لڻن ٺماڻهيءَ سان لاءِ، ميان.
ماڻهو شهر ڀنڀور جا، ساءُ نه اچن ساءِ، ميان.
ڏسنديس آءٌ اڱڙين سان، جانب تهنجڙي جاءِ، ميان.
ڪاري ڳڻن تانهنجي، سچوءَ ڪي هاءِ واءِ، ميان.

ڪافي 93

هوٽ اچڻ جي ڪا ڪر ميان: پانڌي روز پڇاڻان تي!

راتو ڏينهان روح ڪي، سڱ اوهانجڙي سر، ميان-
تو لئه هت ڪانگ اڏاڻان تي.
سر توڙي ٽون صدقي، گهوٽ اچين جي گهر، ميان-
گهوريو پاڻ گهميان تي.
اينديس اهڙي حال سان، دوست اوهانجڙي ڌر، ميان-
گچيءَ پلڪه پايان تي.
پرين پارئون تانهنجي، ٿي ويچاريءَ جي ور، ميان-
ويني ڏک وسايان تي.
سارو مطلب مون ٿئي، پرين اچي ڪنهن پر ميان-
هت پوڻيون پٽايان تي.
سچوءَ اتي سپرين، دست مبارڪ ڌر، ميان-
سنڌيو يار سڏايان تي.

ڪافي 94

هنيڙي ڳالهون ياد، آريءَ ٻاروچي جيون!

ويا ويساهي نڪري، عشق ڏيئي امداد.
پينر ٻاجهون جيڏيون، عمر مڙيئي برباد.

ڪنهن جي ڪارڻ تو ڪيا، لڱ روئي سڀ لال!
ڪيئي نه قطري جيتري، ساعت هڪ سنڀال!
ٻڏي ڏوراپا مون ٿيو، جيئن منجهه جنجال.
جن لئي ڏونگر ڏورين، تن پي ههڙا حال.
سي سڀ تنهنجا اگهيا، جي ڪيئي ڪال ڪشال.
ٻڌندو ٻاروچو وري، سچوءَ جا پي سوال.

ڪافي 88

مون ڪر تا ڪين پڇيائون، هاڻي ڪانگل گل کاڌي!

ڏوٽ ڏوراپا وو ڪيترا، ميان آلا، سي سخت مڪائون،
- هت حال اسان جا هي.
سگها ايندا وو سُپرين، ميان آلا، ڪي تا پاڻ اتيائون،
- جڏو جيءُ جيارن جي.
ڏاها ڏيهه وو پرين جي، ميان آلا، آهيان اٻاڻڪو آئون،
- منهنجو هي نياپو ني.
طعنا طرفون وو تانهنجي، ميان آلا، هن ڏکيءَ ڪي ڏنائون،
- سائين سڀ قبوليم سي.
سي نه وسارج سُپرين، ميان آلا، ساڻ سچوءَ، سمجهائون،
- اهي قول ڪيا هي ڪي.

ڪافي 89

يار منهنجو يار، ڪئي ڪئي صورت سير ڪري تو!

ڪاٺئين ٻيڙو پير ٿيو، ڪاٺئين ٻولي ٻار.
ڪاٺئين بيراڳي ڦري، ڪاٺئين ڪيس قرار.
ڪاٺئين وظيفن ۾، ڪاٺئين خم خمار.
ڪاٺئين آهي بادشاهه، ڪاٺئين چوڊار.
ڪاٺئين پيرين پنڌ ڪري، ڪاٺئين گهوڙي جو هسوار.
ڪاٺئين احمد، ڪاٺئين عبدالحق اظهار.
آهي دلبر دوست جو، سچو سڀ سينگار.

ڪافي 90

ڳالهه ڪريان آءٌ ڪيهي، حال پنهنجي جي، ڙي جيڏيون!

ڪالهه ڪالھوئي سُپرين، ويا وئئون مون ويهي.
چڏي شهر ڀنڀور ڪي، ويا پهاڙين پيهي.
ڪري پریشان ويا، درد منڊيءَ جي ديهي.
آءٌ انهن جي آهيان، جيهي جي تيهي.
مارڻ پوءِ جيارڻ، رسم انهن جي ايهي.

ڪان وندڻي ڪڏهين، نالو سَندو نيھن.
وري وهاريو ويجهڙو، سچو پنهنجي سيئن.

ڪافي 99

اھو ڏونگرُ ڏهاڻين، مون ڏوراپو ٿو ڏئي!

هاري هڙا هوت تون، ٿي ويجهو وسارين.
هيڏي هوڏي ٿي گهمين، تون نال نه نهارين.
پنپورئون بيزار ٿي، چي سانول سنپارين!
پاڻ سچو تون پاڻهين، وڃي ساڻن سلهاڙين.

ڪافي 100

وسئون تا نه وساريو، پلو يار ڙي،
آءُ اوهانجڙي آهيان، پلو ميان!

سڪائيءَ ڏي سُپرين، ڪٿي نيٺ نهار.
هيڏي نه ڇڏين، پنهنجي ڪڍ قطار.
توڪي ڏسان مون ڏسين، پرين ڪهڙي پار.
سچو صبر ۾ رهي، گوندر ڏينهن گذار.

ڪافي 101

هڻي نه مون گل ڪائي، سُر انهيءَ جي ڙي جيڏيون!

اڳ نه سُبم ڪڏهين، هيءَ وراڻي واري وائي.
ڳالهه نه ڳرهن جهڙي، سائين جا سمجهاڻي.
ڏوهه ثواب جي ڳالهڙي، سڀ ويساهه وڃائي.
سائي حقيقت حال جي، سر اچانڪ آئي.
سچو سانچ ڳالهڙي، پرينءَ جا پُرجهائي.

ڪافي 102

رهبر روز بروز، اچن مون ڏي يار جا!

ڪنهن کي سَليان سَرتيون، سُپريان جو سوز!
اندر منجهه عجيب جي، ڪيڙو سڪ سروز.
هيڪند ڪارڻ ٿي ڪريان، خاطر اندر خوض.
شال ڪنهن تي نه ٿئي، سندو جانب جوز.
سچو اجهو آيو، آرياڻي امروز.

دردمندن جي دلڙي، شال ڪندا سي شاد.
سچوءَ سنڌي سَرتيون، پُني سڀ مُراد.

ڪافي 95

آءُ ڪوهيارل ڪائين، وري ويڙهو وسائج، ميان!

بانھون بانھن جان ٻڌي، ميان آلا، پاند ڳچيءَ ۾ ٿي پائين-
مون تون ڇت نه چائج، ميان.
مونھون مڊايون ٿيڙيون، ميان آلا، ٿيس ايلارڙ آئين-
پرين پاڻ پسائج، ميان.
آءُ ڪنيزڪ تانھنجي، ميان آلا، تون تا منھنجو سائين-
بيو عيب نه لائج، ميان.
ڏيئي حال حلاج جو، ميان آلا، سچوءَ کي سمجھائين-
سارو سر سُئائج، ميان.

ڪافي 96

آءُ اچي ره رات، پلو منهنجا يار وي!

راتو ڏينھان روح کي، آھ اوهانجڙي تات.
مشر آھي مُلڪن ۾، سَنديو ڏاڍي ذات.
اچڻ ريءَ اوهان جي آھي، هينئڙي کي هيھات.
سچوءَ کي تنھن سر جي، ڪاڏھون ٿيندي ذات.

ڪافي 97

آءُ ويڙهي تون تا وس، وي،
پلو، پُنهَل يار ميان!

پرين مون کي پانھنجو، ڏاھا ڏي ڪو ڏس، وي.
نماڻيءَ جو حالڙو، پريم اچي پس، وي.
ڪاھي ايندي ڪيچ ڏي، گولي وٺي گس، وي.
پوي پاڇياڻيءَ جو، توکي ماءُ ترس، وي.
ويھڻ آھي پنيور ۾، بنا عشق عبث، وي.
سوز اوهان جو سُپرين، سچوءَ آھ سرس، وي.

ڪافي 98

اچي لايو ڪيئن، سڄڻ، تو تا نينھن نماڻيءَ سان!

ماريس انهيءَ مامري، هوٽ ڪندين ڪو هيئن.
سا تا ڪيئي پانھنجي، جاني وڻيئي جيئن.
جهڙي پُنهَل تو ڪئي، آءُ پُڻ ڪريان تيئن!

راتو ڏينهان روح ڪي، تن جي آهي تات.
هئي هميشه ساڻيو، سچو سڏو ساٿ.

ڪافي¹ 107

تون آءُ آريائي اوري،
تنهنجي دامن لڳڙي آهيان!

سر پنهنجو سرتيون، آءُ گهرئون آيس گهوري.
ڪامل ڪڏهن ڪينڪي، آءُ ڏونگر سگهان ڏوري.
ڪا جا تند طلب جي، ڇت وئين تون چوري.
نيو نماڻي پاڻ سان، تڙ نه رهي هت توري.
سچو سگ اوهان جو، ڪيئن پڄي تنهنجي توري.

ڪافي 108

مون کي تايو طبيبن، ميان،
بن ٻڪيون وجهان ٿن جون!

نظر ساڻ نهال ڪيو، هاريون حبيبن، ميان.
آزارئون آزاد ڪيو، اچي عجيبن، ميان.
دل کي دلاسو ڏنو، ڪاڪيون ڦريبن، ميان.
ڏيندا سچو سپرين، گوش پي غريبن، ميان.

ڪافي 109

نينهن ڏاڍي سان لايو سي،
آءُ تا هاڻي ڪيئن ڪريان!

عشق سولو سرتيون، هت پيئر پايوسي.
پڇي اسان جا پڪڙا، اديون اجهو آيو سي.
پيئر شهر پيئور جي، هت طعنن تايو سي.
جو ڏنائون جيڏيون، سو پلڻ پايو سي.
سوئي سچو سر تي، هاڻي چمي چايو سي.

ڪافي 110

اسين آهيون! ڇا اسين آهيون؟
بيلي، نتا ڄاڻون، ڇا اسين آهيون!

ذري باران برساتيون لايون، ذري ٻرن ٿيون وڏيون باهيون.
ذري پڙهون ٿا نمازان روزا، ذري لوچ مٿي ٿون لاهيون.
ذري چئون ٿا آهيون اسين ئي، ذري چئون ٿا اصل ناهيون.

ڪافي 103

طعنا سر تي سهندي آڻ،
سرتيون ساري لوڪ جا!

ٻاجهون ٻاروچل جي، راتيون هت ڪا رهندي آڻ.
ڪاف منجهارئون ڪاڪيون، لعلن لوري لهندي آڻ.
پسڻ بنا پرين جي، ٺاه نه ٻئي ڪنهن نهندي آڻ.
پيئر هن پيئور ۾، ريءَ ٻاروچي نه بهندي آڻ.
سچو سچيءَ سک گون، ڪيچين گد ڪهندي آڻ.

ڪافي 104

دل جيون ڳالهيون، ميان، آءُ تا توسان اوريان!

ڳجهيون ڳالهيون ڪريان ڪن سان، ٿڪ ويني ٿي توريان.
سڳو تنهنجي سک جو ميان، ساه اندر ٿي سوريان.
سڪ اوهان جي سر ٿي ميان، ڏيهه ساروئي ڏوريان.
راتو ڏينهان ڪاڻ اوهان جي، ڇت ۾ چرخو چوريان.
اڳڻ سچو جي آءُ تون پيارا، پاڻ گهڻو ئي گهوريان.

ڪافي 105

هينئن نه مون کي ماريو، اوڙڪ اوهانجڙي آهيان!

ٻانهي آهيان وو تنهنجي ٻاروچا، پورهيت پنهنجي پارو-
سڱ نه ٿي ڪو ساهيان.
آسروندي وو آهيان ميان، واڳ مٽيءَ ڏي واريو-
لالچ نه ٿي لاهيان.
ڏاڍا ڏونگر لڪيو، ميان، توه پنهنجي سان تاريو-
چپر اڳيون نا ته چاهيان.
آءُ اوهانجڙي وو آهيان ميان، وسئون ڪيم وساريو-
جوڙ اوهان جڙي آهيان.
سانول انهيءَ وو سڌ ۾ ميان، ڳالهيون تنهنجن ڳاريو-
ڪيچ وٺن ڏي ڪاهيان.
آءُ اڪنڍي وو هوٽ اوهان جي، سچو ڪي سانول ساريو-
گاهه بره جو ٿي ڳاهيان.

ڪافي 106

رهو مون وٽ رات، آڙي پانڌيو پرين جا!

آءُ اوهان ٿون صدقي، جا وائي منيو وات.
پسان اڳڙين سان، ٻاروچاڻي ذات.

¹ هيءُ ڪافي 107، سسئي داستان نائون ۾ اڳ ٿي ڪافي 13 طور اڳ شامل ٿيل آهي.

ڪافي 114

آءُ اچي ڏس حالُ مُهنجو، آءُ اچي سڻ عرض هي!

نپنهن تا مون کي نيو، طاقت نه ڪائن کي رهي،
مشتاق جي مارڻ سَندو، آهي اوهان کي غرض هي.

ڏاها وڃي ٻڌا ڇو پُڄان، مون تا پروڙي ڳالهڙي،
درد ٻيو مون کي نه آهي، محب تنهنجو مرض هي.

دل گسي مون کون وئين، موتي نه آئين ڇا چوان،
سڏ لهُو ساجڻ اچي، آهي اوهان تي قرض هي.

آءُ اچي امام ٿي، توتي آسان نيٽي نماز،
سِرُ ڪرڻ صدقي اوهان تون، آهي سچو ٿي فرض هي.

ڪافي 115

هڪي ڏهاڙي پير مغان، مون کي ڳالهه ڳجهي فرمائي!

سَلڻ جهڙي ناهي سا، جا آڻ پرين پُرجهائي.
عامر نه مڃن ان کي، جا صاحبن سَمجھائي.
مٺ منجهارئون مٺي جي، تنهن ساقيءَ سُرڪ چڪائي.
بيالي مون پرواز ٿيو، واءِ وئي بي وائي.
عبد جاتو ٿي جنين، تن بازي هت هارائي.
حق کون حق نصيب ٿيو ٿي، مدعا سچو سَنپائي.

ڪافي 116

هوٽ غريب نماڻي، اتي ڪيئن وساريئي، ميان!

اڱڻ آسروند جي، آءُ تون پاڻئون ڄاڻي-
هوٽ هڻي ڇو ماريئي، ميان!
وندر جي وڻن ۾، حب منجهون هوتياڻي-
مون تا گهڻو نهارئي، ميان!
ٿورا گهڻا ڏينها، هن عاجز سان آرياڻي-
مان گڏ گذاريئي، ميان!
اٿي هلي هيڪلي، پرت منجهون پاڇياڻي-
جڏهن سانول ساريئي، ميان!
ڇڏي وئين ڇيڙين، ڪيئي پُنهون ڄام پُڄاڻي-
هيءَ ڪيئن آزارئي، ميان!
سچو سگ اوهان جو، سائينءَ لڳ سڃاڻي-
پنهنجي ڪي قطاريئي، ميان!

ذري آرام آهي هن دل کي، ذري وهائون نيئون واهيون.
ذري چئون تا اسان پاڻ سڃاتو، ذري چئون تا اسين چاهيون.
سچو اصلئون سوئي آهين، نا هتي ٻيو ڪيهو ناهيون!

ڪافي 111

محبت مست مجنون ڪيا، ڪئين خاصا خماري، لو....

اصل کون عاشقن آهي، مٿي سُوريءَ سواري، لو....
هڻئون مُنهن سا نه موڙيندي، هوندي جا وره واري، لو....
سڻو جا مير محبت جي، ڪُنن کي ڪوڻ ڪاري، لو....
جنين کي جوش جاڳايو، تنين ڪهڙي تياري، لو....
ڇڏي هي عيش عالم جا، هليا سي هيڪ واري، لو....
پياسي هوءَ حيرت ۾، ڇڏيئون سڏ سار ساري، لو....
بره جي باب ڏس تن کي، سپا وائي وساري، لو....
سدا تن کي آ ساجڻ جي، اچڻ جي انتظاري، لو....
سچيڏنا سمجه ڪي هڻين، مٿان ٿئين هت ماري، لو....

ڪافي 112

ڪڏهن الاجي ايندا، يار سانگيڙا، ميان!

سگهي اچڻ جون ڪانگ اسان کي، اچي واڏايون ڏيندا.
ڏيئي دلاسا دل منهنجيءَ کي، نال نماڻي نيندا.
اهي اُميدان آهن اسان کي، هڪ ٿڪي سان ٿيندا.
ڪين ڏسندا ڏوه اسان جا، بديون سڀ بخشيندا.
آهي اوسيڙو اڪڙين کي، گولي ساڻ گڏيندا.
ڪيچ وڻن کون پتي پکڙا، اٿي هت هوٽ اڏيندا.
جيهو تيهو سچو سندان آ، پانهجو ڪين ڇڏيندا.

ڪافي 113

سرتيون ڏين صلاحان، ڇت تون چرخي لائين:

آءُ ڪٿيان ڪي ڪانگ اڏايان!

راتيون ڏينهان روڻان انهن لڳ، پرين جي ٿيم پَراهن.
دل جمعيت تڏهن ڪي ٿيندي، جڏهن ايندا ڪي هوٽ اڳاهان.
آديون اُنهيءَ جي ويڻي اچڻ جون، روز نهاريان ٿي راهان.
والي ورائي وري پَنپور ڏي، سڻي اسان جون آهان.
ڪيون قبوليت سڀئي سچو ٿي، سائين عرض الاهان.

ڪافي 117

آءُ ڪا رهندِ هوتن ريءُ، هُنديس سانول ساڻ!

لئن لئن منجه لڳي رهيو، ٻاروچي جو ٻاڻ.
وندر سنڌيءَ وات تي، پرزا ڪنديس پاڻ.
ڏير ڏيئي ويا ڏڪ جو، هن ڏڪيءَ کي ڏاڻ.
درد منڊي دانهون ڪري، چيٽڪ ڪيڙس ڇاڻ.
ماڻ اچي ٿئي ڪڏهين، هن مئيءَ جو مهمان.
سچو سگ اوهان جو، سو تا پنهنجو ڄاڻ.

ڪافي 118²

ڙي جيڏيون، هوتن ريءُ،
آءُ ڪنديس ڪوه رهي!

اندر وره وٽاڻ ڪيائون، لئن لئن منجه لهي.
چڏي شهر پنيور کي، هيءَ ويندي ڪيچ گهي.
ڪونهي ڪوهيارل ريءُ، سرتيون هت سهي.
قول پاڙيندو پانهنجو، گيو ٻاروچل بهي.
سچو گڏير ساڻيڙا، پنڌن منجه بهي.

ڪافي 119

پرين نا ٻئي پار، ميان، جانب تنهنجي جان ۾، آخوند ري!

سبق ڏئين نه سور جو، ڪتابي نه ڪار.
حرف صحيح ڪر هيڪڙو، وَرَقَ سڀئي وار.
نينهن وارن کي ناحقي، ملا هيئن مَر مار.
راتو ڏينهان آهي توڻي کي، ڪتابن جي ڪار.
ٻاجهون نالي نينهن جي، سچو سبق وسار.

ڪافي 120

پرجهي پاڻ نه ڄاڻان، ڪير آهيان. يارَ ڙي ميان!
مورث موگاڻي ڪئي، صورت تا نه سُجاڻان.
ڪنهن تا ڳالهائون، ڪاڪيون، ٿياسي هت نماڻا.
جان جڻو دل سڀوئي، آڏا ٿيم آڏاڻا.
ڏنم ڏاڍي ڏڪ سان، عشق جا اوراڻا.
خام خيال ني، سچو ري، انهيءَ فڪر آڏاڻا.

ڪافي 121

اهو ٻر پي بازار آه، جتي ديرو دوست جو!

ڏونگر ڏولي پائيان، سپيريان جي ساءِ!
چُنديس چَن سان ميان، سنڌي جانب جاءِ.
محبت محبوبن جي، ڪاري هينيڙي کي هاءِ هاءِ.
ويني ڪانگ آڏيان، لکين لالن لاءِ.
مون کي ڪيچ وٽن ۾، نيئي پانڌيڙا پهچاءِ.
ساڻي سڀرين سان، هيءَ گداگر گڏاءِ.
سچو سڄڻن کي ميان، پاند گچيءَ ۾ پاءِ.

ڪافي 122³

ڙي جيڏيون، هاڻي گهوريو، هوتن ريءَ سارو شهر پنيور!

لائيندا وو لطف سان، هن ڏڪيءَ کي ڏور.
هيءَ هالاڻي اُن جي، شعلي وڌڙو شور.
منت نه منهنجيءَ موتيا، زاري نه آهي زور.
دَرسَن ساڻ دفع ٿيو، سندو هينيڙي هور.
سچو سندن راه تي، هڪ جفا پيو جور.

ڪافي 123

حال معلوم تو کي هي ئي، آءُ تا وس نه وينياس!

پرين تنهنجي پار ڏي، قاصد مُنجان ڪيئي-
ايڏانهن منهن ڪيو بينياس.
چڏي وڃ نه چپرين، مُنڇ دلاسا ڪي ڏيئي-
تنهنجي محبت مارياس.
چئي ٻڌايان سرتين، هن سباجها سي ئي-
آءُ تا وار نه وسرياس.
پاڻئون پري نه ڪري، آءُ پنيءَ اوهان جي پيئي-
تنهنجي پڪي ني پينياس.
ساڻي ڏيڇ سچو اهي، نياپا تون نيئي-
آءُ تا گهڻو اُڪندياس.

ڪافي 124

منهنجو پنڌڙو ٻه آهي، ڀلو سرتيون سانول ساڻ!

³ هيءَ ڪافي 122، سسئي داستان نائون ۾ ڪافي 8 طور شامل آهي.

² هيءَ ڪافي 118، سسئي داستان پنجون ۾ اڳ ئي ڪافي 12 طور شامل ٿيل آهي.

سو تا چڻڻ جيهو، اصل گون ناهي-
 آهي سڱ ته پُنهونءَ ساڻ.
 ايندو، اُتر آسرو، آسَر هڏ نه لاهي-
 ٿيندو مُئيءَ جو مهمان.
 ڇڏي شهر پنيور ڪي، ڪيچ ويندي هيءَ ڪاهي-
 لڳم ٻاروچي جو ٻاڻ.
 هيءَ ڪَمِيٽِي⁴ ڪوڙي، سڱ ساڻن ساهي-
 پر پرين ڏسندا پاڻ.
 سڄو ڄاڻ صحيح ڪري، توڙي باب سندن هيءَ ناهي-
 ته پي نيندا سڀاجها ساڻ.

ڪافي⁵ 125

منصور سوريءَ تي چڙهيو، هر ڪنهن چيو ٿي واه واه،
 عاشق اتي ئي سر ڏنو، انالحق ٿيو سڀ ساه ساه.

عشق اچي نعرو هنيو، ٿيس سڀائي باه باه.
 نظر مون ڪي هادي آيو، ٿيو سوئي الا الله.

عاشقن سُرڪي جا پيتي، ٿي سڀائي هو هوا،
 منصور، شمس تبريز پاران، هٿ ڪياڙن جاه جاه.

ويا سمنڊ ۾ ڏيئي ٽپي، سارو لڏائون سڏ سماءُ،
 الف سان جي گم هئا ٿيا، ڪُل شيءِ هرجاءِ جاءِ.

سڄو ڏسڻ سان سُرخ ٿيو ۽ تخت تي هو شاه شاه،
 رچي اُتاهون لعل ٿيو، سارو اهو هو خود خدائ.

ڪافي⁶ 126

عشق لڳي تان ڪر آمين، نا منجهه ڪفر نا منجهه دين.

ستون سورن جون ڪهڙيون پڙهين ٿو،

ورهُ نه پُچندئي **وَلَا الضَّالِّينَ**.

ديد ڏسي ڪي ديد اڙائين،

نينهن نه پُچندئي نابين.

جلوه عشق جو عرش ڪُرس تي،
 سرزمين ڇا زير زمين.
 دل سان ذرو درد قبوليم،
 ڪشف قبور ڪرامت ڪين.
 شُٻها شَڪَ سڀوئي لاٿم،
 پاڻ سڃاڻڻ سان يقين.
 طالب ڪي تاويل گهرن ٿا،
 ڪن تمنا تي تمڪين.
 هادي عبدالحق سڄوءَ ڪي،
 توڙون هئي تا ڪئي تلقين.

ڪافي⁷ 127

سارو ئي سر آهي، ڪاٿي سچل، ڪاٿي ذات سچل دي.

مُؤج درياءُ حُباب ڪڙا ڪيا، ڄاڻج ڪو شڪ ناهي.
 آهي اونهون اسرار الاهي، ڇا منجهارُون چاهي.
 پنهنجي پاڻ پَسڻ جي ڪارڻ، ٺاه لکين ٿو ناهي.
 عاشق، عشق، معشوق اهوئي، ڏانوءَ ڏاڍو ڪيو ڏاهي.
 الا الله اثبات مڙو ئي، لا ڪي ڇڏ تون لاهي.

لي مع الله سمجه اشارت، فيل لنگهيو منجهه پاهي.
 وات اهائي وحدت واري، ڪامل ايندا ڪاهي.
 سوئي اندر سوئي ٻاهر، ڪئين چوان ائين ناهي.
 ڳالهه سچل جي سالڪ سمجهين، لوڪ جي ليڪي چاهي.

ڪافي⁸ 128

تون رُب ڏاڍو بي پرواه،
 آءُ تا ڊڄان تنهنجي ڊاء.

ذڪريا ڪرت وجهائين، سسي ساه منجهه.
 هو مڪي جو ڪوڏيو، تنهنڪي ڏنئي ڪين ڪهڪاءُ.
 حسن ۽ حسين مارايئي، ڏئي جيءَ جفا.
 ڪر بل منجهه قتل ڪرايئي، ترس نه پيڙئي ڪا.
 ظلمي آهين، رحمي آهين، جا وڻئي سا واه.
 سڄوءَ تيز تي سڀ هنئين، جيڪا رُب رضا.

ڪافي⁸ 129

ڪرن مڙيئي قتل عام،

⁴ ڪافي نمبر 665، سُر بروو 210، رسالو سچل سائين مرتب علي قلي بيگ.

⁵ پيروي، ڪافي 82، صفحو 78 رسالو سچل سائين مرتب علي قلي بيگ. نوٽ: ڪافي 125 کان 129 تائين پنج ڪافيون، علي قلي بيگ صاحب جن جي مرتب ڪيل رسالو سچل سائين تان ڪئي هتي شامل ڪيون ويون آهن. ٻنهي رسالن کي پيٽڻ بعد اهي ڪافيون شامل ڪيون ويون آهن، جي رسالي ۾ اڳ ۾ موجود نه هيون.

⁶ سر آسا، ڪافي 3، صفحو 26، ايضاً.

⁷ بروو، ڪافي 44، صفحو 149، ايضاً. سر بلاولي، ڪافي 88، صفحو 51، رسالو سچل سائين مرتب علي قلي بيگ.

⁸ پيروي ڪافي 186، صفحو 89، ايضاً.

پاڻ ڪريان جي پڌرو.

جدا جماعت کان، آهيان پاڻ امام.
دمر نه اڳيون دين ٿيو، ڪفر نڪو اسلام.
فارغ هئڻ فرض ڪوڻ، سنڌ کي به سلام.
سچو آيو سچ ۾، ناهي حلال حرام.

ڪافي 130

ويندي تا وڻڪار، جيڏيون هي لڳ هوت بلوچ جي.

ڪيئن وهان هتهين، آهي منهنجو ڪم ڪوهيار.
ساه منهنجو سرتيون، آهي پرين جي پار.⁹
هيءَ دل ديواني ڪري، هو ٿيا پاڻ قرار.
جات جتن جي جيڏيون، جيءَ وڌو آهي جار.
سچو نه وسار ساه ڪوڻ، دوستن جي دربار.

ڪافي 131

عين اٿو انسان، ڀول متان ڀلي ڪائي!

دلڻ درويشي، پهري آيو، صورت هن سلطان.
آهي جڳ ۾، سڻو ڙي جيڏيون، صاحب جو سيلان.
ڏسي ٿماشو يار سڄڻ جو، هر همه حيران.
واه عجائب جيهو ڪيائين، سچو ري سامان.

ڪافي 132¹⁰

باروچي لئون لائي، ميان، ڪوهياري لئون لائي!

ڳالهه نه ڳرهن جهڙي، ڏاڍي سور سلائي.
سرتيون مون سان سور ۾، پيئر ڪانهي پائي.
هينر وڻي سا هانو کي، ڏهن عجيب آئي.
سر ڏيڻ سيٽن کي، سچو آهي سچائي.

ڪافي 133

صحيح سڃاڻج ساري، خود آهين وي خدائي!

لکين ستارا گم ٿيا، روز ڪئي روشنائي.
ڪوڙين قطرا ڪارونپار، ڪي سمونڊ سمائي.

سڌ تنهن سڙ انهيءَ جي، مٿي جنهن جي آئي.
تخت هزارو اوري رهيو، پري رهي ٿي شاهي.
سچو سچي ڳالهڙي، پاڻ پرين پرجهائي.

ڪافي 134

وس ڪا آهي ويچاري! - هئڻ هن جو هوت، ناهي!

اٿن اُونارن ٿوڻ، سائين الا، صدقي آءٌ سو واري.
چاير ڏاڍي چاه مان، سائين الا، پر بلوچي باري.
هيڏي هوڏي جان ڏسان، سائين الا، اندر ٻاهر آري.
ٻانهون ٻانهن جان ٻڌي، سائين الا، زار ڪريان ٿي زاري.
سچو سهي جي ڪرين، سائين الا، حق حقيقت ساري.

ڪافي 135

تون آءٌ اسان وٽ يار: تنهنجي اچڻ ڪاڻ-
جيئڙو جُڪي ٿو، ساهڙو سڪي ٿو!

بس نه وهڻ ڪوڻ ڪرن، هي نيٺن سندا نار.
ماٺ ڪندي ئي چاڙهيا، پر اسان تي بار.
پرين پاڙج پانهنجا، جي ڪيئي قول قرار.
چمي چشمن تي ڪنير، تنهنجو عشق آله توهار.
باه جيهو آءٌ پائيان، جو دم توهئون ڌار.
راتو ڏينهان تانهجي آهي، سچو سار سنپار.

ڪافي 136

دردمندن جي دل جو، ميان، شوقي وو يار شڪاري!

يار سُهڻي جون ڏسو ڏهاڙي، ڪن ٿيون خون خماري.
سوز وارن کي سيني اندر، ماري قبير ڪاري.
چشمان چوڻڪ ڏاڍو لائن، ڪجلبان هن قهاري.
ٻانهون سي ٻڌير اڳيون انهن جي، زاري سَو لڪ زاري.
دل اسان جي وو لڻ نين ٿيون، پئي چشمان چاري.
پاڻان جاڻي ظاهر ڪيائين، هوءِ هوءِ حُسن هزاري.
جيءُ سچو جو جار وڌائون، ڏيئي پاڻ ڏيڪاري.

ڪافي 137

سگها ايندا، سگها ايندا، پانڌي پرين جي ڪي تا!

سڪائيءَ سان سرتيون الا، ڏک پائي اچي ٿيندا، ڀلي ايندا.
دردمنديءَ جي دل کي، ميان، دوست دلاسا ڏيندا، ڀلي ايندا.

⁹ ڪافي نمبر 270، سر برو، صفحو 211، رسالو سچل سائين مرتب علي قلي بيگ.

¹⁰ هيءَ ڪافي 132، سر سسئي داستان پنجون ۾ اڳ ڪافي 5 طور پڻ شامل ٿيل آهي.

ڪافي 141

هاري سو پائڻي هار، تا آءُ ڄام چنيسر آوڙان!

جنهن دوست ڪساڀو ڏم ۾، ست اهو سينگار.
هڻئون پئي تنهنجي آهي، روئين ڇو زارو زار.
ڏاڻو هڻڙو درد جو، جنهن ڪيو بهشتون بيزار.
ڏوه ته تنهنجو ڪونه هو، پر نينهن ڪيو نروار.
پلنگئون پئين پٽ تي، ڪري گونڊر گفتار.
سچو سهي جي ڪرين، هيءُ هو عشق جو اسرار.

ڪافي 142

هار چنيسر ڄام، ليلان ڪساڀو ڏستون پنهنجي.

ڏاڳو مڻيون هو ڪسوٽي، جو دل جو ٿي پيو دام.
نظر وڌي تا غير تي، تيلهان تون ٿيئن تمام.
پلي ڀولي ۾ پئين، هار پانيئي آرام.
تنهن ڏينهن آنڌي پاڻ سان، سورن جو سر انجام.
سچو ره صبر ۾، عشق ٿيئي انعام.

ڪافي 143

ڪيئن چوين ٿو، ڪيئن چوين ٿو!
لوڪ ناهي ٻيو، ڪيئن چوين ٿو؟

لوڪ سڀوئي اهو آهي، ڪيئن ٻيائيءَ منجهه پوين ٿو؟
اڃاڻ بنائي پاڻ بيهاريئي، غمزي انهيءَ ۾ ڇو نه گوين ٿو؟
ساڻ سڄي تا سچو گذارين، راند روئڻ جي ڪيهر روين ٿو؟

ڪافي 144

پل وڃي ٿو، لوڪ ساروئي پل وڃي ٿو!

مان، تون ويندي، اهوئي ٿيندو، پوئ اهوئي جيڪو پڇي ٿو.
اهو اهوئي سرتيون آهي، نه تا اها ڪوئي ڳالهه مڃي ٿو.
اندر ٻاهر اهوئي آهي، سچو هي سڀ صحيح سڃي ٿو.

ڪافي 145

سُهڻو سڱ ٿيو، ڪاڪيون ڙي،
ڪيچ ڏئين سان، شال مولو ميڙيندو!

اڳئين ڪون پي اڳرو، پائن تان وره ويو!
آريءَ جي اولاد سان، ڏاڍو پيچ پيو.

ڪين ڇڏيندا ڇڙين، ميان، نال نمائي نيندا، پلي ايندا.
پڪا پڪن سا مھان، ميان، آئي پاڻ اڏيندا، پلي ايندا.
سو ڏينهن ٿيندو ڪهڙو، جو سچو نانءُ سڏيندا، پلي ايندا.

ڪافي 138

تنهنجي محبت موهيو، رَمَزن ريهيو ريهيو، هي تا ساهُ -

آئي الله!
طرف تنهنجي راتو ڏينهان، ڇت هڻيرو ڇاهُ -
آئي الله!

آهي اسان سان سُپرين، حب سندو همراهُ -
آئي الله!

پيو پٺاري تانهجي ميان، هي ڏوهاري ڏاهُ -
آئي الله!

واڪا ڪيون ٿو وهي، دل اندر درياهُ -
آئي الله!

ڪشي ڪري ڪپڙا، سچو مليندا پاهُ -
آئي الله!

ڪافي 139

هوٽ ڪڏهن نه هلايو، پانڌي پنهنجي پار ڏنهن اسان ڏي!

طرف توهان جي مڪوسين قاصد، سو پي وهندو ڪين ورائو!

نياپو منهنجي نيهن جو، جيڪر ساڻيءَ نه سڻايو.

هو جو ڪيو هوو وعدو، سو تا ياد نه آيو.

هر دم هونداسين اسين توڻي سان، فائق هيئن فرمايو.

تنهن ڏينهن لاڪون يار سچو ڪي، باري بره بچايو.

ڪافي 140

ڪالهه قاصد اوڏانهون آيا، اها ڪيئون آگاهي!

پار پنيور جي هئا اچڻ جا، ساڻ ڏٺيءَ ڪي سعيا -

ڇڳي ڏنائون گواهي.

منهن محبوبن جو ٿيو اسان ڏي، پيا سي پنڌ سجايا -

ڪيها رهبر ڪريان راهي!

يار مسافر ڪير اُداسي، ڏور جنين ڏينهن لايا -

آئي تون ميڙ الاهي!

پانڌ ڳچيءَ پائي اڳيون پرين جي، اسان ڏوهه سڀئي بخشايا -

ٿيا سي پاڻ صلاحِي.

سچو اُتاهون اچي رهي هت، ويڙها سي يار وسايا -

عمر لئي گمراهي.

ڪافي 150

واتِ مون کي آهي وائي، خان ٻاروڇا تنهنجي!

پرين نه مڪو طرف اسان جي، لکي ڪتابت ڪائي.
پيرو ڪندين وري پنيور ڏي، اها اڏر مون آئي.
حال منهنجي جي خبر نه ڪنهن کي، چڱي سڄڻ تو لائي.
اهو آسرو مون کي آهي، ٿيندين اچي ڏک پائي.
اڄ صبح تا اڱڻ سڄو ڪري، جاني ايندين شال جائي.

ڪافي 151

سڻ منهنجو حال،

دلبر ديس وسئي، گهريو ٿي پرڏيهه تو تون!

مون ڪون پري نه ٿين، سائين مڃ سوال.
منهنجو توسان تا آهي ئي، خاصو يار خيال.
روٽان واترين تي، گريو هڙو حال.
واڳان وطن پانهنجي، ڦيري آءُ في الحال.
تو ڪون گجهو ناه ڪو، عاشق جو احوال.
ڪر سڄو کي سپرين، ڪٿي نيڻ نهال.

ڪافي 152

قاصد وري ويندين،

ديس ٻاروڇل جي، ميان!

خبر خوشيءَ جي وٺي اُتاهون، سگهو اسان ڏي ڪي ايندين.
درمنديءَ جي دل کي، هاڻي ڏاها دلاسو ڏيندين.
سپيرين جي ڳالهه گجهي جو، وڃي سو واقف ٿيندين.
سور فراق جي، يار سڄو جو، تون هي نياپو نيندين.

ڪافي 153

آئين قاصد ڪالهه،

پرينءَ جي پار ڏنهن، آندئي جي سنهيا سل آهي ئي!

هاريا هن جي حال جي، ڪا هئي هت قيل مقال؟
پاڇيءَ کي پرديس ۾، سڪندي ٿيڙا سال.
پرين کي مون پڇيو، ڪا خبر ڏي خوشحال!
ڪي ڪيندا هجر فراق کي، ڪي ورنڊا واو وصال!
سڄو سنڌي ساه جي، ڪا هئي هت ڪين سنڀال!

بيگسيءَ جي دائري، تنهن کي نيهن نيو!

صدقي تڻ سيرن تون، سڄو ساه ڪيو.

ڪافي 146

شال مون سان وريون وريون،

ڪانگ ڪرين منيون ڳالهيون!

جدائيءَ جون جان جسم تي، ڪيون پورن پريون پريون.
درد سڄڻ جي دل منهنجيءَ کي، زور ڪيون ڏريون ڏريون.
ڏک واريون ڳالهيون، اسان پي دل پائي ڏريون ڏريون.
وايون وصل جون يار، سڄو تون، متان ڪرين ڏريون ڏريون.

ڪافي 147

مون کي متان تون ڇڏين،

سونها ٿي سڄڻ جا!

مر ڄاڻان ڏينهن اهو تا، ٿيندو الاجي ڪڏهن.
نانءَ مولِي جي محبوبن سان، نئي غلام کي گڏين.
حاضر ٿين حضور ۾، نانءُ سڄو ڪري سڏين.

ڪافي 148

اهو آهي آهي، يار ساڳيو ساڳيو!

اوهين ڄاڻو ساڻ يقيني، ٻيو سو ناهي ناهي.
ميخاني وچ مست هميشه، ڪيئن سو ڪعبي ڪاهي ڪاهي.
لوڪ سارو ٿي هت جو آيو، سڀ حجابان لاهي لاهي.
ظاهر باطن آهي اهوئي، جان جڻو وري چاهي چاهي.
نانءُ سڄو جو آيو صفت ۾، ڏانءُ ڪيو ڪيهو ڏاهي ڏاهي.

ڪافي 149

هيءَ پورهيت پاڻيءَ ڏوئي، خان ٻاروڇا تنهنجي!

حاضر خدمت اچي اوهان جي، حال چونديس روئي.
ساڻي اسان جي سڏ لهن سان، سوال پورو ڪر سوئي.
ڪيئن وساري ويهان اوهان کي، ڪئي تا هڙي توئي.
طوطيءَ جي ڳچيءَ سو سلامن، سڄو مڪا پڻ پوئي.

ڪافي 154

عاشق ڪر آرام،
پرينءَ گهڻو پڇيو تنهنجو، خوشيءَ ۾ رهُ، ري!

طرف تنهنجي آه، اچڻ جو، اسان جو انجام.
رَهبر عاشق کي وڃي، سَوَ لَڪَ ڏيڇ سَلامُ.
اڳنان آهي تانهنجو، سُرھائي سر انجام.
جيڪي چيو، تانهنجو آهي، ڪُلي قبول ڪلام.
سچو تنهنجي ساه کي، آه محبت بخش مدام.

ڪافي 155

يار منهنجي کي ڪريو، مٺ وڃي ڪاڻي!
پرڏيهه وڃ نه مون پرين، يار تو سان مون تا لائي.
اندر منهنجو آڏ ٿيو، ڪري وڃڻ جي ٿو وائي!
ڏسو اوهين ٿيون، دل ڏاڍي سان، اديون آ مون اٽڪائي.
چڱا مڙياڻي ميان ائين چون ٿا، لائي ته توڙ نياڻي.
هجر منجهارون ٿيندي وصال، اها ڳالهه سچو آزمائي.

ڪافي 156

هاڻي مون کي پرين پوءِ،
جيتيون جيڻ جنجال ٿيو!

ويني وانڙين تي، هيءَ راتو ڏينهان روءِ.
ويهڻ هن جو وه ٿيو، هو لڏي ويڙا لوءِ.
دردمندي دانهون ڪري، آهي هوئن ڀريءَ هوءَ هوءِ.
ڪاڪيون مون ڏي ڪيچ ڪون، شال قاصد اچي ڪوءِ.
سچو ڪندي سال ٿيا، ورهيتيون ووءِ ووءِ.

ڪافي 157

يار ساڻيو ڙي ميان، يار پانڌيو ڙي ميان، پلوڙي ميان،
دوسن جي ڪل مون کي ڪا ڏيڃو!

هيءَ نماڻي در وڪاڻي، نال نباهي نيجو.
ڪيم وساريو، مٺي نه ماريو، چوري تا نه ڇڏيجو.
ڏيو دلاسا ڪڏهن ايندا، لوءِ ٿون تا نه لڏيجو.
جنهين ويلي هلو اٿاهون، سچو نانءُ سڏيجو.

ڪافي 158

ساجن انهيءَ سير، ايندي ڙي آجا!

سي ئي پهتيون پرينءَ سان، جي گهڙيون انهيءَ گهير.
سپيريان جي سير ۾، هيڄون هيٺڙو هير.
بڏي نچج نيهن جي، چاتيءَ چاتيءَ چير.
سچو سائين جي پڇين، ڦنڊ سڀئي ڦير.

ڪافي 159

تو کي عاشق پنهنجو ڄاڻان، تو کي سون ۾ سڃاڻان!

اسين تا توسان آهيون سدائين، وجهج ڪين وڃاڻ.
اهي تا آهن نظر اسان کي، اچي جي در وڪاڻ.
دستون ڪري ڏنو هي مان کي، يار دارونءَ جا داڻ.
سهج سچو تون ساڻ يقيني، محبوبن جا ماڻ.

ڪافي 160

هوٽ اسانجو حال، تون پاڻهين ٿو ڄاڻين!

اوهان باجهون وو سپرين، ميان آلا، ساعت پايان سال-
وري اچڻ آرياڻي.
راتو ڏينهان روح کي، ميان آلا، سندو خواب خيال-
هيءَ اٿو نماڻي.
معلوم تو کي مون پرين، ميان آلا، عاجز جو احوال-
تون سانول سڃاڻي.
چڏين ويندين وو چپرین، ميان آلا، تو لڳ ڪيم ڪشال-
تون هيئن ڪيئن هوتياڻي!
سوز اوهان جي وو سپرين، ميان آلا، پر ڪئي بيحال-
ته پي عذر نه آڻي.
لاه فراق وو فقير ڪون، ميان آلا، سچو مڃ سوال-
هيءَ هادي لئي هاڻي.

ڪافي 161

منهنجي اڱڻ آج آءُ، پرديسيڙا ڙي يار!

والي شال وصال جو، ڪو وري لڳي واءِ.
اچي هڏ نه هتهين، سانول تو ريءَ ساءِ.
ميان مشتاقن جو، اچي صاحب له سماءِ.
دانهون ڪري درد ۾، جاقتي فراقاءِ.
ٿيون مڊايون ڪيتريون، سائين سچو ڪانءِ.

ڪافي 162

اوڏاهون قاصد جي آيا، تڻ هلائي هيءَ وائي:

هاڻي هوتياڻن جي، هُئي تو ڏي تيارِي،
واٽان پُڇي تانهنجون، تُو اصل کان آري،
ڌاري، سنڌيوَ حال جي، هت معلوم سڀاڻي.
اهو رکج آسرو، جو اڄ تو ڏي ايندا،
ڏيئي ٻانهون ڳل تو وري، پرين پرچائيندا،
هيڪند ٿيندين هُوٽ سان، تون جاڳندي جائي.
مارئي ماندي نه ٿي، چو گوندر گذارين،
واٽان اچڻ ان جون، ٿي نت نه نهارين،
جهڙي تون هت آهين، آهين هت پي اُهاڻي.
ويو وڇوڙيو وڃ مڙن، تون گڏيئن سائينءَ ساڻ،
توسان آهن سُپرين، پري پاءِ نه پاڻ،
سچو ٿيندين سيگهڙي، اها وائي سوائي!

ڪافي 163

ڪيچي ڏنم اڄ اتي، اوهين تا ڇا ٿا پانيو!
سال لنگهي ويا ڪيترا، ڪاڪيون ريءَ ڪتي.
اڄ تا وينديس ڪاڏي ڪينڪي، هُو سو، تا منهنجو هتي.
منزل محبن جي جتي هوندي، ميان، هونديون سرهايون تتي.
موڳائيءَ جي مونجهه ۾، سائين الا، ڪانه ڏسي ڳپ ۾ گتي.
سودو سيٺن سان حال ٿيندو، ميان سچو تا سر ڌتي.

ڪافي 164

اڄ اوڏاهين سي آيون، مون ڏي خبر ان خير جون!

بيو تا توسان دوست وي، ڪون برابر پايون.
لڪي مڙن معلوم ٿيو، هاڻي پير ايڏاهين تا پايون.
سنڀري تو کي ميان ڏيهه سنڌيءَ، لڪ ٿورا تا لايون.
سورن واريون سڀئي ساعتون، تو تان لڪ لنگهايون.
تو کي ٿينديون هاڻي حاصل، سچو ري سرهايون.

ڪافي 165

منهنجي حجت تو سان ناه، تو کي مولو ميڙي يار!

مون هن نماڻيءَ کي، آسر سڏو آهر.
اندر ٻاهر تا تنهنجي، جانب آهي جاءِ.
ڏونگر ڏورڻ آيا، ساڄڻ تنهنجي ساءِ.
سچو آهي سڱ ۾، لالڻ تنهنجي لاءِ.

ڪافي 166

پُڇن ڪوه طبيب، او، سوڙ واريون سرتيون، پلو الو!

پيدا ٿيندا پاڻهين، ڪول آيس ڦريب.
ڏين ڏيڪاري ڏيلئون، اڃانڪ عجيب.
سچو وسن سي سدا، هنڙي منجهه حبيب!

ڪافي 167

الا باري ٻره ڍولڻ جي، دل ديواني منهنجي ڪيئي!

اوري اڱگ نه رهي، خاص پرين پڪيئي.
پياريائون پُر ڪري، بي سڀ وائي ويئي.
راتيان ڏانهان روح ۾، ٿيا ٿيا آهي ٿيئي.
اڪيون دل سچو ۽ جيون، پاڻ سڪيون ڪيئون بيئي.

ڪافي 168

يار لايو رنگ، ڏس تون، جي هُئيئن ڪنهن حال ۾!

محڪم رهين احوال ۾، قائل نه ٿي تون قال ۾.
خيال ٻاجهون خاص تنهنجي، هُئي جيڻ جنجال ۾.
جي هُئين ڪو دم اتي، تا هُج تون خاص خيال ۾.
اصل ۾ يڪتا ٿيئن، عاشق چئون امثال ۾.
محبت مگر مرشد سنڌي، آئين انهي احوال ۾.

ڪافي 169¹¹

تو ڪيئن آهي وسري ويا، جن کي تو ٿي ڪارون ڪيون؟

پانڌيءَ پرينءَ جي پار ڏنهن، آندي خبر اها يار ڏنهن؛
آيو اصل اسرار ڏنهن، دوست سنڌي دربار ڏنهن.
ڪيئن تون پئين بيءَ ڳالهه ۾، هي جيءَ وجهين جنجال ۾؛
چئ، آهين ڪهڙي خيال ۾؟ ره تو هميشه حال ۾.
ڪانئن پاسي ڏينهڙا پيئ، سي ڳڻ سندن وسري ويئ!
سچا سخن سانپڻ ٿيئ، سڏ ڪين ڪڏهن نا ڪيئ.
ڳالهيون سڄڻ جون ياد ڪر، دل سامڻ ٿي عاشق اُپر،

¹¹ مرتب پاران ڪافي 169 ۽ ڪافي 170 رسالي ۾ ڪلام جي عنوان سان ڏنل هيون. پر اسان انهن جو عنوان ڪافي رکيو آهي، چوت ڪلام شاعريءَ جي ڪا الڳ صنف ڪانهي پر شاعريءَ جي هر صنف کي ڪلام چئي سگهجي ٿو. ٻيو عرض ته اهڙي ئي سٽاء واريون: يعني تلھ ۽ هر بند جي آخري سٽ جو تلھ سان هر ڪافيءَ هجڻ بچاء، هر بند جي سٽن جو هڪ سٽي سان هر ڪافيءَ هجڻ. اهڙيون ڪافيون رسالي ۾ ٻيون پڻ ملن ٿيون. مثال طور ڏسو: سسئي داستان جهون، ڪافي 6.

تا تو اچي نازڪ نظر، هيءَ هيءَ متان ٿئين بيخبر.
جيڪس فراق جي فال هئي، ڪا ڪين تنهنجي ڳالهه هئي،
تو گڏ ڇيڻ جي جال هئي: اڄ تو نه تن سنڀال هئي!
اتي وساريئي ڪيئن ويهي، جي ڏيهه هئا تنهنجا ڏيهي،
توڪي آئي مصلحت ڪيهي؟ - هاڻ پاڻ ايندا اڄ پيهي.
سچو متان دلگير ٿئين، اڄ پاڻ فرمايئون ائين،
طالب وڃي تسلا ڏئين، معافي مڏايون ڪيون مئين!

ڪافي 170

وعدا اهي اڄ ياد پئا، مون سان قريبن جي ڪيا!

ڳالهيون ڳجهيون اهي يار جون، اصلون ٻڌيم اسرار جون،
سي ٿيون عطا اعتبار جون، دل ۾ رهيون دلدار جون.
واليءَ اهو وعدو ڪيو، جو ڪم چيوسين سو ٿيو،
هڪ ٻول توسان، نا پيو، وسري نه مون گون سو ويو.
فائق وري فرمائيو، تو سر اسان جو سائيو،
اهو ڏسڻ مون آيو، دل ساڻ سو مون لائيو.
سچو سدا سرهو رهين، هن ٻول اسان جي تي بهين.
تون ناه تاهن تي نهين، سر بار برهي جو سهين!

ڪافي 171¹²

دمر دم جا ديدار، وو، اُڀر اسان جي ناز تي!

بگا ڏاند ٻڌائون پيئي، تن جي ڳالهه ڪريان آءُ ڪيهي،
وهن ڌارو ڌار، ڳاڏيءَ جي ڳٽڪار تي.
پاروني هڪڙي چڪريون پيئي، آرا انهن جا آهن اهي ئي،
وهن بارو بار، وو، لٽ واريءَ للڪار تي.
قريهون ونگڙون آهن اوپاريون، ارڙيون سونهن مالھ مڇاريون،
جهلڻ جا جهلڪار، وو، لوٽن واريءَ ڌڪار تي.
ڍڍي چونڪ جوئر جا نسري، ڳنا تنهن جا ماڪي مصري،
ڪيرن جا به خمار، وو، آهن پيهي واريءَ پونجار تي.
کانگن کانگيرو، وهين واهيرو، ڪيرن، ڪيرن ڪيو اچي گهرو،
ڳوڙهن جا وسڪار، وو، جهرڪين جي جنسار تي.
آيو نيسر پاڙچ ۾ پاڙي، مرشد اچي ٿيڙم ساڙي،
سا جوئر پچايم جار، وو، آهن ڪم سچل جا ڪلتار تي.

¹² هيءَ ڪافي 171 اصل ۾ سنڌي روجهن بابت بيت جي آخر ۾ ڏنل هئي. پر جيئن ته هن ڪافي جو مواد نه ته روجهن بابت آهي، نه ئي وري اهڙي ماحول جي عڪاسي ڪندڙ يا ان سان مناسبت رکندڙ ئي آهي، ان لاءِ هن ڪافيءَ جو هت متفرق ڪلام ۾ شامل هئڻ مناسب ڄاتو.